

II

(Nem jogalkotási aktusok)

IRÁNYMUTATÁSOK

AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANK IRÁNYMUTATÁSA

(2011. szeptember 20.)

az eurorendszer monetáris politikai eszközeiről és eljárásairól

(átdolgozás)

(EKB/2011/14)

(2011/817/EU)

AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANK KORMÁNYZÓTANÁCSA,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYMUTATÁST:

1. cikk

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 127. cikke (2) bekezdésének első francia bekezdésére,

Az eurorendszer egységes monetáris politikájának megvalósítását segítő elvek, eszközök, eljárások és kritériumok

tekintettel a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank Alapokmányára és különösen annak 3.1. cikke első francia bekezdésére, valamint a 12.1., 14.3. és 18.2. cikkére, valamint a 20. cikke első bekezdésére,

Az egységes monetáris politikát az ezen iránymutatás I. és II. mellékletében meghatározott elvekkel, eszközökkel, eljárásokkal és kritériumokkal összhangban kell végrehajtani. A nemzeti központi bankok („NKB-k”) minden szükséges intézkedést meghoznak annak érdekében, hogy a monetáris politikai műveleteket az iránymutatás I. és II. mellékletében meghatározott elveknek, eszközöknek, eljárásoknak és kritériumoknak megfelelően hajtsák végre.

mivel:

2. cikk

Ellenőrzés

(1) Mivel az eurorendszer monetáris politikai eszközeiről és eljárásairól szóló, 2000. augusztus 31-i EKB/2000/7 iránymutatás ⁽¹⁾ több alkalommal jelentősen módosult ⁽²⁾. Mivel további módosításokra van szükség, az egyértelműség érdekében az iránymutatást át kell dolgozni.

Az NKB-k legkésőbb 2011. október 11-ig eljuttatják az Európai Központi Banknak (EKB) azon szabályokat és eszközöket, amelyekkel meg kívánunk felelni ezen iránymutatás azon rendelkezéseinek, amelyek az EKB/2000/7 iránymutatással összevetve jelentős változást képviselnek.

3. cikk

Hatályon kívül helyezés

(2) Az egységes monetáris politika elérése magával vonja azon eszközök és eljárások meghatározását, amelyeket az eurorendszer alkalmaz annak érdekében, hogy a politika végrehajtása egységes módon történjen mindazon tagállamokban, amelyeknek pénzneme az euro.

(1) Az EKB/2000/7 iránymutatás 2012. január 1-jétől hatályát veszti.

(3) Az ellenőrzési kötelezettség csak azokra a rendelkezésekre vonatkozik, amelyek az EKB/2000/7 iránymutatáshoz képest érdemi változást képviselnek,

(2) A hatályon kívül helyezett iránymutatásra történő hivatkozásokat erre az iránymutatásra történő hivatkozásként kell értelmezni.

4. cikk

Záró rendelkezések

⁽¹⁾ HL L 310., 2000.12.11., 1. o.

⁽²⁾ Lásd a III. mellékletet.

(1) Ez az iránymutatás az elfogadását követő két nap elteltével lép hatályba.

(2) Ezt az iránymutatást 2012. január 1-jétől kell alkalmazni.

5. cikk

Címzettek

Ennek az iránymutatásnak címzettje az eurorendszer valamennyi központi bankja.

Kelt Frankfurt am Mainban, 2011. szeptember 20-án.

az EKB Kormányzótanácsa részéről

az EKB elnöke

Jean-Claude TRICHET

1. MELLÉKLET

A MONETÁRIS POLITIKA VÉGREHAJTÁSA AZ EUROÖVEZETBEN
Az eurorendszer monetáris politikai eszközeinek és eljárásainak általános dokumentációja

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés

1. FEJEZET A MONETÁRIS POLITIKA KERETEINEK ÁTTEKINTÉSE

- 1.1. Központi Bankok Európai Rendszere
- 1.2. Az eurorendszer célkitűzései
- 1.3. Az eurorendszer monetáris politikai eszközei
 - 1.3.1. Nyílt piaci műveletek
 - 1.3.2. Jegybanki rendelkezésre állás
 - 1.3.3. Kötelező tartalék
- 1.4. Ügyfelek
- 1.5. Elfogadható fedezetek
- 1.6. A monetáris politika kereteinek módosítása

2. FEJEZET ÜGYFÉLKÖR

- 2.1. Az alkalmasság általános feltételei
- 2.2. Az ügyfelek kiválasztása gyorstenderekhez és kétoldalú műveletekhez
- 2.3. Szankciók az ügyfelek kötelezettségzegése esetén
- 2.4. Prudenciális okok miatt vagy nemteljesítést követően lehetséges intézkedések
 - 2.4.1. Prudenciális okok miatti intézkedések
 - 2.4.2. Nemeteljesítést követő intézkedések
 - 2.4.3. A mérlegelésen alapuló intézkedések arányos és megkülönböztetésmentes alkalmazása

3. FEJEZET NYÍLT PIACI MŰVELETEK

- 3.1. Penziós ügyletek
 - 3.1.1. Általános szempontok
 - 3.1.2. Irányadó refinanszírozási műveletek
 - 3.1.3. Hosszabb lejáratú refinanszírozási művelet
 - 3.1.4. Finomhangoló penziós műveletek
 - 3.1.5. Strukturális penziós műveletek
- 3.2. Végleges adásvételi (outright) ügyletek
 - 3.2.1. Eszköztípus
 - 3.2.2. Jogi ismérvek
 - 3.2.3. Árazási feltételek

3.2.4. Egyéb működési feltételek

3.3. EKB-kötvények kibocsátása

3.3.1. Eszköztípus

3.3.2. Jogi ismérvek

3.3.3. Kamatozási feltételek

3.3.4. Egyéb működési feltételek

3.4. Devizaszapok

3.4.1. Eszköztípus

3.4.2. Jogi ismérvek

3.4.3. A pénznemre és árfolyamra vonatkozó feltételek

3.4.4. Egyéb működési feltételek

3.5. Lékötött betétek gyűjtése

3.5.1. Eszköztípus

3.5.2. Jogi ismérvek

3.5.3. Kamatozási feltételek

3.5.4. Egyéb működési feltételek

4. FEJEZET JEGYBANKI RENDELKEZÉSRE ÁLLÁS

4.1. Aktív oldali rendelkezésre állás

4.1.1. Eszköztípus

4.1.2. Jogi ismérvek

4.1.3. Hozzáférési feltételek

4.1.4. Lejárat és kamatfeltételek

4.1.5. A konstrukció felfüggesztése

4.2. Betéti rendelkezésre állás

4.2.1. Eszköztípus

4.2.2. Jogi ismérvek

4.2.3. Hozzáférési feltételek

4.2.4. Lejárat és kamatfeltételek

4.2.5. A konstrukció felfüggesztése

5. FEJEZET ELJÁRÁSOK

5.1. Tendereljárás

5.1.1. Általános szempontok

5.1.2. Tendernaptár

5.1.3. Tenderek meghirdetése

- 5.1.4. Az ajánlatok elkészítése és benyújtása
- 5.1.5. A tenderallokáció menete
- 5.1.6. A tendereredmények kihirdetése
- 5.2. Kétoldalú műveletekre vonatkozó eljárások
 - 5.2.1. Általános szempontok
 - 5.2.2. Közvetlen kapcsolat az ügyfelekkel
 - 5.2.3. Tőzsdén és piaci közvetítőkön keresztül végzett műveletek
 - 5.2.4. A kétoldalú műveletek meghirdetése
 - 5.2.5. Működési napok
- 5.3. Elszámolási eljárások
 - 5.3.1. Általános szempontok
 - 5.3.2. Nyílt piaci műveletek elszámolása
 - 5.3.3. Napvégi zárás
- 6. FEJEZET EFOGADHATÓ FEDEZETI ESZKÖZÖK
 - 6.1. Általános szempontok
 - 6.2. Fedezeti eszközök részletes elfogadhatósági feltételei
 - 6.2.1. A forgalomképes eszközök alkalmassági feltételei
 - 6.2.2. A nem forgalomképes eszközök alkalmassági feltételei
 - 6.2.3. Az elfogadható fedezetek használatára vonatkozó további követelmények
 - 6.3. Az eurorendszer hitelminősítő rendszere
 - 6.3.1. Hatásköre és összetevői
 - 6.3.2. A forgalomképes eszközök magas hitelminőségi követelményeinek meghatározása
 - 6.3.3. A nem forgalomképes eszközök magas hitelminőségi követelményeinek meghatározása
 - 6.3.4. A hitelminősítő rendszerek elfogadhatósági feltételei
 - 6.3.5. A hitelminősítő rendszerek teljesítményének értékelése
 - 6.4. Kockázatkezelési intézkedések
 - 6.4.1. Általános alapelvek
 - 6.4.2. A forgalomképes eszközök esetében alkalmazott kockázatkezelési intézkedések
 - 6.4.3. A nem forgalomképes eszközök esetében alkalmazott kockázatkezelési intézkedések
 - 6.5. Az elfogadható fedezetek értékelésének alapelvei
 - 6.5.1. Forgalomképes eszközök
 - 6.5.2. Nem forgalomképes eszközök
 - 6.6. Az elfogadható fedezetek határon átnyúló használata
 - 6.6.1. Központi bankok levelezőbanki modellje

- 6.6.2. Az értékpapír-elszámolási rendszerek közötti kapcsolatok
- 6.7. Nem euróban denominált fedezet elfogadása különleges esetben
- 7. FEJEZET KÖTELEZŐ TARTALÉK
 - 7.1. Általános szempontok
 - 7.2. Kötelező tartalék képzésére kötelezett intézmények
 - 7.3. A kötelező tartalék mértékének meghatározása
 - 7.3.1. Tartalékalap és tartalékráták
 - 7.3.2. A kötelező tartalék összegének kiszámítása
 - 7.4. A tartalékkötelezettség teljesítése
 - 7.4.1. Tartalékperiódus
 - 7.4.2. Tartalékállomány
 - 7.4.3. A tartalékállományok kamatozása
 - 7.5. Adatszolgáltatás, igazolás és a tartalékalap felülvizsgálata
 - 7.6. A kötelező tartalékolási előírások megsértése
- 1. FÜGGELÉK Példák monetáris politikai műveletekre és eljárásokra
- 2. FÜGGELÉK Fogalomtár
- 3. FÜGGELÉK Az ügyfélkör kiválasztása monetáris politikai célokból végrehajtott devizapiaci intervenciók és devizaswap-ügyletekhez
- 4. FÜGGELÉK Az Európai Központi Bank pénzügyi és banki statisztikáinak adatszolgáltatási keretrendszere
- 5. FÜGGELÉK Az eurorendszer weboldalai
- 6. FÜGGELÉK Az ügyfelek kötelezettségzegése esetén alkalmazandó eljárások és szankciók
- 7. FÜGGELÉK A hitelkövetelésekre szóló érvényes hitelbiztosíték létrehozása

Rövidítések

ÁÉKBV	átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozások (undertaking for collective investment in transferable securities)
CCBM	központi bankok levelezőbanki modellje (Correspondent Central Banking Model)
CET	közép-európai idő (Central European Time)
CRD	tőkekövetelmény-irányelv (Capital Requirements Directive)
CSD	központi értéktár (Central Securities Depository)
ECAF	az eurorendszer hitelminősítő rendszere (Eurosystem credit assessment framework)
ECAI	külső hitelminősítő intézet (external credit institution)
EKB	Európai Központi Bank (European Central Bank)
EGT	Európai Gazdasági Térség (European Economic Area)
EGK	Európai Gazdasági Közösség (European Economic Community)
EK	Európai Közösség (European Community)
ESA 95	a nemzeti számlák európai rendszere (ESA 1995) (European System of National Accounts 1995)
EU	Európai Unió (European Union)
ICAS	az NKB saját hitelminősítő rendszere (NCB in-house credit assessment system)
ICSD	nemzetközi központi értéktár (International Central Securities Depository)
IDC	napközbeni hitel (intraday credit)
IRB	belső minősítésen alapuló rendszer (internal ratings-based system)
ISIN	ISIN azonosító szám/nemzetközi értékpapír-azonosító szám (International Securities Identification Number)
KBER	Központi Bankok Európai Rendszere (European System of Central Banks)
MPI	monetáris pénzügyi intézmény (monetary financial institution)
NKB	nemzeti központi bank (National Central Bank)
NK	nemteljesítés valószínűsége (probability of default)
PPA	pénzpiaci alap (money marketfund)
PSE	állami szektorbeli intézmények (public sector entity)
RMBD	jelzáloggal biztosított lakossági adósságinstrumentum (retail mortgage-backed debt instrument)
RT	minősítő eszköz (rating tool)
TARGET	a transzeurópai automatizált valós idejű bruttó elszámolási rendszer, az EKB/2005/16 iránymutatásban meghatározottak szerint
TARGET2	a transzeurópai automatizált valós idejű bruttó elszámolási rendszer, az EKB/2007/2 iránymutatásban meghatározottak szerint

Bevezetés

Ez a dokumentum az eurorendszer által az euroövezetben alkalmazott egységes monetáris politika számára választott működési keretet mutatja be. Az eurorendszer monetáris politikai eszközei és eljárásai jogi keretének részeként az eurorendszer monetáris politikai eszközeinek és eljárásainak „alapidokumentuma”-ként (a továbbiakban Általános dokumentáció) szolgál, és fő célja, hogy ezekről az eszközökről és eljárásokról megfelelően tájékoztassa az ügyfeleket.

Az Általános dokumentáció az ügyfelekre önmagában jogokat nem ruház, és kötelezettségeket sem ró. Az eurorendszer és az ügyfelek között fennálló jogviszony megfelelő szerződéses, illetve szabályozási rendelkezéseken alapul.

A dokumentum hét fejezetből áll. Az 1. fejezet az eurorendszer monetáris politikájának működési keretéről nyújt áttekintést. A 2. fejezet az eurorendszer monetáris politikai műveleteit végző ügyfélköre vonatkozó alkalmassági feltételeket határozza meg. A 3. fejezet a nyílt piaci műveleteket írja le, míg a 4. fejezet az ügyfélkör számára folyamatosan rendelkezésre álló műveleteket mutatja be. Az 5. fejezet a monetáris politikai műveletek végrehajtása során alkalmazott eljárásokat határozza meg. A 6. fejezet a monetáris politikai műveletekben alkalmazott fedezetértékelés feltételeit ismerteti. A 7. fejezet az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszerét mutatja be.

A mellékletek a következőket tartalmazzák: példák a monetáris politika működésére; szöszedet; az eurorendszer deviza-intervenciós műveleteiben részt vevő ügyfelek kiválasztására vonatkozó kritériumok; az Európai Központi Bank pénzügyi és banki statisztikai adatszolgáltatási követelményei; az eurorendszer honlapjainak listája; a kötelezettségek nem teljesítése esetén alkalmazandó eljárások és szankciók; további jogi követelmények a hitelkövetelésekre szóló érvényes hitelbiztosítékok létrehozására az eurorendszerrel szemben fedezetként nyújtott hitelkövetelések esetében.

1. FEJEZET

A MONETÁRIS POLITIKA KERETEINEK ÁTTEKINTÉSE

1.1. Központi Bankok Európai Rendszere

A Központi Bankok Európai Rendszere („KBER”) az Európai Központi Bankból („EKB”) és az Európai Unió („EU”) tagállamainak nemzeti központi bankjaiból („NKB”) áll⁽¹⁾. A KBER tevékenységét az Európai Unió működéséről szóló szerződéssel („Szerződés”), valamint a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányával („KBER-alapokmány”) összhangban végzi. A KBER irányítását az EKB döntéshozó testületei végzik: nevezetesen az EKB Kormányzótanácsa felelős a monetáris politika kialakításáért, míg az Igazgatóság hatáskörébe tartozik a monetáris politika végrehajtása a Kormányzótanács döntéseivel és iránymutatásaival összhangban. Az EKB a lehetségesnek és megfelelőnek tartott mértékig, valamint a működési hatékonyság biztosítására törekedve igénybe veszi az NKB-k⁽²⁾ segítségét az eurorendszer feladatkörébe tartozó műveletek végrehajtása során. Az NKB-k – ha a monetáris politika végrehajtásához szükséges – megoszthatják az eurorendszer tagjaival az eurorendszer műveleteiben részt vevő ügyfelekkel kapcsolatos információkat, például a működési adatokat⁽³⁾. Az eurorendszer monetáris politikájával kapcsolatos műveleteket valamennyi tagállamban⁽⁴⁾ azonos szabályok szerint kell végrehajtani.

1.2. Az eurorendszer célkitűzései

Az eurorendszer elsődleges célja – a Szerződés 127. cikkének (1) bekezdésében meghatározottak szerint – az árstabilitás fenntartása. Az eurorendszer az árstabilitással kapcsolatos elsődleges célkitűzés sérelme nélkül támogatja az Unió általános gazdaságpolitikáját. E célok megvalósítása során az eurorendszer a szabad versenyen alapuló nyitott piacgazdaság elvével összhangban tevékenykedik, segítve az erőforrások hatékony elosztását.

1.3. Az eurorendszer monetáris politikai eszközei

Céljai elérése érdekében az eurorendszer egy monetáris politikai eszköztárral rendelkezik: nyílt piaci műveleteket hajt végre, jegybanki rendelkezésre állást biztosít, valamint a hitelintézeteknek az eurorendszerrel vezetett számláikon kötelező tartalék képzését írja elő.

1.3.1. Nyílt piaci műveletek

A nyílt piaci műveletek fontos szerepet játszanak az eurorendszer monetáris politikájában a kamatlábak alakítása, a piac likviditáskezelésének támogatása, valamint a monetáris politika aktuális irányvonalának jelzése érdekében. Az eurorendszernek öt eszköztípus áll rendelkezésére a nyílt piaci műveletek végrehajtása során. A legfontosabb eszközfajta a *penziós ügylet* (repoügyletek vagy fedezett hitelek formájában). Az eurorendszer szintén alkalmazhatja a *végleges adásvételi ügyleteket*, az *EKB-kötvények kibocsátását*, a *devizawapot* és a *lekötött betétek gyűjtését*. A nyílt piaci műveleteket az EKB kezdeményezi, egyúttal dönt az alkalmazandó eszközről, valamint a végrehajtás szabályairól. Ezek a műveletek tenderrel, gyorstenderrel vagy kétoldalú művelettel hajthatók végre⁽⁵⁾. Céljuktól, gyakoriságuktól és az alkalmazott eljárásoktól függően az eurorendszer nyílt piaci műveletei az alábbi négy csoportba oszthatók (lásd még az 1. táblázatot):

- a) Az *irányadó refinanszírozási műveletek* (main refinancing operations) közé tartoznak a rendszeres, likviditásbővítő penziós ügyletek, heti gyakorisággal és általában egyhetes lejárattal. A műveleteket az NKB-k tenderek útján végzik. Az irányadó refinanszírozási műveletek kulcsfontosságú szerepet töltenek be abban, hogy az eurorendszer nyílt piaci műveleteinek célkitűzései megvalósuljanak.
- b) A *hosszabb lejáratú refinanszírozási műveletek* (longer-term refinancing operations) olyan likviditásbővítő penziós ügyletek, amelyeket havi gyakorisággal, általában háromhavi lejáratra kötnek. További hosszabb lejáratú refinanszírozást biztosítanak az ügyfelek részére, és az NKB-k által kiírt tender útján bonyolítják le őket. A hosszabb távú refinanszírozási műveletek végrehajtása során az eurorendszer rendszerint semmilyen jelzést nem kíván közvetíteni a piac felé, így normál körülmények között kamatláb-elfogadóként jár el.
- c) A *finomhangoló műveletek* végrehajtása eseti alapon történik, és céljuk a piac likviditáskezelésének támogatása, valamint a kamatlábak alakítása, különösen a piac váratlan likviditásingadozásai által a kamatlábakra gyakorolt hatások enyhítése érdekében. Finomhangoló műveletek a tartalékolási időszak utolsó napján végezhetőek

⁽¹⁾ Megjegyzendő, hogy azoknak a tagállamoknak az NKB-i, amelyeknek pénzneme az euro, megtartják a nemzeti jogban rájuk ruházott hatáskört a monetáris politika terén, ekként nem vesznek részt az egységes monetáris politika vitelében.

⁽²⁾ Ebben a dokumentumban „NKB-k” megnevezéssel azoknak a tagállamoknak az NKB-jára utalunk, amelyek pénzneme az euro a Szerződésnek megfelelően.

⁽³⁾ Ezekre az információkra a KBER alapokmányának 37. cikkében meghatározott szolgálati titoktartási követelmény vonatkozik.

⁽⁴⁾ Ebben a dokumentumban a „tagállam” megnevezés azokra a tagállamokra utal, amelyek pénzneme az euro.

⁽⁵⁾ Az eurorendszer nyílt piaci műveleteinek végrehajtásához szükséges különböző eljárásokat, azaz a tendereket, gyorstendereket és a kétoldalú műveleteket az 5. fejezet mutatja be. A tenderek esetében maximum 24 óra telik el a tender meghirdetése és az elfogadott ajánlatok visszaigazolása között. A tendereken a 2.1. szakaszban foglalt általános feltételeknek megfelelő valamennyi ügyfél részt vehet. A gyorstendert főszabályként 90 percen belül kell végrehajtani. Az eurorendszer a gyorstenderben való részvétellel korlátozott számú ügyfelet választhat ki. „Kétoldalú művelet” alatt minden olyan más esetet érteni kell, amelynek keretében az eurorendszer egy vagy több ügyféllel tendereljárás nélkül köt ügyletet. A kétoldalú műveletek közé tartoznak a tőzsdéken vagy piaci közvetítőkön keresztül kötött ügyletek.

azoknak a likviditás-egyensúlyi zavaroknak az elhárítására, amelyek a legutóbbi fő refinanszírozási művelet allokációja óta merültek fel. A finomhangoló műveleteket elsősorban penziós ügyletek formájában hajtják végre, de ölthetnek emellett devizaswap vagy lekötöttbetét-gyűjtés formát. A finomhangoló műveletek végzése során alkalmazott eszközöket és eljárásokat mindig az ügylet adott típusához és a művelet konkrét célkitűzéséhez kell igazítani. A finomhangoló műveleteket az NKB-k rendszerint gyorstender vagy kétoldalú művelet alapján hajtják végre. Az EKB Kormányzótanácsa dönt arról, hogy kivételes esetben maga az EKB hajthat-e végre kétoldalú finomhangoló műveleteket.

- d) Az eurorendszer *strukturális műveleteket* is végrehajthat EKB-kötvények kibocsátása, penziós ügyletek és végleges adásvételi ügyletek útján. Ezekre a műveletekre akkor kerül sor, amikor az EKB az eurorendszer pénzügyi szektorral szembeni strukturális helyzetét kívánja kiigazítani (akár rendszeresen, akár esetenként). A penziós ügyletek és az adósságinstrumentumok kibocsátása formájában megvalósuló strukturális műveleteket az NKB-k tender útján hajtják végre. A végleges adásvételi ügyletek formájában megvalósuló strukturális műveleteket az NKB-k rendszerint kétoldalú eljárások alapján hajtják végre. Az EKB Kormányzótanácsa kivételes helyzetben dönthet úgy, hogy a strukturális műveleteket maga az EKB hajtsa végre.

1.3.2. Jegybanki rendelkezésre állás

A jegybanki rendelkezésre állás az egynapos (O/N) likviditás bővítésére és szűkítésére szolgál, jelzi a monetáris politika általános irányvonalát, illetve határt szab az egynapos (O/N) piaci kamatlábnak. Az elfogadott ügyletek számára két konstrukció áll rendelkezésre, amelyeket saját kezdeményezésükre vehetnek igénybe, feltéve, hogy megfelelnek az üzleti feltételeknek (lásd még az 1. táblázatot):

- a) Az ügyletek az egynapos (O/N) likviditás biztosítására elfogadható fedezetek ellenében igénybe vehetik az NKB-k által nyújtott *aktív oldali rendelkezésre állást* (marginal lending facility). Rendes körülmények között az ügyletek hitellimitektől vagy más korlátozásoktól függetlenül igénybe vehetik ezt a konstrukciót, feltéve, hogy elegendő fedezeti eszközzel rendelkeznek. Az aktív oldali rendelkezésre állás kamatlába általában az egynapos (O/N) piaci kamatláb felső határát is jelzi.
- b) Az ügyletek a *betéti rendelkezésre állás* (deposit facility) igénybevételével egynapos (O/N) betétet helyezhetnek el az NKB-knál. Rendes körülmények között az ügyletek betéti limitek vagy más korlátozások nélkül igénybe vehetik a betéti konstrukciót. A betét kamatlába általában az egynapos (O/N) piaci kamatláb alsó határát is jelzi.

A jegybanki rendelkezésre állást decentralizált formában, az NKB-k kezelik.

1.3.3. Kötelező tartalék

Az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszerét az euroövezetben működő hitelintézetekre kell alkalmazni. A rendszer elsődleges célja a pénzügyi kamatok stabilizálása, valamint strukturális likviditási szükséglet létrehozása (vagy bővítése). Az egyes hitelintézetek tartalékképzési kötelezettségét mérlegtételeik arányában kell megállapítani. A kamatlábak stabilizálásának érdekében az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszere a hitelintézetek számára lehetővé teszi, hogy tartalékaikat átlagszámítással állapítsák meg. A tartalékképzési követelménynek való megfelelés megállapítása a hitelintézetek által fenntartott átlagos napi tartalékállomány alapulvételével történik. A hitelintézetek kötelezőtartalék-állományára az eurorendszer irányadó refinanszírozási műveleteinek kamatlába szerint kell kamatot fizetni.

1. táblázat

Az eurorendszer monetáris politikai műveletei

Monetáris politikai művelet	Tranzakció típusa		Lejárat	Gyakoriság	Eljárás
	Likviditásbővítő	Likviditásszűkítő			
<i>Nyílt piaci műveletek</i>					
Irányadó refinanszírozási művelet	Penziós ügylet	—	1 hét	Hetente	Tender
Hosszabb lejáratú refinanszírozási művelet	Penziós ügylet	—	3 hónap	Havonta	Tender
Finomhangoló művelet	Penziós ügylet Devizaswap	Penziós ügylet Lekötött betétek gyűjtése Devizaswap	Nem szabványos	Nem rendszeres	Gyorstender Kétoldalú eljárás

Monetáris politikai művelet	Tranzakció típusa		Lejárát	Gyakoriság	Eljárás
	Likviditásbővítő	Likviditásszűkítő			
Strukturális művelet	Penziós ügylet	EKB-kötvények kibocsátása	Szabványos/Nem szabványos	Rendszeres és nem rendszeres	Tender
	Végleges (outright) vétel	Végleges (outright) eladás	—	Nem rendszeres	Kétoldalú eljárás

Jegybanki rendelkezésre állás

Aktív oldali rendelkezésre állás	Penziós ügylet	—	Egynapos (O/N)	Ügyfél kezdeményezésére
Betéti rendelkezésre állás	—	Betét	Egynapos (O/N)	Ügyfél kezdeményezésére

1.4. Ügyfelek

Az eurorendszer monetáris politikájának keretei úgy kerültek kialakításra, hogy az ügyfelek minél szélesebb körének részvétele biztosított legyen. A KBER alapokmányának 19.1. cikke szerint a kötelező tartalékképzési kötelezettség hatálya alá tartozó hitelintézetek igénybe vehetik a jegybanki rendelkezésre állás eszközt, illetve tender útján részt vehetnek nyílt piaci műveletekben. A finomhangoló műveletek esetében az eurorendszer korlátozott számú ügyfelet választhat ki. A monetáris politikai célokból végzett devizaswapok végrehajtása aktív devizapiaci szereplőkkel történik. Az ilyen műveletek ügyfélköre azokra az euroövezetben bejegyzett intézményekre korlátozódik, amelyeket az eurorendszer devizaintervenciós műveleteihez kiválasztott.

Úgy kell tekinteni, hogy az ügyfelek a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemről szóló jogszabályokban előírt valamennyi kötelezettségükről tudnak, és azokat be is tartják.

1.5. Elfogadható fedezetek

A KBER alapokmányának 18.1. cikke alapján az eurorendszer valamennyi hitelezési műveletének (vagyis likviditásbővítő monetáris politikai műveletek, napközbeni hitel) megfelelő fedezeten kell alapulnia. Az eurorendszer műveleteihez a fedezeti eszközök széles körét fogadja el. Az eurorendszer kidolgozta az eurorendszer valamennyi hitelműveletéhez elfogadható fedezetek egységes keretrendszerét (amely „egységes lista”-ként [Single List] is ismeretes). 2007. január 1-jén ez az egységes keretrendszer felváltotta a Gazdasági és Monetáris Unió elindulása óta érvényben lévő kétszorosított rendszert. Az egységes rendszer magába foglalja mindazokat a forgalomképes és nem forgalomképes eszközöket, amelyek kielégítik az eurorendszer által meghatározott egységes euroövezeti alkalmassági feltételeket. Nincs különbség a forgalomképes és nem forgalomképes eszközök minősége, illetve az eszközöknek az eurorendszer különböző típusú monetáris politikai műveleteire való alkalmassága szempontjából, kivéve, hogy a nem forgalomképes eszközöket az eurorendszer végeleges adásvételi (outright) ügyleteknél nem használja. Valamennyi elfogadható fedezet használható határokon átnyúló módon a központi bankok levelezőbanki modelljén (CCBM), továbbá, forgalomképes eszközök esetében, az uniós értékpapír-elszámolási rendszerek (SSS) közötti elfogadott kapcsolatokon keresztül.

1.6. A monetáris politika kereteinek módosítása

Az EKB Kormányzótanácsa az eurorendszer monetáris politikai műveletei végrehajtásának eszközeit, feltételeit és eljárásait bármikor megváltoztathatja.

2. FEJEZET

ÜGYFÉLKÖR

2.1. Az alkalmasság általános feltételei

Az eurorendszer monetáris politikai műveleteiben részt vevő ügyfeleknek bizonyos alkalmassági feltételeknek kell megfelelniük⁽⁶⁾. Ezeket a követelményeket úgy határozták meg, hogy az eurorendszer monetáris politikai műveleteiben az intézmények széles köre vehessen részt, az intézmények azonos bánásmódban részesüljenek az euroövezet teljes területén, valamint biztosított legyen, hogy az ügyfelek megfeleljenek bizonyos prudenciális és működési követelményeknek:

⁽⁶⁾ Végleges adásvételi (outright) ügylet esetében az ügyfelek körére nem vonatkoznak előre meghatározott korlátozások.

- a) Kizárólag a KBER Alapokmányának 19.1. cikkében, az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszerének hatálya alá tartozó intézmények minősülnek ügyfélnek. Az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszerével kapcsolatos kötelezettségek alól felmentett intézmények (lásd a 7.2. szakaszt) az eurorendszer jegybanki rendelkezésre állása és a nyílt piaci műveletek szempontjából nem minősülnek ügyfélnek.
- b) Az ügyfeleknek rendezett pénzügyi helyzettel kell rendelkezniük, és legalább egy, a nemzeti hatóságok által gyakorolt, harmonizált uniós vagy EGT-s felügyeleti szerv hatálya alá kell tartozniuk⁽⁷⁾. Az uniós jog szerinti sajátos intézményi jellegük miatt ügyfélnek tekinthetők a Szerződés 123. cikkének (2) bekezdése értelmében rendezett pénzügyi háttérrel rendelkező intézmények is, amelyek az illetékes nemzeti hatóságok általi felügyelethez hasonló szintű felügyelet alá tartoznak. Ügyfélnek tekinthetők a rendezett pénzügyi háttérrel rendelkező, az illetékes nemzeti hatóságoknak, harmonizált uniós vagy EGT-s felügyelethez hasonló szintű, nem egységesített felügyelete alá tartozó intézmények is, pl. az EGT-n kívüli intézményeknek az euroövezetben bejegyzett fióktelepei.
- c) Az ügyfeleknek meg kell felelniük az adott tagállam NKB-ja (illetve az EKB) által alkalmazott vonatkozó szerződéses vagy szabályozási rendelkezésekben meghatározott valamennyi működési feltételnek, ezáltal biztosítva az eurorendszer monetáris politikai műveleteinek hatékony végrehajtását.

Ezek az általános alkalmassági feltételek az euroövezet teljes területén egységesek. Az alkalmasság általános feltételeit teljesítő intézmények jogosultak:

- a) igénybe venni az eurorendszer jegybanki rendelkezésre állását;
- b) tender útján részt venni az eurorendszer nyílt piaci műveleteiben.

Valamely intézmény tender útján kizárólag a bejegyzésének helye szerinti tagállam NKB-ján keresztül veheti igénybe az eurorendszer jegybanki rendelkezésre állását és nyílt piaci műveleteit. Amennyiben egy intézmény több tagállamban is rendelkezik szervezeti egységekkel (székhellyel vagy fióktelepekkel), az egyes tagállamokban bejegyzett szervezeti egységek mindig az adott tagállam NKB-ján keresztül vehetik igénybe ezeket a műveleteket, azzal a kikötéssel, hogy egy intézmény az ajánlatait egy tagállamban csak egy szervezeti egységén (székhelyén vagy egy kijelölt fióktelepén) keresztül nyújthatja be.

2.2. Az ügyfelek kiválasztása gyorstenderekhez és kétoldalú műveletekhez

A végleges adásvételi (outright) ügyletek esetében az ügyfelek körére nem vonatkoznak előre meghatározott korlátozások.

A monetáris politikai célból végrehajtott devizaswapok esetében az ügyfeleknek bármilyen piaci körülmények között képesnek kell lenniük nagy volumenű devizaműveletek hatékony végrehajtására. A devizaswapra jogosult ügyfelek köre megegyezik az euroövezetben bejegyzett és az eurorendszer devizaintervenciók műveleteihez kiválasztott ügyfelek körével. Devizaintervenciók műveletekhez az ügyfelek kiválasztásának kritériumait és a kiválasztási eljárást a 3. függelék tartalmazza.

A gyorstenderen és kétoldalú eljárás alapján alapuló egyéb műveletek (a finomhangoló penziós ügyletek és a lekötött betétek gyűjtése) esetében minden egyes NKB az adott tagállamban létrehozott és az alkalmasság általános feltételeinek megfelelő intézmények közül választ. Ebből a szempontból a pénzügyi aktivitás a legfontosabb kiválasztási szempont. Figyelembe vehetők továbbá egyéb kritériumok, mint például az értékpapírosztály hatékonysága és az ajánlattételi képesség.

A gyorstender és a kétoldalú eljárások esetében a nemzeti központi bankok azokkal az ügyfelekkel állnak kapcsolatban, akik beletartoznak a finomhangoló műveletekre elfogadott ügyfelek csoportjába. A gyorstendereket és a kétoldalú műveleteket szélesebb ügyfélkörrel is végezhetik.

Az EKB Kormányzótanácsa dönthet arról, hogy kivételes körülmények esetén maga az EKB végezhet-e kétoldalú finomhangoló műveleteket. Ha az EKB végez kétoldalú műveleteket, akkor az egyenlő hozzáférés biztosítása érdekében az EKB az euroövezet-beli ügyfelek közül rotációs rendszerben választja ki azokat, amelyek a gyorstenderekben és a kétoldalú műveletekben való részvételre jogosultak.

2.3. Szankciók az ügyfelek kötelezettségzegése esetén

Összhangban az EKB szankciók kirovására vonatkozó jogköréről szóló, 1998. november 23-i 2532/98/EK tanácsi rendelettel⁽⁸⁾; az Európai Központi Bank szankcionálási jogosítványairól szóló 1999. szeptember 23-i 2157/1999/EK európai központi banki rendelettel (EKB/1999/4)⁽⁹⁾; a kötelező tartalék Európai Központi Bank által történő alkalmazásáról szóló, 1998. november 23-i 2531/98/EK tanácsi rendelettel⁽¹⁰⁾; valamint a kötelező tartalék képzéséről szóló, 2003. szeptember 12-i 1745/2003/EK európai központi banki rendelettel

⁽⁷⁾ A hitelintézetek harmonizált felügyelete a hitelintézetek tevékenységének megkezdéséről és folytatásáról szóló, 2006. június 14-i 2006/48/EK európai parlamenti és tanács irányelven (HL L 177., 2006.6.30., 1. o.) alapul.

⁽⁸⁾ HL L 318., 1998.11.27., 4. o.

⁽⁹⁾ HL L 264., 1999.10.12., 21. o.

⁽¹⁰⁾ HL L 318., 1998.11.27., 1. o.

(EKB/2003/9) ⁽¹⁾, az EKB szankciókat szabhat ki azokra az intézményekre, amelyek nem felelnek meg a kötelező tartalék alkalmazásával kapcsolatos EKB-rendeletekből és -határozatokból eredő kötelezettségeiknek. Az alkalmazható szankciókat, valamint az alkalmazásuk során követendő eljárásokat az imént említett rendeletek részletezik. Az eurorendszer továbbá a kötelező tartaléokra vonatkozó előírások súlyos megszegése esetén felfüggesztheti az ügyfelek nyílt piaci műveletekben való részvételét.

Az egyes tagállamok NKB-jai (vagy az EKB) által alkalmazott szerződéses, illetve szabályozási rendelkezések előírásaival összhangban, az eurorendszer pénzbírságot szabhat ki és fog is kiszabni azokra az ügyfelekre, illetve felfüggeszti azoknak a feleknek a nyílt piaci műveletekben való részvételét, akik elmulasztják az egyes NKB-k (vagy az EKB) által alkalmazott és az alábbiakban meghatározott szerződéses, illetve szabályozási rendelkezésekből rájuk háruló kötelezettségeik teljesítését.

Ide tartoznak a) a tenderszabályok megszegésének esetei, amikor az ügyfél nem bocsát elegendő fedezeti eszközt vagy készpénzt ⁽²⁾ rendelkezésre ahhoz, hogy a likviditásbővítő műveletben részére allokkált likviditást (az elszámolás napján) kiegyenlítse, vagy megfelelő letéti követelményképzéssel a művelet lejáratáig fedezettel biztosítsa, valamint amikor az ügyfél nem bocsát elegendő összegű készpénzt rendelkezésre ahhoz, hogy a likviditásszűkítő műveletben részére megállapított összeget kiegyenlítse; valamint b) a kétoldalú tranzakciós előírások megszegésének esetei, amikor az ügyfél nem bocsát elegendő elfogadható fedezeti eszközt vagy készpénzt rendelkezésre ahhoz, hogy a kétoldalú tranzakciónál a megállapodásban rögzített összeget kiegyenlítse, vagy amikor a kétoldalú művelet időtartama alatt nem tesz eleget a szükséges letéti követelményképzésnek.

Ez a rendelkezés vonatkozik továbbá a) a fedezeti eszközök alkalmazására vonatkozó szabályok az ügyfelek által történő megsértésének eseteire (amikor az ügyfél olyan eszközöket használ fel, amelyek ilyen felhasználásra alkalmatlanok, illetve alkalmatlanná váltak, vagy amelyeket az ügyfél nem használhat, például a kibocsátó/kezes és az ügyfél között fennálló szoros kapcsolat vagy azonosság miatt); valamint b) a napvégi eljárásra és a betéti rendelkezésre állás igénybevételére vonatkozó feltételek ügyfél általi megszegésének eseteire is (amikor az elszámolási számláján a nap végén negatív egyenleggel rendelkező ügyfél a betéti rendelkezésre állás igénybevételére vonatkozó alkalmassági feltételeket nem teljesíti).

Ezen túlmenően, a kötelezettségeit megszegő fél ellen alkalmazott felfüggesztés hatálya az adott intézmény más tagállamokban bejegyzett fióktelepeire is kiterjeszhető. Azokban az esetekben, amikor a kötelezettségszegésnek például a gyakoriság vagy időtartam alapján megállapított súlyossága ezt indokoltá teszi, az ügyfél minden további monetáris politikai művelethez való hozzáférése egy bizonyos időtartamra felfüggeszthető.

A tenderre, a kétoldalú ügyletre, a fedezeti eszközökre, a napvégi eljárásra és a betéti rendelkezésre állás igénybevételének alkalmassági feltételeire vonatkozó előírások megszegéséért az NKB-k által kiszabott pénzbírságokat egy előre meghatározott (a 6. mellékletben megállapított) kulcs alapján számítják ki.

2.4. Prudenciális okok miatt vagy nemteljesítést követően lehetséges intézkedések

2.4.1. Prudenciális okok miatti intézkedések

Az eurorendszer prudenciális okok miatt a következő intézkedéseket hozhatja meg:

- az adott NKB (vagy az EKB) által alkalmazott szerződéses, illetve szabályozói rendelkezésekkel összhangban az eurorendszer prudenciális okokból az egyes ügyfél monetáris politikai eszközökhöz történő hozzáférést felfüggesztheti, korlátozhatja vagy megszüntetheti;
- az eurorendszer az adott ügyfelek által az eurorendszer hitelműveleteihez benyújtott fedezeteket elutasíthatja vagy használatukat korlátozhatja, illetve azokra kiegészítő haircutokat alkalmazhat.

2.4.2. Nemeteljesítést követő intézkedések

Az eurorendszer felfüggesztheti, korlátozhatja vagy megszüntetheti azon ügyfelek monetáris politikai eszközökhöz történő hozzáférést, amelyek szerződéses vagy az NKB-k által alkalmazott szabályozási rendelkezések alapján nem teljesítettek.

2.4.3. A mérlegelésen alapuló intézkedések arányos és megkülönböztetésmentes alkalmazása

A mérlegelésen alapuló összes intézkedésnek biztosítania kell, hogy az eurorendszer a prudens kockázatkezelést arányos és megkülönböztetésmentes módon alkalmazza és kalibrálja. Az egyes ügyfelekkel szemben hozott, mérlegelésen alapuló intézkedéseket megfelelően meg kell indokolni.

3. FEJEZET

NYÍLT PIACI MŰVELETEK

A nyílt piaci műveletek fontos szerepet játszanak az eurorendszer monetáris politikájában, a kamatlábak alakításában, a piac likviditáskézelésének támogatásában, valamint a monetáris politika aktuális helyzetének jelzésében. Céljukat, rendszerességüket és eljárásukat tekintve az eurorendszer nyílt piaci műveletei négy kategóriába sorolhatók: irányadó refinanszírozási műveletek, hosszabb lejáratú refinanszírozási műveletek, finomhangoló műveletek és strukturális műveletek. Ami

⁽¹⁾ HL L 250., 2003.10.2., 10. o.

⁽²⁾ Amennyiben fedezetkiegészítő felhívás esetén alkalmazható.

az alkalmazott eszközöket illeti, a penziós ügyletek jelentik az eurorendszer nyílt piaci eszközeinek legfontosabb típusát, egyszersmind a fenti négy műveleti kategória mindegyikében alkalmazhatók, míg az EKB-kötvények a strukturális többlet csökkentésére szolgáló műveleteknél használhatók. A strukturális műveleteket végleges adásvételi ügyletekkel is lehet végezni. Az eurorendszernek a finomhangoló műveletek végrehajtásához két további eszköz áll rendelkezésére: a devizaswap és a lekötött betétek gyűjtése. A következő fejezetek részletesen bemutatják az eurorendszer által használt nyílt piaci eszközök egyes típusainak konkrét jellemzőit.

3.1. Penziós ügyletek

3.1.1. Általános szempontok

3.1.1.1. Eszköztípus

A penziós ügyletek olyan műveletek, amelyek során az eurorendszer visszavásárlási megállapodások keretében ad el, illetve vásárol elfogadható fedezeteket, vagy elfogadható fedezetekből álló fedezet ellenében folytat hitelezést. A penziós ügyletek az irányadó refinanszírozási műveleteknél és a hosszabb lejáratú refinanszírozási műveleteknél alkalmazhatók. Az eurorendszer emellett a strukturális és a finomhangoló műveleteknél is alkalmazhat penziós ügyleteket.

3.1.1.2. Jogi ismérvek

Az NKB-k a penziós ügyleteket végrehajthatják visszavásárlási megállapodások formájában (azaz, az eszköz tulajdonjoga átszáll a hitelezőre, miközben a tranzakcióban ügyfelek úgy állapodnak meg, hogy egy későbbi időpontban az eszköz újra az adós tulajdonába kerül), vagy értékpapír-fedezet mellett nyújtott hitelek formájában (azaz, az adott eszközökre fedezet áll rendelkezésre, de az adósi kötelezettségek teljesítését feltételezve a fedezetként felkínált eszköz az adós tulajdonában marad). A visszavásárlási megállapodásokon alapuló penziós ügyletekre vonatkozó további rendelkezések az egyes tagállamok NKB-jai (vagy az EKB) által alkalmazott szerződéses rendelkezésekben található. Az értékpapír-fedezet mellett nyújtott hiteleken alapuló penziós ügyletekre vonatkozó szabályozások figyelembe veszik a fedezetre vonatkozó érdekeltég (pl. kézi zálogjog, a tulajdonalapú hitelbiztosíték, jelzálogjog) alapításához és későbbi érvényesítéséhez szükséges, az egyes nemzeti jogokban alkalmazott különböző eljárásokat és formai követelményeket.

3.1.1.3. Kamatozási feltételek

A visszavásárlási megállapodásban meghatározott vételár és visszavásárlási ár közötti különbszet egyenlő a művelet időtartama alatt felvett, illetve hitelezett összegre számított kamat összegével, vagyis a visszavásárlási ár magában foglalja a fizetendő kamatot. Az értékpapír-fedezet mellett nyújtott hitel formájában létrejövő penziós ügylet kamatát a felvett hitel összegére és a futamidőre alkalmazandó kamatláb alapján kell meghatározni. Az eurorendszer penziós nyílt piaci műveletei esetében egyszerű kamatlábat alkalmaznak, amely a „ténylegesen eltelt napok száma/360” kamatnap-számítási szabályon alapul.

3.1.2. Irányadó refinanszírozási műveletek

Az irányadó refinanszírozási műveletek az eurorendszer által végzett legfontosabb nyílt piaci műveletek, amelyek kulcsszerepet játszanak a kamatlábak alakításában, a piac likviditási helyzetének irányításában és a monetáris politika aktuális irányvonalának jelzésében.

Az irányadó refinanszírozási műveletek működési jellemzői az alábbiak szerint foglalhatók össze:

- a) likviditásbővítő penziós műveletek;
- b) heti rendszerességűek ⁽¹³⁾;
- c) általában egyhetes lejárattal rendelkeznek ⁽¹⁴⁾;
- d) végrehajtásuk decentralizált (az NKB-k hatáskörébe rendelt);
- e) lebonyolításuk tender útján történik (az 5.1. szakaszban meghatározottak szerint);
- f) a (2.1. szakaszban meghatározott) általános alkalmassági feltételeket teljesítő valamennyi fél nyújthat be ajánlatot az irányadó refinanszírozási műveletekre;
- g) az irányadó refinanszírozási műveletekben mind a (6. fejezet meghatározása szerinti) forgalomképes, mind a nem forgalomképes eszközök alkalmasak mint fedezeti eszköz.

3.1.3. Hosszabb lejáratú refinanszírozási művelet

Az eurorendszer rendszeres refinanszírozási műveleteket is végez, általában háromhavi lejárattal, ezáltal pótlólagos, hosszabb távú refinanszírozást nyújtva a pénzügyi szektor számára. A hosszabb távú refinanszírozási műveletek végrehajtása során az eurorendszer rendszerint semmilyen jelzést nem kíván közvetíteni a piac felé,

⁽¹³⁾ Az irányadó és a hosszabb lejáratú refinanszírozási műveleteket az eurorendszer előzetesen meghirdetett tenderműveleti naptára szerint végzik (lásd még az 5.1.2. szakaszt), amely az EKB (www.ecb.europa.eu) és az eurorendszer weboldalain van közzétéve (lásd az 5. függelék).

⁽¹⁴⁾ Az irányadó és a hosszabb lejáratú refinanszírozási műveletek lejárata alkalmanként eltérhet ettől, többek között az egyes tagállamok bankszünnapjaitól függően.

így normál körülmények között kamatláb-elfogadóként jár el. Ennek megfelelően a hosszabb lejáratú refinanszírozási műveletekre változó kamatú tenderek formájában kerül sor, és az EKB időről időre jelzi a későbbi tenderek várható ügyleti volumenét. Kivételes körülmények között az eurorendszer fix kamatú tenderek keretében is végez hosszabb lejáratú refinanszírozási műveleteket.

A hosszabb lejáratú refinanszírozási műveletek működési jellemzői az alábbiak szerint foglalhatók össze:

- a) likviditásbővítő penziós műveletek;
- b) havi rendszerességűek ⁽¹⁵⁾;
- c) általában három hónapos lejáratúak ⁽¹⁶⁾;
- d) végrehajtásuk decentralizált (az NKB-k hatáskörébe rendelt);
- e) lebonyolításuk tender útján történik (az 5.1. szakaszban meghatározottak szerint);
- f) a (2.1. szakaszban meghatározott) általános alkalmassági feltételeket teljesítő valamennyi fél nyújthat be ajánlatot a hosszabb lejáratú refinanszírozási műveletre;
- g) a hosszabb lejáratú refinanszírozási műveletekben mind a (6. fejezet meghatározása szerinti) forgalomképes, mind a nem forgalomképes eszközök alkalmasak, mint fedezeti eszköz.

3.1.4. Finomhangoló penziós műveletek

Az eurorendszer penziós nyílt piaci ügyletek formájában végezhet finomhangoló műveleteket. A finomhangoló műveletek célja a piac likviditási helyzetének irányítása, valamint a kamatlábak alakítása, különösen a piac előre nem látható likviditásingadozása által a kamatlábakra gyakorolt hatások ellensúlyozása érdekében. Finomhangoló műveletek a tartalékolási időszak utolsó napján végezhetők a legutóbbi fő refinanszírozási művelet allokációja óta keletkezett likviditáshiány egyensúlyozása érdekében. Mivel váratlan piaci események bekövetkezésekor gyors intézkedésekre lehet szükség, indokolt nagyfokú rugalmasságot fenntartani a finomhangoló műveleteknél alkalmazott eljárások és működési jellemzők megválasztásakor.

A finomhangoló penziós műveletek működési jellemzőit az alábbiak szerint lehet összegezni:

- a) megjelenhetnek likviditásbővítő vagy likviditásszűkítő ügyletek formájában;
- b) gyakoriságuk nem szabványosított;
- c) lejáratú idejük nem szabványosított;
- d) a likviditásbővítő finomhangoló penziós ügyletek lebonyolítása általában gyorstender útján történik, ugyanakkor nem kizárt a kétoldalú eljárások alkalmazásának lehetősége (lásd az 5. fejezetet);
- e) a likviditásszűkítő finomhangoló penziós ügyletekre rendszerint kétoldalú eljárásokon keresztül kerül sor (az 5.2. szakaszban meghatározottak szerint);
- f) az egyes NKB-k általában decentralizált módon hajtják végre e műveleteket (az EKB Kormányzótanácsa dönthet arról, hogy kivételes esetben az EKB is végrehajthat kétoldalú finomhangoló penziós ügyleteket);
- g) az eurorendszer a 2.2. szakaszban meghatározott feltételek szerint korlátozott számú résztvevőt választhat ki a finomhangoló penziós ügyletekben való részvételhez; és
- h) a finomhangoló penziós ügyletekben mind a (6. fejezet meghatározása szerinti) forgalomképes, mind a nem forgalomképes eszközök alkalmasak, mint fedezeti eszköz.

3.1.5. Strukturális penziós műveletek

Az eurorendszer penziós nyílt piaci ügyletek formájában végrehajthat strukturális műveleteket azzal a céllal, hogy kiigazítsa az eurorendszer pénzügyi szektorral szembeni strukturális helyzetét.

E műveletek működési jellemzői az alábbiak szerint foglalhatók össze:

- a) likviditásbővítő műveletek;
- b) gyakoriságuk szerint lehetnek rendszeresek vagy nem rendszeresek;

⁽¹⁵⁾ Az irányadó és a hosszabb lejáratú refinanszírozási műveleteket az eurorendszer előzetesen meghirdetett tenderműveleti naptára szerint végzik (lásd még az 5.1.2. szakaszt), amely az EKB (www.ecb.europa.eu) és az eurorendszer weboldalain van közzétéve (lásd az 5. függelékét).

⁽¹⁶⁾ Az irányadó és a hosszabb lejáratú refinanszírozási műveletek lejáratú alkalmanként eltérhet ettől, többek között az egyes tagállamok bankszünnapjaitól függően.

- c) lejáratauk előre nem szabványosított;
- d) lebonyolításuk tender útján történik (az 5.1. szakaszban meghatározottak szerint);
- e) végrehajtásuk decentralizált (az NKB-k hatáskörébe rendelt);
- f) a (2.1. szakaszban meghatározott) általános alkalmassági feltételeket teljesítő valamennyi fél nyújthat be ajánlatot strukturális penziós műveletre;
- g) a strukturális penziós ügyletekben mind a (6. fejezet meghatározása szerinti) forgalomképes, mind a nem forgalomképes eszközök alkalmasak, mint fedezeti eszközök.

3.2. **Végleges adásvételi (outright) ügyletek**

3.2.1. *Eszköztípus*

A végleges adásvételi ügylet során a tulajdonjog teljes mértékben átszáll az eladóról a vevőre, anélkül, hogy ehhez a tulajdonjog ellentétes irányú átruházása kapcsolódna. E műveleteket kizárólag strukturális célból lehet végrehajtani.

3.2.2. *Jogi ismérvek*

A végleges adásvételi ügylet során a tulajdonjog teljes mértékben átszáll az eladóról a vevőre, anélkül, hogy ehhez a tulajdonjog ellentétes irányú átruházása kapcsolódna. Az ügyletet a műveletben használt adósságinstrumentumokra vonatkozó piaci megállapodásoknak megfelelően kell végrehajtani.

3.2.3. *Árazási feltételek*

Az eurorendszer az árak kiszámításakor a műveletben használt, adósságinstrumentumokra vonatkozóan a legszélesebb körben elfogadott piaci konvenciónak megfelelően jár el.

3.2.4. *Egyéb működési feltételek*

Az eurorendszer végleges adásvételi ügyleteinek működési jellemzői az alábbiak szerint foglalhatók össze:

- a) a végleges adásvételi (outright) ügyletek megjelenhetnek likviditásbővítő (közvetlen vétel) vagy likviditásszűkítő (közvetlen eladás) műveletek formájában;
- b) gyakoriságuk nem szabványosított;
- c) lebonyolításuk kétoldalú eljárás útján történik (az 5.2. szakaszban meghatározottak szerint);
- d) ezen ügyleteket egyes NKB-k általában decentralizált módon hajtják végre (az EKB Kormányzótanácsa dönt arról, hogy az EKB kivételes körülmények között végrehajthat-e adásvételi ügyleteket);
- e) a végleges adásvételi ügyletek esetében az ügyfelek körére nem vonatkoznak előre meghatározott korlátozások; és
- f) csak a (6. fejezetben meghatározott) forgalomképes eszközök minősülnek a végleges ügyletekhez kapcsolódó fedezeti eszköznek.

3.3. **EKB-kötvények kibocsátása**

3.3.1. *Eszköztípus*

Az EKB kötvényeket bocsáthat ki azzal a céllal, hogy kiigazítsa az eurorendszer strukturális helyzetét a pénzügyi szektorral szemben, valamint, hogy a piacon likviditást szűkítsen (vagy bővítsen).

3.3.2. *Jogi ismérvek*

Az EKB-kötvények az EKB-nak a kötvény tulajdonosával szemben fennálló adóssággkötelezettségét testesítik meg. Az EKB-kötvényeket az euroövezet-beli értéktárakban könyvelési tétel formájában kell kibocsátani és tartani. Az EKB a kötvények átruházhatóságára vonatkozóan nem ír elő semmiféle korlátozást. Az EKB-kötvényekre vonatkozó további előírásokat a kötvényekre vonatkozó szabályok tartalmazzák.

3.3.3. *Kamatozási feltételek*

Az EKB-kötvényeket diszkontáltan, azaz névérték alatti értéken kell kibocsátani, és lejáratkor névértéken kell visszavásárolni. A diszkontált kibocsátáskori érték és a visszavásárlási érték közötti különbség egyenlő a kötvény diszkontált kibocsátási értékén felhalmozott kamattal, amit a kötvény futamidejére vonatkozóan a megállapodás szerinti kamatlábbal kell kiszámítani. Az alkalmazott kamatláb egyszerű kamatláb, amely a „ténylegesen eltelt napok száma/360” számítási szabályon alapul. A diszkontált kibocsátási érték kiszámításának módját az 1. keretes írás mutatja be.

1. KERETES ÍRÁS

EKB-kötvények kibocsátása

A diszkontált kibocsátási érték:

$$P_T = N \times \frac{1}{1 + \frac{r_1 \times D}{36\,000}}$$

ahol:

N = az EKB-kötvény névértéke

r_1 = kamatláb (százalékban)

D = az EKB-kötvény futamideje (napban)

P_T = az EKB-kötvény diszkontált kibocsátási értéke

3.3.4. *Egyéb működési feltételek*

Az EKB-kötvények kibocsátásának működési jellemzői az alábbiak szerint foglalhatók össze:

- a kötvények kibocsátása a piaci likviditás szűkítése céljából történik;
- a kötvények rendszeres vagy nem rendszeres jelleggel is kibocsáthatók;
- a kötvények futamideje 12 hónapnál rövidebb;
- a kötvénykibocsátás tender útján történik (az 5.1. szakaszban rögzített módon);
- kötvényeket a nemzeti központi bankok decentralizáltan tendereztetik és váltják be;
- a (2.1. szakaszban meghatározott) általános alkalmassági feltételeket teljesítő valamennyi fél pályázhat az EKB-kötvények jegyzésére.

3.4. **Devizaszwapok**3.4.1. *Eszköztípus*

A monetáris politikai célokból végrehajtott devizaszwapok az euro és egy másik deviza között egyidejűleg kötött azonnali és határidős ügyletből állnak. Ezek a swapok finomhangolási célokat szolgálnak, elsősorban a piac likviditási helyzetének kezelése és a kamatlábak alakítása érdekében.

3.4.2. *Jogi ismérvek*

A monetáris politikai célokból végrehajtott devizaszwapok olyan műveleteket jelentenek, ahol az eurorendszer azonnali eurovételi (illetve eladási) műveletet hajt végre egy másik deviza ellenében, és ezzel egyidejűleg egy meghatározott visszavásárlási napon egy határidős ügylettel előre eladja (illetve visszavásárolja). A devizaszwapokra vonatkozó további rendelkezések az egyes tagállamok NKB-jai (vagy az EKB) által alkalmazott szerződéses rendelkezésekben találhatóak.

3.4.3. *A pénznemre és árfolyamra vonatkozó feltételek*

Az eurorendszer rendszerint csak a kereskedésben aktívan részt vevő pénznemekre és kizárólag a szokásos piaci gyakorlatot betartva köt ügyleteket. Az eurorendszer és az ügyfelek minden egyes devizaszwap esetében megállapodnak az ügyletre alkalmazandó swappontokban. A swappontok a határidős és az azonnali ügyletnél alkalmazott átváltási árfolyamok közötti különbségnek felelnek meg. Az euro másik devizával szembeni swappontjainak jegyzése az általános piaci gyakorlat szerint történik. A devizaszwap árfolyamára vonatkozó feltételeket a 2. keretes írás tartalmazza.

3.4.4. *Egyéb működési feltételek*

A devizaszwapok működési jellemzői az alábbiak szerint foglalhatók össze:

- megjelenhetnek likviditásbővítő vagy likviditásszűkítő ügyletek formájában;
- gyakoriságuk nem szabványosított;
- lejárat idejük nem szabványosított;
- végrehajtásuk gyorstender vagy kétoldalú eljárás útján történik (lásd az 5. fejezetet);
- az NKB-k általában decentralizált módon hajtják végre azokat (az EKB Kormányzótanácsa dönthet arról, hogy kivételes esetben az EKB is végrehajthat kétoldalú devizaszwapügyleteket); és
- az eurorendszer a 2.2. szakaszban és a 3. függelékben meghatározott feltételek szerint korlátozott számú ügyletet választhat ki a devizaszwapokban való részvétellel.

2. KERETES ÍRÁS

Devizaswapok

S = az euro (EUR) és az ABC-deviza (ABC) azonnali (a devizaswap megkötése napján érvényes) átváltási árfolyama

$$S = \frac{x \times ABC}{1 \times EUR}$$

F_M = az euro és az ABC-deviza között érvényes határidős árfolyam a devizaswap visszavásárlási napján (M)

$$F_M = \frac{y \times ABC}{1 \times EUR}$$

Δ_M = az euro és az ABC-deviza közötti forwardpontok a devizaswap visszavásárlási napján (M)

$$\Delta_M = F_M - S$$

$N(.)$ = a deviza azonnali összege; $N(.)_M$ a deviza határidős összege:

$$N(ABC) = N(EUR) \times S \text{ vagy } N(EUR) = \frac{N(ABC)}{S}$$

$$N(ABC)_M = N(EUR)_M \times F_M \text{ vagy } N(EUR)_M = \frac{N(ABC)_M}{F_M}$$

3.5. **Lekötött betétek gyűjtése**3.5.1. *Eszköztípus*

Az eurorendszer felhívhatja az ügyfeleket arra, hogy azok a székhelyük szerinti tagállam NKB-jánál rögzített futamidejű kamatozó betéteket kössenek le. A lekötött betétek gyűjtése csak finomhangolási célokat szolgál a piacon levő likviditás szűkítése érdekében.

3.5.2. *Jogi ismérvek*

Az ügyfélkörtől elfogadott betétek rögzített futamidővel és rögzített kamatlábbal rendelkeznek. Az NKB-k a betétek ellenében nem adnak fedezetet.

3.5.3. *Kamatozási feltételek*

A betétre alkalmazott kamatláb egyszerű kamatláb, amely a „tényleges napok száma/360” kamatmegállapítási szabályon alapul. A kamatot a betét lejártakor kell kifizetni.

3.5.4. *Egyéb működési feltételek*

A lekötött betétek gyűjtésének működési jellemzői az alábbiakban foglalhatók össze:

- a betétgyűjtés célja a likviditás szűkítése;
- a betétgyűjtés gyakorisága nem szabványosított;
- a betétek lejárat ideje nem szabványosított;
- a betétgyűjtés lebonyolítása általában gyorstender útján történik, de a kétoldalú eljárás lehetősége sem kizárt (lásd az 5. fejezetet);
- a betétgyűjtést az egyes NKB-k általában decentralizált módon hajtják végre (az EKB Kormányzótanácsa dönthet arról, hogy kivételes esetben az EKB is végrehajthat kétoldalú lekötöttbetét-gyűjtési műveletet ⁽¹⁷⁾); és
- az eurorendszer a 2.2. szakaszban meghatározott feltételek szerint korlátozott számú ügyfelet is kiválaszthat a lekötött betétek gyűjtésében való részvételre.

4. FEJEZET

Jegybanki rendelkezésre állás4.1. **Aktív oldali rendelkezésre állás**4.1.1. *Eszköztípus*

Az ügyfélkör az aktív oldali rendelkezésre állást arra használhatja, hogy az NKB-kon keresztül előre meghatározott kamatlábon, elfogadható fedezetek (lásd a 6. fejezetet) ellenében egynapos (O/N) likviditását biztosítsa. A

⁽¹⁷⁾ A lekötött betéteket az NKB által vezetett számlákon tartják; ez akkor is így lenne, ha ezeket a műveleteket valamilyen oknál fogva centralizáltan az EKB végezné.

konstrukció célja, hogy az ügyfélkör átmeneti likviditási igényeit kielégítse. Rendes körülmények között a konstrukcióra vonatkozó kamatláb az egynapos (O/N) piaci kamatláb felső határa. A konstrukcióra vonatkozó feltételek az egész euroövezetben azonosak.

4.1.2. *Jogi ismérvek*

Az aktív oldali rendelkezésre állás keretében az NKB-k likviditást bővíthetnek egynapos (O/N) visszavásárlási megállapodások formájában (azaz az eszköz tulajdonjoga átszáll a hitelezőre, és a felek megegyeznek abban, hogy a következő üzleti napon a tulajdonjog visszaszáll az adósra) vagy egynapos (O/N), értékpapír-fedezet mellett nyújtott hitelek formájában (azaz az eszközre érvényesíthető biztosítékot nyújtanak, de a kölcsön visszafizetésével az eszköz az adós tulajdonában marad). A visszavásárlási megállapodásokra vonatkozó további rendelkezéseket az adott NKB által alkalmazott szerződéses megállapodások tartalmazzák. Az értékpapír-fedezet mellett nyújtott hitelek formájában való likviditásbővítésre vonatkozó megállapodások figyelembe veszik a fedezetre vonatkozó érdekeltség (kézi zálogjog, tulajdonjogú hitelbiztosítás, illetve jelzálogjog) alapításához és annak későbbi érvényesítéséhez szükséges, az egyes nemzeti jogokban alkalmazott különböző eljárásokat és formai követelményeket.

4.1.3. *Hozzáférési feltételek*

Az aktív oldali rendelkezésre állás a 2.1. szakaszban meghatározott általános alkalmassági feltételeket kielégítő ügyfélkör számára érhető el. Az aktív oldali rendelkezésre álláshoz való hozzáférést az adott intézmény székhelye szerinti tagállam nemzeti központi bankja biztosítja. A hozzáférés csak azokon a napokon biztosított, amelyeken az adott TARGET2 rendszer ⁽¹⁸⁾ üzemel ⁽¹⁹⁾. Azokon a napokon, amelyeken az értékpapír-elszámolási rendszerek nem üzemelnek, az aktív oldali rendelkezésre állás az NKB-knál már előzetesen letétbe helyezett fedezeti eszközök alapján vehető igénybe.

Minden üzleti nap végén az ügyfélkör adott nemzeti központi banknál vezetett elszámolási számláin lévő negatív egyenlege automatikusan az aktív oldali rendelkezésre állás igénybevételére vonatkozó kérelemnek minősül. Az aktív oldali rendelkezésre álláshoz történő napvégi hozzáférésre vonatkozó eljárás az 5.3.3. szakasz tartalmazza.

Az ügyfelek az aktív oldali rendelkezésre álláshoz úgy is hozzáférhetnek, hogy kérelmet küldenek a székhelyük szerinti tagállam NKB-jának. Ahhoz, hogy az NKB még aznap teljesíteni tudja a megbízást a TARGET2-ben, a kérelemnek az NKB-hoz legkésőbb 15 perccel a TARGET2 zárása után meg kell érkeznie ⁽²⁰⁾, ⁽²¹⁾. A TARGET2 általában EKB (közép-európai) idő szerint 18.00 órakor zár. Az aktív oldali rendelkezésre állás igénybevételére vonatkozó kérelem benyújtásának határideje az eurorendszer tartalékolási időszakának utolsó munkanapján még további 15 perccel meghosszabbodik. A kérelemben fel kell tüntetni az igényelt hitel összegét, és amennyiben az ügylet alapjául szolgáló fedezeti eszköz az NKB-nál még előzetesen elhelyezve, a tranzakció alapjául szolgáló, rendelkezésre bocsátandó fedezeti eszközt is meg kell határozni.

A tranzakció alapjául szolgáló elegendő jegybankképes eszköz felmutatásán kívül az aktív oldali rendelkezésre állás keretében igénybe vehető pénzeszközök összegére nem vonatkozik egyéb korlátozás.

4.1.4. *Lejártat és kamatfeltételek*

A konstrukció keretében nyújtott hitelek egynapos (O/N) futamidővel rendelkeznek. Azon ügyfelek esetében, akik közvetlenül részt vesznek a TARGET2-ben, a hitel törlesztésére a következő olyan napon lép sor, amikor i. a TARGET2; és ii. az adott SSS-ek működnek, mégpedig e rendszerek nyitásának időpontjában.

A kamatlábat, amely a „tényleges napok száma/360” kamatmegállapítási szabályon alapuló egyszerű kamatláb, az eurorendszer előzetesen közlést tesz. Az EKB a kamatlábat jogosult bármikor, legkorábban az eurorendszer következő munkanapján történő hatállyal megváltoztatni ⁽²²⁾, ⁽²³⁾. A konstrukció kamatának megfizetése a hitel törlesztésekor esedékes.

4.1.5. *A konstrukció felfüggesztése*

A konstrukció csak az EKB céljaival és általános monetáris politikai szempontjaival összhangban vehető igénybe. A bank a konstrukció feltételeit bármikor módosíthatja, illetve a konstrukciót felfüggesztheti.

⁽¹⁸⁾ 2008. május 19-től a TARGET decentralizált technikai infrastruktúráját a TARGET2 váltotta fel. A TARGET2 egy egységes közös platformból (ezen keresztül nyújtják be és dolgozzák fel az összes fizetési utasítást, valamint fogadják ugyanilyen technikai feltételekkel a fizetési tranzakciókat), és egy ideig az NKB-k saját számviteli rendszeréből áll.

⁽¹⁹⁾ Ezenkívül az NKB-nál vezetett számlához való hozzáféréssel rendelkező ügyfelek az aktív oldali rendelkezésre állást csak azzal a feltétellel vehetik igénybe, ha a tranzakció például a TARGET2 egységes közös platformján keresztül elszámolható.

⁽²⁰⁾ Előfordulhat, hogy néhány tagállamban a nemzeti központi bank (vagy annak bizonyos fiókjai) az eurorendszer valamely munkanapján a nemzeti vagy regionális bankszünnap miatt zárva van, és ezért nem lehet monetáris műveletet végrehajtani. Ezekben az esetekben az érintett nemzeti központi bank felelős azért, hogy előre tájékoztassa az ügyfeleket arról, hogy milyen lépéseket kell tenni az aktív oldali rendelkezésre álláshoz való hozzáféréshez a bankszünnap figyelembevételével.

⁽²¹⁾ A TARGET2 üzemszüneti napjait az EKB honlapján (www.ecb.europa.eu), valamint az eurorendszer honlapjain teszik közzé (lásd az 5. függelék).

⁽²²⁾ Jelen dokumentumban az „eurorendszer munkanapján” azt a napot értjük, amikor az EKB és legalább egy nemzeti központi bank nyitva tart az eurorendszer monetáris politikai műveleteinek végrehajtására.

⁽²³⁾ A kamatláb megváltoztatásáról a Kormányzótanács rendszerint havi első ülésén, a monetáris politikai irányvonala értékelésekor dönt. Az ilyen döntések rendszerint a következő tartalékerőszak kezdetén lépnek hatályba.

4.2. **Betéti rendelkezésre állás**

4.2.1. *Eszköztípus*

Az ügyfélkör a betéti rendelkezésre állást arra használhatja, hogy az NKB-nál egynapos (O/N) betéteket helyezzen el. A betétek előre meghatározott kamatlábbal kamatoznak. Rendes körülmények között a betéti rendelkezésre állásnál alkalmazott kamatláb az egynapos (O/N) piaci kamatláb alsó határa. A betéti rendelkezésre állásra vonatkozó feltételek az egész euroövezetben egyformák ⁽²⁴⁾.

4.2.2. *Jogi ismérvek*

Az ügyfelek által elhelyezett egynapos (O/N) betétek rögzített kamatlábon kamatoznak. Az ügyfelek az elhelyezett betét ellenében nem kapnak fedezetet.

4.2.3. *Hozzáférési feltételek* ⁽²⁵⁾

A betéti rendelkezésre állás a 2.1. szakaszban meghatározott általános alkalmassági feltételeket kielégítő intézményeknek áll rendelkezésre. A betéti rendelkezésre álláshoz az adott intézmény székhelye szerinti NKB közvetítésével lehet hozzájutni. A betéti rendelkezésre álláshoz csak a TARGET2 nyitvatartási napjain lehet hozzájutni ⁽²⁶⁾.

A betéti rendelkezésre állás igénybevételéhez az ügyfélnek kérelmet kell benyújtania a székhelye szerinti tagállam NKB-jának. Ahhoz, hogy az NKB még aznap teljesítse a megbízást a TARGET2-ben, a kérelemnek a TARGET2 tényleges zárási ideje, azaz általában EKB (közép-európai) idő szerint 18.00 óra után legkésőbb 15 perccel meg kell érkeznie az NKB-hoz ⁽²⁷⁾, ⁽²⁸⁾. A betéti rendelkezésre állás igénybevételére vonatkozó kérelem benyújtásának határideje az eurorendszer tartalékperiódusának utolsó üzleti napján további 15 perccel meghosszabbodik. A kérelemben fel kell tüntetni az elhelyezendő betét összegét.

Az ügyfél által a konstrukció keretében elhelyezhető betét összegére nem vonatkozik korlátozás.

4.2.4. *Lejárati és kamatfeltételek*

A konstrukció keretében elhelyezett betétek egynapos (O/N) lejáratúak. Azon ügyfelek esetében, akik közvetlenül vesznek részt a TARGET2-ben, a konstrukció keretében elhelyezett betétek a következő olyan napon járnak le, amikor a TARGET2 működik, mégpedig a rendszer nyitásának időpontjában.

A kamatlábat, amely a „tényleges napok száma/360” kamatmegállapítási szabályon alapuló egyszerű kamatláb, az eurorendszer előzetesen közzéteszi. Az EKB a kamatlábat jogosult bármikor, legkorábban az eurorendszer következő üzleti napjára vonatkozó hatállyal megváltoztatni ⁽²⁹⁾. A kamat kifizetése a hitel visszafizetésekor esedékes.

4.2.5. *A konstrukció felfüggesztése*

A konstrukció csak az EKB céljaival és általános monetáris politikai szempontjaival összhangban vehető igénybe. Az EKB a konstrukció feltételeit bármikor módosíthatja, illetve a konstrukciót felfüggesztheti.

5. FEJEZET

ELJÁRÁSOK

5.1. **Tendereljárás**

5.1.1. *Általános szempontok*

Az eurorendszer nyílt piaci műveleteire általában tender formájában kerül sor. Az eurorendszer tendereit a 3. keretes írásban leírtak szerint, hat műveleti lépésben kell végrehajtani.

Az eurorendszer két fajta tendereljárást különböztet meg: a tendert és a gyorstendert. A tender és a gyorstender eljárásai rendje a lebonyolítás ütemezése és az ügyfélkör kivételével azonos.

⁽²⁴⁾ A nemzeti központi bankok számlastruktúrájának eltérő mivolta miatt az euroövezet országai között előfordulhatnak operációs különbségek.

⁽²⁵⁾ A nemzeti központi bankok által használt számlarendszerek különbözősége miatt az EKB a nemzeti központi bankok részére átmenetileg engedélyezheti, hogy az itt leírtaktól némileg eltérő hozzáférési feltételeket alkalmazzanak. Az e dokumentumban leírt hozzáférési feltételektől való eltérésekről a nemzeti központi bankok tájékoztatást nyújtanak.

⁽²⁶⁾ Ezenkívül a betéti rendelkezésre állás igénybevételének lehetősége az ügyfél részére csak akkor biztosítható, ha valamely NKB-nál vezetett számlával rendelkezik, amelyen keresztül – például a TARGET2 egységes közös platformján – a tranzakció elszámolható.

⁽²⁷⁾ Ezenkívül az NKB-nál vezetett számlához való hozzáféréssel rendelkező ügyfelek az aktív oldali rendelkezésre állást csak azzal a feltétellel vehetik igénybe, ha a tranzakció például a TARGET2 egységes közös platformján keresztül elszámolható.

⁽²⁸⁾ Jelen dokumentumban az „eurorendszer munkanapján” azt a napot értjük, amikor az EKB és legalább egy nemzeti központi bank nyitva tart az eurorendszer monetáris politikai műveleteinek végrehajtására.

⁽²⁹⁾ A Kormányzótanács rendszerint akkor dönt a kamatokról, amikor az adott hónap első ülésén értékeli a monetáris politikai irányvonalat. Az ilyen döntések rendszerint a következő tartalékperiódus kezdetén lépnek hatályba.

5.1.1.1. Tender

A tenderek esetében a meghirdetéstől az elfogadott ajánlatok visszaigazolásáig 24 óra telik el (a beadási határidő és az eredményhirdetés között eltelt idő hozzávetőlegesen két óra). Az 1. ábra a tender műveleti lépéseinek szokásos ütemezéséről nyújt áttekintést. Az EKB indokolt esetben módosíthatja az egyes műveletek ütemezését.

Az irányadó refinanszírozási műveletekre, a hosszabb lejáratú refinanszírozási műveletekre és a strukturális műveletekre (a végleges adásvételi ügyletek kivételével) mindig tender keretében kerül sor. Ezekben a 2.1. szakaszban foglalt általános feltételeknek megfelelő ügyfelek vehetnek részt.

5.1.1.2. Gyorstender

A gyorstendert általában a meghirdetéstől számított 90 percen belül kell lebonyolítani azzal, hogy a visszaigazolásra az eredményhirdetést követően azonnal sor kerül. A gyorstender műveleti lépéseinek szokásos ütemezéséről a 2. ábra nyújt áttekintést. Az EKB indokolt esetben módosíthatja az egyes műveletek ütemezését. Gyorstenderre csak finomhangoló műveletek esetén kerül sor. Az eurorendszer a 2.2. szakaszban meghatározott feltételek és eljárások szerint a gyorstenderen való részvételre korlátozott számú ügyfelet választhat ki.

5.1.1.3. Fix és változó kamatú tender

Az eurorendszernek lehetősége van akár fix kamatú (mennyiségi tender), akár változó kamatú (kamattender) tenderek lebonyolítására. Fix kamatú tender esetén az EKB előre meghatározza a kamatlábat, és az ügyfelek azzal az összeggel pályáznak, amellyel a rögzített kamatlábon ügyletet kívánnak kötni ⁽³⁰⁾. Változó kamatú tender esetén az ügyfelek megjelölik az összeget és a kamatlábat, amelyen a NKB-kal ügyletet kívánnak kötni ⁽³¹⁾.

3. KERETES ÍRÁS

A tendereljárás műveleti lépései

1. lépés A tender meghirdetése

- a) Az EKB meghirdeti a tendert hírügynökségek útján és az EKB honlapján
- b) Az NKB-k nemzeti hírügynökségek útján meghirdetik a tendert, és ha szükséges, az ügyfélkört közvetlenül is értesítik

2. lépés Az ügyfelek elkészítik és benyújtják ajánlataikat

3. lépés Az eurorendszer összegyűjti az ajánlatokat

4. lépés Az ajánlatok értékelése és eredményhirdetés

- a) Az EKB határozata az ajánlatok elfogadásáról
- b) Az elfogadott ajánlatok kihirdetése hírügynökségek útján és az EKB honlapján

5. lépés Az egyes elfogadott ajánlatok visszaigazolása

6. lépés A műveletek elszámolása (lásd az 5.3. szakaszt)

5.1.2. Tendernaptár

5.1.2.1. Irányadó és hosszabb lejáratú refinanszírozási műveletek

Az irányadó és a hosszabb lejáratú refinanszírozási műveleteket az eurorendszer által megjelentetett tájékoztató jellegű naptár szerint bonyolítják le ⁽³²⁾. A naptárt legkésőbb az adott év kezdete előtt három hónappal kell közzétenni. Az irányadó és a hosszabb lejáratú refinanszírozási műveletek szokásos üzletkötési napjait a 2. táblázat tartalmazza. Az EKB törekszik biztosítani minden tagállambeli ügyfél számára az irányadó és a hosszabb lejáratú refinanszírozási műveletekben való részvételt. Ezért az e műveletekre vonatkozó naptár összeállításakor az EKB az egyes tagállamok bankszünnapjainak figyelembevételével jár el.

⁽³⁰⁾ A fix kamatú devizaswaptenderek esetén az EKB a műveletek swappontjait rögzíti, és az ügyfelek azt a rögzített devizaösszeget ajánlják fel, amit el kívánnak adni (és visszavásárolni) vagy meg kívánnak vásárolni (és visszaadni) ezen a kamatlábon.

⁽³¹⁾ Változó kamatú devizaswaptender esetén az ügyfelek rögzített devizaösszeggel és azzal a swappontjával pályáznak, amellyel a műveletet végre akarják hajtani.

⁽³²⁾ Az eurorendszer tenderműveleteinek naptárát az EKB honlapján (www.ecb.europa.eu), valamint az eurorendszer honlapjain teszik közzé (lásd az 5. függelék).

5.1.2.2. Strukturális műveletek

A tenderek útján lefolytatott strukturális műveletek végrehajtása nem előre meghatározott naptár szerint történik. A strukturális műveletek lebonyolítása és elszámolása azonban általában csak olyan napon történik, amely minden tagállamban NKB-munkanapnak ⁽³³⁾ számít.

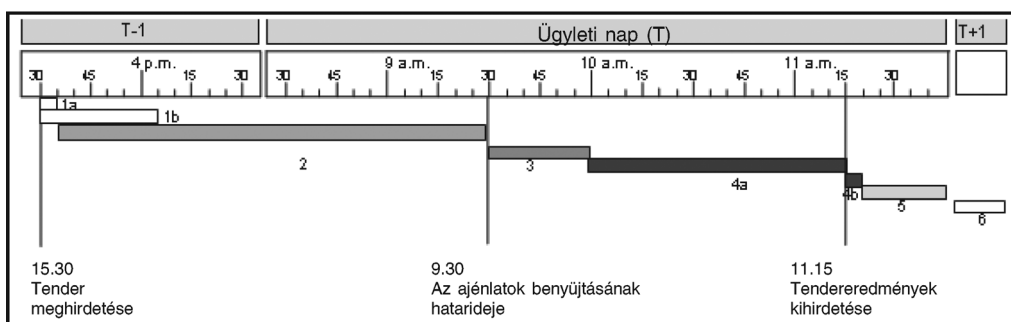
5.1.2.3. Finomhangoló művelet

A finomhangoló műveletek végrehajtása nem előre meghatározott naptár szerint történik. Az EKB az eurorendszer bármely munkanapján végrehajthat finomhangoló műveleteket. Ezekben a műveletekben csak azon tagállamok NKB-jai vehetnek részt, amelyekben az üzletkötés, az elszámolás és a visszafizetés napja NKB-munkanap.

1. ábra

A tender műveleti lépéseinek szokásos ütemezése

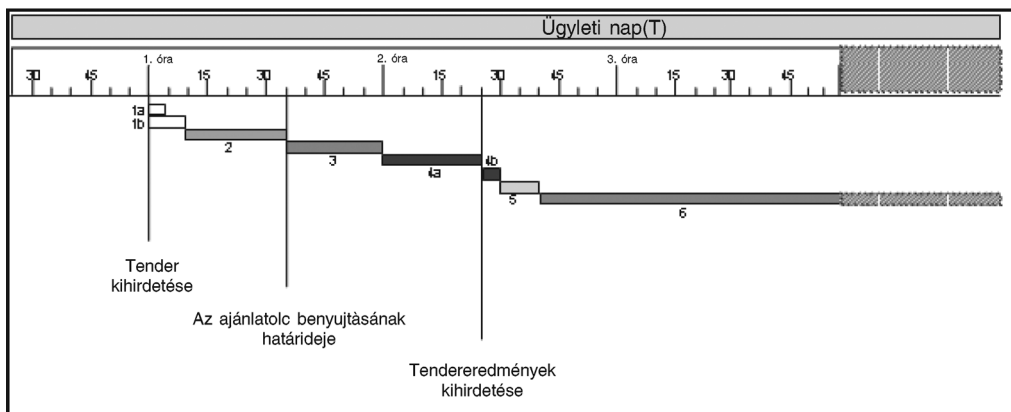
(EKB [közép-európai] idő szerint)

Megjegyzés: A számok a 3. keretes írásban feltüntetett műveleti lépésekre vonatkoznak.

2. ábra

A gyors tender műveleti lépéseinek szokásos ütemezése

Megjegyzés: A számok a 3. keretes részben feltüntetett műveleti lépésekre vonatkoznak.

2. táblázat

Az irányadó és a hosszabb lejáratú refinanszírozási műveletek szokásos üzletkötési napjai

Művelet típusa	Szokásos üzletkötési nap (T)
Irányadó refinanszírozási műveletek	Keddenként
Hosszabb lejáratú refinanszírozási műveletek	Minden naptári hónap utolsó szerdájára ⁽¹⁾

⁽¹⁾ A karácsonyi időszak miatt a decemberi műveletet általában egy héttel előrehozzák, a hónap előző szerdájára.

⁽³³⁾ Jelen dokumentumban az „NKB-munkanap” kifejezéssel arra a napra utalunk, amelyen egy meghatározott tagállam nemzeti központi bankja nyitva tart az eurorendszer monetáris politikai műveleteinek végrehajtása céljából. Néhány tagállamban előfordulhat, hogy a nemzeti központi banki fiók helyi vagy regionális bankszünnap miatt zárva tart valamelyik NKB üzleti napon. Ebben az esetben az adott nemzeti központi bank köteles az ügyfeleket előre tájékoztatni az adott fiókokat érintő ügyletek esetében alkalmazandó rendelkezésekről.

5.1.3. *Tenderek meghirdetése*

Az eurorendszer a tendereket nyilvánosan, hírügynökségek útján és az EKB honlapján hirdeti meg. Az NKB-k a hírügynökségi hozzáféréssel nem rendelkező ügyfeleket a tenderekről közvetlenül is értesíthetik. A nyilvános tenderfelhívás általában a következő információkat tartalmazza:

- a) a tender hivatkozási számát;
- b) a tender időpontját;
- c) a művelet típusát (likviditásbővítő illetve -szűkítő, valamint az igénybe venni kívánt monetáris politikai eszköz típusa);
- d) az instrumentum lejáratát;
- e) az aukció típusát (fix vagy változó kamatú tender);
- f) az allokálás módját (az 5.1.5. szakasz meghatározása szerinti holland vagy amerikai típusú aukció);
- g) a tervezett mennyiséget (általában csak a hosszabb lejáratú refinanszírozási műveletek esetében);
- h) a rögzített kamatlábat/árat/swappontot (fix kamatú tenderek esetén);
- i) a kamatláb/ár/swappont elfogadott alsó/felső határértékét (ha van ilyen);
- j) az instrumentum induló és lejárati napját (ha van ilyen), illetve az instrumentum értéknapi és lejárati napját (EKB-kötvények kibocsátása esetén);
- k) a műveletben részt vevő devizákat és a rögzítve tartandó összeg pénznemét (devizaswap esetén);
- l) az ajánlatok kiszámításakor hivatkozásként használandó azonnali devizaárfolyamot (devizaswap esetén);
- m) az ajánlati összeg felső korlátját (ha van ilyen);
- n) a legkisebb allokált összeget (ha van ilyen);
- o) a legkisebb allokálási arányt (ha van ilyen);
- p) az ajánlatok benyújtásának menetrendjét;
- q) a kötvények névértékét (EKB-kötvények kibocsátása esetén); és
- r) a kötvények ISIN-kódját (EKB-kötvények kibocsátása esetén).

A finomhangoló műveletek átláthatóságának növelésére az eurorendszer a gyorstendereket általában nyilvánosan előre meghirdeti. Kivételes esetekben azonban az EKB határozhat úgy, hogy a gyorstendereket nem hirdeti meg előre nyilvánosan. A gyorstenderek meghirdetése a tenderekre vonatkozó általános eljárásrenddel megegyezően történik. Nyilvánosan előre meg nem hirdetett gyorstender esetén az NKB a kiválasztott ügyfelekkel közvetlenül lép kapcsolatba. A nyilvánosan bejelentett gyorstender esetén az NKB közvetlenül is megkeresheti a kiválasztott ügyfelet.

5.1.4. *Az ajánlatok elkészítése és benyújtása*

Az ügyfeleknek ajánlataikat az NKB-k által az adott műveletre vonatkozóan kiadott mintának megfelelő formában kell elkészíteniük. Az ajánlatot olyan tagállam NKB-jához kell benyújtani, ahol az intézménynek szervezeti egysége (székhelye vagy fiókja) van. Egy intézmény az ajánlatát egy tagállamban csak egy szervezeti egysége (székhelye vagy egy erre kijelölt fiókja) útján nyújthatja be.

A fix kamatú tenderek esetén az ügyfelek ajánlatukban azt az összeget kötelesek megjelölni, amelyre a NKB-kal üzletet kívánnak kötni ⁽³⁴⁾.

A változó kamatú tenderek esetén az ügyfelek legfeljebb tíz különböző kamatlábra/árra/swappontra tehetnek ajánlatot. Kivételes esetekben az eurorendszer korlátozhatja az ügyfelek által változó kamatú tenderek esetén benyújtható ajánlatok számát. Minden egyes ajánlatban meg kell jelölni azt az összeget, amelyre az NKB-val üzletet kívánnak kötni, feltüntetve a vonatkozó kamatlábat is ⁽³⁵⁾, ⁽³⁶⁾. A kamatlábra vonatkozó ajánlatot a 0,01 százalékpont többszörösekként kell kifejezni. Változó kamatú devizaswaptender esetén a swappontokat a szokásos piaci konvencióknak megfelelően kell megadni, és az ajánlatokat a 0,01 swappont többszörösekként kell kifejezni.

⁽³⁴⁾ A fix kamatú devizaswapügyletek esetén az ügyfelek azt a rögzített devizaösszeget és megfelelő swappontszintet kötelesek megjelölni, amelyre az eurorendszerrel üzletet kívánnak kötni.

⁽³⁵⁾ EKB-kötvény kibocsátásakor az EKB határozhat úgy, hogy az ajánlatokat inkább árra, mint kamatlábra vonatkozóan kell megtenni.

⁽³⁶⁾ A változó kamatú devizaswap esetében meg kell adni azt a rögzített devizamennyiséget, amellyel az ügyfél az eurorendszerrel üzletet kíván kötni, és a megfelelő swappontot.

Az irányadó refinanszírozási műveletek esetén az ajánlati összeg alsó korlátja 1 000 000 euro. Az ezen összeget meghaladó összegű ajánlatokat 100 000 euro többszöröseként kell megadni. A finomhangoló és a strukturális műveletekre ugyanez az alsó érték és elfogadási lépésköz vonatkozik. Az ajánlati érték minimuma minden egyes kamatláb/ár/swappontszintre vonatkozik.

A hosszabb lejáratú refinanszírozási műveletek esetében az egyes NKB-k határozzák meg az ajánlati összeg alsó korlátját a 10 000 eurótól 1 000 000 euróig terjedő tartományban. A meghatározott alsó ajánlati korlátot meghaladó összegű ajánlatokat 10 000 euro többszöröseként kell megadni. Az alsó ajánlati érték minden egyes kamatlábszintre vonatkozik.

Az EKB az ajánlati összegre kiköthet felső korlátot is az aránytalanul nagy összegű ajánlatok kiküszöbölése érdekében. Az ilyen felső ajánlati összegkorlát a nyilvános tenderfelhívásban minden esetben fel van tüntetve.

Az ügyfelek kötelesek gondoskodni arról, hogy a nekik allokált összegeket megfelelő összegű elfogadható fedezeti eszközzel tudják fedezni⁽³⁷⁾. Az adott NKB által megkötött szerződések vagy felügyeleti rendelkezések lehetővé teszik szankciók alkalmazását abban az esetben, ha egy ügyfél nem biztosít megfelelő összegű fedezetet vagy készpénzt a tender során neki allokált összeg kiegyenlítésére.

Az ajánlatok a tender benyújtási határidejéig visszavonhatók. A tenderfelhívásban feltüntetett határidő után benyújtott ajánlatok érvénytelenek. A határidő betartását az NKB-k bírálják el. Az NKB-k nem veszik figyelembe az adott ügyfél egyik ajánlatát sem, amennyiben ajánlatai együttes összege az EKB által meghatározott bármely felső ajánlati korlátot meghaladja. Az NKB-k nem veszik figyelembe azokat az ajánlatokat sem, amelyek összege nem éri el az ajánlati összeg alsó korlátját, illetve az elfogadott kamatlábra/ár/swappontra vonatkozó alsó korlát alatt, illetve felső korlát felett van. Az NKB-k továbbá azokat az ajánlatokat sem veszik figyelembe, amelyek hiányosak, vagy nem felelnek meg a kiadott mintának. Amennyiben egy ajánlatot így érvénytelenítettek, az illetékes NKB döntéséről az ügyfelet még a tenderallokálás előtt értesíti.

5.1.5. A tenderallokáció menete

5.1.5.1. Fix kamatú tender

A fix kamatú tenderek allokációja során az ügyfelektől kapott ajánlatokat össze kell adni. Amennyiben az ajánlatok összege meghaladja az allokálni kívánt likviditás teljes összegét, a benyújtott ajánlatokat arányosan, az allokálandó összegnek az összes ajánlat összegéhez viszonyított aránya szerint kell kielégíteni (lásd a 4. keretes írást). Az egy ügyfélre jutó összeget a legközelebbi egész euróra kell kerekíteni. A fix kamatú tenderek esetén azonban az EKB dönthet úgy is, hogy minden ajánlattevőnek odaítél egy minimumösszeget/-részesedést.

4. KERETES ÍRÁS

Fix kamatú tenderek allokálása

Allokációs arány:

$$all \% = \frac{A}{\sum_{i=1}^n a_i}$$

Az *i*-edik ügyfélre allokált összeg:

$$all_i = all \% \times (a_i)$$

ahol:

A = a teljes allokálandó összeg

n = az ügyfelek száma

a_i = az *i*-edik ügyfél által ajánlott összeg

all% = allokációs arány

all_i = az *i*-edik ügyfélnek allokált teljes összeg

5.1.5.2. Változó kamatú tenderek euróban

A likviditásbővítő, változó kamatú eurotenderek esetén az ajánlatokat a felajánlott kamatlábak csökkenő sorrendje szerint kell rendezni. A legmagasabb kamatlábbal rendelkező ajánlatokat kell elsőként kielégíteni, majd az alacsonyabb kamatlábú ajánlatokat csökkenő sorrendben kell elfogadni mindaddig, amíg a felosztani kívánt összeg el nem fogy. Amennyiben az elfogadott legalacsonyabb kamatlábbal (azaz a kamatfolyosó-széli kamatlábbal) rendelkező ajánlatok halmozott összege meghaladja a maradék felosztható összeget, úgy a maradványösszeg felosztása arányosan, a fennmaradó allokálandó összegnek a kamatfolyosó-széli kamatlábbal rendelkező ajánlatok teljes összegéhez viszonyított aránya szerint történik (lásd az 5. keretes írást). Az egy ügyfélre jutó összeget a legközelebbi egész euróra kell kerekíteni.

⁽³⁷⁾ Vagy likviditásszűkítő műveletek esetében készpénzben kötelesek ezeket az összegeket kiegyenlíteni.

A likviditásszűkítő, változó kamatú (EKB-kötvények kibocsátására, illetve lekötött betétek gyűjtésére felhasználható) tenderek allokálásakor az ajánlatokat a felajánlott kamatlábak növekvő sorrendjébe (vagy a felajánlott árak csökkenő sorrendjébe) kell rendezni. Kielégítéskor a legalacsonyabb kamatlábalal (illetve legmagasabb árral) rendelkező ajánlatok élveznek elsőbbséget, majd az ajánlatokat a kamatlábak növekvő (illetve az ajánlati árak csökkenő) sorrendjében kell elfogadni mindaddig, amíg a teljes összeg allokálásra nem kerül. Amennyiben az elfogadott legmagasabb kamatlábalal (illetve legalacsonyabb árral) rendelkező ajánlatok (azaz azonos kamatlábú/áru versengő ajánlatok) halmozott összege meghaladja a maradék felosztható összeget, úgy a maradványösszeg felosztása arányosan, a fennmaradó allokálandó összegnek az azonos kamatlábú/áru versengő ajánlatok együttes összegéhez viszonyított aránya szerint történik (lásd az 5. keretes írást). EKB-kötvények kibocsátásakor az egy ügyfélre jutó összeget az EKB-kötvény névértékének legközelebbi többszörösére kell kerekíteni. Más likviditásszűkítő műveletek esetén az egy ügyfélre jutó összeget a legközelebbi egész euróra kell kerekíteni.

Az EKB dönthet úgy, hogy a változó kamatú tender minden ajánlattevőjének odaítél egy minimumösszeget.

5. KERETES ÍRÁS

Változó kamatú eurotenderek allokálása

(a példa a kamatlábakban meghatározott ajánlatokra vonatkozik)

Az allokációs arány a kamatfolyosó-széli kamatlábban:

$$all\%(r_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)}{a(r_m)}$$

Az i -edik ügyfélre a kamatfolyosó-széli kamatlábban allokált összeg:

$$all(r_m)_i = all\%(r_m) \times a(r_m)_i$$

Az i -edik ügyfélre allokált teljes összeg:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)_i + all(r_m)_i$$

ahol:

A = a teljes allokálandó összeg

r_s = s -edik kamatlábajánlat az ügyfelek részéről

n = az ügyfelek száma

$a(r_s)_i$ = ajánlati összeg az s -edik kamatlábban (r_s) az i -edik ügyfélről

$a(r_s)$ = teljes ajánlati összeg az s -edik kamatlábban (r_s)

$$a(r_s) = \sum_{i=1}^n a(r_s)_i$$

r_m = kamatfolyosó-széli kamatláb

$r_1 \geq r_s \geq r_m$ likviditásbővítő tender esetén

$r_m \geq r_s \geq r_1$ likviditásszűkítő tender esetén

r_{m-1} = a kamatfolyosó-széli kamatlábat közvetlenül megelőző kamatláb (az utolsó kamatláb, amelyen az ajánlatok még teljes mértékben kielégíthetők):

$r_{m-1} > r_m$ likviditásbővítő tender esetén

$r_m > r_{m-1}$ likviditásszűkítő tender esetén

$all\%(r_m)$ = allokációs arány a kamatfolyosó-széli kamatlábban

$all(r_s)_i$ = Az i -edik ügyfélre az s -edik kamatlábban allokált összeg

all_i = az i -edik ügyfélnek allokált teljes összeg

5.1.5.3. Változó kamatú devizaswaptenderek

A változó kamatú, likviditásbővítő devizaswaptender allokálásakor az ajánlatokat a swappontjegyzési ajánlatok növekvő sorrendjébe kell rendezni ⁽³⁸⁾. A kielégítéskor a legalacsonyabb swappontjegyzéssel rendelkező ajánlatok élveznek elsőbbséget, majd az ajánlatokat a swappontjegyzések növekvő sorrendjében kell elfogadni mindaddig, amíg a felosztandó rögzített deviza összege el nem fogy. Amennyiben az elfogadott legmagasabb swappontjegyzésen (azaz a kamatfolyosó-széli swappontajánlaton) az ajánlatok halmozott összege meghaladja a maradék felosztható összeget, úgy a maradványösszeg felosztása arányosan, a fennmaradó allokálandó összegnek a kamatfolyosó-széli swappontjegyzéssel rendelkező összes ajánlat összegéhez viszonyított aránya szerint történik (lásd a 6. keretes írást). Az egy ügyfélre jutó összeget a legközelebbi egész euróra kell kerekíteni.

A változó kamatú, likviditásszűkítő devizaswaptenderek allokálásakor az ajánlatokat a swappontjegyzési ajánlatok csökkenő sorrendjébe kell rendezni. A kielégítéskor a legmagasabb swappontjegyzéssel rendelkező ajánlatok élveznek elsőbbséget, majd az ajánlatokat swappontjegyzés szerinti csökkenő sorrendben kell elfogadni mindaddig, amíg az allokálandó rögzített deviza összege teljes egészében ki nem merül. Amennyiben az elfogadott legalacsonyabb swappontjegyzésen (azaz a kamatfolyosó-széli swappontajánlaton) az összesített ajánlatösszeg meghaladja a maradék allokálandó összeget, úgy a maradványösszeg felosztása arányosan, a fennmaradó allokálandó összegnek a kamatfolyosó-széli swappontjegyzéssel rendelkező összes ajánlat összegéhez viszonyított aránya szerint történik (lásd a 6. keretes írást). Az egy ügyfélre jutó összeget a legközelebbi egész euróra kell kerekíteni.

5.1.5.4. Aukciótípus

A változó kamatú tenderek esetében az eurorendszer alkalmazhat egyenáras vagy ajánlati áras aukciós eljárásokat. Az egyenáras aukció (holland aukció) esetén az összes kielégíteni kívánt ajánlatra alkalmazott allokálási kamatláb/ár/swappont megegyezik a kamatfolyosó-széli kamatlábbal/árral/swapponttal (azzal a kamatlábbal/árral/swapponttal, amelyen a teljes összeg allokálásra kerülhet). Az ajánlati áras aukció (amerikai aukció) esetén az allokálási kamatláb/ár/swappont megegyezik az egyes ajánlatokban szereplő kamatlábbal/árral/swapponttal.

6. KERETES ÍRÁS

Változó kamatú devizaswaptenderek allokálása

Az allokációs arány a kamatfolyosó-széli swappontjegyzésen:

$$all\% (\Delta_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)}{a(\Delta_m)}$$

Az *i*-edik ügyfélre a kamatfolyosó-széli swappontjegyzésen allokált összeg:

$$all (\Delta_m)_i = all\% (\Delta_m) \times a(\Delta_m)_i$$

Az *i*-edik ügyfélre allokált teljes összeg:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)_i + all(\Delta_m)_i$$

ahol:

A = a teljes allokálandó összeg

Δ_s = *s*-edik swappontjegyzési ajánlat az ügyfelek részéről

n = az ügyfelek száma

$a(\Delta_s)_i$ = teljes ajánlati összeg az *s*-edik swappontjegyzésen (Δ_s) az *i*-edik ügyfél részéről

$a(\Delta_s)$ = teljes ajánlati összeg az *s*-edik swappontjegyzésen (Δ_s)

$$a(\Delta_s) = \sum_{i=1}^n a(\Delta_s)_i$$

Δ_m = kamatfolyosó-széli swappontjegyzés:

$\Delta_m \geq \Delta_s \geq \Delta_1$ likviditásbővítő devizaswap esetén

$\Delta_1 \geq \Delta_s \geq \Delta_m$ likviditásszűkítő devizaswap esetén

Δ_{m-1} = swappontjegyzési ajánlat a kamatfolyosó-széli ajánlat előtt (az utolsó swappontjegyzési ajánlat, amelyen az ajánlatok még teljes összegben kielégíthetők),

⁽³⁸⁾ A swappontjegyzéseket növekvő sorrendben kell felsorolni, figyelembe véve a jegyzés előjelét, ami a deviza és az euro kamatkülönbözetének előjelétől függ. Ha a swap lejártakor a deviza kamatlába magasabb, mint az ennek megfelelő euro kamatlába, a swappontjegyzés pozitívnak számít (azaz az eurót a devizához képest felárral jegyzik. Fordított esetben, ha az adott devizára érvényes kamatláb alacsonyabb, mint a megfelelő eurokamatláb, a swappontra vonatkozó jegyzés negatív előjelű (vagyis az euro jegyzése a devizával szemben engedménnyel történik).

$\Delta_m > \Delta_{m-1}$ likviditásbővítő devizaswap esetén

$\Delta_{m-1} > \Delta_m$ likviditásszűkítő devizaswap esetén

$\text{all}(\Delta_m)$ = allokációs arány a kamatfolyosó-széli swappontjegyzésen

$\text{all}(\Delta)_i$ = az i -edik ügyfélre az s -edik swappontjegyzésen allokált összeg

all_i = az i -edik ügyfélnek allokált teljes összeg

5.1.6. A tendereredmények kihirdetése

A tenderek és gyorstenderek eredményét hírügynökségek útján és az EKB honlapján nyilvánosan kell kihirdetni. Ezenkívül az NKB-k a hírügynökségi hozzáféréssel nem rendelkező ügyfeleket közvetlenül is értesíthetik az allokálás eredményéről. A tendereredményeket nyilvánosan kihirdető üzenet általában a következő információkat tartalmazza:

- a tender hivatkozási számát;
- a tender időpontját;
- a művelet típusát;
- az instrumentum lejáratát;
- az eurorendszer ügyfelei által beadott összes ajánlat összegét;
- az ajánlattevők számát;
- az érintett pénznemeket (devizaswap esetében);
- a teljes allokálásra kerülő összeget;
- az allokációs arányt (fix kamatú tenderek esetén);
- az azonnali árfolyamot (devizaswap esetében);
- az elfogadott kamatfolyosó-széli kamatlábat/árat/swappontot és az allokációs arányt a kamatfolyosó-széli kamatlábon/áron/swapponton (változó kamatú tendereknél);
- a legalacsonyabb és a legmagasabb ajánlatot, valamint az allokálási árfolyam súlyozott átlagát (ajánlati áras aukció esetén);
- az instrumentum induló és lejáratú napját (ha van ilyen), illetve az instrumentum értéknapját és lejáratú napját (EKB-kötvények kibocsátása esetén);
- a legkisebb allokált összeget (ha van ilyen);
- a legkisebb allokálási arányt (ha van ilyen);
- a kötvények névértékét (EKB-kötvények kibocsátása esetén); és
- a kötvények ISIN-kódját (EKB-kötvények kibocsátása esetén).

Az NKB-k az egyes allokációs eredményeket közvetlenül visszaigazolhatják a sikeres ajánlattevők számára.

5.2. Kétoldalú műveletekre vonatkozó eljárások

5.2.1. Általános szempontok

NKB-k kétoldalú műveleteket is végezhetnek. A kétoldalú műveletek alkalmazhatók a finomhangoló nyílt piaci műveletekre és a strukturális végleges adásvételi műveletekre ⁽³⁹⁾. E műveletek meghatározása tágran értelmezendő, mint általában azok az eljárások, amelyek keretében az eurorendszer egy vagy több ügyféllel tendereljárás nélkül hajt végre műveletet. Eszerint kétféle kétoldalú művelet különböztethető meg: azok a műveletek, ahol az ügyfelek közvetlenül kapcsolatban állnak az eurorendszerrel, és azok a műveletek, amelyek végrehajtása tőzsdén vagy piaci közvetítőkön keresztül történik.

5.2.2. Közvetlen kapcsolat az ügyfelekkel

Ennek a műveletnek a során az NKB-k közvetlenül lépnek kapcsolatba egy vagy néhány, a 2.2. szakaszban meghatározott feltételek szerint kiválasztott hazai ügyféllel. Az EKB pontos utasításai alapján az NKB-k döntenek arról, hogy üzenet kötnek-e az ügyfelekkel. Az ügyletek elszámolása az NKB-kon keresztül történik.

Amennyiben az EKB Kormányzótanácsa úgy dönt, hogy kivételes esetekben maga az EKB (illetve az EKB végrehajtó szerveként eljáró egy vagy néhány NKB) is végezhet kétoldalú műveleteket, az ilyen műveletekkel kapcsolatos eljárásokat ennek megfelelően kell elfogadni. Ebben az esetben az EKB (illetve az EKB végrehajtó szerveként eljáró NKB-k) közvetlenül lép(nek) kapcsolatba az euroövezetben található egy vagy több, a 2.2.

⁽³⁹⁾ Az EKB Kormányzótanácsa kivételes helyzetben dönthet úgy, hogy ezeket a műveletet maga az EKB hajtja végre.

szakaszban meghatározott feltételek szerint kiválasztott ügyféllel. Az EKB (illetve az EKB végrehajtó szerveként eljáró NKB-k) dönt(enek) arról, hogy üzletet köt(nek)-e az ügyfelekkel. Az ügyletek elszámolása ettől függetlenül decentralizáltan, a NKB-kon keresztül történik.

Az ügyfelekkel történő közvetlen kapcsolaton keresztül megvalósuló kétoldalú műveletek alkalmazhatók a penziós ügyletekre, a végleges adásvételi (outright) ügyletekre, a devizaswapokra és a lekötött betétek gyűjtésére is.

5.2.3. Tőzsdén és piaci közvetítőkön keresztül végzett műveletek

Az NKB-k végleges adásvételi (outright) műveleteket tőzsdéken és piaci közvetítőkön keresztül is végezhetnek. E műveletek esetében az ügyfelek körére nem vonatkozik előre meghatározott korlátozás, és az eljárások az ügylettel érintett adósságpapírra vonatkozó piaci szokásokhoz igazodnak.

5.2.4. A kétoldalú műveletek meghirdetése

A kétoldalú műveleteket általában nem hirdetik meg előzetesen nyilvánosan. Továbbá az EKB dönthet úgy, hogy nem hozza nyilvánosságra a kétoldalú műveletek eredményeit sem.

5.2.5. Működési napok

Az EKB bármely, az eurorendszerben munkanapnak számító napon végezhet kétoldalú finomhangoló műveletet. Az ilyen műveletekben csak azon tagállamok NKB-jai vehetnek részt, ahol az üzletkötés, az elszámolás és a visszafizetés napja NKB-munkanapnak számít.

A strukturális célokból folytatott kétoldalú végleges adásvételi (outright) műveletek általában csak azokon a napokon hajthatók végre és számolhatók el, amelyek minden tagállamban NKB-munkanapnak számítanak.

5.3. Elszámolási eljárások

5.3.1. Általános szempontok

Az eurorendszer jegybanki rendelkezésre állásának igénybevételéhez és a nyílt piaci műveletekben való részvételhez kapcsolódó pénzügyi teljesítés az ügyfelek NKB-nál vezetett számláin vagy a TARGET2-ben részt vevő elszámoló bankok számláin keresztül történik. A pénzügyi ügyleteket csak a művelet fedezetéül szolgáló eszközök visszavonhatatlan átutalása után (vagy annak pillanatában) lehet teljesíteni. Ebből következik, hogy a fedezeteket vagy előzetesen letétbe kell helyezni a NKB-knál vezetett letéti számlán, vagy pedig az említett NKB-k rendelkezésére kell azokat bocsátani egy napközbeni „szállítás fizetés ellenében” alapján. A fedezetek átutalása az ügyfelek által az EKB minimális elvárásainak megfelelő SSS-eknél vezetett értékpapír-elszámolási számlákon keresztül történik⁽⁴⁰⁾. Azok az ügyfelek, akik nem rendelkeznek letéti számlával a NKB-nál vagy az EKB minimális elvárásainak megfelelő SSS értékpapír-elszámolási számlával, a fedezetekkel kapcsolatos műveleteiket egy levelező hitelintézetnél vezetett értékpapír-elszámolási vagy letéti számlán keresztül is rendezhetik.

Az elszámolási eljárásokra vonatkozó további feltételek a NKB-k (illetve az EKB) által az adott monetáris politikai eszközre alkalmazott szabályozásokban található. Az elszámolási eljárások az egyes NKB-k esetében a nemzeti jogszabályok és ügyviteli gyakorlatok különbözőségei miatt kismértékben eltérhetnek.

3. táblázat

Az eurorendszer nyílt piaci műveleteinek szokásos elszámolási napjai⁽¹⁾

Monetáris politikai eszköz	Tendereken alapuló ügyletek elszámolási napja	Gyorstendereken és kétoldalú műveleteken alapuló ügyletek elszámolási napja
Penziós ügylet	T+1 ⁽²⁾	T
Végleges adásvételi ügyletek	—	Az adott eszközre érvényes piaci konvenciók szerint
EKB-kötvények kibocsátása	T+2	—
Devizaswap	—	T, T+1 vagy T+2
Lekötött betétek gyűjtése	—	T

⁽¹⁾ A „T” a kötésnapot jelenti. Az elszámolási nap az eurorendszer kereskedési napjait jelenti.

⁽²⁾ Amennyiben az irányadó vagy a hosszabb lejáratú refinanszírozási műveletek eredeti elszámolási napja bankszünnapra esik, az EKB más elszámolási napot alkalmazhat, ideértve az aznapi elszámolást is. Az irányadó és a hosszabb lejáratú refinanszírozási műveletek elszámolási napjait az eurorendszer tendernaptára előre meghatározza (lásd az 5.1.2. szakaszt).

⁽⁴⁰⁾ Az elfogadható SSS euroövezetbeli használatára vonatkozó szabványok és a rendszerek közötti elfogadott kapcsolatok aktualizált listája az EKB honlapján (www.ecb.europa.eu) tekinthető meg.

5.3.2. Nyílt piaci műveletek elszámolása

A tenderen alapuló nyílt piaci műveletek (irányadó refinanszírozási műveletek, hosszabb lejáratú refinanszírozási műveletek, strukturális műveletek) elszámolása általában azon az üzletkötési nap utáni első napon történik, amelyen a TARGET2 és a valamennyi érintett SSS nyitva van. Az EKB-kötvények elszámolása azonban azon üzletkötési nap utáni második napon történik, amelyen a TARGET2 és az összes érintett SSS nyitva van. Elviekben az eurorendszer igyekszik a nyílt piaci műveleteihez kapcsolódó tranzakciókat az összes tagállamban minden elegendő fedezetet rendelkezésre bocsátó ügyféllel egyidejűleg rendezni. A működési korlátok és az SSS-ek technikai sajátosságai miatt viszont a nyílt piaci műveletek rendezésekor az adott napon belüli időpont az euroövezet egyes részein eltérő lehet. Az irányadó és a hosszabb lejáratú refinanszírozási műveletek elszámolása általában egybeesik az adott lejáratra vonatkozó előző ügylet visszafizetésével.

Az eurorendszer törekszik a gyorstenderek és kétoldalú műveletek keretében kötött nyílt piaci műveletek kötésnapon történő elszámolására. Az eurorendszer ugyanakkor működési okokból időnként más elszámolási napot alkalmaz ezeknél a műveleteknél, különösen a végleges adásvételi (outright) ügyleteknél és a devizaswapoknál (lásd a 3. táblázatot).

5.3.3. Napvégi zárás

A napvégi záráshoz kapcsolódó eljárások a TARGET2 dokumentációjában vannak meghatározva. A TARGET2 általában EKB (közép-európai) idő szerint 18.00 órakor zár. Fizetési megbízás a TARGET2-ben való feldolgozásra a zárás után már nem nyújtható be, ugyanakkor a fennmaradó, még a zárás előtt befogadott fizetési megbízásokat fel kell dolgozni. Az ügyfelek az aktív oldali vagy a betéti rendelkezésre állás igénybevételére irányuló kéréseiket legkésőbb 15 perccel a TARGET2 zárása után nyújthatják be a megfelelő NKB-hoz. Az eurorendszer jegybanki rendelkezésre állásának igénybevételére vonatkozó kérelem benyújtásának határideje az eurorendszer tartalékpériódusának utolsó üzleti napján további 15 perccel meghosszabbodik.

A napvégi ellenőrzések befejezése után az ügyfélkörhöz tartozó ügyfelek TARGET2-ben vezetett elszámolási számláján fennmaradó negatív egyenleg önmagában a betéti rendelkezésre állás igénybevételére vonatkozó kérelemnek minősül (lásd a 4.1. szakaszt).

6. FEJEZET

ELFOGADHATÓ FEDEZETI ESZKÖZÖK

6.1. Általános szempontok

A KBER Alapokmányának 18.1. cikke lehetővé teszi, hogy az EKB és az NKB-k végleges adásvételi (outright) vagy visszavásárlási megállapodások keretében, fedezetek eladásával vagy vételével pénzügyi műveleteket hajtsanak végre, továbbá előírja, hogy az eurorendszer összes hitelműveletének megfelelő biztosítékon kell alapulnia. Következésképpen az eurorendszer minden likviditásbővítő művelete olyan fedezeti eszközökön alapul, amelyeket a felek (végleges adásvételi [outright] ügyletek vagy visszavásárlási megállapodások esetén) az eszközök tulajdonjogának átruházásával vagy (fedezett hitelek esetén) az adott eszközökre vonatkozó kézi zálogjog, tulajdonjogú hitelbiztosítás, illetve jelzálogjog alapításával bocsátanak rendelkezésre⁽⁴¹⁾.

Annak érdekében, hogy az eurorendszert megvédjék a monetáris politikai műveletei során felmerülő veszteségektől, egyenlő bánásmódban részesítsék az ügyfeleket, és szavatolják a működés hatékonyságát és átláthatóságát, a fedezeti eszközöknek teljesíteniük kell az eurorendszer monetáris politikai műveleteire való elfogadhatóság feltételeit. Az eurorendszer egységes keretrendszer dolgozott ki a hitelműveleteiben általánosan alkalmazott elfogadható fedezetekre. Ez a keretrendszer (amely „egységes lista”-ként is ismeretes) 2007. január 1-jén lépett életbe, felváltva a gazdasági és monetáris unió létrejöttékor bevezetett és 2007. május 31-ig érvényben maradó kétféle rendszerrel.

Az egységes keretrendszer a fedezeti eszközök két különböző osztályára vonatkozik, a forgalomképes és a nem forgalomképes eszközökre. A fenti két osztály között nem tesznek különbséget az eszközök minősége vagy azoknak az eurorendszer különböző típusú monetáris politikai műveleteire való alkalmassága szempontjából. Az egyetlen kivétel: a második osztályba tartozó fedezetek az eurorendszer végleges adásvételi (outright) műveleteiben nem használhatók. Az eurorendszer monetáris politikai műveleteinél elfogadható eszközök napközbeni hitelek fedezetül is felhasználhatók.

A két eszközosztályra vonatkozó alkalmassági feltételek az egész euroövezetre egységesek és a 6.2. szakaszban találhatóak⁽⁴²⁾. Annak érdekében, hogy a két eszközosztály ugyanazoknak a hitelminőségi követelményeknek feleljen meg, létrehozták az eurorendszer hitelminősítő rendszerét (ECAE), amely különféle hitelminősítő forrásokra támaszkodik. Az eurorendszernek az összes elfogadható fedezet „kiváló hitelminőségére” vonatkozó

⁽⁴¹⁾ A likviditást szűkítő végleges és penziós nyíltpiaci műveletek szintén fedezeten alapulnak. A likviditásbővítő nyílt piaci penziós műveleteknél használt fedezeteknél az elfogadhatóság feltételei azonosak a likviditásbővítő nyílt piaci penziós műveleteknél alkalmazott fedezetek feltételeivel. Azonban a likviditást szűkítő műveletek esetében nincs haircut.

⁽⁴²⁾ A nem forgalomképes eszközök egy csoportjára – a hitelkövetelésekre – vonatkozó, 2013-ig tartó átmeneti időszak során az euroövezet különféle részein néhány alkalmassági és működési feltétel eltérhet egymástól (lásd a 6.2.2. szakaszt).

követelményét meghatározó előírásokat és szabályokat a 6.3. szakasz tartalmazza. A kockázatkezelési intézkedéseket és az elfogadható fedezetek értékelési alapelveit a 6.4 és a 6.5. szakasz határozza meg. Az eurorendszer ügyfelei az elfogadható fedezeteket határokon átnyúló tranzakciókban is használhatják (lásd a 6.6. szakaszt).

6.2. Fedezeti eszközök részletes elfogadhatósági feltételei

Az EKB létrehozta, fenntartja és nyilvánosságra hozza az elfogadható forgalomképes fedezeti eszközök listáját⁽⁴³⁾. Az eurorendszer csak abban az esetben ad az ügyfeleknek tanácsot arról, hogy egy eszköz az eurorendszer számára fedezetként elfogadható-e, ha az eurorendszerhez benyújtott fedezet már kibocsátott forgalomképes eszköz vagy kinnlevő nem forgalomképes eszköz. A kibocsátás előtt tehát nincs tanácsadás.

6.2.1. A forgalomképes eszközök alkalmassági feltételei

Az EKB által kibocsátott kötvények és az eurorendszerhez tartozó NKB-k által az euro adott tagállamban történt bevezetése előtt kibocsátott kötvények egyaránt alkalmasak.

A többi forgalomképes eszköz alkalmasságát a következő feltételek alapján határozzák meg (lásd még a 4. táblázatot):

6.2.1.1. Eszköz típusa

Olyan adósságinstrumentumnak kell lennie, amelynek

- a) rögzített és feltételhez nem kötött a tőkeösszege⁽⁴⁴⁾; és
- b) és kamatszelvevénye nem eredményez negatív pénzáramlást. A kamatszelvevénynek ezenkívül a következő adósságinstrumentum-típusok valamelyikéhez kell tartoznia: i. nem kamatozó instrumentumok; ii. fix kamatozású instrumentumok; illetve iii. referencia-kamatlábhoz kötött változó kamatozású instrumentumok. A kamatszelvevény összekapcsolható az értékpapír-kibocsátó minősítésének megváltozásával. Elfogadhatók még az inflációkövető kötvények is.

Ezeknek a feltételeknek a kötelezettség teljes törlesztéséig mindvégig teljesülniük kell. Az adósságinstrumentumok nem testesíthetnek meg olyan tőkeösszeget, illetve kamatra vonatkozó jogokat, amelyek ugyanazon kibocsátó egyéb adósságinstrumentumaiban megtestesülő tulajdonjogoknak vannak alárendelve.

Az a) követelmény nem vonatkozik az eszközalapú értékpapírokra, kivéve azokat a kötvényeket, amelyeket a hitelintézetek az ÁÉKBV-irányelv⁽⁴⁵⁾ 52. cikkében meghatározott követelményekkel összhangban bocsátottak ki („fedezett banki kötvények”). Az eurorendszer a fedezett banki kötvények kivételével az összes fedezett értékpapír alkalmasságát a következő feltételek alapján minősíti.

Az eszközfedezetű értékpapírokat fedező, pénzáramlást generáló eszközöknek a következő követelményeknek kell megfelelniük:

- a) az eszközök megszerzése kötelezően valamely uniós tagállam jogszabályának hatálya alá esik;
- b) az értékpapírosítást végző társaságnak az átruházást kezdeményező eszköztulajdonostól (originator) vagy valamely közvetítőtől az eurorendszer által „valódi átruházásnak” tekintett és bármely harmadik féllel szemben érvényesíthető eljárással kell azokat megszereznie; ezek az eszközök még az eszköztulajdonos vagy a közvetítő fizetési képtelensége esetén sem lehetnek elérhetők az eszköztulajdonos és annak hitelezői vagy a közvetítő és annak hitelezői számára;
- c) átruházásukat és a kibocsátónak történő eladásukat az eszköztulajdonosnak vagy adott esetben EGT-ben bejegyzett közvetítőnek kell elvégeznie;
- d) nem állhatnak – teljes mértékben vagy részben, ténylegesen vagy eshetőlegesen – más eszközfedezetű értékpapírcsomagokból⁽⁴⁶⁾. Emellett nem állhatnak teljes mértékben vagy részben, ténylegesen vagy eshetőlegesen hitelhez kötött értékpapírokból, swapokból vagy egyéb származtatott eszközökből⁽⁴⁷⁾,⁽⁴⁸⁾, valamint szintetikus értékpapírokból;

⁽⁴³⁾ A listát az EKB honlapján (www.ecb.europa.eu) hozzák nyilvánosságra, és naponta frissítik. Az elfogadható forgalomképes eszközök nyilvános listáján nem szerepelnek azok a nem pénzügyi társaságok által kibocsátott forgalomképes eszközök, amelyek kibocsátása, kibocsátója vagy garanciaállalója nem rendelkezik valamilyen külső hitelminősítő intézet (ECAI) minősítésével. Ezeknél az adósságinstrumentumoknál az alkalmassági státusz azon hitelminősítő forrás hitelminősítésétől függ, amelyet az adott ügyfél a hitelkötvetelésekre vonatkozó (és a 6.3.3.1. szakaszban meghatározott) ECAF-szabályok szerint választott ki.

⁽⁴⁴⁾ Opció utalvánnyal vagy egyéb hasonló joggal kiegészített kötvények nem fogadhatók el.

⁽⁴⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/65/EK irányelve (2009. július 13.) az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról (HL L 302., 2009.11.17., 32. o.).

⁽⁴⁶⁾ Ez a követelmény nem zárja ki azokat az eszközfedezetű értékpapírokat, amelyek esetében a kibocsátói struktúra magában foglal két különleges célú társaságot (SPV), és e különleges célú társaságok tekintetében a „valódi átruházás” követelménye teljesül, úgy, hogy a második különleges célú társaság által kibocsátott, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok fedezetét közvetlenül vagy közvetve az eredeti eszközportfólió képezi, és a pénzáramlást generáló eszközökből származó pénz az első különleges célú társaságtól a második irányába áramlik.

⁽⁴⁷⁾ Ez a korlátozás nem terjed ki az eszközfedezetű értékpapírügyletek során kizárólag fedezeti célokra alkalmazott swapügyletekre.

⁽⁴⁸⁾ A 2010. október 10-én az elfogadható, forgalomképes fedezeti eszközök listáján szereplő eszközfedezetű értékpapírok mentesülnek e követelmény alól, és 2011. október 9-ig elfogadhatónak minősülnek.

- e) az EGT-ben bejegyzett (vagy – természetes személyek esetében – rezidens) kötelezettek és hitelezők nyújthatnak be hitelkérelmet, és amennyiben szükséges, az adott értékpapírnak az EGT-ben kell lennie. A hitelkövetelésekre vonatkozó irányadó jognak valamely EGT-ország jogának kell lennie. Ha ezek kötvények, a kibocsátóknak az EGT-ben valamely EGT-ország joga szerint bejegyzettnek kell lenniük, és az összes biztosítéknak az EGT-ben kell lennie⁽⁴⁹⁾.

Az eurorendszeren belül vagy az Egyesült Királyságban bejegyzett eszköztulajdonosok vagy adott esetben közvetítők esetében az eurorendszer ellenőrizte, hogy e jogrendszerekben nincsenek a jogügylet érvénytelenítését szabályozó, jogsérelmet jelentő rendelkezések. Más EGT-országban bejegyzett eszköztulajdonos vagy adott esetben közvetítő esetében az eszközfedezetű értékpapírok csak abban az esetben tekinthetők elfogadhatónak, ha az eurorendszer azt állapítja meg, hogy az őt megillető jogokat az eurorendszer által relevánsnak tekintett, a vonatkozó EGT-ország joga szerinti, a jogügylet érvénytelenítésének módját szabályzó rendelkezések megfelelő módon védik. E célból az eszközfedezetű értékpapírok elfogadhatósága elismerésének feltétele az adott országban alkalmazandó, a jogügyletek érvénytelenítési módjának szabályaira vonatkozó független jogi értékelésnek az eurorendszer számára elfogadható módon történő benyújtása⁽⁵⁰⁾. Annak eldöntése érdekében, hogy az eurorendszer megillető jogok a jogügylet érvénytelenítésének módját szabályzó szabályokkal szemben megfelelő védelemben részesülnek-e, az eurorendszer egyéb dokumentumok benyújtását is kérheti, ideértve a kedvezményezettől származó, a vizsgált időtartamra vonatkozó fizetőképességi nyilatkozatot is. Az eurorendszer által jogsérelmet jelentőnek és ennélfogva el nem fogadhatónak tekintett, a jogügylet érvénytelenítésének módjára vonatkozó szabályok közé tartoznak az olyan szabályok, amelyek esetében a fedezeti eszközök eladását a felszámoló pusztán azon az alapon is érvénytelenítheti, hogy arra az eladó (eszköztulajdonos/közvetítő) fizetési-képtelenségének kinyilvánítását megelőző bizonyos időszakban (az adós jogügyleteinek megtámadhatósága szempontjából irányadó időszakban) került sor, vagy ha a sikeres megtámadást a kedvezményezett csak oly módon védheti ki, ha bizonyítani tudja, hogy az eladó (eszköztulajdonos/közvetítő) fizetési-képtelenségéről az eladás időpontjában nem volt tudomása.

Szakaszos kibocsátás esetén az elfogadhatóság feltétele az, hogy a szelet (vagy részszelet) ne legyen ugyanazon kibocsátás más szeleteinek alárendelve. Valamely szeletről (vagy részszeletről) akkor mondható el, hogy nincs alárendelve az ugyanazon kibocsátásba tartozó más szeletnek (vagy részszeletnek), ha a tőke- és kamatfizetésekről – a tájékoztatóban meghatározottak szerint a fizetési felszólítás kézbesítését követően alkalmazandó fizetési sorrendnek megfelelően – semmilyen más szelet (vagy részszelet) sem élvez vele szemben elsőbbséget, tehát a szakaszos kibocsátás különböző szeletei, illetve részszeletei közül ezt a szeletet (illetve részszeletet) terheli utolsónak veszteség. Szakaszos kibocsátás esetén, amennyiben a tájékoztató lehetővé teszi az azonnali esedékessé tételt tartalmazó fizetési felszólítás kézbesítését, azonnali lejárat és a fizetési felszólításon alapuló kielégítési sorrend esetén is biztosítani kell, hogy a szelet (vagy részszelet) ne váljon alárendelt tartozássá.

Az eurorendszer fenntartja magának a jogot, hogy bármely illetékes harmadik féltől (így például a kibocsátótól, az átruházást kezdeményező eszköztulajdonostól vagy a szervezőtől [arranger]) bárminemű felvilágosítást, illetve jogi megerősítést kérhessen, amennyiben azt az eszközalapú értékpapírok alkalmasságának értékeléséhez szükségesnek tartja.

6.2.1.2. Hitelminőségi követelmények

Az adósságinstrumentumnak meg kell felelnie a forgalomképes eszközökre vonatkozó ECAF-szabályokban meghatározott (és a 6.3.2. szakaszban taglalt) magas hitelminőségi követelményeknek.

6.2.1.3. Kibocsátás helye

Az adósságinstrumentumokat az EGT-n belül olyan központi bankban vagy olyan központi értéktárban kell letétbe helyezni/nyilvántartásba venni (kibocsátani), amely megfelel az EKB minimális előírásainak⁽⁵¹⁾. Ha egy forgalomképes adósságinstrumentumot olyan nem pénzügyi vállalat⁽⁵²⁾ bocsát ki, amelyet nem minősített egy elfogadott külső hitelminősítő intézet (ECAI), a kibocsátás helyének az euroövezeten belül kell lennie.

⁽⁴⁹⁾ A 2010. október 10-én az elfogadható, forgalomképes fedezeti eszközök listáján szereplő eszközfedezetű értékpapírok mentesülnek e követelmény alól, és 2011. október 9-ig elfogadhatónak minősülnek.

⁽⁵⁰⁾ A 2010. október 10-én az elfogadható, forgalomképes fedezeti eszközök listáján szereplő eszközfedezetű értékpapírok mentesülnek e követelmény alól, és 2011. október 9-ig elfogadhatónak minősülnek.

⁽⁵¹⁾ 2007. január 1-jétől a globális bemutatásra szóló formában levő és az Euroclear Bank (Belgium), valamint a Clearstream Banking Luxembourg nemzetközi központi letéti bankokon keresztül kibocsátott, nemzetközi hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok csak akkor lehetnek elfogadhatók, ha új világgpiaci kötvények (new global notes, NGN) formájában bocsátják ki, és egy letéti őrzést végző intézménynél (common safekeeper – CSK) helyezik letétbe azokat. Ez az intézmény ICSD vagy adott esetben CSD, amely teljesíti az EKB által meghatározott minimumelőírásokat. Azok a globális bemutatásra szóló formában levő, nemzetközi hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok, amelyeket 2007. január 1-je előtt klasszikus világgpiaci kötvényként (classic global notes, CGN) bocsátottak ki, és azok a helyettesíthető értékpapírok, amelyeket ugyanolyan ISIN-kód alatt azon a napon vagy azután bocsátottak ki, lejáratiig elfogadhatók maradnak. 2010. szeptember 30-tól a globális névre szóló formában levő és az Euroclear Bank (Belgium), valamint a Clearstream Banking Luxembourg nemzetközi központi letéti bankokon keresztül kibocsátott, nemzetközi hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok csak akkor lehetnek elfogadhatók, ha azokat a világgpiaci kötvények új biztonsági őrzési rendszerének keretében bocsátják ki. Az ezt megelőzően vagy e napon kibocsátott, globális névre szóló nemzetközi hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok lejárati napjáig elfogadhatók maradnak. A 2010. szeptember 30-át követően egyedi kötvény formájában kibocsátott, névre szóló nemzetközi hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok a továbbiakban nem elfogadhatók. Az ezt megelőzően vagy e napon kibocsátott, egyedi kötvény formájú nemzetközi hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok lejárati napjáig elfogadhatók maradnak.

⁽⁵²⁾ Nem pénzügyi vállalatok a Nemzeti Számlák Európai Rendszere (ESA 95) meghatározása szerint.

6.2.1.4. Elszámolási eljárások

Az adósságinstrumentumnak könyvelési tétel formájában átruházhatónak kell lennie. Az eurorendszerben kell tartani és elszámolni, az eurorendszer vagy valamely értékpapír-elszámolási rendszer (SSS) olyan számláján, amely megfelel az EKB előírásainak, úgy, hogy a fedezettel kapcsolatos jogok érvényesítése valamely tagállam jogi gyakorlata szerint történik.

Ha az a központi értéktár, amelyben az eszközt kibocsátották, nem azonos azzal az értékpapír-elszámolási rendszerrel, amelyben tartják, akkor a két intézményt az EKB által jóváhagyott módon össze kell kapcsolni⁽⁵³⁾.

6.2.1.5. Elfogadható piacok

Az adósságinstrumentumot a pénzügyi eszközök piacairól, a 85/611/EGK és a 93/6/EGK tanácsi irányelv, és a 2000/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 93/22/EGK tanácsi irányelv hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 21-i 2004/39/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben⁽⁵⁴⁾ meghatározott szabályozott piacon kell kereskedésre bocsátani, illetve az EKB által megjelölt egyes nem szabályozott piacokon kell forgalmazni⁽⁵⁵⁾. A nem szabályozott piacok eurorendszer általi vizsgálata három elven – biztonságosság, átláthatóság és hozzáférhetőség – alapul⁽⁵⁶⁾.

6.2.1.6. Kibocsátó/garanciavállaló típusa

Az adósságinstrumentum kibocsátója vagy garanciavállalója valamely központi bank, állami szektorbeli intézmény, magánszektorbeli intézmény, nemzetközi vagy nemzetek feletti intézmény lehet.

6.2.1.7. A kibocsátó/garanciavállaló bejegyzett székhelye

A kibocsátó székhelyének az EGT vagy az EGT-n kívüli G10-beli országok egyikének területén kell lennie⁽⁵⁷⁾,⁽⁵⁸⁾. Az utóbbi esetben az adósságinstrumentumok csak akkor fogadhatók el, ha az eurorendszer meggyőződik róla, hogy az eurorendszerben biztosított jogoknak az EGT-n kívüli G10-beli ország alkalmazandó jogszabályai az eurorendszerben meghatározott, megfelelő módon védelmet nyújtanak. E célból – még az eszközök elfogadhatónak minősítése előtt – az eurorendszer számára formájában és tartalmában elfogadható jogi értékelést kell benyújtani. Fedezett értékpapírok esetében a kibocsátó bejegyzett székhelyének az EGT-n belül kell lennie.

A garanciavállalónak az EGT-n belül bejegyzettnek kell lennie, kivéve, ha a garanciára nem a 6.3.2. szakaszban meghatározott magas hitelminőségi követelmények forgalomképes eszközökre vonatkozó megállapításához van szükség.

A nemzetközi vagy nemzetek feletti intézmények bejegyzett székhelyüktől függetlenül alkalmas kibocsátó/garanciavállalók. Ha egy forgalomképes adósságinstrumentumot olyan nem pénzügyi társaság bocsát ki, amelyet nem minősített külső hitelminősítő intézet (ECAI), a kibocsátó/garanciavállaló bejegyzett székhelyének az euroövezeten belül kell lennie.

6.2.1.8. A denomináció pénzneme

Az adósságinstrumentumot euróban kell denominálni⁽⁵⁹⁾.

6.2.2. A nem forgalomképes eszközök alkalmassági feltételei

Az elfogadható fedezetek egységes keretrendszerében a nem forgalomképes fedezetek három típusa alkalmas fedezetnek: jogosult ügyfelektől származó lekötött betétek, hitelkövetelések és jelzálog-fedezettű, nem forgalomképes lakossági adósságinstrumentumok (*retail mortgage-backed debt instrument – RMBD*)⁽⁶⁰⁾.

⁽⁵³⁾ Az euroövezetben elfogadható SSS-ek használatára vonatkozó elvárások és az ezek között a rendszerek között elfogadható kapcsolódások az EKB honlapján (www.ecb.europa.eu) található.

⁽⁵⁴⁾ HL L 145., 2004.4.30., 1. o.

⁽⁵⁵⁾ Az elfogadható, nem szabályozott piacok listáját az EKB honlapján (www.ecb.europa.eu) hozzák nyilvánosságra. A listát legalább évente egyszer naprakészé teszik.

⁽⁵⁶⁾ A „biztonságosság”, az „átláthatóság” és a „hozzáférhetőség” fogalmát az eurorendszer külön az eurorendszer fedezetkezelési funkciójának ellátása miatt határozta meg. A kiválasztási eljárás célja nem a különféle piacok belső minőségének értékelése. Az alapelveket a következők szerint kell érteni. A biztonságosság az ügyletekre vonatkozó bizonyosságot jelenti, különösen az ügyletek érvényességének és érvényesíthetőségének bizonyosságát. Az átláthatóság a piac eljárási szabályaira és működésére, az eszköz pénzügyi jellemzőire, az árképzési mechanizmusra, valamint a releváns árakra és mennyiségekre (jegyzett árakra, kamatokra, kereskedési mennyiségekre, kinnlevőségekre stb.) vonatkozó információkhoz való akadálytalan hozzáférést jelenti. A hozzáférhetőség az eurorendszer azon képességére utal, hogy piaci résztvevő tud lenni, és hozzáférése van a piachoz; fedezetkezelési szempontból egy piac akkor számít hozzáférhetőnek, ha eljárási szabályai és működése lehetővé teszi az eurorendszer számára, hogy szükség esetén információt szerezzen és ügyleteket hajtson végre.

⁽⁵⁷⁾ Az EGT-n kívüli G10-beli országok közé jelenleg az Egyesült Államok, Kanada, Japán és Svájc tartozik.

⁽⁵⁸⁾ A 2007. január 1-je előtt kibocsátott olyan forgalomképes eszközök, amelyeket egy EGT-n vagy EGT-n kívüli G10-beli országon kívül letelepedett jogalany bocsátott ki, de egy EGT-n belüli jogalany garantál, 2011. december 31-ig elfogadhatók maradnak, amennyiben azok megfelelnek az egyéb alkalmassági feltételeknek és a 6.3.2. szakaszban a garanciavállalók tekintetében előírt követelményeknek; ezen időpontot követően nem elfogadhatók.

⁽⁵⁹⁾ Európában vagy az euro nemzeti pénznemeiben kifejezve.

⁽⁶⁰⁾ 2007 és 2013 között egy átmeneti rendszer lesz érvényben a hitelkövetelések tekintetében, amely lehetővé teszi az egyes NKB-k számára azt, hogy kiválasszák a fedezetként elfogadható hitelkövetelések alsó küszöbértékét (a határon átnyúló tranzakciók kivételével), és hogy eldöntsék, alkalmaznak-e kezelési költséget. 2013-ban egy teljesen egységesített rendszer lép életbe.

6.2.2.1. Hitelkövetelések

A hitelköveteléseknek ⁽⁶¹⁾ a következő *alkalmassági feltételeket* kell kielégíteniük (lásd még a 4. táblázatot):

- a) *Eszköz típusa*: Feltétel, hogy a hitelkövetelés valamely adósnak az eurorendszer valamely ügyfelével szemben fennálló tartozása legyen. Alkalmasnak tekintik a csökkenő egyenleggel rendelkező hitelköveteléseket is (amelyeknél a tőke- és a kamattörlesztés előre megállapított ütem szerint történik). Nem alkalmasak ugyanakkor a fel nem használt hitelkeretek (pl. az igénybe nem vett rulírozó hitelkövetelések), a folyószámlahitelek és a hitellevelek (amelyek engedélyezik ugyan a hitel felhasználását, de szigorú értelemben nem bankhitelek). A konzorciumi tag részesedése valamely szindikált hitelben alkalmas hitelkövetelésnek számít. A hitelkövetelések nem testesíthetnek meg tőkeösszegre, illetve kamatra vonatkozó olyan jogot, amely alá van rendelve egyéb hitelkövetelésekhez (vagy ugyanazon szindikált hitel egyéb szeleteihez vagy alszeleteihez) kapcsolódó tulajdonjogoknak, vagy ugyanazon kibocsátó adósságinstrumentumainak.
- b) Olyan hitelkövetelésnek kell lennie, amelynek i. rögzített és feltételhez nem kötött a tőkeösszege; ii. kamatszélvénye pedig nem eredményez negatív tőkeforgalmat. A kamatnak ezenkívül a következő típusok egyikehez kell tartoznia: i. zéró kupon típusú; ii. fix; vagy iii. referencia-kamatlábbhoz kötött változó kamat. Emellett az inflációs rátához kapcsolt kamatozású hitelkövetelések is elfogadhatóak. Ezeknek a feltételeknek a kötelezettség teljes törlesztéséig teljesülniük kell.
- c) *Adós/garanciavállaló típusa*: A megfelelő (elfogadható) adósok vagy garanciavállalók nem pénzügyi vállalatok ⁽⁶²⁾, állami szektorbeli intézmények, nemzetközi vagy nemzetek feletti intézmények. Minden egyes adós egyénileg és külön-külön felelős a szóban forgó hitelkövetelés teljes visszafizetéséért (az egyéni hitelkövetelésekért közösen felelős adóstársak kizárva).
- d) *Az adós és a garanciavállaló bejegyzett székhelye*: Az adós székhelyének az euroövezeten belül kell lennie. A garanciavállaló székhelyének szintén az euroövezeten belül kell lennie, kivéve, ha a garanciára nem a 6.3.3. szakaszban meghatározott magas hitelminőségi követelmények nem forgalomképes eszközökre vonatkozó megállapításához van szükség. Ez a követelmény a nemzetközi vagy nemzetek feletti intézményekre nem vonatkozik.
- e) *Hitelminőségi követelmények*: A hitelkövetelések minőségét az adós vagy a garanciavállaló hitelképessége alapján értékelik. A hitelköveteléseknek meg kell felelniük a nem forgalomképes eszközökre vonatkozó ECAF-szabványokban meghatározott (és a 6.3.3. szakaszban taglalt) magas hitelminőségi követelményeknek.
- f) *Minimális érték*: Az ügyfél által fedezet céljára benyújtott (mobilizált) hitelkövetelésnek a benyújtás időpontjában el kell érnie egy alsó küszöbértéket. Minden nemzeti központi bank saját belátása szerint határozhatja meg a belföldi hitelkövetelésekre vonatkozó küszöbértéket. A határon átnyúló tranzakciók esetében a közös küszöbérték 500 000 euro. A lehető legkorábban, 2013. során az egész euroövezetben 500 000 euro lesz a hitelkövetelések közös küszöbértéke.
- g) *Kezelési eljárások*: A hitelkövetelést az eurorendszer megfelelő nemzeti dokumentációban meghatározott eljárásai szerint kell kezelni.
- h) *Irányadó jog*: A hitelkövetelési megállapodásra, valamint az ügyfél és a hitelkövetelést fedezetként mobilizáló NKB közötti megállapodásra („mobilizációs megállapodásra”) egyaránt valamely tagállam jogát kell alkalmazni. Az i. ügyfélre; ii. a hitelezőre; iii. az adósra; iv. a garanciavállalóra (ha lényeges); v. a hitelkövetelési megállapodásra; és vi. a mobilizációs megállapodásra irányadó jogok száma nem haladhatja meg a kettőt.
- i) *A denomináció pénzneme*: Az adósságinstrumentumot euróban kell denominálni ⁽⁶³⁾.

6.2.2.2. Nem forgalomképes, jelzálogalapú lakossági adósságinstrumentumok

A nem forgalomképes jelzálog-fedezett lakossági adósságinstrumentumokra a következő követelmények vonatkoznak (lásd még a 4. táblázatot):

- a) *Eszköz típusa*: Olyan adósságinstrumentumnak (fizetési ígervénynek vagy váltónak) kell lennie, amelyet egy lakossági jelzáloghitelekből álló portfólió fedez, és amely nincs teljesen értékpapírosítva. Lehetővé kell tenni a portfólióban levő eszközök kicserélését, és szükség van egy olyan mechanizmusra, amely biztosítja, hogy az eurorendszer – a közérdek miatt mentességet élvező hitelezők kivételével – minden hitelezővel szemben elsőbbséget élvezzen ⁽⁶⁴⁾.
- b) Az RMBD-nek olyannak kell lennie, amelynek i. rögzített és feltételhez nem kötött a tőkeösszege; ii. kamatszélvénye pedig nem eredményez negatív pénzáramlást.

⁽⁶¹⁾ A hitelköveteléseket bankhiteleknek is nevezik. A *Schuldscheindarleheneket* és a holland regisztrált magánszemélyektől származó, államháztartással, illetve más elfogadható adósokkal szembeni, állami garanciával megerősített követeléseket (pl. lakásszövetkezetek) a hitelkövetelésekkel egyenértékű követeléseknek tekintik.

⁽⁶²⁾ Az ESA 95 meghatározása szerint.

⁽⁶³⁾ Euróban vagy az euro nemzeti pénznemeiben kifejezve.

⁽⁶⁴⁾ Jelenleg kizárólag az ír jelzálogalapú fizetési ígervények tartoznak ebbe az eszközosztályba.

- c) *Hitelminőségi követelmények:* Az RMBD-nek meg kell felelnie azoknak a szigorú hitelképességi követelményeknek, amelyeket a 6.3.3. szakaszban meghatározottak szerint az RMBD-kre vonatkozó ECAF-szabályok szerint értékelnek.
- d) *Kibocsátó típusa:* Az alkalmas kibocsátók olyan hitelintézetek, amelyek alkalmas ügyfelek.
- e) *A kibocsátó bejegyzett székhelye:* A kibocsátó székhelyének az euroövezetben kell lennie.
- f) *Kezelési eljárások:* Az RMBD-ket az eurorendszer megfelelő nemzeti dokumentációban meghatározott eljárásai szerint kell kezelni.
- g) *A denomináció pénzneme:* Az RMBD-ket euróban kell denominálni ⁽⁶⁵⁾.

6.2.3. Az elfogadható fedezetek használatára vonatkozó további követelmények

6.2.3.1. Hitelkövetelésekre vonatkozó további jogi követelmények

Ahhoz, hogy a hitelkövetelésre, mint fedezetre, érvényes érdekeltség jöjjön létre, és a követeléseket a partner nem teljesítése esetén könnyen realizálni lehessen, további jogi követelményeket kell teljesíteni. Ezek a következőkre vonatkoznak:

- a) a hitelkövetelések meglétének ellenőrzése;
- b) az adós értesítése a hitelkövetelés mobilizálásáról vagy az ilyen mobilizálás nyilvántartásba vétele;
- c) nincsenek érvényben banktitokkal és bizalmas kezeléssel kapcsolatos korlátozások;
- d) nem korlátozzák a hitelkövetelés mobilizálását;
- e) nem korlátozzák a hitelkövetelés realizálását.

A fenti jogi követelmények részletes kifejtését a 7. függelék tartalmazza. A nemzeti jogok sajátosságainak további részletei a megfelelő nemzeti dokumentációkban találhatóak.

6.2.3.2. Az elfogadható fedezetek felhasználásának szabályai

A forgalomképes eszközöket minden olyan monetáris politikai műveletre fel lehet használni, amely valamilyen fedezeti eszközön alapul; felhasználhatók tehát penziós és végleges adásvételi (outright) nyílt piaci műveletekre és aktív oldali rendelkezésre állásra. A nem forgalomképes eszközöket nyílt piaci penziós műveletek és aktív oldali rendelkezésre állás elfogadható fedezeteként lehet használni, az eurorendszer outright tranzakcióiban azonban nem használatosak. Ezenkívül az összes forgalomképes és nem forgalomképes eszköz felhasználható napközi hitelek fedezeteként.

Ha egy forgalomképes vagy nem forgalomképes eszközt az ügyfél vagy vele szoros kapcsolatban álló intézmény bocsátott ki vagy garantált, az ügyfél akkor sem nyújthatja be nem forgalomképes eszközök fedezeteként, ha az minden szempontból kielégíti az alkalmassági feltételeket ⁽⁶⁶⁾.

„Szoros kapcsolatról” akkor beszélünk, ha az ügyfél valamely következő formában kapcsolódik az elfogadható fedezetek kibocsátójához/adósához/garanciavállalójához:

- a) az ügyfél a kibocsátó/adós/garanciavállaló tőkéjének 20 %-át vagy azt meghaladó részét közvetlenül, illetve egy vagy több más vállalkozáson keresztül közvetve birtokolja; vagy
- b) a kibocsátó/adós/garanciavállaló az ügyfél tőkéjének 20 %-át vagy azt meghaladó részét közvetlenül, illetve egy vagy több más vállalkozáson keresztül közvetve birtokolja; vagy
- c) harmadik fél birtokolja az ügyfél tőkéjének több mint 20 %-át, valamint a kibocsátó/adós/garanciavállaló tőkéjének több mint 20 %-át, közvetlenül vagy közvetve, egy vagy több vállalkozáson keresztül.

A monetáris politikai célkitűzések végrehajtása, különösen az elfogadható fedezeti eszközök alkalmazására vonatkozó kapcsolt vállalkozásokkal kapcsolatos szabályok teljesítésének ellenőrzése érdekében az eurorendszeren belül megosztásra kerülnek a felügyeleti hatóságok által e célból rendelkezésre bocsátott tőkerészesedésekre vonatkozó információk. Az információkra a felügyeleti hatóságok által alkalmazott titokvédelmi előírások érvényesek.

A kapcsolt vállalkozásokkal kapcsolatos fenti kikötés nem vonatkozik: a) az ügyfél és az EGT-beli adókiegészítésre jogosult közigazgatási szervek közötti kapcsolatokra, vagy ha az adósságinstrumentumra EGT-beli adókiegészítésre jogosult közigazgatási szerv vállal garanciát; b) azokra a fedezett banki kötvényekre, amelyeket az ÁÉKBV-irányelv 52. cikkének (4) bekezdésében meghatározott követelményekkel összhangban bocsátottak ki; illetve c) az olyan hasonló esetekre, amikor az adósságinstrumentumot a b) pontban meghatározott instrumentumokhoz hasonló, külön jogi biztosítékok védik. Ilyenek például i. az értékpapírnak nem minősülő, nem forgalomképes

⁽⁶⁵⁾ Euróban vagy az euro nemzeti pénznemeiben kifejezve.

⁽⁶⁶⁾ Amennyiben az ügyfél olyan eszközöket használ, amelyeket a kibocsátóval, az adóssal vagy a garanciavállalóval fennálló azonossága vagy szoros kapcsolata miatt nem, vagy többé nem használhat valamely kinnlevő hitel fedezeteként, haladéktalanul értesítenie kell az illetékes nemzeti központi bankot. Az eszközök értékét a következő értékelési napon zéróra csökkentik, és fedezetkiegészítési felhívást tehetnek (lásd még a 6. függelékét). Az ügyfélnek ilyenkor a lehető leghamarabb vissza kell vonnia az eszközt.

RMDB-k; vagy ii. lakáshitel-alapú strukturált fedezett kötvények vagy kereskedelmi jelzálog-fedezett strukturált fedezett kötvények, vagyis bizonyos, az Európai Bizottság szerint az AÉKBV-irányelvnek meg nem felelő fedezett kötvények, amelyek az eszközfedezett értékpapírokra alkalmazott, a 6.2. és a 6.3. szakaszban és az alábbiakban meghatározott valamennyi feltételnek megfelelnek.

A lakáshitel-alapú strukturált fedezett kötvények esetében:

- a) A strukturált fedezett kötvények fedezetéül szolgáló valamennyi lakáshitelnek euróban denominálnak kell lennie; a kibocsátónak (az adósnak és a garanciavállalónak, amennyiben jogi személyekről van szó) valamely tagállamban bejegyzettnek kell lennie, a vonatkozó fedezeti eszköznek valamely tagállamban kell lennie, és a hitelviszonyra e tagállam jogának kell irányadónak lennie.
- b) Az adott strukturált fedezett kötvények fedezeti alijában a lakáshitelek elfogadhatóak, ha azokat elfogadható garancia vagy jelzálog biztosítja. Az elfogadható garanciának nem teljesítés esetén 24 hónapon belül fizetendőnek kell lennie. E garantált kölcsönökhöz különböző szerződési formákban nyújtható elfogadható garancia, ideértve a biztosítási szerződéseket, feltéve, hogy azokat állami szerv vagy állami felügyelet alá tartozó pénzügyi intézmény nyújtja. E garantált kölcsön mögött álló garanciavállalónak nem kell a fedezett kötvények kibocsátójával kapcsolt vállalkozásnak lennie, és az ügylet ideje alatt legalább valamely elfogadott ECAI általi [A+/A1/AH] hitelminősítéssel kell rendelkeznie.
- c) A fedezeti alap 10 %-áig jó minőségű helyettesítő fedezet elfogadott. Ez a küszöb csak az adott NKB általi mélyreható felülvizsgálatot követően léphető át.
- d) Minden egyes elfogadható hitelt maximum 80 %-os hitelfedezeti értéken fedezhet strukturált fedezett kötvény-kibocsátás. A hitelfedezetiérték-számításokat konzervatív piaci értéken kell végezni.
- e) A fedezeti túlbiztosítás kötelező legkisebb mértéke 8 %.
- f) A lakáshitel legnagyobb összege 1 millió EUR.
- g) A fedezeti alap egyedi hitelminőség-értékelésének az „A” szintnek megfelelően 10 bázispontos éves PD-szintnek kell megfelelnie (lásd a 6.3.1. szakaszt).
- h) A hosszú távú „A” minősítés minimumkövetelményét („A-” a Fitch vagy Standard & Poor’s vagy „A3” a Moody’s vagy „AL” a DBRS szerint) a strukturált fedezett kötvényhez kapcsolódó ügyletben részt vevő vagy annak szempontjából lényeges kibocsátóra és kapcsolt jogalanyokra is alkalmazni kell.

A kereskedelmi jelzálogalapú strukturált fedezett kötvények esetében:

- a) A strukturált fedezett kötvények fedezetéül szolgáló valamennyi kereskedelmi jelzáloghitelnek euróban denominálnak kell lennie; a kibocsátónak (az adósnak és a garanciavállalónak, amennyiben jogi személyekről van szó) valamely tagállamban bejegyzettnek kell lennie, a vonatkozó fedezeti eszköznek valamely tagállamban kell lennie, és a hitelviszonyra e tagállam jogának kell irányadónak lennie.
- b) Az elkülönített alap 10 %-áig magas szintű helyettesítő fedezet elfogadott. Ez a küszöb az adott NKB mélyreható felülvizsgálatát követően léphető át.
- c) Minden egyes elfogadható hitelt maximum 60 %-os hitelfedezeti értéken fedezhet strukturált fedezett kötvény-kibocsátás. A hitelfedezetiérték-számításokat konzervatív piaci értéken kell végezni.
- d) A fedezeti túlbiztosítás kötelező legkisebb mértéke 10 %.
- e) Az egyes hitelezők fedezeti alapon való részesedése az adott hitelezőtől származó egyes hó végi kölcsönösszegeknek az összesítését követően nem haladhatja meg az egész fedezeti alap 5 %-át.
- f) A fedezeti alap egyedi hitelértékelésének az eurorendszer minősítési rendszerében az 1. szintű hitelminősítésnek kell megfelelnie (lásd a 6.3.1. szakaszt).
- g) A strukturált fedezett kötvényhez kapcsolódó ügyletben részt vevő vagy annak szempontjából lényeges kibocsátóra és kapcsolt jogalanyokra a második szintű hitelminősítést kell alkalmazni.
- h) Minden fedezetül szolgáló kereskedelmi jelzáloghitelt legalább évente újra kell értékelni. Az ingatlanárak csökkenését teljes mértékben tükröznie kell az újbóli értékelésnek. Az áremelés esetében 15 %-os haircutot alkalmaznak. Az LTV küszöbérték-követelményt nem teljesítő kölcsönöket új kölcsönökkel kell felváltani, vagy fedezettel kell túlbiztosítani, figyelemmel az NKB jóváhagyására is. Elsődleges értékelési módszerként a piaci értéket kell alkalmazni, vagyis a becslést, amelyet akkor kapnánk, ha az eszközöket a piacon ésszerű erőfeszítésekkel értékesítenék. Ennek a becslésnek a legkonzervatívabb feltevésen kell alapulnia. Statisztikai módszerek is lehet alkalmazni, azonban csak másodlagos értékelési módszerként.

- i) Az eurokészpénzben lévő, valamely jogosult szerződő félnél letétbe helyezett likviditási tartalékot mindig fenn kell tartani a fedezett kötvényekhez kapcsolódó valamennyi kamatkifizetésnek a következő hat hónapos időszak esetében történő fedezése céljából.
- j) Amikor a fedezetül szolgáló kereskedelmi jelzáloghitel hitelezőjének a rövid távú hitelminősítése a kétfokozatú hitelminősítés alá esik egy *hard bullet* struktúrájú fedezett kötvény görgetett alapon történő lejáratát megelőző kilenc hónapban, e hitelezőnek ahhoz elegendő eurokészpénzt kell elhelyeznie, hogy fedezze a kötvénytőkeösszeg megfelelő részének kifizetését, valamint a kibocsátó által a fedezett kötvény alapján a likviditási tartalékba fizetendő kapcsolódó kiadásokat.
- k) A likviditási zavarok esetén a lejárat eredeti dátuma 12 hónapra kiterjeszhető a lejárat megféleléseknek a fedezeti alapon lévő amortizálódó kölcsönök és fedezett kötvény visszaváltása közötti hiányának a kompenzálása céljából. A fedezett kötvény ugyanakkor saját célokra felhasználható az eredeti lejárat dátuma után.

Továbbá, a lakáshitel- vagy kereskedelmijelzálog-alapú, strukturált fedezett kötvények esetében az ügyfeleknek a következő feltételeknek való megfelelést egy elismert ügyvédi iroda által kibocsátott igazolással kell igazolniuk:

- a) A fedezett kötvények kibocsátója egy EU-tagállamban bejegyzett hitelintézet, és nem egy különleges célú társaság, akkor is, ha e fedezett kötvényeket egy EU-tagállamban bejegyzett hitelintézmény garantálja.
- b) A fedezett kötvények kibocsátójának/kibocsátásának a kötvénytulajdonosok védelme érdekében külön állami felügyelet hatálya alatt kell állnia annak a tagállamnak a joga szerint, ahol a kibocsátót bejegyezték, vagy ahol a kötvényeket kibocsátották.
- c) A kibocsátó fizetéseképtelensége esetén a kötvénytulajdonosok és az elfogadható (fedezeti) eszközök a tőkeösszeg és utána járó kamatok megfizetése tekintetében elsőbbséget élveznek.
- d) A fedezett kötvények kibocsátásából származó összegeket a fedezett kötvényekre vonatkozó nemzeti vagy a szóban forgó eszközökre alkalmazandó egyéb szabályozással összhangban kell befektetni (a kötvénytájékoztatóban meghatározott befektetési szabályoknak megfelelően).

Ezenkívül az ügyfél nem nyújthat fedezetül eszközalapú értékpapírt, ha az ügyfél (vagy valamely vele szoros kapcsolatban álló harmadik fél) úgy köt fedezeti ellentranzakciót az értékpapírra, hogy a kibocsátóval mint fedezeti partnerrel köt devizafedezeti ügyletet, vagy ha az eszközalapú értékpapír fennálló összegének 20 %-ára, illetve azt meghaladó részére likviditási támogatást nyújt.

Az összes elfogadható forgalomképes és nem forgalomképes eszköznek az euroövezet teljes területén, a belső határookra való tekintet nélkül felhasználhatónak kell lennie. Ez azt jelenti, hogy az eurorendszer valamennyi ügyfelének lehetősége kell, hogy legyen a székhelye szerinti tagállam NKB-jától hitelfelvételre ezen elfogadható eszközök felhasználásával. Ez a forgalomképes eszközök esetében a hazai értékpapír-elszámolási rendszerhez kapcsolódva történhet, más esetekben pedig más elfogadott módon (lásd a 6.6. szakaszt).

4. táblázat

Az eurorendszer monetáris politikai műveleteiben elfogadható fedezetek

Elfogadhatósági feltételek	Forgalomképes eszközök ⁽¹⁾	Nem forgalomképes eszközök ⁽²⁾	
Eszköz típusa	EKB-kötvények Egyéb forgalomképes adósságinstrumentumok ⁽³⁾	Hitelkövetelések	RMBD-k
Hitelminőségi követelmények	Az eszköznek magas hitelminőségi követelményeket kell kielégítenie. Ezeket a forgalomképes eszközökre vonatkozó ECAF-szabályok szerint értékelik ⁽³⁾	Az adósnak/garanciavállalónak magas hitelminőségi követelményeket kell kielégítenie. A hitelképességet a hitelkövetelésekre vonatkozó ECAF-szabályok szerint értékelik	Az eszköznek magas hitelminőségi követelményeket kell kielégítenie. Ezeket az RMBD-kre vonatkozó ECAF-szabályok szerint értékelik.

Elfogadhatósági feltételek	Forgalomképes eszközök ⁽¹⁾	Nem forgalomképes eszközök ⁽²⁾	
		Kibocsátás helye	Nem meghatározott
Elszámolási/kezelési eljárások	Elszámolási hely: euroövezet. Az instrumentumokat központilag, könyvelési tétel formájában kell letétbe helyezni a NKB-kban vagy egy olyan SSS-ben, amely teljesíti az EKB minimális követelményeit	Eurorendszer-beli eljárások	Eurorendszer-beli eljárások
Kibocsátó/adós/garanciavállaló típusa	NKB Közszféra Magánszektor Nemzetközi és nemzetek feletti intézmény	Közszféra Nem pénzügyi vállalatok Nemzetközi és nemzetek feletti intézmény	Hitelintézet
A kibocsátó, adós vagy garanciavállaló bejegyzett székhelye	Kibocsátó ⁽³⁾ : EGT vagy az EGT-n kívüli G10-beli ország Adós: EGT Garanciavállaló ⁽³⁾ : EGT	Euroövezet	Euroövezet
Elfogadható piacok	Szabályozott piac Nem szabályozott, de az EKB által elfogadott piac	Nem meghatározott	Nem meghatározott
Denomináció	Euro	Euro	Euro
Minimális érték	Nem meghatározott	Minimális érték a hitelkövetelés benyújtásakor: — hazai tranzakciókra: az NKB határozza meg, — határon átnyúló tranzakciókra 500 000 euro közös küszöb. A lehető leghamarabb 2013-ban: az egész euroövezetben 500 000 euro közös küszöb bevezetése.	Nem meghatározott
Irányadó jog	Eszközalapú értékpapír esetében a fedezetül szolgáló eszköz megszerzése valamely EU-tagállam jogszabályának hatálya alá kell, hogy essen. A fedezetül szolgáló hitelkövetelések tekintetében az EGT-tagállam joga az irányadó.	Irányadó jog a hitelkövetelésre és a mobilizációs megállapodásra: valamely tagállam joga az a) ügyfélre; b) a hitelezőre; c) az adósra; d) a garanciavállalóra (ha lényeges); e) a hitelkövetelési megállapodásra; és a f) mobilizációs megállapodásra irányadó jogok száma nem lehet kettőnél több.	Nem meghatározott
Határon átnyúló tranzakció	Igen	Igen	Igen

⁽¹⁾ További részletek a 6.2.1. szakaszban olvashatók.

⁽²⁾ További részletek a 6.2.2. szakaszban olvashatók.

⁽³⁾ A nem pénzügyi társaságok által kibocsátott vagy garantált, nem minősített, forgalomképes adósságinstrumentumok hitelminősítését annak a hitelminősítő forrásnak az alapján határozzák meg, amelyet az adott ügyfél a hitelkövetelésekre vonatkozó ECAF-szabályokkal összhangban választott ki, a 6.3.3. szakaszban foglaltak szerint. Az ilyen forgalomképes instrumentumok esetében a forgalomképes eszközök alkalmassági feltételeit a következők szerint egészítették ki: kibocsátó/garanciavállaló bejegyzett székhelye: euroövezet; kibocsátás helye: euroövezet.

6.3. Az eurorendszer hitelminősítő rendszere

6.3.1. Hatásköre és összetevői

Az eurorendszer hitelminősítő rendszere (ECAI) meghatározza azokat az eljárásokat, szabályokat és technikákat, amelyek szavatolják, hogy az összes elfogadható fedezet teljesítse az eurorendszer magas hitelminőségi követelményeit.

Az általános kereteken belül az eurorendszer a magas hitelminőségi követelmények meghatározásakor különbséget tesz a forgalomképes és a nem forgalomképes eszközök között (lásd a 6.3.2. és 6.3.3. szakaszt), hogy tekintetbe vegye e fedezetek eltérő jogi természetét. A különbségtételt a hatékony működés követelményei is indokolják.

Az elfogadható fedezetek hitelminőségének értékelésekor az eurorendszer figyelembe veszi mindazokat a hitelminősítő rendszerektől származó információkat, amelyek a következő négy forrás valamelyikéből érkeznek: külső hitelminősítő intézetek (*external credit assessment institutions – ECAI*), az NKB-k saját hitelminősítő rendszerei (*in-house credit assessment systems – ICAS*), az ügyfelek belső minősítésen alapuló rendszerei (*internal ratings-based systems – IRB*) vagy harmadik felek hitelminősítő eszközei (*rating tools – RT*). A hitelminőség értékelésekor az eurorendszer azokat az intézményi kritériumokat és jellemzőket is számításba veszi, amelyek az instrumentum birtokosa számára a garanciához hasonló védelmet biztosítanak.

Az ECAI-forrást tekintve az értékelést nyilvános minősítés alapján kell elvégezni. Az eurorendszer fenntartja magának a jogot, hogy amennyiben szükséges, pontosítást kérjen. Eszközfedezetű értékpapír esetében a minősítést a nyilvánosság számára elérhető és részletes eladás előtti vagy új kibocsátáshoz kapcsolódó hitelminősítési jelentésben kell taglalni, amelynek többek között tartalmaznia kell a strukturális és jogi aspektusok átfogó elemzését, az összevont fedezeti alap értékelését, az ügylet résztvevőiről szóló elemzést, valamint az ügylet egyéb fontosabb jellemzőinek elemzését. Ezenkívül az ECAI-knak rendszeres felügyeleti jelentéseket kell kiadniuk az eszközfedezetű értékpapírokról. E jelentések közzétételét a kamatfizetések gyakoriságával és ütemezésével össze kell hangolni. A jelentéseknek tartalmazniuk kell legalább a legfontosabb tranzakciós adatok (pl. az összevont fedezeti alap összetétele, az ügylet résztvevői, a tőkeszerkezet) aktualizált változatát, valamint a teljesítményadatokat.

Az eurorendszer harmonizált hitelminősítési rendszerében a hitelminősítés harmadik besorolása tekintetében a kiváló hitelminőség minimumkövetelményének („alsó hitelminőségi küszöb”) eurorendszer-beli meghatározásához az „A” minősítés szolgál viszonyítási pontként⁽⁶⁷⁾. Az eurorendszer értelmezésében a nemteljesítés egyéves horizonton kalkulált 0,40 %-os valószínűségének a hitelminősítés harmadik besorolása felel meg, rendszeres felülvizsgálat mellett. Az ECAF a nemteljesítést az uniós tőkekövetelmény-irányelvben (CRD) szereplő meghatározás szerint értelmezi⁽⁶⁸⁾. Az eurorendszer minden egyes elfogadott ECAI esetében a legalacsonyabb, de a megkívánt hitelminőségi küszöböt még elérő besorolást teszi közzé; az ECAI minősítéséért semmilyen felelősséget nem vállal. Ezt a besorolást rendszeresen felülvizsgálja. Az eszközfedezetű értékpapírok tekintetében a kiváló hitelminőség minimumkövetelményének eurorendszer-beli meghatározásához a kibocsátáskor adott „triple A” vagy „AAA” minősítés⁽⁶⁹⁾ szolgál viszonyítási pontként. Az eszközfedezetű értékpapír élettartama alatt az eurorendszer harmonizált minősítési rendszerében a második szintű „A” hitelminőségi küszöböt kell fenntartani⁽⁷⁰⁾. Az eurorendszer harmonizált hitelminősítési rendszerében a jelzálog-fedezetű, nem forgalomképes lakossági adósságinstrumentumok (RMBD) vonatkozásában a viszonyítási pont a hitelminősítés második besorolása tekintetében a kiváló hitelminőség minimumkövetelménye („single A” besorolás). Az eurorendszer értelmezésében a nemteljesítés egyéves horizonton kalkulált 0,10 %-os valószínűségének a hitelminősítés harmadik besorolása felel meg, rendszeres felülvizsgálat mellett.

Az eurorendszer fenntartja magának a jogot, hogy az általa relevánsnak tartott bármely információ alapján meghatározza, hogy egy kibocsátás, kibocsátó, adós vagy garanciavállaló megfelel-e a magas hitelminőségi követelményeknek, és ebből kifolyólag megtiltsa vagy korlátozza bizonyos eszközök használatát, illetve kiegészítő haircutokat alkalmazzon, amennyiben ez szükséges az eurorendszer kockázatokkal szembeni megfelelő védelmének biztosítására, összhangban a KBER Alapokmányának 18.1. cikkével. Ilyen intézkedéseket konkrét ügyfelek esetében is lehet foganatosítani, különösen akkor, ha az ügyfél hitelminősítése szoros korrelációban áll az általa fedezetként felajánlott eszköz hitelminőségével. Ha az elutasítás prudenciális információkon alapul, az ügyfelektől vagy a felügyeleti szervektől származó ilyen jellegű információkat szigorúan csak azzal összhangban és annak érdekében lehet felhasználni, hogy az eurorendszer teljesítse a monetáris politika végrehajtásával összefüggő feladatait.

⁽⁶⁷⁾ Az eurorendszer harmonizált minősítési rendszere az EKB honlapján kerül közzétételre (www.ecb.europa.eu). A 3. szintű hitelminősítés a Fitch vagy Standard & Poor's hosszú távú hitelminősítésében legalább „BBB-”, a Moody's-ében legalább „Baa3” vagy a DBRS-ében legalább „BBB”.

⁽⁶⁸⁾ A CRD a hitelintézetek tevékenységének megkezdéséről és folytatásáról szóló, 2006. június 14-i 2006/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvből (HL L 177., 2006.6.30., 1. o.), valamint a befektetési vállalkozások és hitelintézetek tökemegfeleléséről szóló, 2006. június 14-i 2006/49/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvből (HL L 177., 2006.6.30., 201. o.) áll.

⁽⁶⁹⁾ A „triple A” a Fitch, a Standard & Poor's és a DBRS legalább „AAA”, a Moody's legalább „Aaa” hosszú távú minősítésének, vagy amennyiben ezek nem állnak rendelkezésre, úgy a Fitch legalább „F1+” vagy a Standard & Poor's „A-1+” vagy a DBRS „R-1H” rövid távú minősítésének felel meg.

⁽⁷⁰⁾ A „single A” a Fitch vagy Standard & Poor's vagy a Ratings hosszú távú minősítésében legalább „A-”, a Moody's-ében legalább „A3”, a DBRS-ében pedig legalább „AL” besorolásnak felel meg.

Lekerülhetnek a jegybankképes fedezetek listájáról azok az eszközök, amelyeket olyan intézmény bocsátott ki vagy garantált, amelynek pénzeszközei be vannak fagyaszthatva és/vagy csak korlátozottan használhatja őket az Uniónak a Szerződés 75. cikke értelmében hozott vagy valamely egyéb tagállami intézkedése alapján; vagy amelynek a nyílt piaci műveletekhez vagy az eurorendszer rendelkezésre állásához való hozzáférést az EKB Kormányzótanácsa döntésében felfüggesztette vagy megszüntette.

6.3.2. A forgalomképes eszközök magas hitelminőségi követelményeinek meghatározása

A forgalomképes eszközök szigorú hitelminőségi követelményeit a következő kritériumok alapján határozzák meg:

- a) **ECAI-hitelminősítés:** Legalább egy olyan hitelminősítésnek, amelyik valamelyik elfogadott (6.3.4. szakaszban meghatározott) ECAI-tól származik, és a kibocsátásra (vagy ha ilyen minősítés nincs, a kibocsátóra) vonatkozik, el kell érnie az eurorendszer hitelminőségi küszöbét ⁽⁷¹⁾, ⁽⁷²⁾. Az EKB minden egyes elfogadott ECAI esetében a fejezetben megállapított módon teszi közzé a hitelminőségi küszöböt ⁽⁷³⁾.
- b) **Az eszközfedezetű értékpapírokra vonatkozó ECAI-hitelminősítés:** A 2010. március 1-jén vagy azt követően kibocsátott eszközökkel fedezett értékpapírok esetében az eurorendszer legalább bármely kettő, elfogadott ECAI által kiadott minősítést követel meg. Ezen értékpapírok elfogadhatóságának meghatározására a „második legjobb” hitelminősítési elvet alkalmazzák, ami azt jelenti, hogy nem csak a legjobb, hanem a második legjobb rendelkezésre álló ECAI-hitelminősítésnek is el kell érnie az eszközfedezetű értékpapírokra vonatkozó hitelminőségi küszöböt. Erre a szabályra alapozva az eurorendszer megköveteli, hogy a kibocsátáskor mindkét hitelminősítés „AAA” vagy „Aaa” szintű, és az értékpapír élettartama alatt „A” szintű legyen annak érdekében, hogy az értékpapírok elfogadhatónak minősüljenek. Az *eszközfedezetű értékpapírokra vonatkozó ECAI-hitelminősítés:* A 2010. március 1-jén vagy azt követően kibocsátott eszközökkel fedezett értékpapírok esetében az eurorendszer legalább bármely kettő, elfogadott ECAI által kiadott minősítést követel meg. Ezen értékpapírok elfogadhatóságának meghatározására a „második legjobb” hitelminősítési elvet alkalmazzák, ami azt jelenti, hogy nem csak a legjobb, hanem a második legjobb rendelkezésre álló ECAI-hitelminősítésnek is el kell érnie az eszközfedezetű értékpapírokra vonatkozó hitelminőségi küszöböt. Erre a szabályra alapozva az eurorendszer megköveteli, hogy a kibocsátáskor mindkét hitelminősítés „AAA” vagy „Aaa” szintű, és az értékpapír élettartama alatt „A” szintű legyen annak érdekében, hogy az értékpapírok elfogadhatónak minősüljenek.

2011. március 1-jétől valamennyi eszközfedezetű értékpapír kibocsátásához – tekintet nélkül a kibocsátás időpontjára – legalább bármely kettő, elfogadott ECAI által kiadott hitelminősítés szükséges, valamint a második legjobb szabálynak is meg kell felelni annak érdekében, hogy az értékpapírok elfogadhatók maradjanak.

A 2010. március 1. előtt kibocsátott olyan értékpapírok vonatkozásában, amelyek csak egy hitelminősítéssel rendelkeznek, 2011. március 1-jéig egy második minősítést is be kell szerezni. A 2009. március 1. előtt kibocsátott eszközfedezetű értékpapírok esetében az értékpapír élettartama alatt mindkét hitelminősítésnek el kell érnie az „A” minősítési szintet. A 2009. március 1. és 2010. február 28. között kibocsátott eszközfedezetű értékpapírok esetében az első hitelminősítésnek az „AAA”/„Aaa” minősítési szintet kell elérnie a kibocsátáskor, és az „A” minősítési szintet az értékpapír élettartama alatt, míg a második hitelminősítésnek a kibocsátáskor ⁽⁷⁴⁾ és az értékpapír élettartama alatt egyaránt az „A” szintet kell elérnie.

Az eszközfedezetű értékpapírok helyettesíthető egyszerűsített kibocsátásai új eszközfedezetű értékpapír-kibocsátásnak számítanak. Az összes azonos ISIN-kód alatt kibocsátott eszközfedezetű értékpapírnak meg kell felelnie a legutolsó helyettesíthető egyszerűsített kibocsátás helyén és idején érvényes elfogadhatósági feltételeknek. Azon eszközfedezetű értékpapíroknak a helyettesíthető egyszerűsített kibocsátásai esetében, amelyek nem felelnek meg a legutolsó helyettesíthető egyszerűsített kibocsátás helyén és idején érvényes elfogadhatósági feltételeknek, valamennyi azonos ISIN-kód alatt kibocsátott eszközfedezetű értékpapír el nem fogadhatónak minősül. Ez a szabály nem alkalmazandó azon eszközfedezetű értékpapírok helyettesíthető egyszerűsített kibocsátásai esetében, amelyek az eurorendszer listáján 2010. október 10-én elfogadható fedezeti eszközökként szerepeltek, ha a legutolsó helyettesíthető egyszerűsített kibocsátásra ezen időpontot megelőzően került sor. A nem helyettesíthető egyszerűsített kibocsátású értékpapírok eltérő típusú eszközfedezetű értékpapírnak minősülnek.

- c) **Garanciák:** Ha a kibocsátónak nincs (elfogadható) ECAI-hitelminősítése, a magas hitelminőségi követelmények teljesítését a stabil pénzügyi helyzetű garanciavállalók által nyújtott garanciák alapján lehet megállapítani. A garanciavállaló stabil pénzügyi helyzetét az eurorendszer hitelminőségi küszöbét elérő ECAI-hitelminősítések alapján értékelik. Egy garanciának a következő feltételeket kell teljesítenie:
- Egy garancia akkor fogadható el, ha a garanciavállaló a maradéktalan kifizetésig feltétlen és visszavonhatatlan garanciát vállalt valamennyi tőketörlesztési, kamatfizetési és egyéb fizetési kötelezettségre, amit a kibocsátó az adott adósságinstrumentummal kapcsolatban az értékpapír birtokosával szemben vállalt.
 - A garanciának első felszólításra fizetendőnek kell lennie (a fedezetben vállalt kötelezettségtől függetlenül). Azoknak a garanciáknak, amelyeket adókiadásra jogosult állami szervek nyújtanak, első felszólításra fizetendőnek kell lenniük, vagy a késedelmet követően haladéktalan és pontos fizetést kell biztosítaniuk. A kezesnek a garanciában vállalt kötelezettségei rangsorának legalább meg kell egyeznie a garantáló minden egyéb, biztosítékkal nem fedezett kötelezettségével (*pari passu*).

⁽⁷¹⁾ Ha ugyanarról a kibocsátóról/adósról vagy garanciavállalóról több és esetleg egymásnak ellentmondó ECAI-minősítés is rendelkezésre áll, a legjobb hitelminősítés elve érvényesül (azaz a legjobb ECAI-minősítést veszik figyelembe).

⁽⁷²⁾ A 2008. január 1-jétől kibocsátott, fedezett banki kötvényekre vonatkozó magas hitelminőségi előírásokat a fent felsorolt követelmények alapján értékelik. Ha a 2008. január 1-je előtt kibocsátott, fedezett banki kötvények szigorúan összhangban állnak az ÁÉKBV-irányelv 52. cikke (4) bekezdésében meghatározott követelményekkel, teljesítik a magas hitelminőségi előírásokat.

⁽⁷³⁾ Ezt az információt az EKB honlapján (www.ecb.europa.eu) teszik közzé.

⁽⁷⁴⁾ A második ECAI-minősítést tekintve a kibocsátáskori hitelminősítés az ECAI által először kiadott vagy közzétett hitelminősítésre vonatkozik.

- iii. A garanciának érvényesnek, kötelező erejűnek és a garanciavállalóval szemben érvényesíthetőnek kell lennie. Az is követelmény, hogy arra valamely EU-tagállam joga legyen irányadó.
- iv. A garancia jogérvényességére, kötelező erejére és érvényesíthetőségére vonatkozó jogi megerősítést az eurorendszerben elfogadható formában és tartalommal kell benyújtani a garanciával biztosított eszköz elfogadhatóságának megállapítása előtt. Ha a garanciavállaló nem a garanciára alkalmazandó jog illetékeségi körében bejegyzett személy, a jogi megerősítésnek azt is tartalmaznia kell, hogy a garancia a garanciavállaló székhelye szerinti jog értelmében is érvényes és érvényesíthető. A jogi megerősítést ahhoz a nemzeti központi bankhoz kell benyújtani felülvizsgálatra, amelyik az elfogadható fedezetek listájába felvételre javasol egy bizonyos garanciával biztosított eszközt ⁽⁷⁵⁾. Nem szükséges jogilag megerősíteni azokat a garanciákat, amelyeket egyedi eszközminősítési adósságpapírokra, illetve adókivetésre jogosult állami szervek nyújtanak. Az érvényesíthetőség kritériuma azoknak a fizetéseképtelenségre és csődhelyzetre, valamint a részvénytőke általános alapelveire vonatkozó és más hasonló jogszabályoknak és alapelveknek a függvénye, amelyek a garanciavállalóra alkalmazandók, és általában érintik a garanciavállalóval szemben fennálló hitelezői jogokat.

Ha a kibocsátásnak, a kibocsátónak vagy a garanciavállalónak nincs ECAI-hitelminősítése, a magas hitelminőségi követelmények teljesítését a következők szerint állapítják meg:

- a) *Euroövezet-beli állami kibocsátók vagy garanciavállalók*: Ha egy forgalomképes eszközt a tőkekövetelmény-irányelvben (CRD) foglaltak szerint az euroövezet területén bejegyzett valamelyik regionális kormányzat, helyi önkormányzat vagy állami szektorbeli intézmény (PSE) bocsát ki vagy garantál, a következő eljárás követendő:
- A kibocsátó vagy garanciavállaló a CRD-vel összhangban ⁽⁷⁶⁾, az 5. táblázatban ismertetett három osztály egyikébe sorolandó.
 - Az 1. és 2. osztályba tartozó kibocsátók vagy garanciavállalók hitelminősítését implicit módon végzik el, azon ország központi kormányzatának ECAI-hitelminősítéséből levezetve, ahol a kibocsátó vagy garanciavállaló székhelye található. Ennek az implicit hitelminősítésnek el kell érnie az eurorendszer hitelminőségi küszöbét. A 3. osztályba tartozó kibocsátók/garanciavállalók esetében nem végeznek implicit hitelminősítést.
- b) *Euroövezet-beli nem pénzügyi társaságok, mint kibocsátók vagy garanciavállalók*: Ha a kibocsátásra, kibocsátóra vagy garanciavállalóra vonatkozó ECAI-hitelminősítés alapján nem állapítható meg, hogy az euroövezet területén bejegyzett nem pénzügyi vállalatok ⁽⁷⁷⁾ által kibocsátott vagy garantált forgalomképes eszközök teljesítik-e a magas hitelminőségi követelményeket, a hitelkövetelésekre vonatkozó ECAF-szabályok alkalmazandók, az ügyfelek pedig felhasználhatják saját belső minősítésen alapuló (IRB) rendszerüket, az NKB-k saját hitelminősítő rendszereit vagy harmadik felek minősítő eszközeit. A nem pénzügyi vállalatok által kibocsátott, nem minősített forgalomképes adósságinstrumentumok nem szerepelnek az elfogadható forgalomképes eszközök nyilvános listáján.

5. táblázat

ECAI-hitelminősítéssel nem rendelkező kibocsátó, adós vagy garanciavállaló regionális kormányzatok, helyi önkormányzatok és közszektorbeli intézmények implicit hitelminősítése

	A kibocsátók, adósok vagy garanciavállalók besorolása a CRD szerint	Az osztályba tartozó kibocsátók, adósok vagy garanciavállalók implicit hitelminősítése az ECAF-ból levezetve
1. osztály	Regionális kormányzatok, helyi önkormányzatok és közszektorbeli intézmények, amelyek az illetékes felügyeleti hatóságok megítélése szerint a tőkemegfelelés szempontjából a központi kormányzattal egyenrangúként kezelhetők	A székhelyeül szolgáló ország központi kormányzatának ECAI-hitelminősítésén alapul
2. osztály	Regionális kormányzatok, helyi önkormányzatok és közszektorbeli intézmények, amelyek az illetékes felügyeleti hatóságok megítélése szerint a tőkemegfelelés szempontjából a (hitel)intézetekkel egyenrangúként kezelhetők	A székhelyeül szolgáló ország központi kormányzatának ECAI-hitelminősítése alatt egy hitelminőségi fokozattal ⁽¹⁾ alacsonyabb hitelminősítésen alapul
3. osztály	Egyéb közszektorbeli intézmények	Úgy kezelik, mint a magánszektorbeli kibocsátókat vagy adósokat

⁽¹⁾ A hitelminőségi fokozatokkal kapcsolatos információkat az EKB honlapján (www.ecb.europa.eu) teszik közzé.

⁽⁷⁵⁾ Az adott eszközt felterjesztő nemzeti központi bank rendszerint annak az országnak a nemzeti központi bankja, ahol az eszközt egy elfogadható piacra be fogják vezetni, vagy ott forgalmazni fogják. Több piacon történő bevezetés vagy forgalmazás esetén az EKB-hoz az Eligible-Assets.hotline@ecb.europa.eu címen tehető fel kérdések.

⁽⁷⁶⁾ A három osztályba tartozó intézmények listáit, valamint a kibocsátók, adósok vagy garanciavállalók osztályba sorolásának kritériumait a megfelelő nemzeti bankfelügyelet linkjeivel együtt várhatóan az Európai Felügyeleti Hatóság (Európai Bankhatóság – EBA) honlapján (www.eba.europa.eu) teszik közzé.

⁽⁷⁷⁾ Nem pénzügyi vállalatok a Nemzeti Számlák Európai Rendszere (ESA 95) meghatározása szerint.

6.3.3. A nem forgalomképes eszközök magas hitelminőségi követelményeinek meghatározása

6.3.3.1. Hitelkövetelések

A hitelkövetelések adósa vagy garanciavállalói által teljesítendő magas hitelminőségi követelmények meghatározásához az ügyfeleknek ki kell választaniuk az eurorendszer rendelkezésére álló és általa elfogadott egyik fő hitelminősítő forrást. Az ügyfél a rendelkezésre álló hitelminősítő források közül egyet választ ki. (Az ECAI-k esetében erre nincs szükség, hiszen az összes elfogadott ECAI-rendszer alkalmazható.)

Az ügyfeleknek legalább egy évig ki kell tartaniuk a kiválasztott forrás mellett, így kizárható a hitelminősítések közötti „ugrándozás” (az a gyakorlat, amikor az adós függvényében az összes rendelkezésre álló forrás vagy rendszer közül mindig megkeresik azt, amelyik a legjobb minősítést kínálva szavatolja az eszköz elfogadhatóságát). Az egyéves minimumidőszak után hitelminősítő forrást váltani kívánó ügyfeleknek részletesen megindokolt kérelmet kell benyújtaniuk az illetékes nemzeti központi bank számára.

Az ügyfelek – részletesen megindokolt kérelem alapján – egynél több rendszert vagy forrást is használhatnak, de elvárják tőlük, hogy az adósok legnagyobb részét a fő hitelminősítő forrás alapján értékeljék. Egynél több rendszert vagy forrást csak szakmailag megfelelően indokolt esetben használhatnak. Elvben ilyen eset az, amikor az elsődleges hitelminősítő forrás vagy rendszer nem eléggé kiterjedt.

Az ügyfeleknek haladéktalanul értesíteniük kell a NKB-t a tudomásukra jutott, hitelekkel kapcsolatos eseményekről, például az érintett adósok fizetési késedelméről, és szükség esetén vissza kell vonniuk vagy ki kell cserélniük a fedezetüket. Az ügyfelek azért is felelősek, hogy mindig a legfrissebb hitelminősítést használják, amelyet a kiválasztott hitelminősítő rendszer vagy forrás az adósokról⁽⁷⁸⁾ vagy a benyújtott fedezetek garanciavállalóiról a rendelkezésükre bocsát.

Adósok/garanciavállalók hitelminősítése: Azt, hogy az adósok vagy a hitelkövetelések garanciavállalói teljesítik-e a magas hitelminőségi követelményeket, az állami szektorhoz, illetve a nem pénzügyi vállalatok közé tartozó adósok/garanciavállalók között különbséget tevő szabályok szerint állapítják meg.

a) *Közszektorbeli adósok vagy garanciavállalók:* A következő szabályokat alkalmazzák, mégpedig ebben a sorrendben:

- i. Az ügyfél által kiválasztott rendszer vagy forrás készített hitelminősítést, s annak alapján állapítják meg, hogy az állami szektorhoz tartozó adós vagy garanciavállaló eléri-e a hitelminőségi küszöböt.
- ii. Ha az i. pont szerinti minősítés nem született, az adós vagy a garanciavállaló ECAI-hitelminősítése használható⁽⁷⁹⁾.
- iii. Ha sem az i., sem a ii. pont alapján nem készült hitelminősítés, ugyanaz az eljárás követendő, mint a forgalomképes eszközök esetében:
 - Az adós vagy garanciavállaló a CRD-vel⁽⁸⁰⁾ összhangban, az 5. táblázatban ismertetett három osztály egyikébe sorolandó.
 - Az 1. és 2. osztályba tartozó kibocsátók vagy garanciavállalók hitelminősítését implicit módon végzik el, azon ország központi kormányzatának ECAI-hitelminősítéséből levezetve, ahol a kibocsátó vagy garanciavállaló székhelye található. Ennek az implicit hitelminősítésnek el kell érnie az eurorendszer hitelminőségi küszöbét.

Ha az ügyfél által kiválasztott rendszer vagy forrás (vagy az ii. esetben közszektorbeli adósok vagy garanciavállalók tekintetében valamelyik ECAI) készített hitelminősítést, de az nem éri el a hitelminőségi küszöböt, az adós vagy a garanciavállaló nem elfogadható.

b) *Nem pénzügyi vállalatok közé tartozó adósok vagy garanciavállalók:* Ha az ügyfél által kiválasztott forrás olyan hitelminősítést ad, amely eléri vagy meghaladja a hitelminőségi küszöböt, az adós vagy garanciavállaló elfogadható⁽⁸¹⁾,⁽⁸²⁾.

Ha az ügyfél által kiválasztott rendszer vagy forrás készített hitelminősítést, de az nem éri el a hitelminőségi küszöböt, az adós vagy garanciavállaló nem elfogadható. Ha a hitelminőségi követelmények teljesítéséről nem készült hitelminősítés, az adóst vagy garanciavállalót nem tekintik elfogadhatónak.

⁽⁷⁸⁾ Azon forgalomképes eszközök esetében, amelyeket nem pénzügyi vállalatok bocsátottak ki, és semmilyen ECAI nem minősített, ez a követelmény a kibocsátók hitelkövetelésére vonatkozik.

⁽⁷⁹⁾ Ha ugyanarról a kibocsátóról/adósról vagy garanciavállalóról több és esetleg egymásnak ellentmondó ECAI-minősítés is rendelkezésre áll, a legjobb hitelminősítés elve érvényesül (azaz a legjobb ECAI-minősítést veszik figyelembe).

⁽⁸⁰⁾ A három osztályba tartozó intézmények listáit, valamint a kibocsátók, adósok vagy garanciavállalók osztályba sorolásának kritériumait a megfelelő nemzeti bankfelügyeletek linkjeivel együtt várhatóan az Európai Felügyeleti Hatóság (Európai Bankhatóság) (EBA) honlapján teszik elérhetővé: www.eba.europa.eu.

⁽⁸¹⁾ Ha az ügyfél egy ECAI-t választott hitelminősítési forrásként, alkalmazhatja a legjobb hitelminősítés elvét. Ha ugyanarról a kibocsátóról/adósról vagy garanciavállalóról több és esetleg egymásnak ellentmondó ECAI-minősítés is rendelkezésre áll, a legjobb hitelminősítés elve érvényesül (azaz a legjobb ECAI-minősítést veszik figyelembe).

⁽⁸²⁾ Az egyes hitelminősítő rendszerek esetében a hitelminőségi küszöböt a teljesítményértékelő rendszer szerint módosíthatják (lásd a 6.3.5. szakaszt).

Garanciák: Egy garanciának a következő feltételeket kell teljesítenie:

- a) Egy garancia akkor fogadható el, ha a garanciavállaló a maradéktalan kifizetésig feltétlen és visszavonhatatlan garanciát vállalt valamennyi tőketörlesztési, kamatfizetési és egyéb fizetési kötelezettségre, amit az adós az adott hitelköveteléssel kapcsolatban az értékpapír birtokosával szemben vállalt. Ebben a tekintetben az elfogadhatónak tartott garanciának nem kell kimondottan a hitelkövetelésre kell vonatkoznia, elég, ha csak az adósra vonatkozik, de a szóban forgó hitelkövetelést is fedezi.
- b) A garanciának első felszólításra fizetendőnek kell lennie (a szóban forgó hitelköveteléstől függetlenül). Azoknak a garanciáknak, amelyeket adókövetésre jogosult állami szervek nyújtanak, első felszólításra fizetendőnek kell lenniük vagy a késedelmet követően haladéktalan és pontos fizetést kell biztosítaniuk. Azoknak a kötelezettségeknek, amelyeket a garanciavállaló a garancia keretében vállal, legalább a garanciavállaló valamennyi korábbi fedezetlen kötelezettségével egyenrangúaknak (*pari passu*) kell lenniük.
- c) A garanciának érvényesnek, kötelező erejűnek és a garanciavállalóval szemben érvényesíthetőnek kell lennie. Az is követelmény, hogy arra valamely EU-tagállam joga legyen irányadó.
- d) A garancia jogérvényességére, kötelező erejére és érvényesíthetőségére vonatkozó jogi megerősítést az eurorendszerben elfogadható formában és tartalommal kell benyújtani a garanciával biztosított eszköz elfogadhatóságának megállapítása előtt. A jogi megerősítésnek ki kell mondania, hogy a garancia nem személyi jellegű, és csak a hitelkövetelés hitelezője által érvényesíthető. Ha a garanciavállaló nem a garanciára alkalmazandó jog illetékességi körében bejegyzett személy, a jogi megerősítésnek azt is tartalmaznia kell, hogy a garancia a garanciavállaló székhelye szerinti jog értelmében is érvényes és érvényesíthető. A jogi megerősítést a hitelkövetelésre vonatkozó jog illetékességi körébe tartozó NKB-hoz kell benyújtani felülvizsgálatra. Nem szükséges jogilag megerősíteni azokat a garanciákat, amelyeket egyedi eszközminősítésű adósságpapírokra, illetve adókövetésre jogosult állami szervek nyújtanak. Az érvényesíthetőség kritériuma azoknak a fizetésektelenségre és csődhelyzetre, valamint a részvénytőke általános alapelveire vonatkozó és más hasonló jogszabályoknak és alapelveknek a függvénye, amelyek a garanciavállalóra alkalmazandók, és általában érintik a garanciavállalóval szemben fennálló hitelezői jogokat.

6.3.3.2. Nem forgalomképes, jelzálogalapú lakossági adósságinstrumentumok

A nem forgalomképes RMBD-k magas hitelminőségi követelményeinek teljesíteniük kell az eurorendszer harmonizált minősítési rendszerének 2. szintű hitelminőségi küszöbét⁽⁸³⁾. Az ezekre az adósságinstrumentumokra vonatkozó, országonkénti hitelminősítő rendszereket az NKB-k megfelelő nemzeti dokumentációiban határozzák meg.

6.3.4. A hitelminősítő rendszerek elfogadhatósági feltételei

Az ECAF négy forrásból származó hitelminősítési információra támaszkodik. Minden egyes forrás számos hitelminősítő rendszert foglalhat magában.

Az elfogadott ECAI-k, ICAS-ok és harmadik felek RT-i, valamint szolgáltatóik jegyzékét az EKB honlapja (www.ecb.europa.eu) közli⁽⁸⁴⁾.

6.3.4.1. Külső hitelminősítő intézetek (ECAI) forrás

Az ECAI hitelminősítő forrás azokat az intézményeket foglalja magában, amelyek hitelminősítését a hitelintézetek alkalmazhatják a kockázati súlyok CRD szerinti meghatározásánál⁽⁸⁵⁾. Az ECAF alkalmazásában az ECAI általános elfogadhatósági feltételei a következők:

- a) Az ECAI-kat a CRD-vel összhangban hivatalosan el kell fogadnia az illetékes uniós felügyeleti hatóságnak azokra az euroövezet-beli országokra, amelyekben alkalmazni fogják őket.
- b) Az ECAI-knak különféle működési kritériumoknak kell megfelelniük és megfelelő lefedettséget kell biztosítaniuk, hogy biztosítsák az ECAF hatékony megvalósítását. Hitelminősítéseik felhasználása attól függ, hogy az eurorendszernek vannak-e információi ezekről a minősítésekről, illetve olyan információi, amelyek segítségével összehasonlíthatják a minősítéseket az ECAF hitelminőségi fokozataival és a hitelminőségi küszöbvel, megfelleltethetik őket egymással, illetve végrehajthatják a teljesítményértékelést (lásd 6.3.5. szakaszt).

Az eurorendszer fenntartja magának a jogot, hogy többek között a teljesítményértékelő rendszerét felhasználva eldöntse, elfogadja-e valamelyik ECAI-t a hitelműveleteire.

6.3.4.2. Az NKB-k saját hitelminősítő rendszer (ICAS) forrás

Az ICAS hitelminősítő forrás jelenleg abból a négy hitelminősítő rendszerből áll, amelyet a Deutsche Bundesbank, a Banco de España, a Banque de France és az Oesterreichische Nationalbank működtet. A saját ICAS-t kifejleszteni kívánó NKB-knak át kell esniük az eurorendszer jóváhagyási eljárásán. Az ICAS-ok az eurorendszer teljesítményértékelő rendszerének hatálya alá esnek (lásd a 6.3.5. szakaszt).

⁽⁸³⁾ Az eurorendszer harmonizált minősítési rendszerében meghatározottak, az EKB honlapján (www.ecb.europa.eu) közzétettek szerint.

⁽⁸⁴⁾ Az eurorendszer csak a hitelműveleteivel összefüggésben közli ezt az információt, és nem vállal semmiféle felelősséget az elfogadott hitelminősítő rendszerek értékeléséért.

⁽⁸⁵⁾ Az ECAI-kra általában hitelminősítő intézetként utalnak a pénzügyi piacokon.

Az ügyfélnek haladéktalanul értesítenie kell az ICAS-t működtető NKB-t minden olyan, hitelkockázati eseményről, amelyről csak ő tud, például az érintett adósok fizetési késedelméről.

Mi több, azokban az országokban, ahol RMBD-ket mobilizálnak, az illetékes NKB az ECAF-fal összhangban hitelminősítő rendszert működtet erre az instrumentumtípusra. Az ilyen rendszerek teljesítményét évről évre értékelik.

6.3.4.3. Belső minősítésen alapuló rendszerek (IRB)

Minden olyan ügyfélnek, amely IRB-rendszert akar használni az elfogadható adósságinstrumentumok adósa, kibocsátói és garanciavállalói hitelminősítéséhez, engedélyt kell szereznie saját NKB-jától. Az e célból benyújtandó kérelemhez a következő dokumentumokat kell csatolni⁽⁸⁶⁾:

- a) az illetékes Unión belüli felügyeleti hatóság döntésének másolata, amely felhatalmazza az ügyfelet, hogy tőkemegfelelési célból, konszolidált vagy nem konszolidált formában az IRB-rendszert használja, valamint meghatározza az ilyen felhasználás sajátos feltételeit. Ha ezt az információt az illetékes felügyeleti hatóság közvetlenül eljuttatja az illetékes NKB-nak, ilyen másolatra nincs szükség;
- b) tájékoztató arról, hogy miként határozza meg az egyes adósok nemteljesítésének valószínűségét; adatok a minősítési fokozatokról és a nemteljesítés hozzájuk kapcsolódó egyéves valószínűségéről, amelyeket az elfogadható minősítési fokozatok meghatározásához használnak;
- c) a 3. pillérhez (piaci fegyelem) tartozó tájékoztató egy példánya, amelyet az ügyfélnek a piaci fegyelem követelményeivel összhangban, a Bazel II keretrendszerének 3. pillére és a CRD alapján rendszeresen közzé kell tennie;
- d) az illetékes bankfelügyelet és külső könyvvizsgáló neve és címe.

A kérelmet az ügyfél vezérigazgatójának (CEO), pénzügyi igazgatójának (CFO) vagy valamilyen más, hasonló rangú vezetőjének vagy valamilyen általuk meghatalmazott aláíró félnek kell kézjegyével ellátnia.

A fenti előírások valamennyi ügyfélre vonatkoznak, függetlenül a státusuktól (anyavállalat, leányvállalat, fióktelep) és attól, hogy az IRB-rendszer működtetésére (anyavállalatok és esetleg leányvállalatok esetében) a cég saját országának felügyelete, vagy (fióktelepek és esetleg leányvállalatok esetében) az anyavállalat országának felügyelete adja-e meg az engedélyt.

Egy ügyfél bármely fióktelepe vagy leányvállalata támaszkodhat anyavállalatának IRB-rendszerére, ha azt az eurorendszer jóváhagyásával az ECAF céljaira alkalmazhatják.

Az IRB-rendszert használó ügyfelek szintén az eurorendszer teljesítményértékelő rendszerének hatálya alá esnek (lásd a 6.3.5. szakaszt). A rendszer által előírt tájékoztatási követelmények mellett az ügyfélnek évente (vagy akkor, amikor az illetékes NKB jónak látja) az alábbi információkat is közölnie kell, kivéve, ha ezeket az információkat az illetékes felügyeleti hatóság közvetlenül eljuttatja az illetékes NKB-hoz:

- a) az ügyfél felügyeleti hatósága által az ügyfél IRB-rendszeréről elkészített legújabb értékelés, amelyet a hazai nemzeti központi bank munkanyelvére lefordítottak;
- b) az ügyfél IRB-rendszerében a felügyelet ajánlása vagy előírása alapján eszközlendő bármely változtatás a feladat végrehajtásának határidejével együtt;
- c) a 3. pillérhez (piaci fegyelem) tartozó tájékoztató évenként frissített példánya, amelyet az ügyfélnek a piaci fegyelem követelményeivel összhangban, a Bazel II keretrendszerének 3. pillére és a CRD alapján rendszeresen közzé kell tennie;
- d) az illetékes bankfelügyeletről és külső könyvvizsgálóról szóló információk.

Ezt az éves dokumentumot az ügyfél vezérigazgatójának, pénzügyi igazgatójának vagy valamilyen más, hasonló rangú vezetőjének, vagy valamilyen általuk meghatalmazott aláíró félnek kell kézjegyével ellátnia. E levél egy példányát az illetékes felügyelet és adott esetben az ügyfél külső könyvvizsgálója is megkapja az eurorendszerrel.

6.3.4.4. Harmadik felek minősítő eszközei (RT)

Az RT-forrás olyan intézményekből áll, amelyek elsősorban mennyiségi modellek rendszeresen ismétlődő használatával, egyéb információk mellett az auditált beszámolókat is felhasználva minősítik az adósok hitelminőségét, és a hitelminősítések nem nyilvánosságra hozatal céljából készülnek. Annak az RT-szolgáltatónak, aki az ECAF-ban részt szeretne venni, az eurorendszer űrlapjának felhasználásával kérelmet kell benyújtania annak a tagállamnak a NKB-jához, ahol székhelye van. Ehhez az űrlapban foglaltak szerint további dokumentumokat kell

⁽⁸⁶⁾ A listában szereplő dokumentumokat szükség esetén a hazai NKB munkanyelvére is le kell fordítani.

csatolnia. Azoknak az ügyfeleknek, amelyek az eurorendszer által el nem ismert valamely RT-t kívánnak ECAF-célokra felhasználni, az eurorendszer űrlapjának felhasználásával kérelmet kell benyújtaniuk annak a tagállamnak a NKB-jához, ahol székhelyük van. Ehhez az űrlapban foglaltak szerint további dokumentumokat kell csatolniuk. Az eurorendszer dönt az RT-szolgáltató elfogadásáról annak értékelése alapján, hogy az RT mennyiben felel meg az eurorendszer elfogadhatósági feltételeinek ⁽⁸⁷⁾.

Az ügyfélnek haladéktalanul értesítenie kell az RT-szolgáltatóját minden olyan, hitelekkel kapcsolatos eseményről, amelyről csak neki van tudomása, például az érintett adósok fizetési késedelmeiről.

Az ECAF-ban részt vevő RT-szolgáltatónak a megállapodás értelmében alá kell vetnie magát az eurorendszer teljesítményértékelő rendszerének ⁽⁸⁸⁾ (lásd a 6.3.5. szakaszt). Az RT-szolgáltatónak létre kell hoznia és fenn kell tartania az úgynevezett statikus portfólió figyelemmel kíséréséhez szükséges infrastruktúrát. A statikus portfólió felépítésének és értékelésének összhangban kell állnia az ECAF szerinti teljesítményértékelés általános követelményeivel. Az RT-szolgáltatónak a teljesítményértékelés elvégzése után haladéktalanul értesítenie kell az eurorendszert annak eredményeiről. Az RT-szolgáltatók ezért jelentést állítanak össze statikus portfóliójuk teljesítményéről. Vállalniuk kell, hogy öt évig megőrzik a statikus portfólióról és a nemteljesítések részleteiről készült belső nyilvántartásaikat.

6.3.5. A hitelminősítő rendszerek teljesítményének értékelése

Az ECAF teljesítményértékelő rendszere évente egyszer utólagosan összeveti az elfogadható adósok összességének (statikus portfólió) megfigyelt fizetéseképtelenségi rátáját az eurorendszernek az irányadó PD-n (nemteljesítés valószínűségén) alapuló hitelminősítési küszöbével, hogy összehasonlíthatóvá tegye a különféle rendszerekből és forrásokból származó hitelminősítéseket. Az értékelésre a statikus portfólió meghatározása után egy évvel kerül sor.

A folyamat első szakaszában a hitelminősítő rendszer szolgáltatója évente összeállítja az elfogadható adósok statikus portfólióját, azaz egy olyan portfóliót, amely az összes vállalati és állami adóst magában foglalja. A rendszer olyan hitelminősítést ad a portfólióknak, amely kielégíti a következő feltételek egyikét:

Statikus portfólió	Feltétel
Statikus portfólió az 1. és 2. hitelminősítési küszöb tekintetében	$PD(i,t) (*) \leq 0,10 \%$
Statikus portfólió a 3. hitelminősítési küszöb tekintetében	$0,10 \% < PD(i,t) \leq 0,40 \%$

(*) $PD(i,t)$: a hitelminősítő rendszer által az i adós fizetéseképtelenségének t időpontban való bekövetkezéséhez rendelt valószínűség.

Minden adós, aki a t időszak kezdetekor teljesíti ezt a feltételt, a t statikus portfólió része lesz. A kitűzött 12 hónapos időszak végén kiszámítják a t statikus portfólió megfigyelt fizetéseképtelenségi rátáját. A hitelminősítő rendszer szolgáltatójának minden évben tájékoztatnia kell az eurorendszert arról, hogy a t időpontban hány elfogadható adóst tartalmazott a statikus portfólió, és az elkövetkező 12 hónapos időszakban a (t) statikus portfólióban szereplő adósok közül hányan váltak fizetéseképtelenné.

A hitelminősítő rendszer statikus portfóliójának egy év alatt megfigyelt fizetéseképtelenségi rátája az ECAF egyéves és több periódust átölelő teljesítményértékelő rendszerének inputjaként szolgál. Ha egy egyéves vagy többéves periódus alatt a statikus portfólió jelentősen eltér a hitelminősítési küszöbtől, az eurorendszer felkéri a hitelminősítő rendszer szolgáltatóját, hogy elemezze az eltérés okait. E folyamat eredményeként módosítható a szóban forgó rendszerre alkalmazandó hitelminősítési küszöb.

Ha egy hitelminősítő rendszerben több év alatt sem mutatkozik javulás, az eurorendszer felfüggesztheti vagy kizárhatja az ECAF-ból. Az is kizárást von maga után, ha a hitelminősítő rendszer megsérti az ECAF szabályait.

6.4. Kockázatkezelési intézkedések

6.4.1. Általános alapelvek

Az eurorendszer a hitelműveleteiben elfogadott fedezetek esetében kockázatkezelési intézkedéseket alkalmaz annak érdekében, hogy megvédje az eurorendszert a pénzügyi veszteség kockázatával szemben, ha az ügyfél mulasztása miatt a fedezeteket értékesíteni kell (fedezetelvonás). Az eurorendszer rendelkezésére álló kockázatkezelési intézkedéseket a 7. keretes írás ismerteti.

⁽⁸⁷⁾ Az elfogadhatósági feltételek az EKB honlapján (www.ecb.europa.eu) olvashatók.

⁽⁸⁸⁾ Az ügyfélnek haladéktalanul értesítenie kell az RT szolgáltatóját minden olyan, hitelekkel kapcsolatos eseményről, amely a hitelminőségének romlására utalhat.

Az eurorendszer a kockázatkezelési intézkedéseket az ügyfél által felajánlott fedezetek típusához igazítja. Az EKB határozza meg a megfelelő kockázatkezelő intézkedést mind a forgalomképes, mind a nem forgalomképes elfogadható fedezetek esetén. A kockázatkezelési intézkedések nagy vonalakban harmonizáltak az egész euroövezetben⁽⁸⁹⁾; az intézkedésekkel egységes, átlátható és egyenlő feltételeket kellene biztosítani bármely elfogadható fedezeti eszköztípusra az euroövezet bármely pontján.

Az eurorendszer fenntartja magának a jogot, hogy szükség esetén további kockázatkezelési intézkedéseket foganatosítson, amennyiben ez szükséges az eurorendszer kockázatokkal szembeni megfelelő védelmének biztosítására, összhangban a KBER Alapokmányának 18.1. cikkével. Az ilyen – egységesen, átláthatóan és az egyenlő elbánás elve alapján végrehajtandó – intézkedések az egyes ügyfelek szintjén is alkalmazhatók a védetség szavatolására.

7. KERETES ÍRÁS

Kockázatkezelési intézkedések

Az eurorendszer a következő kockázatkezelési intézkedéseket alkalmazza:

a) *Haircut*

Az eurorendszer „fedezetértékelési marzsokat” alkalmaz a fedezetek értékelésére. Ez azt jelenti, hogy a fedezet értékét az eszköz bizonyos százalékkal (ez a „marzs”, *haircut*) csökkentett piaci értékeként számítjuk ki.

b) *Változó letét (piaci értéken történő nyilvántartás)*

Az eurorendszer előírja, hogy a likviditásbővítő penziós ügyletek fedezetéül szolgáló eszközök marzssal módosított piaci értékét tartósan szinten kell tartani. Ez azt jelenti, hogy ha a fedezeti eszközök rendszeresen mért piaci értéke egy bizonyos szint alá esik, az NKB megköveteli az ügyféltől, hogy további eszközöket vagy készpénzt bocsásson rendelkezésre (fedezetkiegészítési felhívást tesz). Hasonlóképpen, ha az alapul szolgáló fedezeti eszközök újraértékelés utáni piaci értéke meghalad egy bizonyos szintet, az ügyfél a többleteszközöket (illetve többletkészpénzt) visszakaphatja. (A letéti követelményképzésre vonatkozó számításokat a 8. keretes írás ismerteti.)

c) *Fedezetlen adósságinstrumentumok használatára vonatkozó korlátozások*

Az eurorendszer a 6.4.2. szakaszban meghatározott fedezetlen adósságinstrumentumok használatára limiteket alkalmaz.

Az eurorendszer szükség esetén a következő kockázatkezelési intézkedéseket is foganatosíthatja, amennyiben ez szükséges az eurorendszer kockázatokkal szembeni megfelelő védelmének biztosítására, összhangban a KBER Alapokmányának 18.1. cikkével:

d) *Kezdeti margin*

Az eurorendszer kezdeti margint alkalmazhat likviditásbővítő penziós műveletei során. Ez azt jelenti, hogy az ügyfelektől fedezeteket kívánna, amelyeknek az értéke nem kevesebb az eurorendszer által biztosított likviditás és a kezdeti margin értékének összegénél.

e) *A kibocsátókra/adósokra, illetve garanciavállalókra vonatkozó limit*

Az eurorendszer további, a fedezetlen adósságinstrumentumok esetében szabottaktól eltérő limiteket szabhat a kibocsátókkal/adósokkal, illetve garanciavállalókkal szemben. Ilyen limiteket konkrét ügyfelek esetében is fel lehet állítani, különösen akkor, ha az ügyfél hitelminősítése erős korrelációban áll az általa felajánlott fedezet hitelminőségével.

f) *Kiegészítő haircutok alkalmazása*

Az eurorendszer kiegészítő haircutokat alkalmazhat, amennyiben az az eurorendszer a KBER Alapokmánya 18.1. cikke szerinti megfelelő kockázati védelmének biztosítása érdekében szükségesnek bizonyul.

g) *Kiegészítő biztosíték*

Az eurorendszer bizonyos eszközök elfogadását pénzügyileg stabil intézmények által nyújtott kiegészítő biztosítékhoz is kötheti.

⁽⁸⁹⁾ Az egyes tagállamok közötti működési különbségek miatt fennmaradhatnak bizonyos eltérések a kockázatkezelési intézkedések tekintetében. Az ügyfelek például különbözőképpen juttatják el az NKB-khoz a fedezetet (az NKB számára jelzáloggal biztosított összevont fedezetalap [pool] formájában vagy tranzakciónként megállapított eszközökre épülő penziós ügyletek formájában), itt kisebb különbségek adódhatnak az értékelés időzítésében és a kockázatkezelési szabályozás egyéb működési jellemzőiben. Eltérések lehetnek továbbá a nem forgalomképes eszközök értékelési technikáinak precizitását illetően, ami megmutatkozik a haircutok összesített mértékében (lásd a 6.4.3. szakaszt).

h) *Kizárás*

Az eurorendszer kizárhatja bizonyos eszközök használatát monetáris politikai műveletei során. Ilyen kizárásra konkrét ügyfelek esetében is sor kerülhet, különösen akkor, ha az ügyfél hitelminősítése erős korrelációban áll az általa felajánlott fedezet hitelminőségével.

6.4.2. *A forgalomképes eszközök esetében alkalmazott kockázatkezelési intézkedések*

Az elfogadható, forgalomképes fedezeti eszközök esetében alkalmazott kockázatkezelési szabályozás a következő főbb elemeket tartalmazza:

- a) Az elfogadható forgalomképes fedezeteket a kibocsátó besorolása és a fedezet típusa alapján öt likviditási kategóriába soroljuk. A kategóriák jellemzőit a 6. táblázat tartalmazza.
- b) Az egyes adósságinstrumentumokra a konkrét haircut alkalmazandó. Ez úgy történik, hogy a fedezet piaci értékéből levonnak egy bizonyos százalékot. Az I–IV. kategóriába sorolt elfogadható, forgalomképes, fix kamatozású, illetve nem kamatozó adósságinstrumentumra alkalmazott haircut a 7. táblázatban leírtak szerint az adósságinstrumentum hátralévő futamideje és a kamatszelvény szerkezete szerint különbözik ⁽⁹⁰⁾.
- c) Az eurorendszer korlátozza azon hitelintézeti vagy bármely más jogalany által kibocsátott fedezetlen adósságinstrumentumok használatát, amikor a hitelintézet és a kibocsátó a 6.2.3. szakaszban meghatározottak szerinti kapcsolatban áll egymással (kapcsolt vállalkozások). Ezeket a fedezeti eszközöket az ügyfél csak annyiban használhatja fel fedezetként, amennyiben az eurorendszer által e fedezethez rendelt érték a haircutok alkalmazását követően nem haladja meg az ügyfél által benyújtott teljes fedezet értékének 5 %-át. Ez a korlátozás nem vonatkozik az adókiadásra jogosult közszektorbeli intézmény által garantált fedezeti eszközökre, illetve arra az esetre, ha a fedezeti eszközök értéke a haircutok alkalmazását követően az 50 millió EUR-t nem haladja meg. Amennyiben az ilyen fedezeti eszközök két vagy több kibocsátója egyesül, vagy az ilyen kibocsátók kapcsolt vállalkozások lesznek, úgy ezeket a kibocsátókat e korlátozással összefüggésben csak az egyesülés vagy a kapcsolt vállalkozással alakulás napját követő egy év elteltéig kell egy csoportként kezelni.
- d) Az V. kategóriába sorolt adósságinstrumentumokra 16 %-os speciális haircut érvényes lejáratától és kamatszelvény-szerkezettől függetlenül.
- e) Az egyedi eszközfedezetű értékpapírokra, a fedezett banki kötvényekre (jumbóval fedezett banki kötvényekre, hagyományos fedezett banki kötvényekre és egyéb banki kötvényekre) és a fedezetlen hitelintézeti adósságinstrumentumokra, amelyek elvi értékelése a 6.5. szakaszban kifejtettek szerint történik, további haircut vonatkozik, amelyet közvetlenül az adott adósságinstrumentum elméleti értékelésének szintjén, 5 %-os diszkontálás formájában hajtanak végre.

6. táblázat

Forgalomképes eszközök likviditási kategóriái ⁽¹⁾

I. kategória	II. kategória	III. kategória	IV. kategória	V. kategória
A központi kormányzat adósságinstrumentumai	Helyi és regionális önkormányzatok adósságinstrumentumai	Hagyományos fedezett banki kötvények	Hitelintézetek adósságinstrumentumai (fedezetlen)	Eszközfedezetű értékpapírok (ABS)
Központi bankok által kibocsátott adósságinstrumentumok ⁽²⁾	Jumbóval fedezett banki kötvények ⁽³⁾	A nem pénzügyi vállalatok és egyéb kibocsátók által kibocsátott adósságinstrumentumok ⁽⁴⁾	A hitelintézetektől eltérő pénzügyi vállalatok által kibocsátott adósságinstrumentumok (fedezetlen)	

⁽⁹⁰⁾ A rögzített kamatozású adósságinstrumentumra érvényes haircut olyan adósságinstrumentumokra is alkalmazható, amelyeknek a kamatozását a kibocsátó minősítésének megváltozásához vagy inflációkövető kötvényekhez kötik.

I. kategória	II. kategória	III. kategória	IV. kategória	V. kategória
	Közvetítők adósságinstrumentumai ⁽⁴⁾	Egyéb fedezett banki kötvények ⁽⁵⁾		
	Nemzetek feletti adósságinstrumentumok			

⁽¹⁾ A likviditási kategóriát általában a kibocsátó szerinti osztályozás határozza meg. A kibocsátó szerinti osztályozástól függetlenül azonban a fedezett értékpapírok (ABS) az V. kategóriába, a Jumbóval fedezett banki kötvények a II. kategóriába lettek sorolva, míg a hagyományos fedezett banki kötvények és a hitelintézetek által kibocsátott egyéb adósságinstrumentumok a III. és a IV. kategóriába kerültek.

⁽²⁾ Az EKB által kibocsátott kötvények, valamint az NKB-k által az euro bevezetése előtt saját tagállamban kibocsátott adósságinstrumentumok az I. kategóriába tartoznak.

⁽³⁾ A jumbóval fedezett banki kötvények kategóriájába csak azok az 1 milliárd euro kibocsátási értéket meghaladó instrumentumok tartoznak, amelyekre legalább három piacvezető rendszeresen ad és kér ajánlatokat.

⁽⁴⁾ A II. likviditási kategóriába csak az EKB által közvetítőnek minősített kibocsátók forgalomképes eszközei tartoznak. Más közvetítők által kibocsátott forgalomképes eszközök a III. vagy IV. kategóriában kaptak helyet – a kibocsátótól és az eszköz típusától függően.

⁽⁵⁾ A nem ÁÉKBV-val forgalmazott fedezeti banki kötvények, ideértve a strukturált és a több kibocsátó által kibocsátott fedezett banki kötvényeket is, a III. likviditási kategóriába tartoznak.

- f) Az I–IV. kategóriába sorolt valamennyi forgalomképes, inverz változó kamatozású adósságinstrumentum esetén alkalmazott haircut azonos, és a 8. táblázatban van feltüntetve.
- g) Az I–IV. kategória változó kamatozású, forgalomképes adósságinstrumentumaira ⁽⁹¹⁾ azt a haircutot alkalmazzák, amely az adott instrumentum besorolása szerinti likviditási kategóriában a 0–1 éves lejáratú, fix kamatozású instrumentumok csoportjára vonatkozik.
- h) Hogy az I–IV. kategóriába sorolt többféle kamatfizetésű forgalomképes adósságinstrumentumok esetén milyen kockázatkezelési intézkedéseket alkalmaznak, kizárólag attól függ, hogy az instrumentum hátralevő futamidejében milyen típusú kamatfizetések maradtak. Ilyen instrumentum esetén akkora a haircut, amekkora az azonos hátralevő futamidejű adósságinstrumentumra vonatkozó legmagasabb haircut, az instrumentum hátralevő futamideje alatt még esedékes típusú kamatfizetések közül bármelyiket figyelembe véve.
- i) A likviditásszűkítő műveleteknél nem alkalmaznak haircutot.
- j) A jogrendszerrel, valamint a tagállamokban működő rendszertől függően a nemzeti központi bankok engedélyezhetik az összevont fedezetértékelést (pooling rendszer), illetve előírhatják az eszközök egyedi ügyletekhez történő rendelését (earmarking rendszer). Összevont fedezetértékelés során az ügyfél a központi banktól felvett hitelek fedezésére elegendő fedezeteknek egy közös portfólióját (pool) bocsátja az NKB rendelkezésére, ami azt jelenti, hogy az egyes eszközök nincsenek konkrét hitelműveletekhez rendelve. Ezzel szemben a meghatározott rendeltetésű eszközök ellenében történő likviditásnyújtás (azaz earmarking) esetén minden egyes hitelművelet konkrét és azonosítható eszköz(ök)höz kötött.
- k) Az eszközöket naponta kell értékelni. Az NKB-k a szükséges fedezetértékeket naponta kiszámítják, figyelembe véve a kinnlevő hitelmennyiségek változásait, a 6.5. szakaszban ismertetett értékelési alapelveket, valamint a haircutokat is.

7. táblázat

Az elfogadható, piacképes eszközökre alkalmazott haircut

Hitel minőség	Lejáratig hátralevő idő (év)	Likviditási kategóriák								V. kategória (*)
		I. kategória		II. kategória (*)		III. kategória (*)		IV. kategória (*)		
		fix kamatozású	zéró kupon	fix kamatozású	zéró kupon	fix kamatozású	zéró kupon	fix kamatozású	zéró kupon	
1. és 2. hitelminősítési küszöb (AAA és A- között) (**)	0–1	0,5	0,5	1,0	1,0	1,5	1,5	6,5	6,5	16
	1–3	1,5	1,5	2,5	2,5	3,0	3,0	8,5	9,0	

⁽⁹¹⁾ A kamatszélvényre történő kifizetés akkor számíthat változó kamatozásúnak, ha a kamatszélvény referencia-kamatlábbhoz kötött, a szélvényre vonatkozó kamatlábat pedig egy évnél nem hosszabb időn belül állítják át. Azon kamatszélvényre történő fizetések, amelyeknek átváltási időszaka több mint egy év, fix kamatozásúknak számítanak, a haircuthoz figyelembe vett idő megegyezik az adósságinstrumentum hátralevő futamidejével.

Hitel minőség	Lejáratig hátralevő idő (év)	Likviditási kategóriák								V. kategória (*)
		I. kategória		II. kategória (*)		III. kategória (*)		IV. kategória (*)		
		fix kamatozású	zéró kupon	fix kamatozású	zéró kupon	fix kamatozású	zéró kupon	fix kamatozású	zéró kupon	
	3–5	2,5	3,0	3,5	4,0	5,0	5,5	11,0	11,5	
	5–7	3,0	3,5	4,5	5,0	6,5	7,5	12,5	13,5	
	7–10	4,0	4,5	5,5	6,5	8,5	9,5	14,0	15,5	
	> 10	5,5	8,5	7,5	12,0	11,0	16,5	17,0	22,5	
3. hitelminősítési küszöb (BBB + és BBB- között) (**)	0–1	5,5	5,5	6,0	6,0	8,0	8,0	15,0	15,0	Nem elfogadható
	1–3	6,5	6,5	10,5	11,5	18,0	19,5	27,5	29,5	
	3–5	7,5	8,0	15,5	17,0	25,5	28,0	36,5	39,5	
	5–7	8,0	8,5	18,0	20,5	28,0	31,5	38,5	43,0	
	7–10	9,0	9,5	19,5	22,5	29,0	33,5	39,0	44,5	
	> 10	10,5	13,5	20,0	29,0	29,5	38,0	39,5	46,0	

(*) Az egyedi eszközalapú értékpapírokra, fedezett banki kötvényekre (jumbóval fedezett banki kötvényekre, hagyományos fedezett banki kötvényekre és egyéb banki kötvényekre) és a fedezetlen banki kötvényekre, amelyek elvi értékelése a 6.5. szakaszban kifejtettek szerint történik, további haircut vonatkozik, amelyet közvetlenül az adott adósságinstrumentum elméleti értékelésének szintjén, 5 %-os diszkontálás formájában hajtanak végre.

(**) Az eurorendszer harmonizált minősítési rendszerében meghatározott besorolások, az EKB honlapján közzétettek szerint (www.ecb.europa.eu).

8. táblázat

Az I-IV. kategóriába sorolt, elfogadható, forgalomképes, inverz változó kamatozású adósságinstrumentumokra alkalmazott haircutok

Hitelminőség	Hátralevő futamidő (év)	Inverz változó kamat
1. és 2. hitelminősítési küszöb (AAA és A- között)	0–1	7,5
	1–3	11,5
	3–5	16,0
	5–7	19,5
	7–10	22,5
	> 10	28,0
3. hitelminősítési küszöb (BBB+ és BBB- között)	0–1	21,0
	1–3	46,5
	3–5	63,5
	5–7	68,0
	7–10	69,0
	> 10	69,5

- l) Ha az értékelést követően a fedezetek értéke nem felel meg az adott napra előírt, kiszámított értéknek, szimmetrikus fedezetkiegészítési felhívásra kerül sor. A fedezetkiegészítési felhívások gyakoriságának csökkentése érdekében az NKB-k küszöbértéket alkalmazhatnak. Amennyiben van ilyen küszöb, ennek értéke a nyújtott likviditás 0,5 %-a. A jogszabályi háttértől függően az NKB-k a fedezetkiegészítési felhívásban további eszközök rendelkezésre bocsátását vagy készpénz befizetését kérhetik. Ez azt jelenti, hogy amennyiben a fedezetek piaci értéke az alsó küszöbérték alá esik, az ügyfelek kötelesek további eszközöket (vagy készpénzt) rendelkezésre bocsátani. Ha pedig a fedezetek újraértékelés utáni piaci értéke a felső küszöbértéket haladja meg, akkor az NKB a többletet eszközök vagy készpénz formájában visszatéríti az ügyfélnek (lásd a 8. keretes írást).
- m) Az összevont fedezetlapra épülő (pooling) rendszerben az ügyfelek naponta cserélhetik a fedezeti eszközöket.
- n) Az olyan rendszerben, amelyben az eszközöket egyedi ügyletekhez rendelik (earmarking), a fedezeti eszközök cseréjét az NKB engedélyezheti.
- o) Az EKB bármikor dönthet úgy, hogy egyes adósságinstrumentumokat levesz az elfogadható, forgalomképes fedezetek nyilvánosságra hozott listájáról ⁽⁹²⁾.

8. KERETES ÍRÁS

Fedezetkiegészítési felhívások kiszámítása

Az elfogadható fedezeteknek azt a J teljes összegét (ahol $j = 1$ -től a J -hez; $C_{j,t}$ idő alatt t), amit az ügyfélnek az I likviditásbővítő műveletek (ahol $i = 1$ -től az I -hez; $L_{i,t}$ idő alatt t) egy bizonyos halmazára biztosítania kell, a következő képlettel határozhatjuk meg:

$$\sum_{i=1}^I L_{i,t} \leq \sum_{j=1}^J (1 - h_j) C_{j,t} \quad (1)$$

ahol:

h_j a j elfogadható eszközre alkalmazott haircut.

Ha τ az egyes ártértékelések között eltelt idő, akkor a fedezetkiegészítési felhívást $t + \tau$ összegén alapszik, vagyis egyenlő a következővel:

$$M_{t+\tau} = \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} - \sum_{j=1}^J (1 - h_j) C_{j,t+\tau} \quad (2)$$

Az NKB-k fedezetkezelési rendszereinek működésétől függően az NKB-knak jogukban áll a fedezetkiegészítési felhívás alapjának kiszámításakor figyelembe venni a folyamatban lévő műveletek során biztosított likviditáson felhalmozódott kamatot is. A fedezetkiegészítési felhívás csak akkor lép életbe, ha a fedezetkiegészítési felhívás alapja átlép egy bizonyos küszöböt.

Legyen a küszöb $k = 0,5\%$. Az earmarking rendszerben ($I = 1$) tehát akkor kell fedezetkiegészítésre felszólítani, ha:

$M_{t+\tau} > k \cdot L_{i,t+\tau}$ (az ügyfél fizeti meg a fedezetkiegészítési felhívást az NKB-nak); vagy

$M_{t+\tau} < -k \cdot L_{i,t+\tau}$ (az NKB fizeti meg a fedezetkiegészítési felhívást az ügyfélnek).

A pooling rendszerben az ügyfélnek akkor kell további fedezetet nyújtania, ha:

$$M_{t+\tau} > k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau}$$

Megfordítva: az ügyfél rendelkezésére álló napközbeni hitel (IDC) a pooling rendszerben a következőképpen fejezhető ki:

$$IDC = -M_{t+\tau} + k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} \text{ (ha pozitív)}$$

Mind az earmarking, mind a pooling rendszerben a pótfedezeti felhívások biztosítják, hogy a fenti (1) egyenletben kifejezett viszony helyreálljon.

6.4.3. A nem forgalomképes eszközök esetében alkalmazott kockázatkezelési intézkedések

6.4.3.1. Hitelkövetelések

Az elfogadható hitelkövetelések esetében alkalmazott kockázatkezelési szabályozás a következő főbb elemeket tartalmazza:

- a) Az egyes adósságinstrumentumokra konkrét haircut alkalmazandó. Az egyes hitelkövetelésekre konkrét haircut alkalmazandó, amely a hátralevő futamidő, a kamatfizetés módja (fix vagy változó), a hitelminősítési kategória és az NKB által alkalmazott értékelési módszertan (lásd a 6.5. szakaszt) alapján eltérő lehet, mint azt a 9. táblázat ismerteti ⁽⁹³⁾.

⁽⁹²⁾ Ha a listáról való levétel pillanatában az adósságpapírt az eurorendszer hitelműveleteihez használják, a lehető leggyorsabban el kell távolítani.

⁽⁹³⁾ A rögzített kamatú hitelkövetelésekre alkalmazott haircut azokra a hitelkövetelésekre is vonatkozik, amelyek kamatozása az inflációs rátához van kötve.

- b) A változó kamatozású hitelkövetelésekre alkalmazott haircut a fix kamatozású, legfeljebb egyéves futamidejű, azonos hitelminősítésű és azonos értékelési módszertan útján minősített (az értékelés az NKB által meghatározott elméleti áron vagy az NKB által meghatározott összegben alapul) hitelkövetelésekre alkalmazott haircuttal azonos mértékű. Egy kamatfizetés akkor számít változó kamatnak, ha a kamatszelvény referenciakamatlához kötött, a szelvényre vonatkozó kamatlábat pedig egy évnél nem hosszabb időn belül állítják át. Azon kamatszelvényre történő fizetések, amelyeknek kamatmegállapítási időszaka több mint egy év, fix kamatozásúaknak számítanak, a haircuthoz figyelembe vett idő megegyezik az hitelkövetelés hátralévő futamidejével.
- c) Hogy a többféle kamatfizetésű hitelkövetelések esetén milyen kockázatkezelési intézkedéseket alkalmaznak, kizárólag attól függ, hogy a hitelkövetelés hátralévő futamidejében milyen típusú kamatfizetések maradtak. Ha a hitelkövetelés fennmaradó futamideje alatt a kamatfizetés több mint egyféle módon történik, a fennmaradó hitelfizetéseket fix kamatúaknak tekintik, tehát a haircut szempontjából releváns futamidő megegyezik a hitelkövetelés hátralévő futamidejével.
- d) Az NKB-k a fedezetkiegészítési eljárás során (szükség esetén) ugyanazt a küszöbértéket alkalmazzák a forgalomképes és a nem forgalomképes eszközök esetében.

9. táblázat

Fix kamatozású hitelkövetelésekre alkalmazott haircut

Hitelminőség	Hátralévő futamidő (év)	Értékelési módszertan	
		Fix kamatozás, az értékelés az NKB által meghatározott elméleti áron alapul	Fix kamatozás, az értékelés az NKB által meghatározott összegben alapul
1. és 2. küszöb (AAA és A- között)	0–1	8,0	10,0
	1–3	11,5	17,5
	3–5	15,0	24,0
	5–7	17,0	29,0
	7–10	18,5	34,5
	> 10	20,5	44,5
3. küszöb (BBB+ és BBB- között)	0–1	15,5	17,5
	1–3	28,0	34,0
	3–5	37,0	46,0
	5–7	39,0	51,0
	7–10	39,5	55,5
	> 10	40,5	64,5

6.4.3.2. Nem forgalomképes, jelzálogalapú lakossági adósságinstrumentumok

Azon nem forgalomképes jelzálog-fedezett lakossági adósságinstrumentumokra, amelyek az eurorendszer harmonizált minősítési rendszerében a második szintű hitelminősítéssel rendelkeznek, 24 %-os haircut vonatkozik.

6.4.3.3. Lekötött betétek

A lekötött betétekre nem vonatkozik a haircut.

6.5. Az elfogadható fedezetek értékelésének alapelvei

A penziós ügyletek során használt fedezeti eszközök értékének meghatározásakor az eurorendszer a következők alapelveket követi:

6.5.1. Forgalomképes eszközök

- a) Az eurorendszer minden elfogadható forgalomképes fedezet megjelölésére meghatározza a leginkább jellemző árfolyamot, amelyet a piaci érték kiszámításakor használnak fel.
- b) A forgalomképes eszközök értéke az értékelési napot megelőző munkanapon leginkább jellemző árfolyam alapján számítandó. Ha egynél több árfolyamot jegyeznek, ezek közül a legalacsonyabbat (általában a vételi [bid] árfolyamot) kell használni. Ha az adott eszközre az értékelési napot megelőző munkanapon nincs leginkább jellemző árfolyam, akkor a legutóbbi kereskedési árat kell e célra alkalmazni. Ha a rendelkezésre álló leginkább jellemző árfolyam öt napnál régebbi vagy legalább öt napja változatlan, az eurorendszer elméleti árat határoz meg.

- c) Az adósságinstrumentum piaci vagy elméleti árába az addig felhalmozott kamatot is be kell számítani.
- d) A nemzeti jogrendszerek és a működési gyakorlatok közötti különbségektől függően adott eszköznel a penziós ügylet futamideje alatt történő kifizetések (pl. kamatfizetések) kezelése NKB-nként eltérő lehet. Amikor a kifizetéseket az ügyfélnek átutalással teljesítik, az NKB még az átutalás előtt gondoskodik arról, hogy továbbra is elégséges mennyiségű fedezet legyen a fennálló ügyletek mögött. Az NKB-k igyekeznek biztosítani, hogy a jövedelemáramlás kezelésének gazdasági hatása ugyanolyan legyen, mintha a jövedelmet a kifizetés napján utalnák át az ügyfélnek ⁽⁹⁴⁾.

6.5.2. Nem forgalomképes eszközök

A nem forgalomképes eszközökhöz olyan értéket rendelnek hozzá, amely vagy az elméleti árral vagy a kinnlevő összeggel egyezik meg.

Ha az NKB-k a kinnlevő összeg alapján értékelnek, a nem forgalomképes eszközök esetében magasabb haircutot alkalmaznak (lásd 6.4.3. szakaszt).

6.6. Az elfogadható fedezetek határon átnyúló használata

Az eurorendszer résztvevői az elfogadható fedezeteket a határookra tekintet nélkül is felhasználhatják, vagyis a székhelyük szerinti tagállam NKB-jától likviditást kaphatnak egy másik tagállamban található eszköz fedezetként történő felhasználásával. A fedezeteknek a teljes euroövezetben, határookra való tekintet nélkül minden olyan műveletben felhasználhatóknak kell lenniük, amelyben az eurorendszer elfogadható fedezetek ellenében likviditást nyújt.

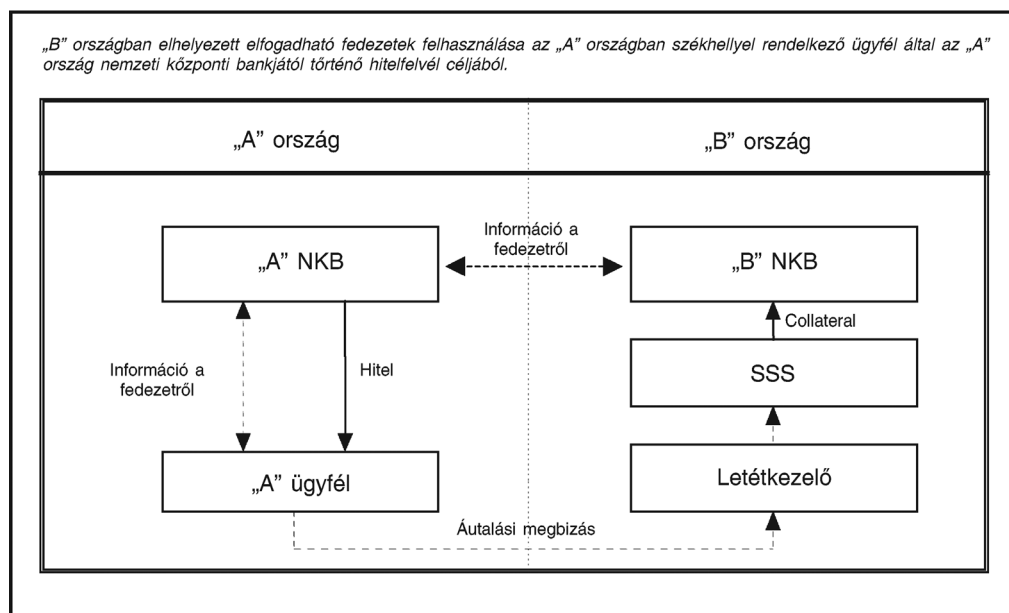
Az NKB-k (és az EKB) kidolgoztak egy módszert annak biztosítására, hogy az euroövezetben kibocsátott vagy letétbe helyezett valamennyi elfogadható fedezet felhasználható legyen határokra való tekintet nélkül. Ez a központi bankok levelező banki modellje (*correspondent central banking model* – CCBM), amelyben az NKB-k egymás (és az EKB) letétkezelőiként („levelezőbankjaiként”) járnak el az olyan eszközök tekintetében, amelyeket a helyi elszámolóházakon vagy elszámolási rendszereken keresztül fogadnak el. Az olyan nem forgalomképes eszközök, például hitelkötvetések és RMBD-k esetében, amelyeket nem lehet értékpapírelszámolási rendszereken keresztül átutalni, egyedi megoldások alkalmazhatók ⁽⁹⁵⁾. A CCBM használható bármely eurorendszer-beli hitelművelet fedezetének biztosítására. A levelezőbanki rendszeren kívül az értékpapír-elszámolási rendszerek elfogadható kapcsolatait is felhasználhatók a forgalomképes eszközök határon át történő átutalására ⁽⁹⁶⁾.

6.6.1. Központi bankok levelezőbanki modellje

A központi bankok levelezőbanki modelljét az alábbi 3. ábra mutatja be.

3. ábra

A központi bankok levelezőbanki modellje

⁽⁹⁴⁾ Az NKB-knak jogukban áll úgy határozni, hogy a monetáris politikai művelet lejáratá előtt kifizetéssel járó (pl. kamatszervény-fizetéses) adósságinstrumentumokat nem fogadják el penziós ügyletek fedezeteként (lásd a 6.2.3. szakaszt).

⁽⁹⁵⁾ További részletek az EKB honlapján (www.ecb.europa.eu), a „Correspondent central banking model (CCBM) procedure for Eurosystem counterparties” című kiadványban található.

⁽⁹⁶⁾ Az egyes országokban működő értékpapír-elszámolási rendszerekben az elfogadható fedezetek annak a központi banknak a számláján keresztül használhatók, amely nem az elszámolási rendszer központi bankja, feltéve persze, hogy az eurorendszer jóváhagyta az ilyen számlát. 1999 óta a De Nederlandsche Banknak felhatalmazása van arra, hogy a Euroclear Belgiumnál vezetett számláján elszámolja az ICSD által kibocsátott eurokötvényekkel lebonyolított, fedezettel biztosított ügyleteit. 2000 augusztusa óta az ír központi banknak és felügyeletnek (Central Bank and Financial Services Authority) van felhatalmazása arra, hogy Euroclearben számlát nyisson. Ezen a számlán az Euroclear rendszerben tartott valamennyi elfogadott fedezetet, pl. az elfogadott úton az Euroclearbe átutalt elfogadható fedezeteket is tarthatják.

Az elfogadható fedezetek határon átnyúló felhasználása céljából az NKB-k egymás részére értékpapírszámlát vezetnek. A CCBM pontos eljárásrendje attól függ, hogy az elfogadható fedezetek egyes ügyletekhez rendelkez-e vagy egy fedezeti portfólió részét képezik ⁽⁹⁷⁾.

- a) Meghatározott rendeltetésű eszközök ellenében történő likviditásnyújtás esetén, amint az ügyfél székhelye szerinti tagállam NKB-ja (továbbiakban: a „székhely szerinti NKB”) elfogadja az ügyfél hitelkérelmét, az ügyfél (szükség esetén saját letétkezelőjén keresztül) utasítja a forgalomképes eszközök helye szerinti országban található elszámolási rendszert, hogy azokat utalja át a székhely szerinti NKB részére, a levelező központi banknál (vagyis az elszámolási rendszerrel azonos országban található, a székhely szerinti NKB részére levelezőszolgáltatásokat nyújtó központi banknál) vezetett értékpapírszámlára. Amint a székhely szerinti NKB a fedezet megérkezéséről a levelező központi banktól értesítést kap, a kért likviditást átutalja az ügyfélnek. Az NKB-k a likviditást nem előlegezik meg addig, amíg meg nem bizonyosodtak arról, hogy a levelező központi bank az ügyfelek forgalomképes eszközeit megkapta. Ha az elszámolási határidők úgy kívánják, az ügyfelek a CCBM eljárási szabályainak betartásával előzetesen helyezhetnek el a székhely szerinti NKB részére a levelező központi banknál vezetett számlán fedezetet.
- b) Összevont rendszerben az ügyfél a forgalomképes eszközöket bármikor elhelyezheti a székhely szerinti NKB részére, a levelező központi banknál vezetett számlán. Amint a székhely szerinti NKB a fedezet megérkezéséről a levelező központi banktól értesítést kap, a forgalomképes eszközöket ráteszi az ügyfél összevont számlájára.

A nem forgalomképes eszközök, azaz a hitelkövetelések és RMBD-k határon átnyúló használatára egyedi eljárásokat dolgoztak ki ⁽⁹⁸⁾. Ha a hitelköveteléseket határokon átnyúló viszonylatban használják, a CCBM olyan változatát alkalmazzák a hitelkövetelésekre, amely a székhely szerinti NKB javára történő tulajdonjogátruházáson, tulajdonjogi hitelbiztosításon vagy kézi zálogjogon, vagy a székhely szerinti NKB ügynökeként működő levelező központi bank javára történő jelzálogjogon alapul. Az RMBD-k határon átnyúló használatának lehetővé tételére kialakítottak egy további *ad hoc* változatot, amely a székhely szerinti NKB ügynökeként működő levelező központi bank részére adott jelzálogjogon alapul.

A CCBM az eurorendszer minden munkanapján az EKB helye szerinti (közép-európai) idő szerint reggel 9 órától délután 16 óráig áll az ügyfelek rendelkezésére (mind a forgalomképes eszközök esetében). A CCBM-et használni kívánó ügyfél az EKB helye szerinti (közép-európai) idő szerint délután 16 óra előtt köteles szándékáról értesíteni azt az NKB-t, amelytől hitelt akar felvenni, azaz saját székhelye szerinti NKB-ját. Továbbá az ügyfél köteles gondoskodni arról is, hogy a monetáris politikai műveletre nyújtott fedezet az EKB helye szerinti (közép-európai) idő szerint legkésőbb délután 16 óra 45 percig a levelező központi bank számlájára kerüljön. E határidők be nem tartásával tett megbízások, illetve átutalási utasítások csak a következő munkanapon történő hitelnyújtásnál vehetők figyelembe. Ha az ügyfelek előre látják, hogy a CCBM használatára a nap végén kerül sor, lehetőség szerint gondoskodniuk kell az eszközök előzetes rendelkezésre bocsátásáról (vagyis az eszközök előzetes letétbe helyezéséről). Kivételes esetekben vagy monetáris politikai célból az EKB a CCBM nyitvatartási idejét a TARGET2 zárásáig meghosszabbíthatja.

6.6.2. Az értékpapír-elszámolási rendszerek közötti kapcsolatok

A levelezőbanki rendszeren kívül az Unió értékpapír-elszámoló rendszereinek elfogadott kapcsolatai is használhatók a forgalomképes eszközök határokon átnyúló átutalása céljára.

Két elszámolási rendszer közötti közvetlen vagy közvetített kapcsolat lehetővé teszi az adott rendszerben klíringtagsággal rendelkező ügyfél számára, hogy egy másik értékpapír-elszámolási rendszerben kibocsátott értékpapírokkal rendelkezzen anélkül, hogy annak klíringtagja lenne ⁽⁹⁹⁾. Ezeket a közvetlen kapcsolatokat még az eurorendszer hitelműveleteinél használt fedezetek átutalása céljából történő felhasználásuk előtt, az uniós értékpapír-elszámolási rendszerek használatára vonatkozó szabályai szerint minősíteni és engedélyeztetni kell ⁽¹⁰⁰⁾, ⁽¹⁰¹⁾.

Az eurorendszer szempontjából a CCBM és az uniós SSS-ek közötti közvetlen kapcsolatok ugyanolyan szerepet töltenek be annak biztosításában, hogy az ügyfelek a fedezeteket a határok figyelembevétel nélkül is használhassák, azaz mindkettő lehetővé teszi az ügyfelek számára, hogy a székhely szerinti NKB-tól hitelt kapjanak akkor is, ha a fedezetet egy másik ország SSS-ében bocsátották ki. A CCBM másként látja el ezt a feladatot, mint az SSS-ek közötti kapcsolatok. A levelező bankok rendszerében az NKB-k között valósul meg a határokon átnyúló kapcsolat, egymás letétkezelőiként működnek. Közvetlen kapcsolatok felhasználása esetén az SSS-ek vannak határon átnyúló kapcsolatban, egymásnál gyűjtőszámlát nyitnak. A levelező központi banknál elhelyezett eszközök csak az eurorendszer hitelműveleteinek fedezetéül használhatók fel. A közvetlen kapcsolaton keresztül

⁽⁹⁷⁾ További részletek az EKB honlapján (www.ecb.europa.eu), a „Correspondent central banking model (CCBM) procedure for Eurosystem counterparties” című kiadványban találhatók.

⁽⁹⁸⁾ További részletek az EKB honlapján (www.ecb.europa.eu), a „Correspondent central banking model (CCBM) procedure for Eurosystem counterparties” című kiadványban találhatók.

⁽⁹⁹⁾ Két SSS közötti kapcsolat határokon átnyúló, könyvelési tételen keresztül történő értékpapír-átruházásra vonatkozó eljárások és megállapodások együtteséből áll. A kapcsolat egy olyan gyűjtőszámla formáját ölti, amelyet az egyik SSS (a befektető SSS) egy másik SSS-ben (a kibocsátó SSS-ben) nyitott. A közvetlen kapcsolat feltételezi, hogy a két SSS között nincsen közvetítő. Az SSS-ek közötti közvetített kapcsolatokat is felhasználhatják arra, hogy az értékpapírokat határokon átnyúló módon átruházzák az eurorendszerre. A közvetített kapcsolat olyan szerződéses és technikai megállapodás, amely két, egymással közvetlen kapcsolatban nem álló SSS számára lehetővé teszi, hogy értékpapírokat cseréljen, vagy egy közvetítőként tevékenykedő, harmadik SSS-en keresztül értékpapírokat ruházzon át.

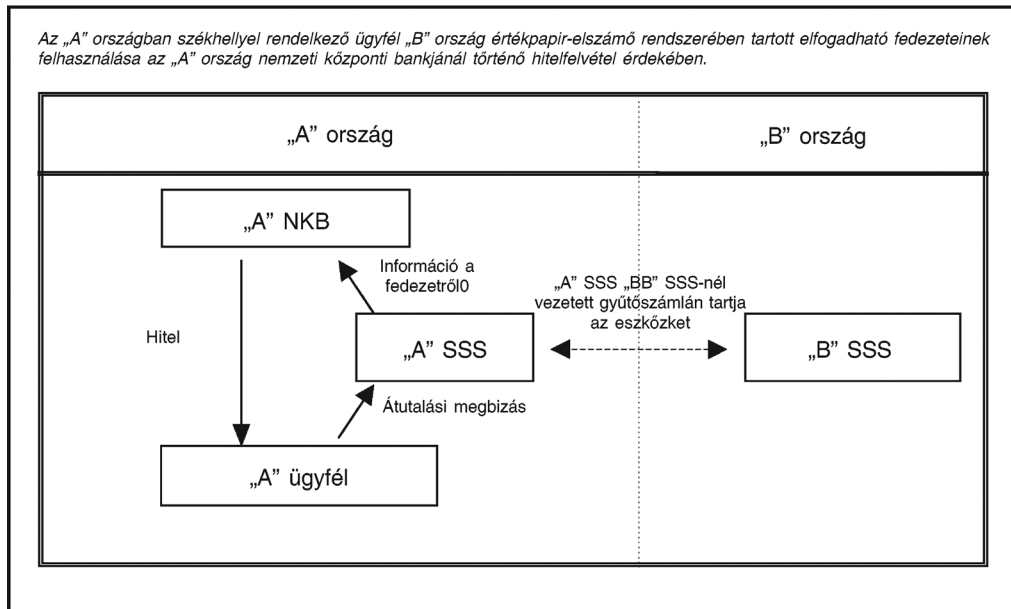
⁽¹⁰⁰⁾ Az elfogadott kapcsolatok naprakész listája az EKB honlapján (www.ecb.europa.eu) található.

⁽¹⁰¹⁾ Lásd az Európai Monetáris Intézet „Standards for the use of EU securities settlement systems in ESCB credit operations” című 1998. januári kiadványát az EKB honlapján (www.ecb.europa.eu).

elhelyezett eszközök azonban felhasználhatók az eurorendszer hitelműveleteihez és az ügyfél által kiválasztott bármely más célra is. Az SSS-ek közötti közvetlen kapcsolatok segítségével az ügyfelek eszközeiket a székhelyük szerinti SSS-nél vezetett saját számlájukon tartják, így nincs szükség letétkezelőre.

4. ábra

Az értékpapír-elszámolási rendszerek közötti kapcsolatok

6.7. Nem euróban denominált fedezet elfogadása különleges esetben

A Kormányzótanács bizonyos helyzetekben dönthet úgy, hogy elfogad fedezetként egy vagy több eurovezeten kívüli G10-ország központi kormánya által kibocsátott forgalomképes, saját valutában denominált adósságinstrumentumot. Amennyiben ilyen döntés születik, a megfelelő kritériumok tisztázásra kerülnek, majd az ügyfeleket tájékoztatni kell az idegen fedezet kiválasztásának és mozgósításának eljárásrendjéről is – beleértve az értékelés forrásait és alapelveit, a kockázatkezelő intézkedéseket, valamint az elszámolási eljárást.

A 6.2.1. szakaszban foglaltak sérelme nélkül az ilyen eszközöket az EGK-n kívül is letétbe lehet helyezni/registralni lehet (ki lehet bocsátani), tartani, elszámolni, továbbá, az iméntiek alapján, nem kötelező euróban denominálni. Az ügyfél által használt bármilyen ilyen jellegű eszköznek az ügyfél tulajdonát kell képeznie.

Azok az ügyfelek, amelyek az EGK-n vagy Svájcban kívül bejegyzett hitelintézetek fiókjai, nem használhatnak ilyen eszközt fedezetként.

7. FEJEZET

KÖTELEZŐ TARTALÉK ⁽¹⁰²⁾

7.1. Általános szempontok

Az EKB a hitelintézetektől megköveteli, hogy az NKB-nál vezetett számláikon az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszerének keretében kötelező tartalékot képezzenek. Az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszerének jogi kereteit a KBER Alapokmányának 19. cikke, a 2531/98/EK rendelet, valamint az EKB/2003/9 rendelete határozza meg. Az EKB/2003/9 rendelet alkalmazása biztosítja az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszere számára előírt feltételek egységességét az egész euroövezetben.

Az egyes hitelintézeteknél kötelezően tartott tartalék összegét az adott intézmény tartalékalapjához viszonyítva kell meghatározni. Az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszere a résztvevők számára lehetővé teszi a tartalékalagolást, ami azt jelenti, hogy a tartalékképzési kötelezettségnek való megfelelést a résztvevők tartalékszámáján az egyes naptári napok végén fennálló egyenlegeknek a tartalékolási időszakra vetített átlaga alapján kell meghatározni. A hitelintézetek kötelezőtartalék-állományai az eurorendszer irányadó refinanszírozási műveleteire érvényes kamatlábbal kamatoznak.

Az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszere elsősorban a következő monetáris funkciókat tölti be:

⁽¹⁰²⁾ E fejezet tartalma kizárólag tájékoztatásra szolgál.

a) A pénzügyi kamatlábak stabilizációja

Az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszerének átlagolási rendelkezése úgy kíván hozzájárulni a pénzügyi kamatlábak stabilizálásához, hogy a hitelintézeteket az átmeneti likviditási ingadozások hatásainak kiegyenlítésére ösztönzi.

b) Strukturális likviditási hiány teremtése, illetve növelése

Az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszere hozzájárul a strukturális likviditási hiány megteremtéséhez, illetve növeléséhez. Ez elősegítheti azt, hogy az eurorendszer likviditást bővítő szerepét hatékonyabban tudja ellátni.

A kötelező tartalékok alkalmazásakor az EKB-nak szem előtt kell tartania a Szerződés 127. cikkében és a KBER Alapokmányának 2. cikkében az eurorendszer számára megfogalmazott célkitűzéseket, amelyekben megfogalmazódik többek között az az alapelv, miszerint nem szabad kiváltani túlzott, nem kívánatos áthelyeződést és a közvetítő tevékenység megszűnését.

7.2. Kötelező tartalék képzésére kötelezett intézmények

A KBER Alapokmánya 19.1. cikkének rendelkezései értelmében az EKB a tagállamokban alapított hitelintézetek számára kötelező tartalék képzését írja elő. Ez azt is jelenti, hogy az euroövezetben székhellyel nem rendelkező hitelintézetek euroövezetben működő leányvállalatai is az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszerének hatálya alá esnek. Az euroövezetben székhellyel rendelkező hitelintézetek euroövezeten kívül létrehozott fiókjai azonban nem kötelesek az eurorendszerben kötelező tartalék képzésére.

Amikor egy hitelintézet engedélyét visszavonják, vagy arról saját maga lemond, haladéktalanul fel kell menteni a tartalékképzési kötelezettség alól, annak a tartalékolási időszaknak a kezdetétől számítva, amelyben engedélyt visszavontak, vagy arról lemondott, illetve amelynek során bíróság vagy a tagállam bármely más illetékes hatósága az intézménnyel szemben felszámolási eljárást rendelt el. A 2531/98/EK rendelet, valamint az EKB/2003/9 rendelet szerint az EKB hátrányos megkülönböztetés nélkül felmenthet egy intézményt az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszeréből eredő kötelezettségei alól, ha az adott intézmény éppen átszervezés alatt áll, vagy pénzeszközeit befagyasztották és/vagy az Európai Unió a Szerződés 75. cikke értelmében vagy valamely tagállam egyéb intézkedéssel korlátozza az intézmény pénzeszközeinek felhasználását, vagy amennyiben az EKB Kormányzótanácsának döntése értelmében az intézmény nyílt piaci műveletekhez vagy az eurorendszer állandóan rendelkezésre álló konstrukcióihoz való hozzáférést felfüggesztették vagy megtagadták, illetve, ha az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszerének célja a fenti kötelezettségeknek az adott intézményre alkalmazásával nem teljesülne. Ha a fentiek közül valamelyik felmentésre vonatkozó döntés az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszerének célján alapul, az EKB az alábbi feltétel(ek)e)t veszi figyelembe:

- a) az intézmény csak különleges feladatok ellátására van felhatalmazva;
- b) az intézmény számára tilos aktív banki feladatok ellátása más hitelintézetek versenytársaként; és/vagy
- c) az intézmény számára jogi kötelezettség összes betétjének regionális és/vagy nemzetközi fejlesztési támogatásokra való elkülönítése.

Az EKB készíti el és teszi rendszeresen naprakésszé az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszerének hatálya alá eső intézmények listáját. Az EKB azoknak az intézményeknek a listáját is nyilvánosságra hozza, amelyek más ok miatt kaptak felmentést az eurorendszer tartalékolási kötelezettsége alól, mint hogy átszervezés alatt állnak; vagy mert pénzeszközeik be vannak fagyasztva, illetve pénzeszközeik felhasználása korlátozott az Unió vagy egy tagállam a Szerződés 75. cikke értelmében hozott egyéb intézkedése alapján; vagy mert a nyílt piaci műveletekhez vagy az eurorendszer állandóan rendelkezésre álló konstrukcióihoz való hozzáférést az EKB Kormányzótanácsának döntése alapján felfüggesztették vagy megszüntették⁽¹⁰³⁾. A központi banki ügyfélkörbe tartozó intézmények e listák segítségével dönthetik el, hogy kötelezettségeik olyan intézményekkel szemben állnak-e fenn, amelyek tartalékolásra kötelezettek. Az egyes naptári hónapok utolsó eurorendszer-beli munkanapján az ügyfélfogadási idő végeztével nyilvánosságra hozott listák képezik a két naptári hónappal később kezdődő tartalékolási időszakokra vonatkozó tartalék kiszámításának érvényes alapját. Így például a február végén nyilvánosságra hozott lista az áprilisban kezdődő tartalékolási időszak tartalékalapjának kiszámítására fog vonatkozni.

7.3. A kötelező tartalék mértékének meghatározása

7.3.1. Tartalékalap és tartalékráták

Egy intézmény tartalékalapját a mérlegtételek alapján kell meghatározni. A mérlegadatokat az EKB pénzügyi és banki statisztikájának általános keretein belül kell az NKB-knak jelenteni (lásd a 7.5. szakaszt)⁽¹⁰⁴⁾. A teljes körű

⁽¹⁰³⁾ A listák az EKB honlapján tekinthetők meg (www.ecb.europa.eu).

⁽¹⁰⁴⁾ Az EKB pénzügyi és bankstatisztikájának jelentéstételi felépítését a 4. függelék tartalmazza.

adatszolgáltatásra kötelezett intézmények esetében az adott naptári hónap végére vonatkozó mérlegadatokat használják fel a két hónappal későbbi naptári hónapban kezdődő tartalékperiódusra érvényes tartalékalap megállapításához. A február végi mérlegből kalkulált tartalékalapot használják például az áprilisban kezdődő tartalékperiódusban az ügyfelek által teljesítendő tartalékkötelezettség kiszámításához.

Az EKB pénzügyi és banki statisztikájára vonatkozó adatszolgáltatási rendszere lehetővé teszi a kisebb intézmények jelentéstételi terheinek enyhítését. Az e rendelkezés hatálya alá tartozó intézmények mérlegadataiknak csak bizonyos korlátozott részét kötelesek jelenteni negyedévente (mint negyedév végi adatokat), és az adatszolgáltatás határideje is hosszabb a nagyobb intézmények számára előírtnál. A teljes körű adatszolgáltatásra kötelezett intézmények esetében az adott naptári hónap végére vonatkozó mérlegadatokat használják fel a két hónappal későbbi naptári hónapban kezdődő tartalékperiódusra érvényes tartalékalap megállapításához. Az első negyedév végi (márciusi) mérleg érvényes például a júniusban, júliusban és augusztusban kezdődő tartalékperiódus tartalék-alapjának kiszámításához.

A 2531/98/EK rendelet alapján az EKB az intézmények tartalékalapjába jogosult bevenni pénzeszközök elfogadásából eredő kötelezettségeket, illetve mérlegen kívüli tételekből eredő kötelezettségeket. Az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszerében csak a forrásoldali „betétek” és a „kibocsátott hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok” számítanak bele ténylegesen a tartalékalapba (lásd a 9. keretes írást).

Az eurorendszer kötelező tartalékolással kapcsolatos előírásainak hatálya alá eső intézmények listájába foglalt intézményekkel szemben fennálló kötelezettségek, valamint az EKB-val és a részt vevő nemzeti központi bankokkal szemben fennálló kötelezettségek nem számítanak bele a tartalékalapba. Ebben a vonatkozásban a „hitelviszonyt megtestesítő kibocsátott értékpapírok” kategóriájába tartozó tételek esetén ahhoz, hogy a kibocsátó jogosult legyen azokat a tartalékalapból levonni, bizonyítania kell, hogy ezekből az értékpapírokból ténylegesen mekkora mennyiséget tartanak az eurorendszer által előírt tartalékolási kötelezettség hatálya alá eső egyéb intézmények. Ilyen bizonyíték hiányában a kibocsátó erre a mérlegtételre csak egyetlen százalékban kifejezett, fix, egységes levonást⁽¹⁰⁵⁾ alkalmazhat.

A tartalékrátákat az EKB határozza meg a 2531/98/EK rendeletben előírt felső határérték figyelembevételével. Az EKB a tartalékalap legtöbb tételére egységes, nullától eltérő mértékű tartalékrátát alkalmaz. Ezt a tartalékrátát az EKB/2003/9 rendelet határozza meg. Az EKB nulla mértékű tartalékrátát állapít meg a következő kötelezettségkategóriákra: „két évnél hosszabb szerződéses betétek”, „két évnél hosszabb felmondásos betétek”, „repok” és „két évnél hosszabb eredeti futamidővel bíró, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok” (lásd a 9. keretes írást). Az EKB a tartalékrátákat bármikor megváltoztathatja. A tartalékrata-változásokat az EKB még a változással érintett első tartalékperiódus kezdete előtt közlésezi.

7.3.2. A kötelező tartalék összegének kiszámítása

Az egyes intézményekre vonatkozó kötelező tartalék összegét az adott kötelezettségtípusra vonatkozó tartalékrátának a tartalékköteles kötelezettség összegére való alkalmazásával kell kiszámítani.

Az egyes intézmények a kötelező tartalék összegére végleges 100 000 eurós levonást alkalmazhatnak minden olyan tagállamban, ahol szervezeti egységgel rendelkeznek. Az ilyen engedmény nyújtása nem érinti az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszerének hatálya alá tartozó intézmények jogi kötelezettségeit⁽¹⁰⁶⁾.

Az egyes tartalékperiódusokra vonatkozó kötelező tartalék összegét a legközelebbi egész euróra kell kerekíteni.

9. KERETES ÍRÁS

Tartalékalap és tartalékráták

A. A tartalékalapba tartozó kötelezettségek, amelyekre pozitív tartalékrátát kell alkalmazni

Betét (*)

- Egynapos (O/N) betét
- Legfeljebb kétéves szerződéses betétek
- Legfeljebb kétéves felmondásos betétek

⁽¹⁰⁵⁾ Lásd az EKB/2003/9 rendeletet. A szabványosított levonásról bővebb tájékoztatás az EKB honlapján (www.ecb.europa.eu) és az eurorendszer honlapjain (lásd az 5. függelék) található.

⁽¹⁰⁶⁾ Azoknak az intézményeknek, amelyeknek az EKB pénzügyi és bankstatisztikai adatszolgáltatási rendszerének rendelkezései értelmében engedélyezett az összesített csoportos adatszolgáltatás (lásd a 4. függelék), csoport szinten csak az egyik engedmény nyújtható, kivéve, ha a tartalékalapra és a tartalékállományra vonatkozó, az intézményektől kapott adatok elég részletesek ahhoz, hogy az eurorendszer ezek alapján igazolhassa az adatok pontosságát, és megállapíthassa a csoport egyes intézményeire vonatkozó tartalék-képzési előírásokat.

(*) Az EKB-nak a monetáris pénzügyi intézmények ágazati mérlegéről szóló, 2008. december 19-i 25/2009/EK rendelete (EKB/2008/32) (HL L 15., 2009.1.20., 14. o.) egyértelműen előírja, hogy a betéti kötelezettségeket névértéken kell közölni. A névérték azt az összeget jelenti, amelyet az adós szerződésbeli kötelezettsége alapján a hitelezőnek fizetni köteles. A módosításra azért volt szükség, mert a bankok és más pénzügyi intézmények éves beszámolójáról és konszolidált éves beszámolójáról szóló, 1986. december 8-i 86/635/EGK tanácsi irányelvet (HL L 372., 1986.12.31., 1. o.) időközben úgy módosították, hogy bizonyos pénzügyi eszközöket valós értéken is ki lehet mutatni.

Hitelviszonyt megtestesítő kibocsátott értékpapír

— Hitelviszonyt megtestesítő értékpapír legfeljebb két éves eredeti futamidővel

B. A tartalékalapba tartozó kötelezettségek, amelyekre nulla tartalékrátát kell alkalmazni

Betét (*)

— Két évnél hosszabb szerződéses betétek

— Két évnél hosszabb felmondásos betétek

— Repoügyletek

Hitelviszonyt megtestesítő kibocsátott értékpapír

— Hitelviszonyt megtestesítő értékpapír két évnél hosszabb eredeti futamidővel

C. A tartalékalapba nem tartozó kötelezettségek

— Az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszerének hatálya alá eső egyéb intézményekkel szemben fennálló kötelezettségek

— Az EKB-val és a részt vevő NKB-kkal szemben fennálló kötelezettségek

7.4. A tartalékkötelezettség teljesítése

7.4.1. Tartalékperiódus

Az EKB a tartalékolási időszakok naptárát az évkezdet előtt legalább három hónappal nyilvánosságra hozza ⁽¹⁰⁷⁾. A tartalékperiódus a Kormányzótanács előre bejelentett kamatmeghatározó ülését követő első irányadó refinanszírozási művelet teljesítési napján kezdődik. Rendkívüli esetekben a kiadott naptár módosítható, többek között akkor, ha a Kormányzótanács üléseinek menetrendje megváltozik.

7.4.2. Tartalékállomány

Minden intézmény azon tagállam NKB-jánál vezetett egy vagy több tartalékszámán köteles kötelező tartalékaikat tartani, ahol bejegyezték. Az egy tagállamban több szervezeti egységgel rendelkező intézmények esetében minden belföldi telephely vonatkozásában a központi intézmény felé az összesített tartalékkötelezettség teljesítéséért ⁽¹⁰⁸⁾. A több tagállamban is szervezeti egységekkel rendelkező intézmény köteles a kötelező tartalékokat elhelyezni minden egyes olyan tagállam NKB-jánál, ahol szervezeti egységgel rendelkezik, az adott tagállamban fennálló tartalékalapjának megfelelően.

Az intézményeknek a nemzeti központi bankoknál vezetett elszámolási számlái használhatók tartalékszámaként. Az elszámolási számlákon tartott tartalékok összege napközbeni elszámolási célokra is felhasználható. Az intézmény napi tartalékállományát a tartalékszámra nap végén fennálló egyenlege alapján kell kiszámítani.

Az intézmény a székhelye szerinti tagállam NKB-jától kérheti, hogy kötelező tartalékának teljes összegét közvetett módon, egy közvetítőn keresztül helyezhesse el. A kötelező tartalék közvetítőn keresztüli elhelyezésének lehetősége rendszerint azokra az intézményekre korlátozódik, amelyek működésük során ügyvitelük egy részét (pl. a treasury irányítását) általában közvetítő segítségével bonyolítják le (pl. takarékpénztári és takarékszövetkezeti hálózatok tartalékállományukat központosíthatják). A kötelező tartalék közvetítőn keresztüli elhelyezését az EKB/2003/9 rendelet előírásai szabályozzák.

7.4.3. A tartalékállományok kamatozása

A kötelezőtartalék-állomány az EKB irányadó refinanszírozási műveleteire alkalmazott (a naptári napok száma szerint súlyozott) és a 10. keretes írásban meghatározott képlet alapján számított, tartalékperiódusra vetített átlagkamatlábban kamatozik. Az előírt tartalékkötelezettség összegét meghaladó tartalékállomány nem kamatozik. A kamatot annak a tartalékolási időszaknak a végét követő második NKB-munkanapon kell kifizetni, amely alatt felhalmozódott.

⁽¹⁰⁷⁾ A naptárát az EKB rendszerint sajtóközlemény formájában teszi közzé honlapján (www.ecb.europa.eu). A naptár ezenkívül a Hivatalos Lapban és az eurorendszer honlapjain (lásd az 5. függelék) is hozzáférhető.

⁽¹⁰⁸⁾ Ha valamely intézmény tevékenysége végzésének központja nem abban a tagállamban van, ahol bejegyezték, meg kell neveznie azt az elsődleges fiókot, amely a későbbiekben felelős az intézménynek az adott országban levő összes létesítményére vonatkozó összesített kötelezőtartalék-képzési előírások teljesítéséért.

10. KERETES ÍRÁS

A kötelező tartalék állományának kiszámítása

A kötelező tartalék állománya a következő képlet szerint kamatozik:

$$R_t = \frac{H_t \cdot n_t \cdot r_t}{100 \cdot 360}$$

$$r_t = \sum_{i=1}^{n_t} \frac{MR_i}{n_t}$$

ahol:

R_t = a t tartalékolási időszakra elhelyezendő tartalék összegére fizetendő kamat.

H_t = t tartalékolási időszakra elhelyezett kötelező tartalék átlagos napi állománya.

n_t = naptári napok száma a t tartalékolási időszakban.

r_t = a t tartalékolási időszakra elhelyezett kötelező tartalék kamatlába. A kamatlábra a két tizedesre történő szokásos kerekítési módszert kell alkalmazni.

i = a t tartalékolási időszak i -edik naptári napja.

MR_i = az i -edik vagy ennél korábbi naptári napon elszámolt legutolsó irányadó refinanszírozási művelet marginális kamatlába.

7.5. Adatszolgáltatás, igazolás és a tartalékalap felülvizsgálata

A kötelező tartalék alkalmazásához szükséges tartalékalap egyes tételeit a tartalékkötelezettség hatálya alá eső intézmények maguk számítják ki és jelentik az NKB-knak az EKB pénzügyi és banki statisztikájának általános keretei között (lásd a 4. függelékét). Az EKB/2003/9 rendelet 5. cikke meghatározza az intézmény tartalékalapjának és tartalékolási kötelezettségének közzétételére és visszaigazolására vonatkozó eljárást.

Egy intézmény kötelezőtartalék-alapjának közzétételére és visszaigazolására vonatkozó eljárása a következő. Vagy az adott NKB, vagy az intézmény kezdeményezi az intézmény kötelező tartalékainak kiszámítását a megfelelő tartalékolási időszakra. A számítás végző fél legalább három NKB-munkanappal a tartalékolási időszak előtt közli a kiszámított kötelező tartalékot. Az érintett NKB erre korábbi dátumot is meghatározhat. További határidőket is meghatározhat az intézmény számára a tartalékalap bármilyen felülvizsgálatának és a közölt kötelező tartalék felülvizsgálatainak közzétételére. Az értesített fél köteles legkésőbb a tartalékperiódus kezdetét megelőző NKB-munkanapon visszaigazolni a kiszámított kötelező tartalékot. Ha az értesített fél az értesítésre nem válaszol a tartalékperiódust megelőző NKB-munkanap végéig, akkor úgy tekintik, hogy az intézmény elfogadta a kötelező tartalék összegét a szóban forgó tartalékperiódusra. Elfogadás után az intézménynek a szóban forgó tartalékperiódusra megállapított kötelező tartalékát nem lehet megváltoztatni.

A többi intézmény közvetett tartalékállományának kezelésére közvetítőként felhatalmazott intézményekre az EKB/2003/9 rendelet különleges adatszolgáltatási kötelezettségeket ír elő. A tartalékállomány közvetítőn keresztül elhelyezése a tartalékait közvetítőn keresztül elhelyező intézmény statisztikai adatszolgáltatási kötelezettségein nem változtat.

A 2531/98/EK rendelet alapján az EKB és az NKB-k jogosultak az összegyűjtött adatok pontosságát és minőségét ellenőrizni.

7.6. A kötelező tartalékolási előírások megsértése

A kötelező tartalékolási előírások megsértésének minősül, ha egy intézmény tartalékszámolásának (tartalékszámolásának) a tartalékolási időszakra vetített átlagos napvégi egyenlege alacsonyabb mint az adott tartalékolási időszakra előírt kötelező tartalék.

Ha valamely intézmény a tartalékolási előírásokat részben vagy egészben megsérti, az EKB a 2531/98/EK rendeletben foglaltaknak megfelelően a következő szankciók bármelyikét alkalmazhatja:

- a) az aktív oldali rendelkezésre állás kamatlábát legfeljebb 5 százalékponttal meghaladó kamat megfizetése a kötelező tartalék azon összegére, amelynek elhelyezését az intézmény elmulasztotta; vagy

- b) az aktív oldali rendelkezésre állás kamatlába legfeljebb kétszeresének megfelelő kamat megfizetése a kötelező tartalék azon részére, amelynek elhelyezését az intézmény elmulasztotta; vagy
- c) az adott intézmény kötelezése arra, hogy az EKB-nál vagy az NKB-knál nem kamatozó betétként helyezze el a kötelezőtartalék-állomány azon részének legfeljebb háromszorosát, amelynek elhelyezését az intézmény a korábbiakban elmulasztotta. Az ilyen betét futamideje nem haladhatja meg azon időszak hosszát, amelynek során az intézmény a kötelezőtartalék-előírásoknak nem felelt meg.

Ha egy intézmény az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszerére vonatkozó egyéb EKB rendeleteket, illetve határozatokat sért meg (pl. ha az előírt adatokat nem időben vagy pontatlanul közli), az EKB jogosult a 2532/98/EK rendeletben, valamint az EKB/1999/4 rendeletben előírt megfelelő szankciókat alkalmazni. Az EKB Igazgatósága meghatározhatja és közzéteheti azokat a szempontokat, amelyek alapján alkalmazni szándékozik a 2531/98/EK rendelet 7. cikke (1) bekezdésében említett szankciókat ⁽¹⁰⁹⁾.

Továbbá, a kötelezőtartalék-előírások súlyos megszegése esetén az eurorendszer felfüggesztheti az ügyfelek nyílt piaci műveletekben való részvételét.

⁽¹⁰⁹⁾ Ezeket a feltételeket 2000. február 11-én „az Európai Központi Bank értesítése a tartalékolási kötelezettségre vonatkozó előírások megsértése miatti szankciók foganatosításáról” című értesítésben tették közzé (HL C 39., 2000.2.11., 3. o.).

1. függelék

PÉLDÁK MONETÁRIS POLITIKAI MŰVELETEKRE ÉS ELJÁRÁSOKRA

Példák listája

1. példa Likviditásbővítő penziós ügylet fix kamatú tender útján
2. példa Likviditásbővítő penziós ügylet változó kamatú tender útján
3. példa EKB-kötvénykibocsátás változó kamatú tender útján
4. példa Likviditásszűkítő devizaswap változó árfolyamra vonatkozó tender útján
5. példa Likviditásbővítő devizaswap változó árfolyamra vonatkozó tender útján
6. példa Kockázatkezelési intézkedések

1. PÉLDA

Likviditásbővítő penziós ügylet fix kamatú tender útján

Az EKB úgy dönt, hogy a piac számára likviditást bővít fix kamatú tendereljárás útján, penziós ügylettel.

Három ügyfél a következő ajánlatokat nyújtja be:

(millió euro)	
Ügyfél	Ajánlat
1. bank	30
2. bank	40
3. bank	70
Összesen	140

Az EKB úgy dönt, hogy összesen 105 millió eurót oszt el.

Allokáció százalékos aránya:

$$\frac{105}{(30 + 40 + 70)} = 75 \%$$

Az ügyfeleknek felosztott összeg:

(millió euro)		
Ügyfél	Ajánlat	Kapott összeg
1. bank	30	22,5
2. bank	40	30,0
3. bank	70	52,5
Összesen	140	105,0

2. PÉLDA

Likviditásbővítő penziós ügylet változó kamatú tender útján

Az EKB úgy dönt, hogy a piac számára likviditást bővít változó kamatú tendereljárás útján, penziós ügylettel.

Három ügyfél a következő ajánlatokat nyújtja be:

Kamatláb (%)	Összeg (millió euro)				
	1. bank	2. bank	3. bank	Összes ajánlat	Összesített adatok
3,15				0	0
3,10		5	5	10	10

Kamatláb (%)	Összeg (millió euro)				
	1. bank	2. bank	3. bank	Összes ajánlat	Összesített adatok
3,09		5	5	10	20
3,08		5	5	10	30
3,07	5	5	10	20	50
3,06	5	10	15	30	80
3,05	10	10	15	35	115
3,04	5	5	5	15	130
3,03	5		10	15	145
Összesen	30	45	70	145	

Az EKB úgy dönt, hogy összesen 94 millió euro értékben oszt el, 3,05 %-os határkamatlábát (kamatfolyosó-széli kamatlábát) alkalmazva.

Minden 3,05 % feletti ajánlatot (összesen 80 millió euro összesített összegben) teljes mértékben ki kell elégíteni. 3,05 %-on az elosztás százaléka:

$$\frac{94 - 80}{35} = 40 \%$$

Az 1. bank számára a határkamatlábán kiosztott összeg például:

$$0,4 \times 10 = 4$$

Az 1. bank számára kiosztott teljes összeg:

$$5 + 5 + 4 = 14$$

Az elosztási eredmények a következőképpen foglalhatók össze:

Ügyfelek	Összeg			
	1. bank	2. bank	3. bank	Összesen
Összes ajánlat	30,0	45,0	70,0	145
Kiosztott teljes összeg	14,0	34,0	46,0	94

Amennyiben az elosztási folyamat az egyenáros (holland típusú) aukció szerint történik, az ügyfelek számára kiosztott összegekre alkalmazott kamatláb 3,05 %.

Amennyiben az elosztási folyamat az ajánlati áras (amerikai) aukció szerint történik, az ügyfelek számára kiosztott összegekre nem alkalmazható egységes kamatláb; például az 1. bank 5 millió eurót kap 3,07 %-on, 5 millió eurót 3,06 %-on és 4 millió eurót 3,05 %-on.

3. PÉLDA

EKB-kötvénykibocsátás változó kamatú tender útján

Az EKB úgy dönt, hogy a piac likviditását változó kamatozásra vonatkozó tender meghirdetése útján, kötvénykibocsátással szűkíti.

Három ügyfél a következő ajánlatokat nyújtja be:

Kamatláb (%)	Összeg (millió euro)				
	1. bank	2. bank	3. bank	Összesen	Összesített adatok
3,00				0	0
3,01	5		5	10	10
3,02	5	5	5	15	25

Kamatláb (%)	Összeg (millió euro)				
	1. bank	2. bank	3. bank	Összesen	Összesített adatok
3,03	5	5	5	15	40
3,04	10	5	10	25	65
3,05	20	40	10	70	135
3,06	5	10	10	25	160
3,08	5		10	15	175
3,10		5		5	180
Összesen	55	70	55	180	

Az EKB úgy dönt, hogy összesen 124,5 millió euro névértékben oszt el kötvényt, 3,05 %-os határkamatlábat alkalmazva.

Minden 3,05 % alatti ajánlatot (összesen 65 millió euro összesített összegben) teljes mértékben kielégítenek. 3,05 %-on az elosztás százaléka:

$$\frac{124,5 - 65}{70} = 85 \%$$

Az 1. bank számára a határkamatlábon kiosztott összeg például:

$$0,85 \times 20 = 17$$

Az 1. bank számára kiosztott teljes összeg:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 17 = 42$$

Az elosztási eredmények a következőképpen foglalhatók össze:

Ügyfelek	Összeg (millió euro)			
	1. bank	2. bank	3. bank	Összesen
Összes ajánlat	55,0	70,0	55,0	180,0
Összesen	42,0	49,0	33,5	124,5

4. PÉLDA

Likviditásszűkítő devizaswap változó kamatú tender útján

Az EKB úgy dönt, hogy a piac likviditását EUR/USD devizaswapügylet végrehajtásával, változó árfolyamra vonatkozó tender útján szűkíti. (Megjegyzés: ebben a példában az euro kereskedése feláron történik.)

Három ügyfél a következő ajánlatokat nyújtja be:

Swap pont (× 10 000)	Összeg (millió euro)				
	1. bank	2. bank	3. bank	Összesen	Összesített adatok
6,84				0	0
6,80	5		5	10	10
6,76	5	5	5	15	25
6,71	5	5	5	15	40
6,67	10	10	5	25	65
6,63	25	35	40	100	165
6,58	10	20	10	40	205

Swap pont (× 10 000)	Összeg (millió euro)				
	1. bank	2. bank	3. bank	Összesen	Összesített adatok
6,54	5	10	10	25	230
6,49		5		5	235
Összesen	65	90	80	235	

Az EKB úgy dönt, hogy összesen 158 millió eurót oszt el, 6,63-os határswappontot alkalmazva. Minden 6,63 feletti ajánlatot (összesen 65 millió euro összesített összegben) teljes mértékben kielégítenek. 6,63-on az elosztás százaléka:

$$\frac{158 - 65}{100} = 93 \%$$

Az 1. bank számára a határswapponton kiosztott összeg például:

$$0,93 \times 25 = 23,25$$

Az 1. bankra kiosztott teljes összeg:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 23,25 = 48,25$$

Az elosztási eredmények a következőképpen foglalhatók össze:

Ügyfelek	Összeg			
	1. bank	2. bank	3. bank	Összesen
Összes ajánlat	65,0	90,0	80,0	235,0
Kiosztott teljes összeg	48,25	52,55	57,20	158,0

Az EKB a műveletre alkalmazandó azonnali EUR/USD árfolyamot 1,1300-ban állapítja meg.

Amennyiben az elosztási folyamat az egyenáros (holland) aukció szerint történik, a művelet induló napján az eurorendszer 158 000 000 eurót vásárol, és 178 540 000 USA dollárt ad el. A művelet lejáratakor az eurorendszer 158 000 000 eurót ad el, és 178 644 754 USA dollárt vásárol (a határidős árfolyam $1,130663 = 1,1300 + 0,000663$).

Amennyiben az elosztási folyamat az ajánlati áras (amerikai) aukció szerint történik, az eurorendszer a táblázat szerinti euro- és dollárösszegekkel kereskedik:

Azonnali ügylet			Határidős ügylet		
Árfolyam	EUR-vétel	USD-eladás	Árfolyam	EUR-eladás	USD-vétel
1,1300			1,130684		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130680	10 000 000	11 306 800
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130676	15 000 000	16 960 140
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130671	15 000 000	16 960 065
1,1300	25 000 000	28 250 000	1,130667	25 000 000	28 266 675
1,1300	93 000 000	105 090 000	1,130663	93 000 000	105 151 659
1,1300			1,130658		
1,1300			1,130654		
1,1300			1,130649		
Összesen	158 000 000	178 540 000		158 000 000	178 645 339

5. PÉLDA

Likviditásbővítő devizaswap változó árfolyamra vonatkozó tender útján

Az EKB úgy dönt, hogy a piac számára EUR/USD devizaswapügylet végrehajtásával, változó árfolyamra vonatkozó tender meghirdetése útján bővít likviditást. (Megjegyzés: ebben a példában az euro kereskedése feláron történik.)

Három ügyfél a következő ajánlatokat nyújtja be:

Swap pont (× 10 000)	Összeg (millió euro)				
	1. bank	2. bank	3. bank	Összesen	Összesített adatok
6,23					
6,27	5		5	10	10
6,32	5		5	10	20
6,36	10	5	5	20	40
6,41	10	10	20	40	80
6,45	20	40	20	80	160
6,49	5	20	10	35	195
6,54	5	5	10	20	215
6,58		5		5	220
Összesen	60	85	75	220	

Az EKB úgy dönt, hogy összesen 197 millió eurót oszt el, 6,54-os határswappontot alkalmazva. Minden 6,54 alatti ajánlatot (összesen 195 millió euro összesített összegben) teljes mértékben kielégítenek. 6,54-on az elosztás százaléka:

$$\frac{197 - 195}{20} = 10 \%$$

Az 1. bank számára a határswapponton kiosztott összeg például:

$$0,10 \times 5 = 0,5$$

Az 1. bankra kiosztott teljes összeg:

$$5 + 5 + 10 + 10 + 20 + 5 + 0,5 = 55,5$$

Az elosztási eredmények a következőképpen foglalhatók össze:

Ügyfelek	Összeg			
	1. bank	2. bank	3. bank	Összesen
Összes ajánlat	60,0	85,0	75,0	220
Kiosztott teljes összeg	55,5	75,5	66,0	197

Az EKB a műveletre alkalmazandó azonnali EUR/USD árfolyamot 1,1300-ban állapítja meg.

Amennyiben az elosztási folyamat az egyenáros (holland) aukció szerint történik, a művelet induló napján az eurorendszer 197 000 000 eurót ad el, és 222 610 000 USA dollárt vásárol. A művelet lejáratakor az eurorendszer 197 000 000 eurót vásárol, és 222 738 838 USA dollárt ad el (a határidős árfolyam $1,130654 = 1,1300 + 0,000654$).

Amennyiben az elosztási folyamat az ajánlati áras (amerikai) aukció szerint történik, az eurorendszer a táblázat szerinti euro- és dollárösszegekkel kereskedik:

Azonnali ügylet			Határidős ügylet		
Árfolyam	EUR-eladás	USD-vétel	Árfolyam	EUR-vétel	USD-eladás
1,1300			1,130623		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130627	10 000 000	11 306 270
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130632	10 000 000	11 306 320
1,1300	20 000 000	22 600 000	1,130636	20 000 000	22 612 720
1,1300	40 000 000	45 200 000	1,130641	40 000 000	45 225 640
1,1300	80 000 000	90 400 000	1,130645	80 000 000	90 451 600
1,1300	35 000 000	39 550 000	1,130649	35 000 000	39 572 715
1,1300	2 000 000	2 260 000	1,130654	2 000 000	2 261 308
1,1300			1,130658		
Összesen	197 000 000	222 610 000		197 000 000	222 736 573

6. PÉLDA

Kockázatkezelési intézkedések

Ez a példa az eurorendszer likviditásbővítő műveleteiben használt fedezeti eszközökre alkalmazott kockázatkezelés kereteit mutatja be ⁽¹¹⁰⁾. A példa azon a feltételezésen alapul, hogy egy ügyfél az eurorendszer következő monetáris politikai műveleteiben vesz részt:

2004. július 28-án kezdődő és 2004. augusztus 4-én lejáró irányadó refinanszírozási művelet, amelyből az ügyfél számára kiosztott összeg 50 millió euro, a kamat 4,24 %;
2004. július 29-én kezdődő és 2004. október 21-én lejáró hosszabb lejáratú refinanszírozási művelet, amelyből az ügyfél számára kiosztott összeg 45 millió euro, a kamat 4,56 %; és
2004. augusztus 4-én kezdődő és 2004. augusztus 11-én lejáró irányadó refinanszírozási művelet, amelyből az ügyfélre osztott összeg 35 millió euro, a kamat 4,26 %.

Az ügyfél által a fenti műveletek fedezésére használt forgalomképes elfogadható fedezetek jellemzőit az alábbi 1. táblázat foglalja össze.

1. táblázat

Az ügyletekben használt forgalomképes elfogadható fedezetek

Jellemzők						
Elnevezés	Fedezet típusa	Lejárat időpontja	Kamatozás	Kamatozás gyakorisága	Hátralévő futamidő	Diszkontálás (haircut)
„A” kötvény	Jelzáloglevél	2008.8.30.	Fix	6 hónap	4 év	3,50 %
„B” kötvény	Államkötvény	2008.11.19.	Változó	12 hónap	4 év	0,50 %
„C” kötvény	Vállalati kötvény	2015.5.12.	Kamatszél- vény nélküli kötvény		> 10 év	15,00 %
Árfolyamok százalékban (kamattal együtt) (*)						
2004.7.28.	2004.7.29.	2004.7.30.	2004.8.2.	2004.8.3.	2004.8.4.	2004.8.5.
102,63	101,98	100,55	101,03	100,76	101,02	101,24
	98,35	97,95	98,15	98,56	98,73	98,57
					55,01	54,87

(*) Egy adott értékelési napra feltüntetett árak megfelelnek az értékelési napot megelőző üzleti nap legjellemzőbb árának.

⁽¹¹⁰⁾ A példa azon a feltételezésen alapul, hogy fedezetkiegészítési felhívás szükségességének kiszámításakor a nyújtott likviditás felhalmozott kamatát számításba veszik, és a nyújtott likviditás 0,5 %-át alkalmazzák beavatkozási küszöbértékként.

AZ EARMARKING RENDSZER

Először feltételezzük, hogy a műveleteket a nemzeti központi bankkal hajtják végre olyan rendszerben, amelyben minden fedezeti eszköz egy meghatározott ügyletnek van hozzárendelve. Az earmarking rendszerben a fedezeti eszközöket naponta kell értékelni. A kockázatkezelési rendszer így a következőképpen írható le (lásd még a 2. táblázatot):

1. 2004. július 28-án az ügyfél egy visszavásárlási megállapodást köt a nemzeti központi bankkal, amely az „A” kötvényből 50,6 millió eurónyit vásárol. Az „A” kötvény egy fix kamatozású jelzáloglevél 2008. augusztus 30-i lejáratú. A lejáratig hátralevő futamidő négy év, így a haircut 3,5 %. Azon a napon az „A” kötvény piaci ára a referenciapiacra 102,63 %, amely tartalmazza a felhalmozódott kamatot. Az ügyfélnek olyan mennyiségű „A” kötvényt kell szolgáltatnia, amely a 3,5 % haircut levonása után meghaladja a kiosztott 50 millió eurót. Ezért az ügyfél 50,6 millió euro névértékben szállít „A” kötvényt, amelynek kiigazított piaci értéke azon a napon 50 113 203 euro.
2. 2004. július 29-én az ügyfél visszavásárlási megállapodást köt az NKB-val, amely 21 millió euro értékű „A” kötvényt (piaci ár: 101,98 %, a haircut 3,5 %) és 25 millió euro értékű „B” kötvényt (piaci ár: 98,35 %) vásárol. A „B” kötvény változó kamatú államkötvény, amelyre 0,5 % haircutot alkalmaznak. Azon a napon az „A” és „B” kötvények kiigazított piaci értéke 45 130 810 euro, amely meghaladja a szükséges 45 000 000 euro összeget.

2004. július 29-én újraértékelik az irányadó refinanszírozási művelet fedezeti eszközeit. A 101,98 %-os piaci árral az „A” kötvény haircuttal kiigazított piaci értéke még mindig az alsó- és felsőküszöbérték-összegek között van. Következésképpen az eredetileg vállalt biztosítékot úgy tekintik, hogy fedezi a kezdeti likviditási összeget, és az 5 889 euro felhalmozódott kamatot is.

3. 2004. július 30-án a fedezeti eszközöket újraértékelik: az „A” kötvény piaci árfolyama 100,55 %, a „B” kötvényé 97,95 %. A 2004. július 28-án kezdeményezett irányadó refinanszírozási művelet felhalmozódott kamata 11 778 euro, a 2004. július 29-én kezdeményezett hosszabb lejáratú refinanszírozási műveleté 5 700 euro. Ennek következtében az „A” kötvény kiigazított piaci értéke az első tranzakcióban 914 218 euróval kevesebb lesz mint a fedezendő tranzakciós összeg (vagyis a nyújtott likviditás + a felhalmozódott kamat), és alatta marad a 49 761 719 euro alsóküszöbérték-szintnek is. Az ügyfél 950 000 euro névértékben „A” kötvényt bocsát rendelkezésre, amely a 3,5 %-os fedezeti értékelésnek a 100,55 %-os árfolyamon alapuló piaci értékből történő levonása után helyreállítja a biztosítékkal való fedezettség megfelelő szintjét⁽¹¹¹⁾.

A második tranzakciónál szükség van fedezetkiegészítési felhívásra is, mert az e tranzakcióban használt fedezeti eszközök kiigazított piaci értéke (44 741 520 euro) az alsó küszöbérték (44 780 672 euro) alatt van. Ezért az ügyfél 270 000 eurónyi „B” kötvényt szolgáltat, amelyeknek kiigazított piaci értéke 263 143 euro.

4. 2004. augusztus 2-án és 3-án a fedezeti eszközöket újraértékelik, de ez a 2004. július 28-án és 29-én kötött ügyletek vonatkozásában nem eredményez fedezetkiegészítési felhívást.
5. 2004. augusztus 4-én az ügyfél visszafizeti a 2004. július 28-án kötött irányadó refinanszírozási művelet alapján biztosított likviditást, beleértve a 41 222 euro felhalmozódott kamatot. Az NKB 51 550 000 euro névértékű „A” kötvényt szolgáltat vissza.

Ugyanezen a napon az ügyfél újabb visszavásárlási ügyletet köt az NKB-val, amely 75 millió euro névértékű „C” kötvényt vásárol. Mivel a „C” kötvény kamatszervény nélküli vállalati kötvény, amelynek a hátralevő futamideje több mint tíz év, és így rá 15 %-os haircut vonatkozik, az adott napon a megfelelő, haircuttal kiigazított piaci érték 35 068 875 euro.

A 2004. július 29-én kötött hosszabb lejáratú refinanszírozási művelet fedezeti eszközeinek újraértékeléséből kiderül, hogy a nyújtott fedezetek kiigazított piaci értéke körülbelül 262 000 euróval meghaladja a felső küszöbértéket, így az NKB 262 000 EUR névértékű „B” kötvényt visszajuttat az ügyfélnek⁽¹¹²⁾.

AZ ÖSSZEVONT FEDEZETALAPRA ÉPÜLŐ (POOLING) RENDSZER

Másodszor azt feltételezzük, hogy a műveletek végrehajtása az NKB-val pooling rendszer alkalmazásával történik. Az ügyfél által használt összevont alapba bevitt eszközöket nem rendelik hozzá konkrét ügyletekhez.

Ebben a példában az ügyletek ugyanabban a sorrendben zajlanak le, mint az earmarking rendszert bemutató iménti példában. A legfontosabb különbség, hogy az újraértékelés napján az összevont alaphoz tartozó összes eszköz kiigazított

⁽¹¹¹⁾ Az NKB-k a fedezetkiegészítési felhívást értékpapír helyett készpénzben is kérhetik.

⁽¹¹²⁾ Amennyiben az NKB-nak az ügyfél részére a második tranzakcióval kapcsolatban pótfedezetet kell fizetnie, ezt a pótfedezetet meghatározott esetekben ki lehet egyenlíteni az ügyfél által az NKB-nak az első tranzakció kapcsán fizetett fedezettel, és így csak egy fedezeti elszámolás lesz.

piaci értékének fedeznie kell az ügyfélnek az NKB-val az adott napon fennálló összes ügyleteire megszabott fedezeti összeget. Az e példában szereplő 2004. július 30-i 1 178 398 euróra szóló fedezetkiegészítési felhívás azonos az earmarking rendszert leíró esetben megkövetelttel. Az ügyfél 1 300 000 euro névértékben „A” kötvényt bocsát rendelkezésre, amely a 3,5 %-os haircutnak a 100,55 %-os árfolyamon alapuló piaci értékből történő levonása után helyreállítja a biztosítékkal való fedezettség megfelelő szintjét.

Továbbá 2004. augusztus 4-én a 2004. július 28-án kötött irányadó refinanszírozási művelet lejáratakor az ügyfél az eszközöket továbbra is a biztosíték számláján tarthatja. A példa szerint egy eszköz felcserélhető egy másik eszközre: 51,9 millió euro névértékű „A” kötvényt cserélnek 75,5 millió euro névértékű „C” kötvényre, hogy a nyújtott likviditást és a felhalmozódott kamatot fedezzék minden refinanszírozási műveletben.

A pooling rendszer kockázatkezelési keretét a 3. táblázat mutatja be.

2. táblázat

Earmarking rendszer

Dátum	Fennálló ügyletek	Induló nap	Lejárt napja	Kamatláb	Összeg	Felhalmozott kamat	Fedezendő összeg	Alsó küszöbértéki összeg	Felső küszöbértéki összeg	Kiigazított piaci érték	Fedezetkiegészítési felhívás
2004.7.28.	Irányadó refinanszírozási	2004.7.28.	2004.8.4.	4,24	50 000 000	—	50 000 000	49 750 000	50 250 000	50 113 203	—
2004.7.29.	Irányadó refinanszírozási	2004.7.28.	2004.8.4.	4,24	50 000 000	5 889	50 005 889	49 755 859	50 255 918	49 795 814	—
	Hosszabb lejáratú refinanszírozási	2004.7.29.	2004.10.27.	4,56	45 000 000	—	45 000 000	44 775 000	45 225 000	45 130 810	—
2004.7.30.	Irányadó refinanszírozási	2004.7.28.	2004.8.4.	4,24	50 000 000	11 778	50 011 778	49 761 719	50 261 837	49 097 560	- 914 218
	Hosszabb lejáratú refinanszírozási	2004.7.29.	2004.10.27.	4,56	45 000 000	5 700	45 005 700	44 780 672	45 230 729	44 741 520	- 264 180
2004.8.2.	Irányadó refinanszírozási	2004.7.28.	2004.8.4.	4,24	50 000 000	29 444	50 029 444	49 779 297	50 279 592	50 258 131	—
	Hosszabb lejáratú refinanszírozási	2004.7.29.	2004.10.27.	4,56	45 000 000	22 800	45 022 800	44 797 686	45 247 914	45 152 222	—
2004.8.3.	Irányadó refinanszírozási	2004.7.28.	2004.8.4.	4,24	50 000 000	35 333	50 035 333	49 785 157	50 285 510	50 123 818	—
	Hosszabb lejáratú refinanszírozási	2004.7.29.	2004.10.27.	4,56	45 000 000	28 500	45 028 500	44 803 358	45 253 643	45 200 595	—
2004.8.4.	Irányadó refinanszírozási	2004.8.4.	2004.8.11.	4,26	35 000 000	—	35 000 000	34 825 000	35 175 000	35 068 875	—
	Hosszabb lejáratú refinanszírozási	2004.7.29.	2004.10.27.	4,56	45 000 000	34 200	45 034 200	44 809 029	45 259 371	45 296 029	261 829
2004.8.5.	Irányadó refinanszírozási	2004.8.4.	2004.8.11.	4,26	35 000 000	4 142	35 004 142	34 829 121	35 179 162	34 979 625	—
	Hosszabb lejáratú refinanszírozási	2004.7.29.	2004.10.27.	4,56	45 000 000	39 900	45 039 900	44 814 701	45 265 100	45 043 420	—

3. táblázat

Az összevont fedezetlapra épülő (pooling) rendszer

Dátum	Fennálló ügyletek	Induló nap	Lejárt napja	Kamatláb	Összeg	Felhalmozott kamat	Fedezendő összeg	Alsó küszöbértéki összeg (*)	Felső küszöbértéki összeg (**)	Kiigazított piaci érték	Pótfedezeti felhívás
2004.7.28.	Irányadó refinanszírozási	2004.7.28.	2004.8.4.	4,24	50 000 000	—	50 000 000	49 750 000	Nem értelmezhető	50 113 203	—
2004.7.29.	Irányadó refinanszírozási	2004.7.28.	2004.8.4.	4,24	50 000 000	5 889	95 005 889	94 530 859	Nem értelmezhető	94 926 624	—
	Hosszabb lejáratú refinanszírozási	2004.7.29.	2004.10.27.	4,56	45 000 000	—					
2004.7.30.	Irányadó refinanszírozási	2004.7.28.	2004.8.4.	4,24	50 000 000	11 778	95 017 478	94 542 390	Nem értelmezhető	93 839 080	- 1 178 398
	Hosszabb lejáratú refinanszírozási	2004.7.29.	2004.10.27.	4,56	45 000 000	5 700					
2004.8.2.	Irányadó refinanszírozási	2004.7.28.	2004.8.4.	4,24	50 000 000	29 444	95 052 244	94 576 983	Nem értelmezhető	95 487 902	—
	Hosszabb lejáratú refinanszírozási	2004.7.29.	2004.10.27.	4,56	45 000 000	22 800					
2004.8.3.	Irányadó refinanszírozási	2004.7.28.	2004.8.4.	4,24	50 000 000	35 333	95 063 833	94 588 514	Nem értelmezhető	95 399 949	—
	Hosszabb lejáratú refinanszírozási	2004.7.29.	2004.10.27.	4,56	45 000 000	28 500					
2004.8.4.	Irányadó refinanszírozási	2004.8.4.	2004.8.11.	4,26	35 000 000	—	80 034 200	79 634 029	Nem értelmezhető	80 333 458	—
	Hosszabb lejáratú refinanszírozási	2004.7.29.	2004.10.27.	4,56	45 000 000	34 200					
2004.8.5.	Irányadó refinanszírozási	2004.8.4.	2004.8.11.	4,26	35 000 000	4 142	80 044 042	79 643 821	Nem értelmezhető	80 248 396	—
	Hosszabb lejáratú refinanszírozási	2004.7.29.	2004.10.27.	4,56	45 000 000	39 900					

(*) A pooling rendszerben az alsó küszöbértéki összeg a pótfedezeti felhívások legalacsonyabb küszöbe. A gyakorlatban a legtöbb nemzeti központi bank további fedezetet kér, amikor a fedezeti pool haircuttal kiigazított piaci értéke a teljes fedezendő összeg alá csökken.

(**) A pooling rendszerben a felső küszöbértéki összeg fogalma nem értelmezhető, mert az ügyfél állandóan többletbiztosítéokra fog törekedni a műveleti tranzakciók minimalizálása érdekében.

2. függelék

FOGALOMTÁR

Ajánlati áras aukció (amerikai aukció) (Multiple rate auction (American auction)): olyan aukció, amelynél az elosztásnál alkalmazott kamatláb (illetve ár/swappont) megegyezik az egyes ajánlatokban megjelölt kamatlábbal.

Aktív oldali rendelkezésre állás (Marginal lending facility): a jegybanki rendelkezésre állás eurorendszer-beli formája, amelynek keretében az ügyfelek előre meghatározott kamatlábon egynapos (O/N) hitelt vehetnek igénybe valamelyik NKB-tól.

Amerikai aukció (American auction): lásd ajánlati áras aukció.

Átlagolási előírás (Averaging provision): olyan előírás, amely lehetővé teszi az ügyfelek számára, hogy tartalékolási kötelezettségeiknek a tartalékolási időszak alatt elhelyezett tartalékkormányuk átlaga alapján tegyenek eleget. Az átlagolási előírás hozzájárul a pénzügyi kamatlábak stabilizálásához azáltal, hogy a hitelintézeteket az átmeneti likviditási ingadozások hatásainak kiegyenlítésére ösztönzi. Az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszere lehetővé teszi az átlagolást.

Beavatkozási küszöbérték (Trigger point): a likviditásbővítés értékének előre meghatározott szintje, amelynél fedezetkiegészítési felhívásra kerül sor.

Belső minősítésen alapuló rendszer (internal ratings-based system – IRB): az eurorendszer hitelminősítő rendszerében (ECAE) meghatározott a hitelminősítő forrás. IRB-nek minősül minden olyan ügyfél rendszere, amelynek hitelminősítését a hitelintézetek alkalmazhatják a kockázati súlyoknak a tőkekövetelmény-irányelv (CRD) szerinti meghatározásánál. Az IRB-eket a nemzeti felügyeleti hatóságoknak hivatalos elismerési és hitelesítési eljárásnak kell alávetniük.

Betéti rendelkezésre állás (Deposit facility): az eurorendszer jegybanki rendelkezésre állása, amelyet az ügyfelek előre meghatározott kamatlábon kamatozó egynapos (O/N) betéteknek egy NKB-nál történő elhelyezésére használhatnak.

Bruttó elszámolási rendszer (Gross settlement system): olyan elszámolási rendszer, ahol a pénzeszközök elszámolása vagy az értékpapírok átruházása utasításról utasításra történik.

Dematerializáció (Dematerialisation): a pénzügyi eszközökön fennálló tulajdonjogot kifejező tárgyi igazolások vagy dokumentumok kiiktatása úgy, hogy a pénzügyi eszközök ezentúl csak könyvelési tétel formájában léteznek.

Devizafedezeti tranzakció (currency hedge transaction): a kibocsátó és a fedezetet biztosító partner közötti megállapodás, amelynek értelmében a devizakockázat egy részét, amely a nem eurós cash-flowból adódik, oly módon enyhítik, hogy a fedezetet biztosító fél által fizetendő euro cash-flowra swappolják, beleértve az utóbbi által biztosított egyéb garanciákat.

Devizaswap (Foreign exchange swap): egy valutának egy másik ellenében történő egyidejű azonnali vétele/eladása és határidős eladása/vétele. Az eurorendszer akkor hajt végre nyílt piaci monetáris politikai műveletet devizaswap formájában, amikor az NKB-k (vagy az EKB) egy másik valuta ellenében azonnali ügylet keretében vesznek (vagy eladnak) eurót, és ugyanakkor határidősen eladják (vagy visszavásárolják) azt.

Diszkontálás (Valuation markdown): penziós ügyletekben használt fedezeti eszközök tekintetében használt kockázatkezelési intézkedés, melynek során a központi bank az eszköz elméleti piaci értékét a haircut alkalmazása előtt meghatározott százalékkal csökkentti.

Earmarking rendszer (Earmarking system): az NKB-k biztosítékkézelésére bevezetett rendszer, amelynek keretében a likviditásbővítés az egyes ügyletekhez rendelt eszközök ellenében történik.

EGT (Európai Gazdasági Térség) országai (EEA [European Economic Area] countries): az EU tagállamai, valamint Izland, Liechtenstein és Norvégia.

Egyenáras aukció (holland aukció) (Single rate auction [Dutch auction]): olyan aukció, ahol az összes kielégített ajánlatra alkalmazott elosztási kamatláb (illetve ár/swappont) egyenlő a határkamatlábbal.

Egyösszegű engedmény (Lump-sum allowance): olyan fix összeg, amelyet egy intézmény az eurorendszer kötelező tartalékolási rendszerének keretében az általa elhelyezendő tartalék összegének (tartalékolási kötelezettség) kiszámításakor levon.

Előre rögzített kamat (Pre-fixed coupon): változó kamatú értékpapírok kamatlába, amelyet a kamatozási időszak kezdete előtt a referenciamutató egy adott napon (napokon) érvényes értékei alapján kell meghatározni.

Elszámolási nap (Settlement date): az a nap, amelyen egy ügylet elszámolása megtörténik. Az elszámolás történhet az üzletkötés napján (aznapi elszámolás), illetve egy vagy több nappal az üzletkötés után (az elszámolási nap meghatározása ilyenkor: üzletkötési nap (T) + elszámolási időkülönbség).

Elszámolási számla (Settlement account): a TARGET2 közvetlen résztvevőjének a központi banknál vezetett, fizetések lebonyolítására szolgáló számlája.

Elszámoló (Settlement agent): olyan intézmény, amely az elszámolási rendszerekhez vagy más, elszámolást igénylő megállapodásokhoz kapcsolódó elszámolási folyamatot irányítja (pl. elszámolási pozíciók meghatározása, a fizetési forgalom ellenőrzése stb.).

Eszközalapú értékpapírok (asset-backed securities – ABS): adósságinstrumentumok, amelyek biztosítékát olyan garantált (rögzített vagy rülirozott) pénzügyi eszközök összessége alkotja, amelyek egy adott időszak végén készpénzzé alakulnak. Létezhetnek továbbá olyan jogok, illetve egyéb eszközök, amelyek biztosítják a hozamok törlesztését, illetve időbeni szétosztását az értékpapír-tulajdonosok között. Az eszközalapú értékpapírokat általánosságban olyan külön e célra létrehozott céltársaság bocsátja ki, amelynek a kérdéses pénzügyi eszközök az átruházást kezdeményező eszköztulajdonostól/eladótól a birtokába jutottak. Ebben a tekintetben az eszközalapú értékpapírokhoz fűződő fizetések elsősorban a mögöttes eszközök által generált cash flowtól és az időbeni fizetést biztosító egyéb jogoktól (likviditási konstrukciók, garanciák, illetve egyéb, hitelvédelemként [credit enhancement] ismert jellemzők) függenek.

Értékelési nap (Valuation date): a hitelműveletek fedezeteként szolgáló eszközök értékelésének napja.

Értékpapír-elszámolási rendszer (SSS) (Securities settlement system [SSS]): olyan elszámolási rendszer, amely lehetővé teszi értékpapírok vagy más pénzügyi eszközök tartását és átruházását fizetés nélkül (free of payment – FOP) vagy fizetéssel (szállítás fizetés ellenében).

Értékpapír-elszámolási rendszerek közötti kapcsolatok (link between securities settlement systems): olyan kapcsolat, amely magában foglalja két értékpapír-elszámolási rendszer (SSS) között az összes olyan eljárást és megállapodást, amely az értékpapíroknak a két adott SSS között könyvelési tétel formájában történő átadására vonatkozik.

Értéktár (Depository): elsődleges funkciója az értékpapírok fizikai, illetve elektronikus nyilvántartása, valamint az értékpapírt érintő tulajdoni viszonyok nyilvántartása.

Eszközök piaci alapon való kiértékelése (Marking to market): lásd változó letét.

Euroövezet (Euro area): a Szerződés szerinti tagállamok összessége, ahol egységes monetáris politikát folytatnak az EKB Kormányzótanácsának irányításával.

Eurorendszer (Eurosystem): az Európai Központi Banknak (EKB) és az euroövezet NKB-jainak összessége. Az eurorendszer döntéshozó szervei az EKB Kormányzótanácsa és Igazgatósága.

Eurorendszer hitelminősítő rendszere (ECAI): eljárások, szabályok és technikák összessége, amelyek révén teljesülhetnek az eurorendszernek a jegybankképes eszközökre vonatkozó, kiváló hitelminősítést leíró követelményei. A kiváló hitelminőség meghatározásánál az eurorendszer különbséget tesz forgalomképes és nem forgalomképes eszközök között. Az eurorendszer elfogadható eszközök hitelminőségének értékelésekor figyelembe veszi mindazokat a hitelminősítő rendszerektől származó információkat, amelyek a következő négy forrás valamelyikéből érkeznek: külső hitelminősítő intézetek (external credit assessment institution – ECAI), valamely NKB saját hitelminősítő rendszere (in-house credit assessment system – ICAS), valamely ügyfél belső minősítésen alapuló rendszere (internal ratings-based system – IRB) vagy harmadik fél hitelminősítő eszköze (rating tool). A hitelminőség értékelésekor az eurorendszer továbbá azokat az intézményi kritériumokat és jellemzőket is számításba veszi, amelyek az instrumentum birtokosa számára a garanciához hasonló védelmet biztosít. A kiváló hitelminőség minimumkövetelvényének meghatározásához (alsó hitelminőségi küszöb) az eurorendszer az „A” minősítést szolgálja viszonyítási pontként. A nemteljesítés 0,10 %-os valószínűsége egyéves horizonton „A” minősítésnek felel meg.

Eurorendszer-munkanap (Eurosystem business day): bármely nap, amelyen az EKB és legalább egy NKB az eurorendszer monetáris politikai műveleteinek végzése céljából nyitva tart.

Fedezetkiegészítési felhívás (Margin call): a változó letét alkalmazásához kapcsolódó eljárás, amelynek alapján, ha a fedezeti eszközök rendszeresen mért értéke egy bizonyos szint alá esik, a központi bank az ügyfeleket további eszközök (vagy készpénz) rendelkezésre bocsátására kötelezi. Hasonlóképpen, ha a fedezeti eszközök újraértékelés utáni értéke az ügyfél tartozásának és a változó letét értékének összegét meghaladja, az ügyfél kérheti a központi banktól a többleteszközök (illetve készpénz) visszaszolgáltatását.

Felmondásos betét (Deposits redeemable at notice): letétet tartalmazó eszköztípus, ahol a tulajdonos csak egy meghatározott felmondási idő után vonhatja vissza pénzeszközeit. Bizonyos esetekben lehetőség van egy adott összeg meghatározott időszakon belüli visszavonására vagy határidő előtti felmondásra kamatbüntetés mellett.

Felső ajánlati határ (Maximum bid limit): egy tenderművelet során egy adott ügyféltől elfogadható legmagasabb összegű ajánlat. Az eurorendszer az ajánlati összegre abból a célból szabhat felső határt, hogy az egyes ügyfelektől érkező aránytalanul magas összegű ajánlatokat elkerülje.

Finomhangoló művelet (Fine-tuning operation): az eurorendszer által végrehajtott, nem rendszeres nyílt piaci művelet, amely elsősorban a piac váratlan likviditási ingadozásainak kezelését szolgálja.

Fix kamatú értékpapír (Fixed rate instrument): olyan értékpapír, amely kamatozásának mértéke az értékpapír teljes futamideje alatt változatlan.

Fizetőképességi kockázat (Solvency risk): a pénzügyi eszköz kibocsátójának bukása (csődj) vagy az ügyfél fizetéseképtelensége miatti veszteség kockázata.

Gyorstender (quick tender): az eurorendszer által a finomhangoló műveletekre alkalmazott tendereljárás olyan esetekben, amikor a piac likviditási helyzete gyors beavatkozást igényel. A gyorsított tendert 90 percen belül, rendszerint korlátozott számú ügyfél részvételével hajtják végre.

Haircut (Valuation haircut): a penziós ügyletek fedezeteként szolgáló eszközökre alkalmazott kockázatkezelési intézkedés, amelynek során a központi bank a fedezeti eszköz értékének kiszámításakor az eszköz piaci értékét egy meghatározott százalékkal csökkenti (haircut, diszkontálás). Az eurorendszer a fedezeti értékelés alkalmazásakor figyelembe veszi az adott eszköz olyan sajátosságait, mint például a hátralevő futamidőt.

Határkamatláb (Marginal interest rate): az a kamatláb, amelynél a tender teljes elosztható összege felhasználásra kerül.

Határokon átnyúló elszámolás (Cross-border settlement): olyan elszámolás, amelyet más országban hajtanak végre, mint amelyben a tranzakcióban ügyfelek vagy azok valamelyike letelepedett. Határswappont-jegyzés (Marginal swap point quotation): az a swappontjegyzés, amelynél a tender teljes elosztható összege kimerül.

Hátralevő futamidő (Residual maturity): az adósságinstrumentum lejárat napjáig hátralevő idő.

Hitelintézet (credit institution): a hitelintézetek tevékenységének megkezdéséről és folytatásáról szóló, 2006. június 14-i 2006/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹¹³⁾ nemzeti jogba átültetett 2. cikkének és 4. cikke (1) bekezdésének értelmében vett olyan hitelintézet, amely az illetékes hatóság felügyelete alatt áll, vagy a Szerződés 123. cikkének (2) bekezdése értelmében vett más olyan hitelintézet, amely az illetékes nemzeti hatóságok általi felügyelethez hasonló szintű felügyelet alatt áll.

Hitelminősítő eszközök (rating tools – RTs): az ECAF-ban meghatározott hitelminősítő forrás, amelyet olyan szervezetek biztosítanak, melyek az adósok hitelképességét elsősorban mennyiségi modellek rendszeres és mechanikus használatával – egyéb információk mellett az auditált beszámolókat is felhasználva – értékelik, és amelyek hitelminősítései nem nyilvánosságra hozatal céljából készülnek. Ezeket az intézményeket az ECAF részévé váláshoz az eurorendszernek egyedileg engedélyeznie kell.

Holland aukció (Dutch auction): lásd egyenáras aukció.

Hosszabb lejáratú refinanszírozási művelet (Longer-term refinancing operation): az eurorendszer által penziós ügylet formájában végzett rendszeres nyílt piaci művelet. A hosszabb lejáratú refinanszírozási műveletek végrehajtása havonta, tender útján történik, futamidejük általában három hónap.

Induló nap (Start date): az a nap, amelyen egy monetáris politikai művelet első részének elszámolása megtörténik. Az induló nap a visszavásárlási megállapodásokon alapuló műveletek és a devizaswapok esetében megegyezik a vételi nappal.

Inverz változó kamatú értékpapír (Inverse floating rate instrument): olyan strukturált kötvény, amelynél a tulajdonosnak fizetendő kamat mértéke egy bizonyos irányadó kamatláb változásaival ellentétesen változik.

Irányadó refinanszírozási művelet (Main refinancing operation): az eurorendszer által penziós ügylet formájában végzett rendszeres nyílt piaci művelet. Az irányadó refinanszírozási műveletek végrehajtása hetente, tender útján történik, futamidejük rendszerint egy hét.

Jegybanki rendelkezésre állás (Standing facility): olyan központi banki konstrukció, amelyet az ügyfelek saját kezdeményezésükre vehetnek igénybe. Az eurorendszer kétféle egynapos (O/N) jegybanki rendelkezésre állást biztosít: az aktív oldali rendelkezésre állást és a betéti rendelkezésre állást.

Kamatnap-számítási szabály (Day-count convention): olyan szabály, amely meghatározza a hitelkamatok kiszámításakor figyelembe veendő napok számát. Az eurorendszer monetáris politikai műveleteinél a ténylegesen eltelt napok száma/360 kamatnap-számítási szabályt alkalmazza.

Kamatszelvény nélküli kötvény (Zero coupon bond): olyan értékpapír, amelynek futamideje során csak egyszer van pénz-áramlás. Ebben a dokumentumban a kamatszelvény nélküli kötvény fogalma magában foglalja a névérték alatt kibocsátott értékpapírokat és azokat az értékpapírokat, amelyek csak egyszer, a lejáratkor fizetnek kamatot. A strip a kamatszelvény nélküli kötvény speciális formája.

Kétoldalú eljárás (Bilateral procedure): olyan eljárás, amelynek során a központi bank tendereljárás nélkül, csak egy vagy csak néhány ügyféllel köt közvetlenül üzletet. A kétoldalú eljárások közé tartoznak a tőzsdéken és piaci közvetítőkön keresztül kötött ügyletek.

⁽¹¹³⁾ HL L 177., 2006.6.30., 1. o.

Kezdeti letét (Initial margin): olyan kockázatkezelési eljárás, amelyet az eurorendszer penziós ügyletek során alkalmazhat, és amely alapján az ügyletre előírt biztosíték értéke megegyezik az ügyfélnek nyújtott hitelösszeg és a kezdeti letét összegével.

Kibocsátó (Issuer): egy értékpapíron vagy egyéb pénzügyi eszközön kötelezettként megjelölt személy.

Könyvelési rendszer (Book-entry system): olyan számviteli rendszer, amely lehetővé teszi az értékpapírok és egyéb pénzügyi eszközök átruházását papíralapú dokumentumok, bizonylatok fizikai mozgása nélkül (pl. értékpapírok elektronikus átutalása). Lásd még dematerializáció.

Központi Bankok Európai Rendszere (KBER) (European System of Central Banks [ESCB]): az Európai Központi Bankot (EKB) és az EU-tagállamok központi bankjait jelölő elnevezés. Megjegyzendő, hogy az olyan tagállamok központi bankjai, amelyek pénzneme nem az euro a Szerződésnek megfelelően, a monetáris politika terén saját nemzeti joguk alapján fennálló hatáskörüket megőrzik, így nem vesznek részt az eurorendszer monetáris politikai tevékenységében.

Központi bankok levelezőbanki modellje (Correspondent central banking model [CCBM]): az eurorendszer által létrehozott modell, amelynek célja, hogy az ügyletek számára a fedezeti eszközök határokon átnyúló használatát lehetővé tegye. A CCBM keretében az NKB-k egymás letétkézelőjeként járnak el. Ez azt jelenti, hogy minden egyes nemzeti központi bank a saját értékpapírrendszerében az összes többi nemzeti központi bank és az EKB számára értékpapírszámlát vezet. A CCBM egyes, olyan tagállamok központi bankjainak ügyfelei által is igénybe vehető, amelyeknek pénzneme nem az euro.

Központi letétkézelő (Central Securities Depository (CSD): olyan szervezet, amely értékpapírokat és más eszközöket tart és kezel, kibocsátási számlát tart, és lehetővé teszi az értékpapírügyletek könyvelési tétel formájában történő feldolgozását. Az eszközök létezhetnek tárgyi (de a CSD által őrzött) vagy dematerializált (azaz kizárólag elektronikus) formában.

Külön kereskedés a kamattal és a tőkével (Strip [separate trading of interest and principal]): olyan kamatszelvény nélküli kötvény, amelyet azzal a céllal hoztak létre, hogy egy értékpapír bizonyos cash flowjára vonatkozó követelésekkel és ugyanazon értékpapír tőkeösszegével külön-külön lehessen kereskedni.

Külső hitelminősítő intézet (external credit assessment institution – ECAI): az eurorendszer hitelminősítő rendszerében (ECAI) meghatározott a hitelminősítő forrás. ECAF-nek minősül minden olyan intézmény, amelynek hitelminősítését a hitelintézetek alkalmazhatják a kockázati súlyoknak a tőkekövetelmény-irányelv szerinti meghatározásánál. Az ECAI-keket a nemzeti felügyeleti hatóságoknak hivatalos elismerési és hitelesítési eljárásnak kell alávetniük.

Lejáratú kosár (Maturity bucket): azon eszközosztály, amelynek lejáratig hátralevő futamideje egy bizonyos intervallumon belül van, pl. három-ötéves lejáratú kosár.

Lejáratú nap (Maturity date): az a nap, amelyen az adott monetáris politikai művelet lejár. Visszavásárlási megállapodások vagy swapok esetén a lejárat napja megegyezik a visszavásárlás napjával.

Lekötött betétek gyűjtése (Collection of fixed-term deposits): az eurorendszer által finomhangoló célokra használható monetáris politikai eszköz, amelynek keretében az eurorendszer a piaci likviditás szűkítése érdekében az ügyletek NKB-knál vezetett számláin levő lekötött betéteire kamatot ajánl.

Letéti számla (Safe custody account): a központi bank által kezelt értékpapírszámla, amelyen a hitelintézetek a központi bankkal végzett műveletek fedezetére megfelelőnek tartott értékpapírokat helyezhetnek el.

Letétkézelő (Custodian): olyan intézmény, amely értékpapírok és egyéb pénzügyi eszközök mások nevében történő őrzését és kezelését vállalja.

Levelezőbanki tevékenység (Correspondent banking): olyan megegyezés, amelynek keretében az egyik hitelintézet a másik hitelintézetnek fizetési és egyéb szolgáltatásokat nyújt. A levelezőbankokon keresztül végrehajtott fizetések gyakran ellenszámlákon (ún. nostro és loro) számlákon keresztül történnek, amelyekhez állandó hitelkeretek is kapcsolódhatnak. A levelezőbanki szolgáltatások nyújtására elsősorban nemzetközi viszonylatban kerül sor, de az intézmények közötti kapcsolatokban belföldi viszonylatban is ismertek. Egy levelezőbank a „loro” számla kifejezést egy külföldi hitelintézet számára nyitott számla megjelölésére használja; a külföldi hitelintézet ugyanezt „nostro” számlának tekinti.

Likviditási támogatás ABS-ügyletben (Liquidity support in an ABS transaction): az ügylet élettartama alatt a pénzáramlás bármely átmeneti jellegű kiesésének fedezetére használható strukturális jellemző.

Maximális ajánlati kamatláb (Maximum bid rate): az a legmagasabb kamatláb, amelyen az ügyletek változó kamatú tenderek esetén ajánlataikat benyújthatják. Az EKB által meghirdetett legmagasabb kamatlábat meghaladó kamatlábra tett ajánlatok nem vehetők figyelembe.

Mennyiségi tender (Volume tender): lásd rögzített kamatú tender.

Minimális ajánlati kamatláb (Minimum bid rate): az a legalacsonyabb kamatláb, amelyen az ügyfelek változó kamatú tenderek esetén ajánlataikat benyújthatják.

Minimális elosztási arány (Minimum allotment ratio): a határkamatlábon benyújtott ajánlatoknak az a legkisebb, százalékban kifejezett aránya, amely egy tender során kielégíthető. Az eurorendszer dönthet úgy, hogy tenderei során alkalmaz minimális elosztási arányt.

Minimális kiosztott összeg (Minimum allotment amount): az a legkisebb összeg, amelyet a tender során az egyes ügyfelek számára ki kell osztani. Az eurorendszer dönthet úgy, hogy tenderei során egy minimális összeget valamennyi ügyfél számára megítél.

Monetáris pénzügyi intézmény (MPI) (monetary financial institution – MFI): ide tartoznak az EU-tagállamok központi bankjai, a közösségi jog meghatározása szerint rezidens hitelintézetek és más olyan pénzügyi intézmények, amelyek tevékenységük során MPI-nek nem minősülő szervezetektől saját számlájukra (legalábbis gazdasági értelemben) betéteket, illetve azokhoz hasonló forrásokat fogadnak el, és hiteleket nyújtanak, illetve értékpapírokba fektetnek be.

Napközbeni hitel (Intraday credit): egy munkanapnál rövidebb időre folyósított hitel. A napközbeni hitelt az NKB-k folyósíthatják a fizetési rendszerek zökkenőmentes működésének biztosítására i. biztosítékkal fedezett folyószámlahitel; vagy ii. zálog ellenében vagy visszavásárlási megállapodás keretében nyújtott kölcsönügylet formájában.

Napvégi zárás (end-of-day): a munkanapnak a TARGET2 zárását követő része, amely alatt véglegesítik a TARGET2-ben feldolgozott aznapi fizetéseket.

Nemteljesítés (default event): az eurorendszer hitelminősítő rendszerében (ECAE) említett esemény. A nemteljesítés meghatározását a 2006/48/EK irányelv, valamint a befektetési vállalkozások és hitelintézetek tőke megfeleléséről szóló, 2006. június 14-i 2006/49/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁴⁾ tartalmazza (a két jogszabály együttesen tőkekövetelményirányelvként (Capital Requirements Directive – CRD) ismeretes). Eszerint nemteljesítésről akkor beszélünk, amikor „a) a hitelintézet megítélése szerint a kötelezett valószínűleg nem teljesíti teljes hitelvisszafizetési kötelezettségét a hitelintézet, az anyavállalat, illetve ennek bármely leányvállalata felé anélkül, hogy a hitelintézet a biztosítékot (ha van ilyen) érvényesítené”; illetve „b) a kötelezett több mint 90 napja esedékes jelentős hitelfizetési kötelezettségének nem tett eleget a hitelintézet, az anyavállalat, illetve ennek bármely anyavállalata felé”.

Nemzeti Központi Bank (NKB) (National Central Bank [NCB]): ebben a dokumentumban egy tagállam központi bankját jelöli.

Nemzetközi értékpapír-azonosító szám (International Securities Identification Number [ISIN]): a pénzügyi piacokon kibocsátott értékpapírokhoz rendelt nemzetközi azonosító kód.

NKB-munkanap (NCB business day): bármely nap, amelyen egy adott tagállam NKB-ja az eurorendszer körébe tartozó monetáris politikai műveletek végzése céljából nyitva tart. Előfordulhat, hogy néhány tagállamban az NKB helyi vagy regionális bankszünnap miatt NKB-munkanapon zárva van. Ebben az esetben az adott NKB köteles előre tájékoztatni az ügyfeleket az adott fiókokat érintő ügyletekkel kapcsolatban hozott intézkedésekről.

Nyílt piaci művelet (Open market operation): a központi bank kezdeményezésére a pénzügyi piacon végrehajtott művelet. Céljukat, rendszerességüket és eljárásukat tekintve az eurorendszer pénzpiaci műveletei négy kategóriába sorolhatók: irányadó refinanszírozási műveletek, hosszabb lejáratú refinanszírozási műveletek, finomhangoló műveletek és strukturális műveletek. Az alkalmazott eszközök tekintetében az eurorendszer legfőbb nyílt piaci eszköze a penziós ügylet, amely a felsorolt valamennyi kategóriában alkalmazható. A strukturális műveletek keretében továbbá kötvénykibocsátás és végleges adásvételi (outright) ügyletek végrehajtása is lehetséges, finomhangoló műveletekhez kapcsolódóan pedig devizawapok végrehajtása és rögzített futamidejű betétek gyűjtése is megengedett.

Összevont fedezetalapra épülő (pooling) rendszer (Collateral pooling system): biztosítékkezelő központi banki rendszer, amelyben az ügyfelek számlát nyitnak a központi bankkal folytatott tranzakciókat biztosító eszközök elhelyezése céljából. A pooling rendszerben, szemben az earmarking rendszerrel, a fedezeti eszközök nincsenek az egyes tranzakciókhoz kötve.

Penziós ügylet (Reverse transaction): olyan művelet, amelynek során az NKB visszavásárlási megállapodás keretében eszközöket vásárol, vagy ad el, illetve biztosítékkal fedezett hitelműveletet végez.

Pooling rendszer (Pooling system): lásd az összevont fedezetalapra épülő (pooling) rendszer szócikket.

Repoművelet (Repo operation): visszavásárlási megállapodáson alapuló, likviditásbővítő penziós ügylet.

Rögzített kamatú tender (Fixed rate tender): olyan tendereljárás, amelynek során a kamatlábat a központi bank előre meghatározza, és az ügyfelek arra a pénzügyi összegre tesznek ajánlatot, amellyel a rögzített kamatlábon üzletet kívánnak kötni.

Saját hitelminősítő rendszer (in-house credit assessment system): az eurorendszer hitelminősítő rendszerében (ECAE) meghatározott a hitelminősítő forrás. Jelenleg négy nemzeti központi bank (Deutsche Bundesbank, a Banco de España, a Banque de France és az Oesterreichische Nationalbank) üzemeltet ICAS-t.

⁽¹⁴⁾ HL L 177., 2006.6.30., 201. o.

Strukturális művelet (Structural operation): az eurorendszer által végzett nyílt piaci művelet, amelynek elsődleges célja a pénzügyi szektor strukturális likviditási helyzetének kiigazítása az eurorendszerrel szemben.

Swappont (Swap point): devizaswapoknál a határidős ügylet árfolyama és az azonnali ügylet árfolyama közötti különbség.

Szabványosított levonás (Standardised deduction): a legfeljebb 2 évre lekötött adósságinstrumentumok (beleértve a pénzügyi papírokat) fennálló összegének rögzített százaléka, amelyet azok a kibocsátók vonhatnak le tartalékalapjukból, akik nem tudják bizonyítani, hogy ezeket a fennálló összegeket az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszerébe tartozó más intézményeknél, az EKB-nál vagy valamely NKB-nál helyezték el.

„Szállítás fizetés ellenében” (DVP) rendszer (Delivery versus payment/delivery against payment [DVP] system): elszámolási rendszerben alkalmazott módszer, amely biztosítja, hogy egy eszköz (értékpapír vagy más pénzügyi eszköz) visszavonhatatlan átutalása akkor és csak akkor történjen meg, ha egy másik eszköz (vagy más eszközök) visszavonhatatlan átutalása is megtörtént.

Szerződés (Treaty): Az Európai Unió működéséről szóló szerződés.

Szerződéses betét (Deposits with agreed maturity): többnyire határozott futamidejű betéteket tartalmazó eszköztípus, amely a nemzeti gyakorlatoktól függően nem, vagy csak kamatbüntetés mellett váltható át a lejárat előtt. Ez az eszköztípus szintén magában foglal néhány nem forgalomképes adósságinstrumentumot, így a nem forgalomképes (lakossági) letéti jegyeket.

Szoros kapcsolatok (close links): ha az ügyfél valamely következő formában kapcsolódik az elfogadható fedezetek kibocsátójához/adósához/garanciavállalójához: a) az ügyfél a kibocsátó/adós/garanciavállaló tőkéjének 20 %-át vagy azt meghaladó részét közvetlenül, illetve egy vagy több más vállalkozáson keresztül közvetve birtokolja; vagy b) a kibocsátó/adós/garanciavállaló az ügyfél tőkéjének 20 %-át vagy azt meghaladó részét közvetlenül, illetve egy vagy több más vállalkozáson keresztül közvetve birtokolja; vagy c) harmadik fél birtokolja az ügyfél tőkéjének több mint 20 %-át, és a kibocsátó/adós/garanciavállaló tőkéjének több mint 20 %-át is, közvetlenül vagy közvetve, egy vagy több vállalkozáson keresztül.

Tagállam (Member State): ebben a dokumentumban azon EU-tagállamokat jelöli, amelyek pénzneme az euro.

TARGET: (Transzeurópai automatizált valós idejű bruttó elszámolási rendszer) (Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer system) a TARGET2 rendszer decentralizált formában működő elődje, amely a nemzeti VIBER-rendszereket és az EKB fizetési mechanizmusát kapcsolja össze egymással. A TARGET helyét a TARGET2 vette át az EKB/2007/2 iránymutatás 13. cikkében lefektetett átállási ütemtervnek megfelelően.

TARGET2 (Transzeurópai automatizált valós idejű bruttó elszámolási rendszer) (Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer system): az euro valós idejű bruttó kiegyenlítési rendszere, amely a központi banki pénzben kiegyenlítést biztosít az euróban történő fizetésekre. A TARGET2 egy közös platform alapján jön létre és működik, amelyen keresztül valamennyi fizetési megbízás azonos technikai módszerrel lép benyújtásra és feldolgozásra, illetve amelyen keresztül azonos technikai módszerrel fizetések lépnek fogadásra. A TARGET2 jogilag több VIBER-rendszer (TARGET2 tagrendszerek) együttese.

Tartalékalap (Reserve base): olyan mérlegtételek összege, amelyek egy hitelintézet tartalékkötelezettségének kiszámításához alapul szolgálnak.

Tartalékállomány (Reserve holdings): az ügyfél tartalékszámájának egyenlege, amely a tartalékkötelezettségnek való megfelelést szolgálja.

Tartalékolási időszak (Maintenance period): az az időszak, amelyre nézve a tartalékkötelezettségi előírásoknak való megfelelést számítani kell. Az EKB a tartalékolási időszakok naptárát minden év kezdete előtt legalább három hónappal nyilvánosságra hozza. A tartalékolási időszakok a Kormányzótanács azon ülését követő első irányadó refinanszírozási művelet elszámolási napján kezdődnek, amelyik ülésre a monetáris politika havi értékelését előzetesen ütemezték. A tartalékolási időszak általában a következő hónap hasonló elszámolási napját megelőző napon végződik. Rendkívüli esetben a kiadott naptár módosítható, többek között akkor, ha a Kormányzótanács ülésézési menetrendje megváltozik.

Tartalékolási kötelezettség (Reserve requirement): az intézmények kötelezettsége, hogy a központi banknál kötelező tartalékot helyezzenek el. Az eurorendszer kötelezőtartalék-rendszerében a hitelintézet tartalékkötelezettségének kiszámítása úgy történik, hogy a tartalékalap egyes tételek kategóriáira vonatkozó tartalékrátát megszorozzák ezen tételeknek az intézmény mérlegében szereplő összegével, valamint levonják ebből az összegből az egyes intézmények által az EKB/2003/9 rendelet 5. cikke (2) bekezdésével összhangban kapott engedményt.

Tartalékráta (Reserve ratio): a tartalékalapban szereplő mérlegtételek egyes kategóriáira a központi bank által meghatározott ráta. A tartalékolási rátákat a tartalékkötelezettség kiszámításánál kell használni.

Tartalékszám (Reserve account): az NKB-nál vezetett olyan számla, amelyen az ügyfél tartalékállományát tartja. Az ügyfeleknek az NKB-ánál vezetett elszámolási számlái használhatók tartalékszámaként.

Tender (Standard tender): az eurorendszer által a rendszeres nyílt piaci műveletekre alkalmazott tendereljárás. A tendert 24 órán belül kell végrehajtani. A tender keretében az általános feltételeknek megfelelő összes ügyfél jogosult ajánlatot benyújtani.

Tendereljárás (Tender procedure): olyan eljárás, amelynek során a központi bank az egymással versenyben álló ügyfelek benyújtott ajánlatai alapján likviditást bővít, illetve likviditást szűkít a piacon. A legversenyképesebb ajánlatok a kielégítéskor elsőbbséget élveznek mindaddig, amíg a központi bank által bővíteni vagy szűkíteni kívánt likviditás teljes összege felhasználásra nem kerül.

Ténylegesen eltelt napok száma/360 (Actual/360): a hitelkamat kiszámításánál alkalmazott kamatnap-számítási szabály, amely szerint a kamatot a hitel nyújtása alatt eltelt napok számának a 360 napos évre való vetítésével kell kiszámítani. Az eurorendszer monetáris politikai műveleteinél ezt a kamatnap-számítási szabályt kell alkalmazni.

Ügyfél (Counterparty): egy pénzügyi művelet (pl. egy központi bankkal végzett művelet) szembenálló résztvevője.

Utólag rögzített kamat (Post-fixed coupon): változó kamatú értékpapírok kamata, amelyet a kamatozási időszak alatt a referenciamutató egy adott napon (napokon) érvényes értékei alapján kell meghatározni.

Üzletkötési nap (Trade date – T): az üzletkötés (vagyis két ügyfél közötti pénzügyi műveletről szóló megállapodás) napja. Az üzletkötési nap egybeeshet az ügylet elszámolási napjával (aznapi elszámolás), vagy az elszámolási napot meghatározott számú munkanappal megelőzheti (az elszámolási nap meghatározása ilyenkor: T + elszámolási időkülönbséget).

Változó kamatú értékpapír (Floating rate instrument): olyan értékpapír, amely kamatozásának mértéke egy referenciamutatóhoz igazodik rendszeres időközönként annak érdekében, hogy tükrözze a rövid, illetve középtávú piaci kamatlábak változásait. A változó kamatú értékpapír lehet előre vagy utólag rögzített kamatozású.

Változó kamatú tender (Variable rate tender): olyan tendereljárás, amelynek során az ügyfelek ajánlatot tesznek egyrészt arra az összegre, amelyre a központi bankkal szemben üzletet kívánnak kötni, másrészt pedig arra a kamatlábra, amely mellett az ügyletet meg kívánják kötni.

Változó letét (Eszközök piaci alapon való kiértékelése) (Variation margin [Marking to market]): az eurorendszer a likviditásbővítő penziós ügyleteiben használt fedezeti eszközökre egy bizonyos szintű piaci érték fenntartását írja elő. Ez azt jelenti, hogy ha a fedezeti eszközök rendszeresen mért piaci értéke egy bizonyos szint alá esik, az NKB megköveteli az ügyféltől, hogy további eszközöket vagy készpénzt bocsásson rendelkezésre (fedezetkiegészítési felhívás). Hasonlóképpen, ha az alapul szolgáló fedezeti eszközök újraértékelés utáni piaci értéke meghalad egy bizonyos szintet, az ügyfél a többleteszközöket (illetve többletkészpénzt) visszakaphatja. Lásd még a 6.4. szakaszt.

Végleges adásvételi (outright) ügylet (Outright transaction): olyan tranzakció, amelynél a központi bank a piacon (azonnali vagy határidős ügylet keretében) vásárol, illetve ad el eszközöket véglegesen. Vételár (Purchase price): az az ár, amelyen az adásvétellel érintett eszközöket az eladó a vevőnek eladta, illetve el kell adnia.

Vételi nap (Purchase date): az a nap, amelyen az eladó által a vevőnek eladott eszköz adásvétele hatályba lép.

VIBER (valós idejű bruttó elszámolási rendszer): (RTGS [real-time gross settlement system]) olyan elszámolási rendszer, amelyben a feldolgozás és az elszámolás megbízásonként nettósítás nélkül, valós időben (folyamatosan) történik. Lásd még: TARGET2.

Visszavásárlás napja (Repurchase date): az a nap, amelyen a vevő a visszavásárlási megállapodással érintett eszközöket köteles eladni az eladónak.

Visszavásárlási ár (Repurchase price): az az ár, amelyen a vevő a visszavásárlási megállapodással érintett eszközöket köteles eladni az eladónak. A visszavásárlási ár megegyezik a vételár és a likviditásbővítésre a művelet futamideje alatt felszámolt kamatnak megfelelő árkülönbséget összegével.

Visszavásárlási megállapodás (Repurchase agreement): olyan megegyezés, amelynek keretében az eladó az eszköz eladásával egyidejűleg jogot szerez és kötelezettséget vállal annak adott áron, egy későbbi időpontban vagy kívánatra történő visszavásárlására. Az ilyen megállapodás hasonlít a fedezett hitel felvételére, azzal a különbséggel, hogy az eladó nem őrzi meg az értékpapírok tulajdonjogát. Az eurorendszer a penziós ügyletei során rögzített futamidejű visszavásárlási megállapodásokat alkalmaz.

Visszavonhatatlan átutalás (Final transfer): visszavonhatatlan és feltétel nélküli átadás, amely a korábban fennálló átadási kötelezettséget megszünteti.

3. függelék

AZ ÜGYFÉLKÖR KIVÁLASZTÁSA MONETÁRIS POLITIKAI CÉLOKBÓL VÉGREHAJTOTT DEVIZAPIACI INTERVENCIÓS ÉS DEVIZASWAP-ÜGYLETEKHEZ

Az eurorendszer külső műveleteihez a választott szervezeti felépítéstől független, egységes megközelítés alapján kell kiválasztani az ügyfeleket a devizaintervenció műveletekre és a monetáris politikai célokból végrehajtott devizaswap ügyletekre. Ez a kiválasztási eljárás a meglévő piaci szabványokhoz képest nem jelent jelentős eltérést, mivel az NKB-k jelenlegi legjobb gyakorlatainak (best practice) összehangolásával jöttek létre. Az ügyfeleknek az eurorendszer devizapiaci intervenció műveleteihez történő kiválasztása alapvetően két feltételcsoporton alapul.

A feltételek első csoportját az óvatosság (prudencia) elve határozza meg. Az első óvatossági feltétel a hitelképesség, amelyet különböző módszerek egyidejű alkalmazásával kell felmérni (pl. kereskedelmi ügynökségek által végzett hitelminősítések felhasználásával, valamint a tőke- és más üzleti mutatók házon belüli elemzése révén); a második feltétel szerint az eurorendszer a devizapiaci intervenció műveletekben esetlegesen részt vevő minden ügyfelétől megköveteli, hogy egy elismert felügyeleti szerv ellenőrzése alá tartozzon; harmadik feltételként pedig az eurorendszer devizapiaci intervenció műveleteiben az ügyfeleknek magas etikai elvárásoknak kell megfelelniük, és jó hírnévvel kell rendelkezniük.

A minimális óvatossági követelményeknek való megfelelés után a feltételek második, hatékonysági megfontolásokon alapuló csoportját kell alkalmazni. Az első hatékonysági kritérium a versenyképes árképzési magatartás, valamint az ügyfél képessége nagy tételek kezelésére még piaci zavarok esetén is. Az ügyfelek által szolgáltatott adat minősége és széleskörűsége szintén a hatékonysági feltételek közé tartozik.

A devizapiaci intervenció műveletekben potenciálisan részt vevő ügyfelek köre kellően széles és sokféle annak érdekében, hogy az intervenció műveletek megvalósításához szükséges rugalmasság biztosított legyen. Ez az eurorendszer számára lehetővé teszi, hogy különböző intervenció csatornák közül válasszon. A különböző földrajzi helyeken és különböző időzónákban történő beavatkozás hatékonysága érdekében az eurorendszer bármely nemzetközi pénzügyi központban fordulhat ügyfelekhez. A gyakorlatban azonban az ügyfelek jelentős része az euroövezetből kerül ki. A monetáris politikai célokból végrehajtott devizaswapokban részt vevő ügyfelek köre megfelel az eurorendszer devizapiaci intervenció műveleteihez kiválasztott, euroövezet-beli ügyfeleknek.

A monetáris politikai célokból végrehajtott devizaswapokban az egyes ügyfelekkel szembeni hitelkockázat kezelése céljából az NKB-k limitalapú rendszereket alkalmazhatnak.

4. függelék

AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANK PÉNZÜGYI ÉS BANKI STATISZTIKÁINAK ADATSZOLGÁLTATÁSI KERETRENDSZERE ⁽¹¹⁵⁾**1. Bevezetés**

Az Európai Központi Bank által végzett statisztikai adatgyűjtésről szóló, 1998. november 23-i 2533/98/EK tanácsi rendelet ⁽¹¹⁶⁾ meghatározza az adatszolgáltatásra kötelezett természetes és jogi személyek körét (úgynevezett adatszolgáltatói kör), az adatok titkosságára vonatkozó eljárásrendet, valamint a végrehajtásnak a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank Alapokmánya („KBER Alapokmánya”) 5.4. cikkének megfelelő feltételeit. Felhatalmazza továbbá az EKB-t arra, hogy szabályozói jogkörét abból a célból alkalmazza, hogy:

- a) meghatározza az adatszolgáltatók tényleges körét;
- b) meghatározza az EKB statisztikai adatszolgáltatási követelményeit, és előírja azokat a tagállamok tényleges adatszolgáltatói számára; és
- c) meghatározza azokat a feltételeket, amelyek mellett az EKB és a nemzeti központi bankok (NKB-k) a kötelező statisztikai adatgyűjtés ellenőrzésére vagy szervezésére vonatkozó jogkörüket gyakorolhatják.

2. Általános szempontok

A monetáris pénzügyi intézmények ágazati mérlegéről szóló, 2008. december 19-i 25/2009/EK európai központi banki rendelet (EKB/2008/32) ⁽¹¹⁷⁾ célja, hogy lehetővé tegye az EKB és a KBER Alapokmánya 5.2. cikkével összhangban – a munkát a lehetséges mértékig elvégző – NKB-k számára, hogy a KBER feladatainak – különösen az Unió monetáris politikájának az Európai Unió működéséről szóló szerződés 127. cikke (2) bekezdésének első francia bekezdésével összhangban történő meghatározásának és végrehajtásának – elvégzéséhez szükséges statisztikai adatokat összegyűjtsék. Az EKB/2008/32 rendelettel összhangban összegyűjtött statisztikai adatokat a monetáris pénzügyi intézmények (MPI) ágazati konszolidált mérlegének összeállításához használják, amelynek elsődleges célja, hogy az EKB részére olyan átfogó statisztikai képet nyújtson a monetáris folyamatokról, amely az egységes gazdasági területnek tekintett tagállamokban található MPI-k összes pénzügyi eszközére és kötelezettségére kiterjed.

Statisztikai célokból az MPI-ágazat konszolidált mérlegével kapcsolatban az EKB által előírt adatszolgáltatási követelmények három fő ismérven alapulnak.

Először, az EKB-nak összehasonlítható, megbízható és naprakész statisztikai adatokat kell kapnia, amelyek összegyűjtése az euroövezet egészében összehasonlítható feltételek és körülmények között történik. Bár a KBER Alapokmánya 5.1. és 5.2. cikkének értelmében az adatokat decentralizált módon az NKB-k gyűjtik össze szükség szerint a közösségi vagy nemzeti célokat szolgáló további statisztikai követelményekkel együttesen, megfelelő szintű egységesítésre és az adatszolgáltatási minimum-előírásoknak való megfelelésre van szükség, tekintettel arra, hogy az egységes monetáris politika meghatározásához és megvalósításához elengedhetetlen egy megbízható statisztikai alap létrehozása.

Másodszor, az EKB/2008/32 rendeletben rögzített adatszolgáltatási kötelezettségeknek tiszteletben kell tartaniuk az átláthatóság és jobbiztonság alapelvét. Ennek oka, hogy az említett rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó az euroövezet területén. Ez a rendelet közvetlenül ró kötelezettségeket a természetes és jogi személyekre, akikre az EKB szankciókat róhat ki minden olyan esetben, ha az EKB által előírt adatszolgáltatási kötelezettségeknek nem tesznek eleget (lásd a 2533/98/EK rendelet 7. cikkét). Az adatszolgáltatási kötelezettségek ezért pontosan meghatározottak, és az EKB bármilyen, a statisztikai információk ellenőrzése vagy kötelező gyűjtése során alkalmazott mérlegelési joga meghatározott elveken nyugszik. Harmadszor, az EKB-nak az adatszolgáltatási terheket a legkisebbre kell szorítania, a statisztikák KBER általi fejlesztésére, előállítására és terjesztésére vonatkozó statisztikai elvekkel összhangban (lásd a 2533/98/EK rendelet 3. cikkének a) pontját). Ezeket az elveket a KBER európai statisztikákra vonatkozó, az EKB honlapján közzétett nyilvános kötelezettségvállalása tovább részletezi.

Következésképpen az EKB/2008/32 rendelet alapján az NKB-k által összegyűjtött statisztikai adatok az EKB/2003/9 rendelettel összhangban a tartalékalap kiszámításához is használhatók).

Az EKB/2008/32 rendelet csak általánosságban határozza meg a tényleges adatszolgáltatók körét, azok adatszolgáltatási kötelezettségeit, valamint azokat az alapelveket, amelyek alapján az EKB és az NKB-k a statisztikai adatok ellenőrzésére és kötelező gyűjtésére vonatkozó hatáskörüket gyakorolják. Az EKB/2008/32 rendelet I–IV. melléklete határozza meg mindazokat a szolgáltatandó statisztikai információkat, amelyek az EKB statisztikai adatszolgáltatási követelményeinek és minimumszabványainak teljesítéséhez szükségesek.

⁽¹¹⁵⁾ E függelék tartalma kizárólag tájékoztatásra szolgál.

⁽¹¹⁶⁾ HL L 318., 1998.11.27., 8. o.

⁽¹¹⁷⁾ HL L 15., 2009.1.20., 14. o.

3. A tényleges adatszolgáltatók köre; az MPI-k statisztikai célú listája

Az MPI-k közé tartoznak a közösségi jogban meghatározott rezidens hitelintézetek és minden más rezidens pénzügyi intézmény, amely az MPI-ktől eltérő intézményi egységektől betéteket és/vagy betétek közeli helyettesítőit fogadja el, és (legalább közgazdasági értelemben) saját számlára hiteleket nyújt és/vagy értékpapírokba fektet be. Az EKB elkészíti és vezeti ezen intézmények listáját e meghatározásnak megfelelően, valamint az EKB/2008/32 rendelet I. mellékletében meghatározott osztályozási alapelvekkel összhangban. Az MPI-k statisztikai célú jegyzékének felállítása és vezetése az EKB Igazgatóságának a hatáskörébe tartozik. A tényleges adatszolgáltatók körét az euroövezetben rezidens MPI-k összessége alkotja. Az NKB-k a kis MPI-k részére az EKB/2008/32 rendelet 8. cikkével összhangban lehetővé tehetik a kötelezettségek csökkentését. Ezek az engedmények teszik lehetővé az NKB-k számára a kisebb hitelintézetek adatszolgáltatási kötelezettség alóli mentesítését.

4. Statisztikai adatszolgáltatási kötelezettségek

Az összevont mérleg elkészítése céljából a tényleges rezidens adatszolgáltatók a mérlegükkel kapcsolatos statisztikai adatokat havonta kötelesek jelenteni. Egyéb adatokat negyedévente kell jelenteni. A szolgáltatandó statisztikai adatok további részletezését az EKB/2008/32 rendelet I. melléklete tartalmazza. A vonatkozó statisztikai adatokat az NKB-k gyűjtik össze, amelyek kötelesek meghatározni a követendő adatszolgáltatási rendet.

Az EKB/2008/32 rendelet nem tiltja meg az NKB-k számára, hogy a tényleges adatszolgáltatóktól az EKB statisztikai követelményeinek teljesítéséhez szükséges statisztikai adatokat egy olyan szélesebb statisztikai adatszolgáltatási rendszer keretében kérjék be, amelyet a NKB-k saját felelősségükre, az uniós vagy nemzeti joggal, illetve az elfogadott gyakorlattal összhangban és más statisztikai célokat szolgálva hoznak létre. Ez azonban nem érinti az EKB/2008/32 rendeletben előírt statisztikai követelmények betartását. Bizonyos esetekben a követelményeknek való megfelelés érdekében az EKB támaszkodhat az ilyen célokból begyűjtött statisztikai adatokra is.

Egy NKB által a fentiek szerint biztosított engedmény következménye, hogy az érintett kis MPI-k csökkentett adatszolgáltatási követelményeket kötelesek teljesíteni (ami többek között csak negyedévenkénti adatszolgáltatási kötelezettséget jelent), amelyek a kötelező tartalékokkal kapcsolatban kötelezőek, és amelyeket az EKB/2008/32 rendelet III. melléklete határoz meg. A hitelintézetnek nem minősülő kisebb MPI-kre vonatkozó követelményeket a fent említett rendelet 8. cikke részletezi. Az engedménnyel bíró MPI-k viszont az összes adatszolgáltatási követelménynek való megfelelést is választathatják.

5. A statisztikai adatok felhasználása a kötelező tartalék képzéséről szóló EKB-rendelet alapján

Az adatszolgáltatási terhek csökkentése és a kétszeres statisztikai adatgyűjtés elkerülése érdekében az EKB/2008/32 rendelet értelmében az MPI-k által a mérlegükre vonatkozóan jelentett statisztikai adatokat az EKB/2003/9 rendelet alapján meghatározott tartalékalap kiszámításához is felhasználják.

Statisztikai célból valójában az adatszolgáltatók az EKB/2008/32 rendelet III. mellékletében szereplő, és az alábbi 1. táblázatban meghatározott struktúra szerint kötelesek adataikat az illetékes NKB-knak jelenteni. Az 1. táblázatban „*”-gal jelölt mezőket az adatszolgáltató intézmények tartalékalapjuk kiszámításához használják (lásd a 7. fejezet 9. keretes írását).

A pozitív tartalékráta alapjául szolgáló tartalékalap pontos kiszámítása érdekében részletes bontásban kell megadni a két évnél hosszabb lekötött betéteket, a két évnél hosszabb felmondásos betéteket, továbbá a hitelintézetek repokötelezettségeit a következő szektorokkal szemben: („rezidens” és „egyéb tagállambeli”) „MPI-k”, a „kötelező tartalékképzési kötelezettség alá tartozó hitelintézetek, az EKB és NKB-k”, az „államháztartás”, valamint a „külföld”.

Továbbá a nemzeti adatgyűjtési rendszerektől függően, és az EKB/2008/32 rendeletben rögzített, az MPI-k mérlegbeszámolójára vonatkozó fogalmaknak és besorolási alapelveknek való teljes megfelelés sérelme nélkül, a tartalékképzési követelmények alá eső hitelintézetek a tartalékalap kiszámításához szükséges adatokat a forgalomképes értékpapírok kivételével az 1a. táblázat szerint is közölhetik, feltéve, hogy ez az 1. táblázatban vastagon szedett helyeket nem érinti.

Az EKB/2008/32 rendelet III. melléklete a kötelezőtartalék-rendszer alkalmazása tekintetében konkrét és átmeneti előírásokat, valamint az egyes hitelintézetek összeolvadására vonatkozó rendelkezéseket fogalmaz meg.

Az EKB/2008/32 rendelet III. melléklete elsősorban a kisebb hitelintézetek adatszolgáltatási kötelezettségeit tartalmazza. A kisebb hitelintézetek legalább negyedéves gyakorisággal, az alábbi 1a. táblázat szerint kötelesek közölni a tartalékalap kiszámításához szükséges adatokat. Ezen intézmények kötelesek biztosítani, hogy az 1a. táblázat szerinti adatszolgáltatás teljes mértékben megfeleljen az 1. táblázat fogalmainak és besorolásainak. A kisebb intézményeknek a három tartalékolási időszak tartalékalapjára vonatkozó adatai az NKB-k által az egyes negyedévek végére vonatkozóan összegyűjtött adatokon alapulnak.

A III. melléklet rendelkezéseket tartalmaz hitelintézeti csoportok összevont adatszolgáltatásáról is. Az EKB-tól kapott felhatalmazás alapján a tartalékképzési kötelezettség alá tartozó hitelintézetek egy adott ország területén belül a csoport összevont tartalékalapjára vonatkozó statisztikai adatokat is szolgáltathatnak, feltéve, hogy valamennyi érintett intézmény lemond az egyösszegű engedmény tartalékképzési kötelezettségéből történő igénybevételéről. A csoport egészére nézve azonban továbbra is fennáll az egyösszegű engedmény igénybevételének lehetősége. Amennyiben valamely hitelintézeti csoport számára engedélyezik a közvetítő útján történő kötelezőtartalék-képzést, de a csoportos adatszolgáltatás lehetősége nem illeti meg, a vonatkozó NKB a közvetítőt felhatalmazhatja, hogy a hitelintézetek e csoportja nevében az összevont statisztikai adatszolgáltatást (a tartalékalap kivételével) elvégezze. Ebben az esetben az egyösszegű engedmény igénybevételének lehetősége a csoport minden tagját illeti. Valamennyi érintett hitelintézet önállóan szerepel az EKB MPI-król összeállított listájában.

Ezenkívül a melléklet előírásokat tartalmaz a hitelintézeteket érintő egyesületekről is. Az „egyesülés”, „egyesülő intézmények” és „átvevő intézmény” kifejezések jelentése az EKB/2003/9 rendelet 1. cikkében megállapított jelentés. Abban a tartalékolási időszakban, amelyben az egyesülés hatályba lép, az átvevő intézmény tartalékolási kötelezettségét a fent említett rendelet 13. cikke szerint kell kiszámítani és teljesíteni. Az azt követő tartalékolási időszakokban az átvevő intézmény tartalékolási kötelezettségét adott esetben a különleges szabályoknak megfelelő tartalékalap és statisztikai adatok alapján kell kiszámítani (lásd az EKB/2008/32 rendelet III. mellékletében szereplő táblázatot). Minden egyéb esetben a statisztikai adatszolgáltatásra és a tartalékképzési kötelezettség kiszámítására vonatkozó, az EKB/2003/9 rendelet 3. cikkében meghatározott általános szabályok az irányadók. Az adott NKB továbbá az átvevő intézményt felhatalmazhatja arra, hogy statisztikai adatszolgáltatási kötelezettségét átmeneti eljárások útján teljesítse. A rendes adatszolgáltatási eljárás alkalmazása alóli ilyen eltérésnek a lehető rövidebb időre kell korlátozódnia, és nem szabad meghaladnia az egyesülést követő hat hónapot. Ez az eltérés nem érinti az átvevő intézmény EKB/2008/32 rendelet szerinti és adott esetben az egyesülő intézmények adatszolgáltatási kötelezettségének átvállalására vonatkozó kötelezettségét.

1. táblázat

Havi rendszerességgel szolgáltatandó adatok (állományok) ⁽¹⁾

MÉRLEG TÉTELEK	A. Belföld										
	MPI-k ⁽²⁾			Nem MPI-k							
	a)	Hitelintézet	Ebből: TK alá tartozó hitelintézetek, az EKB és NKB-k	Államháztartás (S.13)		Egyéb rezidens szektorok					
				Központi kormányzat (S.1311)	Egyéb államháztartás	Összesen	Egyéb pénzügyi közvetítők és kiegészítő pénzügyi tevékenységet végzők (S.123+S.124)		Biztosítótársaságok és nyugdíjalapok (S.125)	Nem pénzügyi vállalatok (S.11)	Háztartások + háztartásokat segítő nonprofit intézmények (S.14+S.15)
			c)	d)	e)	f)	ebből: központi ügyfél ⁽⁴⁾	ebből: PKV-k	g)	h)	i)
FORRÁSOK											
8	Forgalomban levő készpénz										
9	Betétek										
	*		*	*							
9e	Euro										
9.1e	Egynapos										
	*		*		*	*					
9.2e	Lekötött										
					*	*					
					*	*					
	*		*	*	*	*					
9.3e	Felmondással visszaváltható										
					*	*					
					*	*					
	*		*	*	*	*					
9.4e	Repoügyletek										
	*		*	*	*	*					
9x	Devizák										
9.1x	Egynapos										
					*	*					
9.2x	Lekötött										
					*	*					
					*	*					
	*		*	*	*	*					
9.3x	Felmondással visszaváltható										
					*	*					
					*	*					
	*		*	*	*	*					
9.4x	Repoügyletek										
	*		*	*	*	*					
10	PPA befektetési jegyek ⁽³⁾										
11	Hitelviszonyt megtestesítő, kibocsátott értékpapírok										
11e	Euro										
11x	Devizák										
12	Tőke és tartalékok										
13	Fennmaradó források										

MÉRLEG TÉTELEK	B. Egyéb részt vevő tagállamok											C. Külföld			D. Más- hová nem sorolt	
	MPI-k (?)			Nem MPI-k								Összesen	Bankok	Nem bankok		
	Hitelintézet	Ebből: TK alá tartozó hitelinté- zetek, az EKB és NKB- k	Államháztartás (S.13)	Egyéb rezidens szektorok					Biztosítótár- saságok és nyugdíj- alapok (S.125)	Nem pénz- ügyi vállalatok (S.11)	Háztartások + háztartá- sokat segítő nonprofit intézmények (S.14+S.15)					
				Központi kormányzat (S.1311)	Egyéb államháztar- tás	Összesen	Egyéb pénzügyi közvetítők és kiegészítő pénzügyi tevékenységet végzők (S.123+S.124)									
j)	k)	l)	m)	n)	o)	ebből: központi ügylet (?)	ebből: PKV-k	p)	q)	r)	s)	t)				
FORRÁSOK																
8 Forgalomban levő készpénz																
9 Betétek	*	*	*									*				
éven belüli																
éven túli																
ebből: átruházható betétek																
ebből: legfeljebb 2 éves																
ebből: szindikált hitelek																
9e Euro	*	*														
9.1e Egynapos																
ebből: átruházható betétek				*	*											
9.2e Lekötött																
éven belüli																
egy és két év közötti																
két éven túli	*	*	*	*	*						*					
9.3e Felmondással visszaváltható																
három hónapon belüli																
három hónapnál hosszabb																
ebből: 2 éven túli (?)	*	*	*	*	*						*					
9.4e Repoügyletek	*	*	*	*	*						*					
9x Devizák																
9.1x Egynapos																
9.2x Lekötött																
éven belüli																
egy és két év közötti																
két éven túli	*	*	*	*	*						*					
9.3x Felmondással visszaváltható																
három hónapon belüli																
három hónapnál hosszabb																
ebből: 2 éven túli (?)	*	*	*	*	*						*					
9.4x Repoügyletek	*	*	*	*	*						*					
10 PPA befektetési jegyek (?)																
11 Hitelviszonyt megtestesítő, kibocsátott értékpapírok																
11e Euro																
éven belüli															*	
egy és két év közötti															*	
ebből: legfeljebb kétéves és a tőkegarancia 100 % alatti															*	
két éven túli															*	
11x Devizák																
éven belüli															*	
egy és két év közötti															*	
ebből: legfeljebb kétéves és a tőkegarancia 100 % alatti															*	
két éven túli															*	
12 Tőke és tartalékok																
13 Fennmaradó források																

MÉRLEG TÉTELEK	B. Egyéb részt vevő tagállamok											C. Külföld	D. Másóvá nem sorolt
	MPI-k	Nem MPI-k											
	Államháztartás (S.13)	Egyéb rezidens szektorok									Háztartások + háztartásokat segítő nonprofit intézmények (S.14+S.15)		
		Összesen	Egyéb pénzügyi közvetítők és kiegészítő pénzügyi tevékenységet végzők (S.123+S.124)			Biztosítótársaságok és nyugdíjalapok (S.125)	Nem pénzügyi vállalatok (S.11)	Összesen	Fogyasztási hitel	Lakáscélú hitel			
ebből: központi ügyfél (*)	ebből: PKV-k		ebből: SP/UP (†)										
ESZKÖZÖK													
1 Készpénz													
1e ebből: euro													
2 Hitelek													
éven belüli													
egy és öt év közötti													
öt éven túli													
ebből: szindikált hitelek													
ebből: repoügyletek													
2e ebből: euro													
— ebből: újrátöltődő hitelek és folyószámlahitelek													
— ebből: kényelmi hitelkártyahitel													
— ebből: nyújtott hitelkártyahitel													
3 Nem részvény értékpapírok													
3e Euro													
éven belüli													
egy és két év közötti													
két éven túli													
3x Devizák													
éven belüli													
egy és két év közötti													
két éven túli													
4 PPA befektetési jegyek													
5 Részvények és egyéb részesedések													
6 Befektetett eszközök													
7 Egyéb eszközök													

(†) A „*"-gal jelölt rovatokat a tartalékalap kiszámításához használják. A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok tekintetében a hitelintézeteknek bizonyítékot kell adniuk a források tartalékalapból kizárólagos tételéről, vagy pedig alkalmazniuk kell az EKB által meghatározott, állandó százalékos mértékű szabványosított levonást. A vékony vonallal határolt rovatokban szereplő adatokat kizárólag a tartalékképzési kötelezettség hatálya alá tartozó hitelintézeteknek kell jelenteniük. Lásd még az EKB/2008/32 rendeletet a III. mellékletben a kötelező tartalék alkalmazására vonatkozó különleges szabályokat.

(*) Az e tétellel kapcsolatos adatszolgáltatás további értesítésig önkéntes.

(†) Az e tételhez tartozó adatokra eltérő statisztikai gyűjtési eljárások vonatkozhatnak, az NKB-nak az EKB/2008/32 rendelet 1. mellékletének 2. részében szereplő szabályoknak megfelelő döntése szerint.

(*) Központi ügyfelek

(†) Egyéni vállalkozók/jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozások.

1a. táblázat

A tartalékképzési kötelezettséggel összefüggő adatok szolgáltatása egyszerűsített formában

	Az 1. táblázatban oszlopainak (kötelezettségek) összegzésével kiszámított tartalékalap: (a) - (b) + (c) + (d) + (e) + (j) - (k) + (l) + (m) + (n) + (s)
BETÉTI KÖTELEZETTSÉGEK (euro és deviza együttesen)	
9. BETÉTEK ÖSSZESEN	
9.1e + 9.1 x	
9.2e + 9.2 x	
9.3e + 9.3 x	
9.4e + 9.4 x	
ebből:	
9.2e + 9.2 x 2 éven túli szerződéses	
ebből:	
9.3e + 9.3 x 2 éven túli felmondásos	Önkéntes adatszolgáltatás
ebből:	
9.4e + 9.4 x repoműveletek	
	Az 1. táblázat (t) oszlopában feltüntetett fennálló állományok (Kötelezettségek)
ÁTRUHÁZHATÓ ÉRTÉKPAPÍROK (euro és deviza együttesen)	
11. KIBOCSÁTOTT HITELVISZONYT MEGTESTESÍTŐ ÉRTÉKPAPÍROK	
11.e + 11 x 2 éven belüli szerződéses	
11 KIBOCSÁTOTT HITELVISZONYT MEGTESTESÍTŐ ÉRTÉKPAPÍROK	
11.e + 11 x 2 éven túli szerződéses	

6. Ellenőrzés és kötelező adatgyűjtés

A statisztikai adatok ellenőrzésének és kötelező jelleggel történő begyűjtésének jogát általában maga az EKB és az NKB-k gyakorolják az olyan esetekben, amikor az adatok továbbítására, pontosságára, fogalmi megfelelésére és helyesbítésére vonatkozó minimumkövetelmények nem teljesülnek. Ezek a minimumkövetelmények az EKB/2008/32 rendelet IV. mellékletében található.

7. Azon EU-tagállamok, amelyek pénzneme nem az euro

Mivel a KBER Alapokmányának 34.1. cikke szerinti rendelkezés nem biztosít jogokat, illetve nem ír elő kötelezettségeket az engedménnyel bíró tagállamoknak (a KBER Alapokmányának 42.1. cikke), valamint Dániának (a Dániára vonatkozó egyes rendelkezésekről szóló jegyzőkönyv (1) bekezdése), és nem alkalmazható az Egyesült Királyságra (Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságára vonatkozó jegyzőkönyv (7) bekezdése), az EKB/2008/32 rendelet csak a tagállamokra vonatkozik.

Ugyanakkor, a KBER Alapokmányának az EKB és az NKB-k statisztikai hatásköreiről szóló 5. cikke, valamint a 2533/98/EK rendelet minden tagállamban alkalmazandó. Ez az Európai Unióról szóló szerződés 4. cikke (3) bekezdésének második és harmadik albekezdésével együtt azt is jelenti, hogy azon EU-tagállamok, amelyek pénzneme nem az euro, kötelesek kialakítani és bevezetni mindazon nemzeti intézkedéseket, amelyeket az EKB statisztikai adatszolgáltatási követelményeinek teljesítéséhez szükséges statisztikai adatgyűjtés, valamint a tagállammá váláshoz időben történő statisztikai jellegű felkészülés érdekében megfelelőnek tartanak. Ezt a kötelezettséget a 2533/98/EK rendelet 4. cikke és (17) preambulumbekzdése kifejezetten tartalmazza. Az átláthatóság érdekében ezt a különleges kötelezettséget az EKB/2008/32 rendelet preambulumbekzdései is megismétlik.

5. függelék

AZ EURORENDSZER WEBOLDALAI

KÖZPONTI BANK	WEBOLDAL
Európai Központi Bank	www.ecb.europa.eu
Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique	www.nbb.be vagy www.bnb.be
Deutsche Bundesbank	www.bundesbank.de
Eesti Pank	www.eestipank.ee
Banc Ceannais na hÉireann/Central Bank of Ireland	www.centralbank.ie
Bank of Greece	www.bankofgreece.gr
Banco de España	www.bde.es
Banque de France	www.banque-france.fr
Banca d'Italia	www.bancaditalia.it
Central Bank of Cyprus	www.centralbank.gov.cy
Banque centrale du Luxembourg	www.bcl.lu
Bank Ċentrali ta' Malta/Central Bank of Malta	www.centralbankmalta.org
De Nederlandsche Bank	www.dnb.nl
Oesterreichische Nationalbank	www.oenb.at
Banco de Portugal	www.bportugal.pt
Národná banka Slovenska	www.nbs.sk
Banka Slovenije	www.bsi.si
Suomen Pankki	www.bof.fi

6. függelék

AZ ÜGYFELEK KÖTELEZETTSZEGÉSE ESETÉN ALKALMAZANDÓ ELJÁRÁSOK ÉS SZANKCIÓK

1. Pénzbüntetések

Amennyiben az ügyfél a tenderszabályokat a kétoldalú eljárás szabályait⁽¹¹⁸⁾, a fedezeti eszközök felhasználására vonatkozó szabályokat⁽¹¹⁹⁾, a T2 arányossági küszöbérték, illetve a napvégi zárási eljárásokat és az aktív oldali rendelkezésre állásra vonatkozó hozzáférési feltételeket⁽¹²⁰⁾, valamint a napzárási eljárások szabályait vagy az aktív oldali rendelkezésre álláshoz való hozzáférés feltételeit⁽¹²¹⁾ megsérti, az eurorendszer a következő pénzbüntetéseket alkalmazza:

- a) A tenderműveletekre, a kétoldalú műveletekre és a fedezeti eszközök felhasználására vonatkozó szabályok megsértése esetén, a 12 hónapon belül felmerülő első és második mulasztás esetén, minden egyes mulasztásra pénzbírságot kell alkalmazni. Az alkalmazható pénzbüntetést a marginális hitelkamatláb 2,5 százalékponttal növelve kell számítani.

A tenderműveletekre és a kétoldalú műveletekre vonatkozó szabályok megsértése esetén a pénzbírságot az ügyfél által nem rendezett biztosíték, illetve készpénz összegének alapján kell kiszámítani, megszorozva a 7/360-as együtthatóval.

A fedezeti eszközök használatára vonatkozó szabályok⁽¹²²⁾ megsértése esetén a pénzbírságot azon nem elfogadható (vagy az ügyfél által nem használható) eszközök alapján kell kiszámítani, i. amelyeket az ügyfél az NKB vagy az EKB rendelkezésére bocsátott; illetve ii. amelyeket az ügyfél azon esemény bekövetkeztétől számított 20 munkanapos türelmi időn belül elmulasztott visszavonni, amely után az eszközök elfogadhatósága megszűnik, vagy azokat az ügyfél a továbbiakban nem használhatja, majd ezt az összeget 1/360-nal kell megszorozni.

- b) A napzárási eljárásokra, illetve az aktív oldali rendelkezésre álláshoz való hozzáférésre vonatkozó szabályok első alkalommal történő megsértése esetén az alkalmazható pénzbüntetés mértéke a marginális hitelkamatláb plusz 5 százalékpont. A szabályoknak egy 12 hónapos időszakon belül történő ismételt megsértése esetén a büntetőkamat mértéke minden egyes alkalommal 2,5 százalékponttal nő, amelyet az aktív oldali rendelkezésre állás jogosulatlanul igénybevett összege alapján kell kiszámítani.

2. Nem pénz jellegű büntetések

Az eurorendszer a tenderszabályok, a kétoldalú műveletek szabályainak, valamint a fedezeti eszközökre vonatkozó szabályok megsértése esetén az alábbiak szerint függeszti fel az ügyfeleket:

2.1. Felfüggesztés a tenderműveletekre és a kétoldalú műveletekre vonatkozó szabályok megsértését követően

Amennyiben 12 hónapon belül egy adott típusú mulasztásra harmadik alkalommal kerül sor, az eurorendszer az 1. fejezetben foglaltak szerint kirótt pénzbüntetés mellett az ügyfeleket egy meghatározott időszakra felfüggeszti az ugyanolyan típusú és ugyanolyan eljárás keretében lefolytatandó nyílt piaci művelet(ek) végzése alól. A felfüggesztés időtartama a következő fokozatok szerint alakul:

- a) amennyiben a harmadik alkalommal történő mulasztáskor a rendelkezésre nem bocsátott biztosíték, illetve készpénz összege a rendelkezésre bocsátandó teljes biztosíték, illetve készpénz összegének legfeljebb 40 %-a, egy hónapos felfüggesztést kell alkalmazni;
- b) amennyiben a harmadik alkalommal történő mulasztáskor a rendelkezésre nem bocsátott biztosíték, illetve készpénz összege a rendelkezésre bocsátandó teljes biztosíték, illetve készpénz összegének 40–80 %-a közé esik, két hónapos felfüggesztést kell alkalmazni; és

⁽¹¹⁸⁾ Ez akkor érvényesül, ha az ügyfél nem bocsát rendelkezésre elegendő fedezeti eszközt vagy (adott esetben a szükséges letéti követelményképzés teljesítéséhez) készpénzt az elszámolási napon történő kiegyenlítéshez, illetve az ügylet lejáratáig, megfelelő letéti követelményképzés teljesítésével, nem nyújt fedezetet likviditásbővítő műveletben számára allokált likviditás összegére, valamint, ha likviditásszűkítő műveletben a számára allokált összeg elszámolásához elegendő készpénz összeget nem bocsátja rendelkezésre.

⁽¹¹⁹⁾ Ez akkor érvényesül, ha kétoldalú ügyletben megállapított összeg kiegyenlítéséhez az ügyfél nem bocsát rendelkezésre elegendő mennyiségű elfogadható fedezeti eszközt vagy készpénzt, illetve fennálló kétoldalú ügylete kapcsán a lejáratot megelőzően bármikor nem nyújt fedezetet megfelelő letéti követelményképzés teljesítésével.

⁽¹²⁰⁾ Arra az esetre vonatkozik, amikor az ügyfél olyan eszközt használ fel, amely a fennálló hitelügylet biztosítékául történő felhasználására alkalmatlan, illetve alkalmatlanná vált (vagy az ügyfél által nem használható).

⁽¹²¹⁾ Arra az esetre vonatkozik, amikor a nap végén az ügyfél elszámolási számlájának egyenlege negatív, és nem felel meg az aktív oldali rendelkezésre álláshoz való hozzáférés feltételeinek.

⁽¹²²⁾ A következő rendelkezések abban az esetben is alkalmazandóak, ha a) az ügyfél nem elfogadható fedezeti eszközöket használt fel, vagy a fedezeti értéket – például egy meglévő hitelállomány vonatkozásában – negatívan befolyásoló hamis vagy nem naprakész információkat szolgáltatott; vagy b) az ügyfél által használt fedezeti eszközök nem elfogadhatók, mivel a kibocsátó/garanciavállaló és az ügyfél közötti szoros kapcsolatok állnak fenn.

- c) amennyiben a harmadik alkalommal történő mulasztáskor a rendelkezésre nem bocsátott biztosíték, illetve készpénz összege a rendelkezésre bocsátandó teljes biztosíték, illetve készpénz összegének 80–100 %-a közé esik, három hónapos felfüggesztést alkalmazni.

Ezek a pénzbírságok és felfüggesztési intézkedések az alábbi 2.3. szakaszban foglaltak sérelme nélkül minden egyes tizenkét hónapos időszak bármely további szabálysértésére vonatkoznak.

2.2. *Felfüggesztés a fedezeti eszközökre vonatkozó szabályok megsértését követően*

Amennyiben egy 12 hónapos időszakon belül harmadik alkalommal történik mulasztás, az eurorendszer az ügyfelet az 1. szakaszban foglaltak szerint kirótt pénzbírság mellett az újabb nyílt piaci műveletek végzése alól felfüggeszti.

Ezek a pénzbírságok és felfüggesztési intézkedések az alábbi 2.3. szakaszban foglaltak sérelme nélkül minden egyes tizenkét hónapos időszak bármely további szabálysértésére vonatkoznak.

2.3. *Kivételes esetekben meghatározott időre történő felfüggesztés minden monetáris politikai művelet végzése alól*

Kivételes esetekben, a mulasztás(ok) súlyossága miatt, és figyelembe véve különösen az adott kötelezettségzegéssel érintett összegeket, valamint az elkövetett kötelezettségzegések gyakoriságát és időtartamát, a fenti 1. szakaszban leírtak szerint számított pénzbüntetés mellett meg kell fontolni az ügyfél három hónapra történő felfüggesztését minden jövőbeni monetáris politikai műveletben való részvétel alól.

2.4. *Más tagállamokban rezidens intézmények*

Az eurorendszer dönthet arról is, hogy a mulasztást elkövető ügyfél felfüggesztésére vonatkozó javasolt intézkedést az adott intézmény más tagállamokban található fióktelepeire is kiterjeszti-e.

7. függelék

A HITELKÖVETELÉSEKRE SZÓLÓ ÉRVÉNYES HITELBIZTOSÍTÉK LÉTREHOZÁSA

A hitelkövetelésekre szóló érvényes biztosíték létrehozására, továbbá az ügyfél fizetési képzetlensége esetén a hitelkövetelések gyors lehívásának biztosítására a következő további jogi feltételeket kell kielégíteni:

a) *A hitelkövetelés fennállásának igazolása:* az NKB-knak a következő minimumintézkedéseket kell végrehajtaniuk az eurorendszernek fedezetként benyújtott hitelkövetelések fennállásának igazolására: i. az ügyfél legalább negyedévente saját igazolást és átvállalást nyújt be az NKB-nak a fedezetként nyújtott hitelkövetelések fennállásáról; ezt a központi hitelnnyilvántartó (ahol ilyen létezik) birtokában lévő információkkal való összevetés is helyettesítheti; ii. az NKB-k, a felügyelet, illetve a külső könyvvizsgálók eseti vizsgálatnak vetik alá az ügyfél által a hitelkövetelés fennállásáról az eurorendszernek adott tájékoztatás során alkalmazott eljárásokat; iii. az NKB-k, a hitelnnyilvántartók, a felügyelet, illetve a külső könyvvizsgálók véletlenszerűen ellenőrzik az igazolás minőségét és pontosságát.

Az i. pontban említett negyedéves igazolás és átvállalás tekintetében az eurorendszer ügyfeleinek a következő írásos kötelezettségeik vannak:

- i. meg kell erősíteniük és garantálniuk kell, hogy az NKB-nak benyújtott hitelkövetelés kielégíti az eurorendszer által alkalmazott alkalmassági feltételeket;
- ii. meg kell erősíteniük és garantálniuk kell, hogy a fedezetként nyújtott eszközök közül egy sem szolgál egyidejűleg harmadik fél javára fedezetként, továbbá vállalniuk kell, hogy harmadik fél javára nem érvényesítenek hitelköveteléseket; és
- iii. meg kell erősíteniük és garantálniuk kell, hogy azonnal, de legkésőbb a következő munkanapon tájékoztatást adnak a köztük és az illetékes NKB között fennálló szerződéses viszonyt lényegesen érintő bármilyen eseményről, különösen a lejárat előtti, a részleges vagy teljes törlesztésről, a leminősítésről, továbbá a hitelkövetelés feltételeinek lényeges megváltozásáról.

A ii. és iii. pontban leírt ellenőrzések (eseti vizsgálat, véletlenszerű ellenőrzés) lehetővé tételére a felügyeletnek, de különösen a nemzeti központi bankoknak és a külső könyvvizsgálóknak felhatalmazással kell rendelkezniük ilyen jellegű vizsgálatok végrehajtására, amennyiben szükséges szerződéses formában, illetve a vonatkozó nemzeti előírásokkal összhangban.

b) *Az adós értesítése a hitelkövetelés érvényesítéséről, illetve az érvényesítés nyilvántartásba vételéről:* ami az adós értesítését illeti a fedezetként nyújtott hitelkövetelés érvényesítéséről, a különböző jogrendszerek sajátosságait figyelembe véve a következő követelményeknek kell eleget tenni:

- i. Egyes tagállamokban, ahol a nemzeti jog alapján – amint arról a vonatkozó nemzeti dokumentumok rendelkeznek – a fedezetként nyújtott hitelkövetelés jogszerű érvényesítésének előfeltétele az adós előzetes értesítése, az adós előzetes értesítése jogi követelmény a hitelkövetelés elfogadhatóságához. Az adós előzetes értesítésének, mint elfogadhatósági követelménynek, keretében az ügyfélnek, illetve a nemzeti központi banknak – amint arról a vonatkozó nemzeti dokumentumok rendelkeznek – előzetesen vagy a fedezetként való tényleges érvényesítés időpontjában kell értesítenie az adóst az ügyfél által az NKB javára fedezetként nyújtott hitelkövetelés érvényesítéséről.
- ii. Vannak olyan tagállamok is, amelyekben a fedezetként nyújtott hitelkövetelés szabályos érvényesítésének, vagy bizonyos esetekben a nemzeti jogszabály – amint arról a vonatkozó nemzeti dokumentumok rendelkeznek – értelmében a hitelkövetelés elsőbbségének előfeltétele az érvényesítés köznyilvántartásba vétele. Ebben az esetben az érvényesítést előzetesen vagy a fedezetként való tényleges érvényesítés időpontjában kell nyilvántartásba venni.
- iii. Végül azokban a tagállamokban, ahol az adós előzetes értesítése, illetve a fedezetként nyújtott hitelkövetelés érvényesítéséről köznyilvántartásba vétele a fenti a) és b) pontok szerint nem követelmény a vonatkozó nemzeti dokumentumok értelmében, az adóst utólagosan kell értesíteni. Az adós utólagos értesítésének keretében az ügyfélnek, illetve az NKB-nak (a vonatkozó nemzeti dokumentumokban foglaltak szerint) valamely hitelkockázati eseményt követően azonnal értesítenie kell az adóst az ügyfél által az NKB javára fedezetként nyújtott hitelkövetelés érvényesítéséről. Hitelkockázati eseményen nemteljesítés vagy bármilyen hasonló esemény értendő, amint arról a vonatkozó nemzeti dokumentumok rendelkeznek.

Nincs értesítési kötelezettség abban az esetben, ha a hitelkövetelés olyan bemutatóra szóló instrumentum, amelyre a vonatkozó nemzeti jogszabály nem ír elő értesítési kötelezettséget. Ilyenkor a bemutatóra szóló instrumentumot fizikailag el kell juttatni az adott NKB-hoz előzetesen, illetve a fedezetként való tényleges érvényesítés időpontjában.

A felsorolt követelmények minimumkövetelmények. Az NKB-k dönthetnek úgy, hogy a fenti eseteken túlmenően utólagos értesítést, illetve nyilvántartásba vételt is megkövetelnek, amint arról a vonatkozó nemzeti dokumentumok rendelkeznek.

- c) *A bankitok és a bizalmasság tekintetében nincs korlátozás:* az ügyfél nem köteles az adós engedélyét kérni a hitelköveteléssel és az adóssal kapcsolatos információk rendelkezésre bocsátásához, mely információkat azért kér be az eurorendszer, hogy érvényes hitelbiztosítékot lehessen létrehozni a hitelkövetelésekre, és hogy az ügyfél nemteljesítése esetén a hitelkövetelés gyorsan érvényesíthető legyen. Az ügyfélnek és az adósnak szerződésben kell rögzítenie, hogy az adós feltétel nélkül hozzájárul ahhoz, hogy az őt és a hitelkövetelést érintő ilyen jellegű adatokat az eurorendszer rendelkezésére bocsássák. Minderre nincs szükség akkor, ha a nemzeti jogszabályok e tekintetben nem írnak elő korlátozást, amint arról a vonatkozó nemzeti dokumentumok rendelkeznek.
- d) *A hitelkövetelés érvényesítésének tekintetében nincs korlátozás:* az ügyfél köteles biztosítani, hogy a hitelkövetelés teljes mértékben átruházható és korlátozás nélkül az eurorendszer számára fedezetként jóváírható. A hitelszerződésben, illetve az ügyfél és az adós között létrejött más szerződésben semmiféle korlátozó rendelkezés nem lehet a hitelkövetelés érvényesítését illetően kivéve, ha a nemzeti jogszabály kifejezetten előírja az eurorendszer kivételezett pozícióját a fedezet érvényesítését illetően, függetlenül a szerződésben rögzített korlátozásoktól.
- e) *A hitelkövetelés lehívásának tekintetében nincs korlátozás:* a hitelszerződésben, illetve az ügyfél és az adós között létrejött más szerződésben semmiféle korlátozó intézkedés nem lehet a fedezetként nyújtott hitelkövetelés lehívását illetően, beleértve ennek formáját, idejét vagy bármilyen más követelményét.
-

II. MELLÉKLET

TOVÁBBI ALAPVETŐ KÖZÖS JELLEMZŐK

- I. **A monetáris politikai műveleteket szabályozó rendelkezések összességére vonatkozó további alapvető közös jellemzők**
 1. Az NKB által alkalmazott vonatkozó szerződéses és szabályozási rendelkezéseknek biztosítaniuk kell az NKB általános feltételeinek alkalmazását a monetáris politikai műveleteknél.
 2. Az NKB által alkalmazott vonatkozó szerződéses és szabályozási rendelkezéseknek biztosítaniuk kell, hogy az NKB-k képesek legyenek a monetáris politikai rendszer módosításait indokolatlan késedelem nélkül bevezetni. Rendelkezni kell az ilyen módosításokat tartalmazó értesítés ügyfelek számára történő közléséről, egyértelművé téve azok hatálybalépésének időpontját.
 3. Az NKB által alkalmazott vonatkozó szerződéses és szabályozási rendelkezéseknek elő kell írniuk, hogy a monetáris politikai műveletekkel kapcsolatos valamennyi fizetést (a devizaswapok keretében végzett devizafizetések kivételével) euróban kell teljesíteni.
 4. Amennyiben az ügylet tényleges lezárása és a megszűnés esetén végzett nettósítás biztosítása érdekében a megállapodás keretén belül minden ügyletet egységes szerződéses rendelkezés keretében kell végrehajtani és/vagy a szerződést keretszerződésként kell kötni, erről rendelkezni kell.
 5. Az NKB által alkalmazott vonatkozó szerződéses és szabályozási rendelkezéseknek biztosítaniuk kell az NKB és az ügyfelek közötti kapcsolatban használt nyomtatványokra (ideértve az ügyletek feltételeinek visszaigazolását), adathordozókra, valamint a kapcsolattartás eszközeire és jellemzőire vonatkozó megfelelő és egyértelmű szabályok megalkotását.
 6. A vonatkozó szerződéses és szabályozási rendelkezéseknek az NKB-k számára lehetővé kell tenniük a szerződés felbontását vagy annak felmondását olyan esetekben, amelyek alapvetően nem különböznek az alábbiaktól:
 - a) valamely hatáskörrel rendelkező bíróság vagy egyéb hatóság döntése az ügyfél felszámolásáról vagy az ügyfél részére felszámolóbiztos vagy hasonló tisztviselő kijelöléséről vagy bármely hasonló eljárásról; vagy
 - b) valamely hatáskörrel rendelkező bíróság vagy egyéb hatóság döntése az ügyfél átszervezéséről vagy más hasonló intézkedések bevezetéséről, amelyek célja az ügyfél pénzügyi helyzetének megőrzése vagy helyreállítása és a fenti a) pontban meghatározott döntés elkerülése; vagy
 - c) az ügyfél írásbeli nyilatkozata arról, hogy a tartozásait nem képes részben vagy egészében megfizetni, vagy monetáris politikai ügyletekből fakadó kötelezettségeit nem képes teljesíteni, vagy a hitelezőivel önkéntesen általános megállapodást vagy egyezséget kötött, vagy ha az ügyfél fizetéképtelen vagy feltehetően fizetéképtelen, vagy feltételezhető, hogy nem képes tartozásait megfizetni;
 - d) az a) és b) pont alapján hozott döntést megelőző eljárási intézkedésre kerül sor;
 - e) bármely ténylegesen vagy feltehetően az ügyfélnek tulajdonítható nyilatkozat vagy szerződést megelőző állítás az alkalmazandó jogi rendelkezések értelmében téves, illetve valótlan;
 - f) az ügyfélnek az eurorendszer adott tagállamában megfelelően végrehajtott, a 2006/48/EK irányelvben vagy a 2004/39/EK irányelvben foglalt tevékenységeinek végzésére jogosító engedélyét felfüggesztették, illetve visszavonták;
 - g) az ügyletet felfüggesztették, illetve kizárták bármely olyan fizetési rendszerből vagy megállapodásból, amelynek keretén belül monetáris politikai műveletekhez kapcsolódó fizetéseket bonyolítanak le, illetve (a devizaswap-ügyletek kivételével) felfüggesztették, illetve kizárták bármely, az eurorendszer monetáris politikai műveleteinek elszámolásához használt értékpapír-elszámolási rendszerből;
 - h) az ügyféllel szemben a 2006/48/EK irányelv 30., 31., 33. és 34. cikkében említett intézkedéseket hozták;
 - i) (a penziós ügyletek vonatkozásában) az ügyfél nem felel meg a kockázatkezelési intézkedésekre vonatkozó előírásoknak;
 - j) (a visszavásárlási ügyletek vonatkozásában) az ügyfél a vételár vagy a visszavásárlási ár megfizetését, illetve a megvásárolt vagy visszavásárolt eszköz rendelkezésre bocsátását elmulasztja; vagy (biztosítékkal fedezett hitelek esetén) az ügyfél az eszközök átadását, illetve a hitel visszafizetését a rendelkezésre bocsátásra vagy a fizetésre kijelölt napokon elmulasztja;

- k) (a devizaswapok és lekötött betétek vonatkozásában) az ügyfél az euróban megadott összeg, illetve (devizaswap esetén) a devizaösszeg megfizetését az ilyen fizetésekre kijelölt napokon elmulasztja;
- l) olyan (a 6. pontban szereplő esetektől lényegében nem különböző) felbontási vagy felmondási ok bekövetkezése az ügyfél vonatkozásában az eurorendszer bármely tagjának devizatartalékai, illetve saját pénzeszközei kezelése céljára kötött megállapodás alapján;
- m) az ügyfél a lényeges információ rendelkezésre bocsátását elmulasztja, ami az adott NKB számára komoly következményeket okoz;
- n) az ügyfél a penziós ügyletekre és devizaswapokra vonatkozó megállapodásokban foglalt bármely más kötelezettségét nem teljesíti, és (amennyiben képes lenne orvosolni) a kötelezettség nem teljesítését nem orvosolja biztosítékkal fedezett ügylet esetén legkésőbb az NKB erre vonatkozó értesítésétől számított 30 napon belül, vagy devizaswap esetén legkésőbb 10 napon belül;
- o) szerződésszegés következik be valamely ügyfélnek az eurorendszer bármely más tagjával monetáris politikai műveletek végrehajtása céljából kötött bármely megállapodással kapcsolatban, melynek vonatkozásában az eurorendszer e más tagja gyakorolta a megállapodás alapján bármely ügylet szerződésszegés miatti lezárására vonatkozó jogát;
- p) az ügyfél pénzeszközei befagyasztásra kerülhetnek és/vagy az Unió a Szerződés 75. cikke alapján egyéb intézkedések vehet ki rá, melyek az ügyfelet pénzeszközei használatában akadályozhatják;
- q) az ügyfél a pénzeszközök befagyasztása és/vagy valamely tagállam részéről az ügyfél pénzeszközei felhasználási képességét korlátozó más intézkedések hatálya alá kerül;
- r) az ügyfél teljes vagyona vagy annak jelentős része áll befagyasztást elrendelő határozat, lefoglalás, elkobzás vagy más olyan eljárás hatálya alatt, amelynek célja a közérdek vagy a fél hitelezőinek védelme;
- s) az ügyfél teljes vagyona vagy annak jelentős része engedményezésre került egy másik jogalanyra;
- t) minden más olyan fenyegető vagy fennálló helyzet, amely veszélyeztetheti az ügyfél kötelezettségeinek teljesítését azon megállapodás alapján, amelyet monetáris politikai műveletek végrehajtására, vagy pedig az ügyfél és bármely NKB közötti kapcsolatra vonatkozó bármely szabály.

Az a) és p) esetben a jogkövetkezményeket külön rendelkezés nélkül kell alkalmazni; a b), c) és q) esetben a jogkövetkezmények külön rendelkezés nélkül alkalmazhatók; a d)–o), illetve az r)–t) esetekben jogkövetkezmények külön rendelkezés nélkül nem alkalmazhatók, hanem azok egyedi elbírálás alá tartoznak (vagyis kizárólag felmondáshoz vannak kötve). Az ilyen felmondásban a kialakult helyzet orvoslása céljából legfeljebb három munkanapos „türelmi idő” adható. Azon esetekben, ahol a felbontásnak vagy felmondásnak nem feltétlenül kell bekövetkeznie, a vonatkozó szabályozásból egyértelműen megállapíthatónak kell lennie, hogy milyen jogkövetkezményei vannak az NKB-k diszkrecionális jogkörben gyakorolt felmondásának.

- 7. Az NKB-k által alkalmazott, vonatkozó szerződéses vagy szabályozási rendszernek biztosítania kell, hogy nemteljesítési esemény bekövetkezése esetén az NKB jogosult legyen a következő jogorvoslatok igénybevételére:
 - a) az ügyfél nyílt piaci műveletekhez való hozzáféréseinek felfüggesztése, korlátozása vagy kizárása;
 - b) az ügyfél eurorendszer jegybanki rendelkezésre állásához való hozzáféréseinek felfüggesztése, korlátozása vagy kizárása;
 - c) valamennyi folyamatban lévő megállapodás és ügylet felmondása; vagy
 - d) még nem lejárt vagy függő kötelezettségek lejártá tétele.

Ezen túlmenően az NKB-k jogosultak lehetnek a következő jogorvoslatok igénybevételére:

- a) az ügyfél NKB-nál elhelyezett betéteinek az ügyféllel szemben fennálló követelések kiegyenlítésére történő felhasználása;
- b) az ügyféllel szemben fennálló követelések kiegyenlítéséig az ügyféllel szemben fennálló kötelezettségek teljesítésének felfüggesztése;

c) késedelmi kamat felszámítása;

d) kártérítési igény az ügyfél nemteljesítése következtében beállt veszteségekért.

Az NKB-k által alkalmazott, vonatkozó szerződéses vagy szabályozási rendszernek biztosítani kell, hogy a nemteljesítési esemény bekövetkezésekor az NKB olyan jogi helyzetben legyen, hogy indokolatlan késlekedés nélkül és olyan módon érvényesíthesse a fedezetként adott eszközöket, hogy az NKB jogosult legyen a nyújtott hitel értékének realizálására, ha az ügyfél nem rendezi haladéktalanul negatív egyenlegét. Az előírt intézkedések egységes végrehajtásának biztosítására az EKB Kormányzótanácsa dönthet a jogorvoslatokról, ideértve nyílt piaci műveletekhez vagy az eurorendszer jegybanki rendelkezésre álláshoz való hozzáférés felfüggesztését, korlátozását vagy kizárását.

8. Az NKB által alkalmazott vonatkozó szerződéses és szabályozási rendelkezéseknek biztosítaniuk kell, hogy az NKB az ügyfelektől megkapjon minden, az eurorendszer monetáris politikai műveleteivel összefüggő információt.
9. Az NKB által alkalmazott vonatkozó szerződéses és szabályozási rendelkezéseknek elő kell írniuk, hogy minden értesítés, illetve egyéb közlés csak írásos és/vagy elektronikus formában történhet. Az NKB által alkalmazott vonatkozó szerződéses és szabályozási rendelkezéseknek pontos rendelkezéseket kell tartalmazniuk arról, hogy az értesítéseket és egyéb közléseket milyen módon kell megtenni, és azok mikor lépnek hatályba. A hatálybalépésig eltelt idő nem lehet olyan hosszú, hogy ez alatt a meghozott rendelkezések egészének gazdasági hatása megváltozzon. Különösen a visszaigazolásokat kell haladéktalanul megküldeni és ellenőrizni.
10. Az NKB által alkalmazott vonatkozó szerződéses és szabályozási rendelkezéseknek rögzíteniük kell, hogy az ügyfél jogait és kötelezettségeit az NKB előzetes írásbeli engedélye nélkül nem lehet engedményezni, megterhelni, illetve az ügyfél által egyéb módon elidegeníteni.
11. Az NKB által alkalmazott vonatkozó szerződéses és szabályozási rendelkezéseknek rögzíteniük kell, hogy az ügyletből csak az NKB és az érintett ügyfél számára keletkeznek jogok és kötelezettségek (de megengedve az NKB-k [és/vagy az EKB] között az elfogadható eszközök határokön átnyúló felhasználásából eredő kapcsolatokat, és amennyiben szükséges, az ügyfelekkel egy közvetítő intézményen keresztül végrehajtott műveleteket).
12. Az NKB által alkalmazott vonatkozó szerződéses rendelkezéseknek rögzíteniük kell, hogy az NKB által alkalmazott vonatkozó szerződéses és szabályozási rendelkezésekre, valamint az ilyen rendelkezések keretében végrehajtott ügyletekre (kivéve, ha a jegybankképes határokon átnyúló felhasználásuk másképp kívánja meg) a központi bank helye szerinti tagállam joga irányadó, valamint a vitarendezés helye az adott tagállam illetékes bírósága, az Európai Közösségek Bírósága illetékességének sérelme nélkül.
13. A betétekre vonatkozó rendelkezéseknek rögzíteniük kell, hogy a lekötött betétek elszámolása (mind a lekötés, mind pedig a kivétel) az EKB betétműveletekről szóló hirdetménye szerint történik.

II. A penziós ügyletekre vonatkozó további alapvető közös jellemzők

Valamennyi penziós ügyletet érintő közös jellemzők

14. Az ügylet távolabbi lábának időpontját az egyes ügyletek megkötésének időpontjában kell rögzíteni.
15. Az NKB által alkalmazott vonatkozó szerződéses és szabályozási rendelkezéseknek rögzíteniük kell, hogy a fizetési kötelezettségek tekintetében „munkanap” az a nap, amelyen a TARGET2 az adott fizetés teljesítése céljából működik, és az eszközök átadásának kötelezettsége tekintetében „munkanap” az a nap, amelyen az átadással érintett értékpapír-elszámolási rendszer az értékpapír átadási helyén nyitva tart.
16. A nem euróban megadott összegek euróra történő átváltására vonatkozó eljárásrendnek meg kell határoznia, hogy az alkalmazandó árfolyam az EKB irányadó napi euro devizaárfolyama, illetve, ha ez nem áll rendelkezésre, az azon napot megelőző munkanapon érvényes azonnali EKB árfolyam, amelyen az euro másik valuta vétele ellenében történő eladását magában foglaló átváltást el kell végezni.

Kizárólag a visszavásárlási ügyletekre vonatkozó jellemzők

17. A visszavásárlási ügyleteket jegybankképes eszközök eurokészpénz ellenében történő eladásával kell végrehajtani, egy olyan egyidejű megállapodással együtt, amely az egyenértékű eszközök eurokészpénz ellenében, meghatározott időpontban történő viszonteladására irányul.

18. Az egyenértékű eszközök viszonteladására vonatkozó kötelezettség alapján az eszközöket akkor kell egyenértékűként meghatározni, ha azokat a hasonlítás alapjául szolgáló eszközökével megegyező kibocsátó, ugyanazon kibocsátás részeként (függetlenül a kibocsátás napjától) bocsátotta ki, valamint típus, névérték, összeg és fajta szerint megegyeznek. Amennyiben az összehasonlítás alapjául szolgáló eszközöket átkonvertálták, redenominálták, vagy azokból lehívtak, az egyenértékűség meghatározását oly módon kell módosítani, hogy konverzió esetén az egyenértékű eszközök a konvertálás eredményeképpen kapott eszközöket, lehívás esetén a kifizetett eszközöket jelentsék, feltéve, hogy az eladó a vevőnek a lehívás értékének megfelelő összeget kifizette, míg redenominált eszközök esetén jelentsék az eredeti eszközök redenominálása utáni eszközöket, szükség esetén az eszközök redenominálás előtti és utáni értéke közötti különbözethez megfelelő pénzüsszeget kiegészítve.
19. Az NKB-t a nyitott ügyletek lezárására feljogosító felbontási vagy felmondási okok nem különbözhetnek jelentősen a 6. pontban felsorolt rendelkezésektől.
20. Az NKB által alkalmazott vonatkozó szerződéses és szabályozási rendelkezéseknek az alábbiakban felsorolt gazdasági hatások elérése céljából rendelkezniük kell a nettósításról.
- a) Valamely felbontási vagy felmondási ok felmerülésekor a visszavásárlási dátum minden ügyletre vonatkozóan azonnal esedékessé válik, és az alábbi rendelkezésektől függően minden kapcsolódó pótfedezeti eszközt azonnal át kell adni (mégpedig úgy, hogy a feleknek az eszközök átadására és a visszavásárolt eszközök visszavásárlási árának megfizetésére vonatkozó kötelezettségei csak az alábbi, b) pont rendelkezéseinek megfelelően teljesíthetőek), máskülönben a visszavásárlási megállapodást fel kell mondani;
- b) i. a visszavásárolt eszközök felszámolási értékét, bármely átadandó egyenértékű pótfedezeti eszköz felszámolási értékét és az egyes felek által fizetendő visszavásárlási árat minden ügyletnél az NKB határozza meg a visszavásárlás napjára vonatkozóan;
- ii. az így megállapított összegek alapján az NKB kiszámítja, hogy a visszavásárlás napján melyik fél mennyivel tartozik a másiknak. Az egyik fél másikkal szembeni követelését beszámítják annak a másik fél felé fennálló tartozásába, így csak az e számítás szerint alacsonyabb követeléssel rendelkező fél köteles megfizetni a beszámítás nettó egyenlegét. A nettó egyenleg a következő olyan napon esedékes, amikor a TARGET2 a fizetés teljesítése céljából nyitva tart. E beszámítás elvégzéséhez minden, nem euróban denominált összeget euróra kell váltani az adott napon, a 16. bekezdésnek megfelelően kiszámított árfolyamon.
- c) bármely eszköz vonatkozásában, bármely napon a „felszámolási érték” jelentése,
- i. az adott eszköznek a felszámolási érték megállapítása napján érvényes piaci értéke, amelyet az értékelés napját megelőző munkanapon érvényes, leginkább jellemző ár alapján kell kiszámítani;
- ii. amennyiben egy adott eszközre az értékelési napot megelőző munkanapon nincs leginkább jellemző árfolyam, úgy a legutóbbi kereskedési árat kell alkalmazni. Amennyiben kereskedési ár sem áll rendelkezésre, az árat az NKB határozza meg, figyelembe véve az irányadó piacon az adott eszközre legutóbbi érvényes árat;
- iii. a piaci értékkel nem rendelkező eszközök esetében bármilyen egyéb ésszerű értékelési módszer alkalmazható;
- iv. amennyiben az NKB az eszközöket, illetve az egyenértékű eszközöket a felszámolási érték megállapításának a napja előtt piaci áron eladta, úgy az eladásból az eladással kapcsolatban felmerült minden indokolt költség, díj és kiadás levonása után származó nettó bevétel. A számítások elvégzése és az összegek meghatározása az NKB feladata.
21. Amennyiben az NKB által alkalmazott vonatkozó szerződéses és szabályozási rendelkezések a biztosítékok helyettesítésére vonatkozóan tartalmaznak valamilyen rendelkezést, úgy a rendelkezéseknek biztosítaniuk kell a kötelező kockázatkezelési intézkedések további betartását.
22. Amennyiben az NKB által alkalmazott vonatkozó szerződéses és szabályozási rendelkezések a pótfedezetek készpénzben történő elhelyezésére (illetve a többletfedezet készpénzben történő visszaszolgáltatására) vonatkozóan tartalmaznak valamilyen rendelkezést, rendelkezni kell arról, hogy a pótfedezet (többletfedezet) elhelyezésére (visszaszolgáltatására) vonatkozó minden további kötelezettséget először ugyanolyan összegű készpénz (a hozzá tartozó kamattal együtt történő) felhasználásával kell teljesíteni.

Kizárólag az értékpapír-fedezet mellett nyújtott hitelekre vonatkozó jellemzők

23. Az értékpapír-fedezet mellett nyújtott hitelek keretében rendelkezésre bocsátott eszközöknek (pl. zálogjog) jogilag érvényesíthetőeknek kell lenniük, az adott eszközökre érvényes más, elsőbbséget élvező követelések fennállása nélkül. A zálogba bocsátott eszközök és a hozzájuk kapcsolódó bármely jog vonatkozásában nem engedhető meg, hogy harmadik felek (ideértve a fizetésképtelenség esetén eljáró felszámoló hatóságot is) beavatkozzanak, illetve az eszközöket (csalás esete kivételével) sikerrel követeljék.

24. Az NKB-nek olyan jogi helyzetben kell lennie, hogy be tudja hajtani a likviditást nyújtó művelet során zálogként rendelkezésére bocsátott eszköz gazdasági értékét a 6. pontban foglaltaktól lényegesen nem különböző, előre meghatározott, valamint azon körülmények esetén, amelyek során az NKB az ügyfelet úgy tekintheti, mint aki a visszavásárlási megállapodásban foglaltakat nem teljesítette.
25. Az értékpapír-fedezet mellett nyújtott hiteleknek lehetővé kell tenniük a napközbeni műveletek egynapos (O/N) műveletekké történő meghosszabbítását.

III. A devizawapügyletekre vonatkozó további alapvető közös jellemzők

26. Minden ügyletnek az eurónak egy másik valutával szemben történő, egyidejűleg kötött azonnali és határidős eladásból és vételéből kell állnia.
27. Az NKB által alkalmazott vonatkozó szerződéses és szabályozási rendelkezéseknek rendelkezniük kell a fizetések idejéről és módjáról. A határidős eladás/vétel napját az egyes ügyletek megkötésekor kell rögzíteni.
28. Az NKB által alkalmazott, vonatkozó szerződéses és szabályozási rendelkezéseknek biztosítaniuk kell, hogy felbontási vagy felmondási ok bekövetkezése esetén az NKB-nak jogában álljon a következő jogorvoslatok gyakorlása:
- a) a „külföldi valuta” bármely, az eurótól különböző törvényes fizetőeszköz;
 - b) az „azonnali árfolyam” egy adott ügylet vonatkozásában olyan (a 16. pont szerint kiszámított) árfolyam, amelyet az euroösszegnek az adott ügyletre jellemző külföldi pénznemben megadott olyan összegre való átváltására használnak, amelyet az egyik fél a másiknak az átutalási napon, az euro összegének megfizetése ellenében köteles átutalni, és amely árfolyamot a visszaigazolásban fel kell tüntetni;
 - c) a „határidős árfolyam” a 16. pontban foglaltaknak megfelelően kiszámított árfolyam, amelyet az euroösszegnek a külföldi pénznemben megadott olyan összegre való átváltására használnak, amelyet az egyik fél a másiknak a visszautalási napon, az euro összegének megfizetése ellenében köteles átutalni, és amely árfolyam a visszaigazolásban fel van tüntetve, illetve meg van határozva az NKB által alkalmazott vonatkozó szerződéses és szabályozási rendelkezésekben;
 - d) a „visszautalandó devizaösszeg” az a külföldi pénznemben megadott összeg, amely az euroösszegnek a visszautalási napon történő megvásárlásához szükséges;
 - e) az „átutalási nap” bármely ügylet vonatkozásában az a nap (és adott esetben a nap azon órája), amikor az euroösszegnek az egyik ügyfél által a másik javára történő átutalása esedékessé válik, és amely a bizonytalanság elkerülése végett az a nap (és adott esetben a nap azon órája), amelyben a felek az euroösszeg átutalásának teljesítésében megegyeztek;
 - f) a „visszautalási nap” bármely ügylet vonatkozásában az a nap (és adott esetben az adott nap azon órája), amikor az egyik ügyfél az euroösszeget köteles a másiknak visszautalni;
29. Az NKB által alkalmazott vonatkozó szerződéses és szabályozási rendelkezéseknek rendelkezniük kell arról, hogy bizonyos (a 30. pontban meghatározott) eseményeknek mindenképpen az összes nyitott ügylet lezárásához kell vezetniük, és rendelkezniük kell arról is, hogy az ilyen felmondásokat (ideértve a felmondási nettósítást is) hogyan kell végrehajtani.
30. Az NKB-t a nyitott ügyletek lezárására feljogosító felbontási vagy felmondási okok nem különbözhetnek jelentősen a 6. pontban felsorolt rendelkezésektől.
31. Az NKB által alkalmazott vonatkozó szerződéses és szabályozási rendelkezéseknek az alábbiakban felsorolt gazdasági hatások elérése céljából rendelkezniük kell a nettósításról:
- a) felbontási vagy felmondási ok bekövetkezésekor minden ügyletet felbontottnak kell tekinteni, és az euro helyettesítési értékét és a külföldi pénznemben visszautalandó összegeket az NKB-nak kell úgy megállapítania, hogy az ilyen helyettesítési értékeknek olyan összegek legyenek, amelyek az NKB számára biztosítják azon fizetések gazdasági értékének megőrzését, amelyeket egyébként teljesíteni kellett volna; valamint
 - b) az így megállapított összegek alapján az NKB kiszámítja, hogy a visszautalás napján melyik fél mennyivel tartozik a másiknak. Szükség esetén az egyik fél követelését a 16. pontban foglaltaknak megfelelően euróra váltják és beszámítják annak a másik fél felé fennálló tartozásába. Csak az e számítás szerint alacsonyabb követeléssel rendelkező fél köteles megfizetni a nettó egyenleget. A nettó egyenleg a következő olyan napon esedékes, amikor a TARGET2 a fizetés teljesítése céljából nyitva tart.

III. MELLÉKLET

A HATÁLYON KÍVÜL HELYEZETT IRÁNYMUTATÁS MÓDOSÍTÁSAINAK LISTÁJÁVAL

- EKB/2000/7 iránymutatás (HL L 310., 2000.12.11., 1. o.)
- EKB/2002/2 iránymutatás (HL L 185., 2002.7.15., 1. o.)
- EKB/2003/16 iránymutatás (HL L 69., 2004.3.8., 1. o.)
- EKB/2005/2 iránymutatás (HL L 111., 2005.5.2., 1. o.)
- EKB/2005/17 iránymutatás (HL L 30., 2006.2.2., 26. o.)
- EKB/2006/12 iránymutatás (HL L 352., 2006.12.13., 1. o.)
- EKB/2007/10 iránymutatás (HL L 284., 2007.10.30., 34. o.)
- EKB/2008/13 iránymutatás (HL L 36., 2009.2.5., 31. o.)
- EKB/2009/1 iránymutatás (HL L 36., 2009.2.5., 59. o.)
- EKB/2009/10 iránymutatás (HL L 123., 2009.5.19., 99. o.)
- EKB/2010/1 iránymutatás (HL L 63., 2010.3.12., 22. o.)
- EKB/2010/13 iránymutatás (HL L 267., 2010.10.9., 21. o.)
- EKB/2010/30 iránymutatás (HL L 336., 2010.12.21., 63. o.)
-